

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever: Drukkerij Schoonaert

Bergensstraat 14 - 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30 03 79 Prk. 000-0904677-55

EEN ZALIG EN GELUKKIG
NIEUWJAAR !

Wees goed voor uw medemens.
Ook als hij voorspoed kent !

Een verhaal van Romain Depuydt

KERSTAVOND AAN DE SCHREVE

Het was de avond vóór Kerstmis. De ganse dag was een dichte mist over de grensstreek blijven hangen. Doch een paar uur geleden was de wind even komen opzetten en was de lucht opgeklaard.

Op d'Hoge Seine kroop de schemering reeds tussen de huisjes, terwijl, daar vlak achter, westwaarts, de zon langzaam wegzonk in een rode gloed.

Op dat ogenblik kwam Fiel Bulcke uit zijn woning, de laatste in de rij. Hij deed de vensterluiken los en zwaaide ze dicht met een forse dreun. Even keek hij omhoog naar de klaarte die van over de daken in de hoge wolkjes weerkaatste. Bij de burens speelde iemand op een harmonika.

„Daar hebben ze al volk om kerstavond te vieren“, dacht hij. Hij stond nog een poos te luisteren, dan ging hij naar binnen. Hij maakte licht en deed kolen op de kachel. Bulcke woonde daar alleen.

Hoewel hij slechts enkele jaren de vijftig voorbij was, zag hij er wel tien jaar ouder uit.

„Je weet wel waarvan dat 'n versleten is !“ zegden de mensen. Daarmee bedoelden ze dat hij een zeer bewogen leven achter de rug had. Inderdaad, vijftig jaren lang was hij een van de hardnekkigste en de sluwste blauwers geweest van de streek. Toen hij trouwde was hij opzettelijk dicht bij de grens gaan wonen. Over dag werkte hij bij de boeren en bij het vallen van de duisternis trok hij de grens over met zijn „recht“. Hij had de goeie jaren, van vóór- en onder de tweede oorlog meegemaakt. Doch op het einde van de bezetting was zijn vrouw erg ziek geworden en toen is hij met blauwen gestopt. Nog geen jaar later stierf ze. Dat was een zware slag voor Bulcke, want nu stond hij alleen. André, de oudste van zijn twee kinderen, hij was twintig jaar, was op dat ogenblik bij het leger en lag in Duitsland. Lieve, nauwelijks een jaar jonger dan haar broer, was in dienst bij een notaris te Kortrijk. Zij zou onmiddellijk haar werk opzeggen om bij haar vader te blijven, maar die wilde daarvan niet horen.

„Je zijt gie daar in 'n goeie plekke“, zei hij... „en je moe joen daar trachten te houden. Ik ga ik hier mien plan wel trekken.“

Op de werkdagen was dat inderdaad geen probleem, hij at bij de boeren waar hij werkte. Maar 's zondags lag dat anders, dan bleef hij soms, tot laat in de namiddag, zitten kaarten ergens in Oost-Cappel. Doch op de laatste zondag van de maand, als zijn dochter naar huis kwam, dan kon niemand hem bezighouden.

„Vandaag niet wel !“, zei Bulcke... „uuzie iefvrouwe is naar huis è kommen en 'k moeten zien da 'k 'n beetje treffelijk aan tafel kommen !“ Die dag was hij gelukkig.

Zonder het te laten blijken, hield hij heel veel van zijn dochter en hij was er fier op dat zij bij voorname mensen in dienst was. Maar toen kwam die fatale zondag dat Bulcke vernam met wie

Lieve verloofd was... Dat had alles kapot geslagen. Een ontzettende wrok had zich van hem meester gemaakt en in feite woede had hij haar het huis uitgejaagd. Daar zat hij aan te denken...

Vier jaren waren intussen voorbij gegaan en ieder jaar, daags voor Kerstmis, had de postbode hem een brief gebracht. Telkens had Bulcke hem opengedaan... „Vader, een zalig kerstfeest van...“ Nooit las hij verder. Met een verbeten trek om de mond, verfrommelde hij de brief en wierp hem in het vuur... Nog dezelfde avond zat hij in Oost-Cappel, zich te bedrinken, om dan laat in de nacht, stomdronken thuis te komen en op Kerstmis zijn roes uit te slapen... Zo was dat ieder jaar vergaan.

Maar die avond was er iets eigenaardigs aan de hand met Bulcke. 's Morgens had de postbode hem weer een brief gebracht. Doch deze keer had hij hem niet verbrand, want die lag daar nog, half open, op de boord van de schouw en hij zat daar nog steeds voor zich uit te staren. Plots stond hij op en ging langs de achterdeur naar buiten. Het was donker geworden. Roerloos stond hij voor zich uit te kijken in de richting van de grens; naar die lange gouden lichtstreep in het westen, laag boven de horizon...

„Waar is den tijd !“, mompelde hij en meteen zat hij gehurkt, met opengesperde ogen, in de duisternis te peilen over de velden vlak vóór hem... Duizenden keren had hij zó zitten luisteren naar ieder verdacht geluid in de omtrek... In spanning had hij zitten staren naar iets dat scheen te bewegen achter haag of tronk. Dáár, over die grens, uren ver naar die lichtstreep toe, kende hij alle wegels, paden en dreven. Van Oost-Cappel tot Ekelsbeke, van Steenvoorde tot in De Moeren, kon hij in het pikdonker zijn weg vinden. De dorpen, de boerderijen en de mensen, hij kende ze allemaal. Dát was zijn terrein geweest. Dáár, in die velden had hij 's nachts gezwoegd en gezweet, soms van inspanning, soms van angst. Altijd met dat ver-

domd zware pak op de rug... Door water en slijk geploeterd, in prikkeldraad verward, of verdwaald in de mist... en eindeloos lang moeten zoeken om de juiste weg terug te vinden... of zich laten vallen in zompige grachten, of achter stinkende mesthopen, wanneer de kommiezen plots vlakbij opdoken... Onzeggelijk veel had hij meegemaakt. Dat alles om iets meer te verdienen dan het karige loon bij de boeren. Ja, geluk had hij wel gekend, zodat hij flink geld verdiende. Maar ook tegenslagen... éénmaal een grote tegenslag... !

„Vervaeke ! Verdomme !“, siste hij tussen de tanden.

Met de kommiezen hier had hij nooit moeilijkheden gehad. Maar die brigadier Vervaeke, die had hem gezocht... Ja, die had hem altijd gezocht ! En éénmaal was het hem gelukt !

Het was een zware slag geweest. Het had hem veel geld gekost om vrij te komen en zijn vrouw was van aantrek ziek geworden... Dat alles had hij moeilijk kunnen verkroppen. Doch, toen kwam de bezetting, de gouden tijd voor blauwers, zo kon hij veel van zijn verlies goedmaken. Ook met de jaren scheen alles vergeten. Maar toen kwam die zondag...

Lieve was naar huis gekomen en hij had iets langer blijven kaarten in „'t Witte Peerd“.

„'k Ga nu zeere naar huis wei !“, zei hij al zijn glas uitdrinken... „Lieve gaat ol gereed zijn met de kost !“

„Ja, 'k hèn hooren zeggen dat ze nu sterk vrijt !“, lachte boer Coene... „en dat 't nog entwat is da wel is !“

„Zoveel te beter ennée !“, antwoordde Bulcke... „'z' is ol oud genoeg daarvoren zeker ?“

„Jamaar, 't is maar da 'k wille zeggen dat dat niet mis ga zijn“, treiterde Coene... „Lieve met 'n schoolmeester... en toen nog de zeune van Vervaeke !“

Als door een adder gebeten, sprong Bulcke recht naar boer Coene toe : „Zegt dan nog 'n keer da'k het goed hoore !” schreeuwde hij. Boer Coene schrok ervan...

„Maar iedereen weet dat toch !”, stamelde hij... „ennée, bazinne ?” Het was een ogenblik doodstil. Met grote passen liep Bulcke plots naar buiten...

Lieve had juist de tafel gedekt, toen de voordeur woest werd opengestoten...

„Is dat waar ? Loop je gie met die zeune van Vervaeke !?”, schreeuwde Bulcke. Lieve was geschrokken, doch liet het niet blijken...

„Ik loop ik met niemand, vader”, antwoordde ze... „maar da'k met Albert in kennisse zijn, dat is waar... en 'k had er vandaag geern over ge...” Bulcke vuist schoot ineens vooruit, tot vlak voor haar gezicht... „Dat nooit ! Hoor je dat !”, tierde hij... „dat moet gedaan zijn, of je zet hier nooit geen voet meer over de vloer !” Lieve wist wel dat tegenspreken nu geen zin meer had, daarvoor kende ze het karakter van haar vader veel te goed. Zonder iets te zeggen ging ze naar haar kamer en kwam na enkele ogenblikken terug met haar koffer.

„k Ga, vader”, zei ze, zonder haar emoties te laten blijken „maar Albert laten, dat ga ik nooit doen... en nu alleszins niet meer.” Zo was ze de deur uitgegaan, hij wilde haar niet meer terugzien.

Op deze kerstavond, in die paar ogenblikken had Bulcke alles weer in gedachten zien voorbijgaan. Kreunend richtte hij zich op. Hij had het koud gekregen en ging naar binnen. Bij de schouw bleef hij staan en nam de brief weer in handen... er zat een foto bij... „Van Bartje, voor peepee” stond er onder geschreven. Dat had Lieve gedaan, dat zag hij. Er kwam hem plots een krop in de keel en zijn handen beefden. „Die kleene jongen toch !”, snikte hij. Bij de tafel zakte hij op een stoel en beukte met zijn gebalde vuist tegen zijn harde kop... „Verdomme toch ennee...Lieve !” kreunde hij. De ruwe blauwer zat zo hulpeloos, alleen... Ja, de mensen hadden gelijk, hij was oud geworden...

Opeens hoorde hij het geluid van een stilvallende auto, vlakbij... Dat moest voor de burenen zijn, hij verwachtte niemand... Toch hoorde hij voetstappen bij de deur en er werd geklopt...

„Ja !” riep hij... „kom maar binnen !” De deur ging open en daar stond Lieve met Bartje op haar arm... Bulcke stond als aan de grond genageld. Met haar grote blauwe ogen keek zij haar vader vlak in het gezicht... daar kon hij niet tegen.

„Kijk, Bartje,” zei ze... „dat is nu peepee” en ze zette de kleine bengel op de grond... „en zeg nu 'n keer wuk da'je moet zeggen van papa !”

Bartje ging vlak voor Bulcke staan... „Peepee, een gelukkig kerstfeest, van papa, mama en Bartje !” zei hij met een helder stemmetje... Dat was te veel voor Bulcke. Snikkend pakte hij de kleine op en sloot hem in zijn armen.

Hij kon geen woord uitbrengen. Ontroerd keek hij naar zijn dochter, die naast hem stond... „Lieve... verdomme toch... had het te verdoene waare !” „t Is ol weere goed, vader !” zei ze... „mag Albert nu binnenkomen ?”

„Wuk, is ie daar ? !”, en naar buiten was hij met Bartje op de arm...

„Albert, jongen, komt zeere binnen !” riep hij al van in de deuropening.

„Vader !” Beide mannen stonden een poos sprakeloos hand in hand in die donkere kerstavond aan de schreve.

„Is dat waar, peepee”, vroeg Bartje plots... „papa zegt da'je gie klaar ziet in den donker en da'je rapper kon lopen of de kommiezen ?”

„Ha, gie kleene rakker !”, lachte Bulcke en hij drukte Bartje zo tegen zich aan. Zijn hart bonsde van geluk...

„En nu allemaale zeere naar binnen, want 't begint te sneeuwen... We gaan deugd hèn van 'n goeie druppel !” lachte hij.

Ergens bij de burenen zong men „Stille Nacht” begeleid op een harmonika...

Romain DEPUYDT

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND :

Huwelijk

- Guido Scharre van Zonnebeke met Veronique Neyrinck van Roesbrugge-Haringe.

Geboorten

- Lesley Papegaey, z. v. Albin en Monique De-raeve van Roesbrugge.
- Andy en Andries De Graeve, z. v. José en Beatrice Lacante.

Huwelijksaankondiging

- Carlo Elslander van Roesbrugge met Veronique Dezoutter van Proven.

KLEINE FISKALE KRONIEK

Even opgelet met investeringen!

Volgens onze politiekers, en sommige zaak-waarnemers nemen dat over, bestaat er maar één middel om een zaak goed en renderend te laten funktioneren, namelijk door te investeren en nog eens te investeren ! Evenwel opgelet, dat dient bij onze zelfstandigen en K.M.O.'s sterk gerelativeerd en genuanceerd.

Investeren is goed wanneer het gedaan wordt om concurrentieel te worden of te blijven, dus om beter of goedkoper de klanten te dienen of te fabriceren. Maar vooraleer te investeren dient nauwkeurig het nadeel (financieel) tegen het voordeel afgewogen. Men moet vaak wel eens kritisch staan tegenover spitsvondige fabrikanten en wel-bespraakte vertegenwoordigers, die altijd maar nieuwe systemen en betere modellen willen aan-

smeren en die de indruk geven dat ze voor UW profijt zorgen, maar in feite alleen maar om het HUNNE bekommerd zijn.

Investeren is altijd een adering in uw portemonnee, hetzij over korte, hetzij over lange termijn, niettegenstaande aantrekkelijke voorwaarden met rentetoelagen, kapitaalpremies, vermindering van belastingen wegens aanvullende investeringen en afschrijvingsmogelijkheden.

Gepast investeren is goed en aan te raden ! Overdreven investeren is gevaarlijk !

Serge Blondeau - Fiskaal Adviseur UFSAL
tel. 057/30 01 44

DE BETERE MEUBELZAAK en BETERKOOP

kwaliteitsmeubelen en service

- alle inrichtingen (woning - woonzaal - burelen en horeca)
- schrijn- en timmerwerken + bekleden van dakgoten (gratis bestek)

Tel. 057/30 05 01

Nuttige geschenken liggen voor klaar :

- ★ pralines Verdonck, e.a.
- ★ grote keus sigaren
- ★ wijnen en likeuren
- ★ mooie pyjama's vanaf 395 fr.
- ★ modieuze nachtkleedjes 425 fr.
- ★ damesschorten 470 fr.
- ★ grote keus herenhemden
- ★ lakens en dekens
- ★ en andere kadoartikelen

Huis PILLAERT - GANTOIS

Bergenstraat
Beverenkalsijde

Loten eindejaarsfestival

HOBBY-BOUW

VERMEULEN HUGO - AANNEMER BOUWWERKEN
Obterrestraat 56, 8994 PROVEN - tel. 057/30 06 74

Denkt U aan sanitair ? Dan denkt U best aan Hobby-Bouw

Wij verkopen een lot BADEN, W.C.'s, LAVABO's aan sterk verminderde prijzen !
Verder ook nog een lot HOUTEN DAKVENSTERS in diverse maten.

HAAST U ! HET LOONT DE MOEITE ! ECHT SYMPATHIEKE PRIJZEN !

- ★ alle bouwmaterialen
- ★ vloeren
- ★ faïences
- ★ verhuur materieel
- ★ Rubson-produkten
- ★ sierkeien

GEUZEN TUSSEN HONDSCHOTE EN IEPER (6)

Beelden van vóór, tijdens en na de reformatie !

Wat voorafging : *Geloof en ketterijen in de Middeleeuwen / Maarten Luther en zijn leer / Het Lutheranisme in Vlaanderen en in de Westhoek / De anabaptisten / De verspreiding van het calvinisme / De eerste emigranten / Het bisdom Ieper.*

Openlijk verzet

Toen vanaf 1560 Titelmans en zijn speciale commissarissen hun aktie weer verscherpten, werd Engeland opnieuw een veilig toevluchtsoord, want de dochter van Hendrik VIII (stichter van de Anglikaanse Kerk), Elisabeth, had in 1558 Mary Tudor opgevolgd en zij was niet alleen de protestanten gunstig gezind, maar was bovendien erg gesteld op de bekwaame en werklustige Vlaamse tekstielarbeiders. Weer trok men vanuit Nieuwpoort, Duinkerken en Grevelingen het Kanaal over langs een georganiseerde ontsnapingsroute, waarbij een aantal schippers en herbergen betrokken waren, o.m. de herbergen *Sinte Godelieve* en *De Wilde Zee* te Nieuwpoort en *Beselare* en *De Wilde Zee* te Duinkerken. Aan de overzijde had de vluchtelingenkerk van Sandwich een goed gestructureerde opvangdienst. Zo was het niet moeilijk om Engeland te bereiken. Alleen al in Londen telde de Nederlandse vluchtelingengemeente in 1561 bijna 800 leden en hetzelfde jaar stelde de Engelse regering 200 huizen ter beschikking te Sandwich voor de Nederlandse gemeente. In oktober 1562 was het aantal emigranten aldaar zo talrijk geworden dat naar andere vestigingsplaatsen diende uitgezien. Zo werden naderhand ook Colchester en Norwich bloeiende centra van Nederlandse inwijkelingen die zich bijna uitsluitend op de weefnijverheid toelagden.

De voormannen van het calvinisme in de Westhoek hadden bijna allemaal in Engeland verbleven :

Pieter Hazaert uit Belle;
Geleijn en Willem Damman uit Boeschepe,
Gerard en Sebastiaan Matte uit Ieper;
Robert Flameng en Jakob Debuysere,
eveneens uit Ieper.

Te gepaste tijde keerden zij tijdelijk of definitief bij ons terug om aan godsdienstige propaganda te doen. Onder hun leiding werden heel wat vergaderingen in het geheim belegd. Deze grepen voornamelijk plaats 's nachts in een private woning of in een schuur. Op deze bijeenkomsten diskussieerde men over de bijbel en trachtte men de tekst op een nieuwe manier te interpreteren. Bij deze gelegenheden bad men ook voor de gevangen medebroeders, opdat ze standvastig zouden blijven in hun overtuiging. Tenslotte werd er soms geld ingezameld om het aan de armen uit te delen. De voormannen konden in bijna alle dorpen rekenen op de gastvrijheid van hun volgelingen. Ze waren immers verplicht steeds rond te reizen, enerzijds voor de verkondiging van hun leer, anderzijds om aan het oog van de overheid te ontsnappen.

Toch kon men in die jaren nog niet spreken van hervormde „gemeenten“. Het waren meestal losse kernen die aanvankelijk weinig werking naar buiten kenden. Deze „nieuwe gezinden“ braken nog niet volledig met het oude, of schenen zich nog niet bewust dat de nieuwe leerstellingen het oude geloof uitschakelden. Zij bleven grotendeels het katholieke geloof beoefenen. Slechts enkelen gingen niet meer naar de mis en hielden hun Pasen niet meer.

Hoe streng men in opdracht van de koning de plakkaaten ook wilde opleggen, de verspreiding van het calvinisme nam steeds meer uitbreiding. De

Raad van Vlaanderen schreef op 4 september 1561 aan de Landvoogdes dat zij bij hun onderzoek in het Westkwartier zoveel ketteren hadden aangetroffen, dat indien zij overgingen tot uitvoering van de plakkaaten, een verschrikkelijk bloedbad en de volledige ontvolking van dit gewest daar het gevolg zou van zijn.

In die dagen begon men in calvinistische kringen te denken aan actieve weerstand. Op 22 april 1561 bevrijdde een gewapende volkstoeloop te Belle een calvinist uit de handen van Titelmans en zijn medewerkers, tijdens de overbrenging naar de gevangenis te Ieper. Daarbij werd een van de assistenten van Titelmans gewond en doodsbereidingen werden geuit aan het adres van de inquisiteur. In de nacht van 5 op 6 november 1561 werd de calvinistische boekenkolporteur Jehan Hacque door een groep mannen die gewapend waren met haakbussen, zwaarden en stokken, uit de gevangenis van Mesen gehaald. Een paar dagen nadien werd de calvinist Philippe Desbonnet uit de gevangenis van Armentières gewelddadig bevrijd en in februari 1562 gebeurde er een aanval op de gevangenis van Hondschote. Willem Damman, die op 22 februari 1561 gearresteerd was omdat hij geheime vergaderingen te Nieuwkerke en te Hondschote had geleid, werd met geweld uit de gevangenis van Ieper gehaald door uit Engeland even overgekomen vluchtelingen die afkomstig waren van Dranouter, Belle en Poppe- ringe.

In die tijd kreeg de magistraat van Hondschote een anoniem verzoekschrift, waarin in naam van 2.000 hervormden het recht van opstand werd geëist tegen een gezag „dat voor het woord Gods doof bleef“.

De eerste hagepreek

Omdat de calvinisten bij hun gewelddadige akties hadden ondervonden dat de plaatselijke baljuws nogal laks waren in hun medewerking met de inquisiteurs, werden ze steeds drierster en begonnen in het openbaar, in zgn hagepreken (= spreken in open lucht achter hagen en bomen) hun leer te verkondigen.

De meeste geschiedschrijvers beweren dat de allereerste openbare preek te velde, van de hele Nederlanden, plaats vond te Boeschepe op zondag 12 juli 1562. Maar uit het oude satirische liedje *Der Geuzen uitvaart* zou echter al te leiden zijn dat de eerste protestantse preek zou gehouden zijn in 1561 te Wulvergem (bij Mesen). Hier volgt een strofe uit dit lied :

*Venite, laet ons gaen zinghen requiem,
De Geuzen zyn al geworden tem,
Zy zyn t' Iperen gebleven metten laste.
Wy hoorden eerst preken by Wulverghem :
Men hiet ons het kleene Jerusalem :
Nu wilt men ons loonen metten baste.
Rekeninghe van sulck een bedryfve
Moeten wy betalen metter lyfve
Venite.*

Andere kroniekschrijvers menen dat de eerste hagepreek heeft plaats gehad te Nieuwkerke. Dat is best mogelijk, maar moeilijk te controleren. Eén ding is zeker : de hagepreek van Boeschepe, van 12 juli 1562, was in elk geval de eerste openbare

Martinus Rythovius
eerste bisschop van Ieper

preek van betekenis. Daar werd op het kerkhof, rond het uur van de hoogmis, voor een belangrijke menigte het woord gevoerd door Geleijn Damman.

Damman was Boeschepenaar van geboorte, wever van stiel en reeds enkele jaren een hardnekkige protestant. In 1559 was hij als betichte verschenen voor inquisiteur Titelmans. Om zijn huid te redden zwoer hij de hervormde leer af en volbracht in de kerk van Westouter de hem opgelegde boetepieging. Naderhand hield hij zich weer bezig met protestantse praktijken, doch zorgde er voor uit de handen van de overheid te blijven. Uit Vlaanderen verbannen, vertrok hij naar Engeland.

Kort vóór zijn preek van 12 juli 1562 was hij uit Engeland teruggekeerd. Zijn toespraak op het kerkhof van zijn geboorteplaats wekte heel wat belangstelling en prikkelde de nieuwsgierigheid van vele kerkgangers. De pastoor trachtte nog zijn parochianen te overtuigen de mis in de kerk bij te wonen, maar hij werd afgesnauwd.

De predikatie was voorbereid en georganiseerd. In totaal waren zowat tweehonderd mensen uit de omgeving opgekomen. Het bericht over de geplande hagepreek had reeds enkele dagen tevoren de ronde gedaan onder de aanhangers van de vernieuwing. Ze kwamen dan ook opdagen, gewapend met stokken, om hun predikant tegen een mogelijke overval te beschermen. De preek die voornamelijk uit een bijbelverklaring bestond, werd besloten met een psalmenzang.

De inquisiteur Titelmans, die de volgende dag toevallig naar Ieper ging, om er met de bisschop te onderhandelen, vernam wat er te Boeschepe gebeurd was en trok er naartoe. Hij bracht de landvoogdes (Margareta van Parma) op de hoogte van het stoutmoedige optreden van de gereformeerden. Op haar bevel moest te Boeschepe afgekondigd worden dat een beloning van 200 gul-

den zou geschonken worden aan wie één van de voormannen in de handen van het gerecht zou overleveren en 100 gulden aan wie één van de volgelingen zou bekend maken.

Van de ongeveer tweehonderd aanwezigen op deze hagepreek, werden er 37 aangehouden en door de vierschaar van leper veroordeeld. Zes werden terechtgesteld, de anderen kregen straffen, gaande van openbare boete tot eeuwige verbanning op de galeien, met inbeslagname van hun goederen.

Kerkbraak en gewelddaden

Deze onverwachte gestrengheid had een dubbele voorzorg van de calvinisten tot gevolg: een deel nam weer de vlucht over het Kanaal of zocht een onderkomen te Hondschote, dat ook een geliefd toevluchtsoord was; zij die achterbleven verlegden hun werkterrein naar de huiskamers en werden voor zover zij de algemene orde niet verstoorde, ongemoeid gelaten. De overheid was realistisch genoeg om te beseffen dat het een onbegonnen zaak was van de plakaten nog verder naar de letter toe te passen. Beide partijen waren om zo te zeggen op hun hoede voor elkaar, dit had voor enkele maanden een kalmere tijd tot gevolg.

Indedaad, voor slechts enkele maanden, want de hervormden werden, net als alle opstandigen, des te vrijmoediger naarmate ze de zwakte van de kant van de overheid aanvoelden.

In februari 1563 werd er ingebroken te leper in de St.-Maartenskerk en in de St.-Pieterskerk. Er werd duchtig geplunderd en vernield. Was dat een voorbode van de beeldenstorm? Moeilijk te zeggen, we weten immers niet zeker of deze wandaden te beschouwen zijn als uitingen van religieuze opstandigheid en of ze eigenlijk wel door calvinisten werden gepleegd, maar de agitatie van de gereformeerden was er alleszins oorzaak van dat de schroom en de eerbied voor kerken, gewijde vereringsattributen en de sakramenten sterk was verminderd, om het nogal voorzichtig uit te drukken.

Op 16 juli 1563 werden er in het godshuis de Cluuse te Voormezele door Joris van der Halle, de stadhouder van de soeverein-baljuw van Vlaanderen, gewelddaden gepleegd en twee vrouwen, waaronder een kloosterzuster, obscene woorden in het gezicht geslingerd. Van der Halle werd ach-

teraf opgesloten en o.m. beschuldigd van het verkrachten van een religieuze, even buiten de muren van leper. Te Komen werd een burger door twee calvinisten vermoord. Een gewone misdaad of een religieuze misdrijf?

Dit waren misschien maar losse feiten, maar die er toch blijk van geven dat er opstandigheid en gewelddadigheid aan het broeden was. Bovendien droeg een sociaal-ekonomische malaise ertoe bij om de ontevredenheid te voeden. De winter 1564-1565 was een van de strengste uit de geschiedenis (de Schelde te Antwerpen was 13 dagen dichtgevroren) en in de zomer van 1565 kende men een graankrisis, gevolgd door hongersnood en werkloosheid, wat een algemene ontreddeering tot gevolg had.

Anderzijds kwam bisschop Rythovius van leper, die (samen met de pastoor van Langemark) deelgenomen had aan de derde zitting en aan de slotzitting van het concilie van Trente, terug te leper in februari 1564. Hoewel hij in verband met de ketterbestrafing een gematigd standpunt innam, hervatte hij toch zijn aktie tegen het protestantisme en wel in dusdanige mate dat Margareta van Parma, einde november 1564, aan Filips II kon schrijven dat van alle nieuwe bisschoppen, alleen deze van leper volledige voldoening schonk in verband met het herstel van de katolieke godsdienst.

R.A.B.

Volgende maal:
*Het concilie van Trente
Het Eedverbond der edelen
Calvinistische predikanten te Roesbrugge*

Voor alle
BOUWWERKEN
BOUWMATERIALEN
GRAFKELDERS
GRAFMONUMENTEN

R. VERMEULEN

Haringestraat 75
8990 HARINGE
tel. 057/30 02 07

EEN GEESTIG BOEK

Om er stil in zijn eentje van te genieten... of om eruit voor te lezen!

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE deel 2

met de verzamelde kluchten van ROMAIN DEPUYDT geschreven in de taal van bij ons en verschenen in *De IJzerbode*, ondertekend: KWAAK!
Met een voorwoord van R.A. Blondeau
43 verhaaltjes en 9 foto's
112 blz. formaat 13,5 x 19,5 cm.
Prijs: 250 fr. (+ ev. 30 fr. verzendingskosten)

Verschijnt op zaterdag 2 februari 1985 in zaal „De Gouden Arend” te Roesbrugge.
Er verschijnt maar zelden een dergelijk boek!
Profiteer ervan.
Laat U een exemplaar voorbehouden!
tel. 057/30 03 79

STAVELE - BEVEREN-IJZER BURGERLIJKE STAND

Geboorten:
- Marlies Desodt, d. v. Rik en Regine Plancqueel (Stavele).
- Ciska Monkerhey, d. v. Leo en Maria Dael (Stavele).

Overlijden:
- Albert Pyfferoen, 68 j., echtgenoot van Martha Dejonckheere (Beveren-IJzer).

VOLKSTONEEL FR.-VLAANDEREN

In het dertigste speeljaar van het „Volkstoneel voor Frans-Vlaanderen” brengt de toneelgroep de tragi-komedie „Menschen van goe' wille” op de planken. Het stuk is geschreven door de Westendse auteur Roger Pieters, en voor het Volkstoneel bewerkt door de onvermoeibare Flor Barbry.

Het is een werk in drie bedrijven, en deze spelen zich af tussen Kerstavond en het Driekoningenfeest in een gezellige landelijke herberg.

Op uitnodiging van DF-IJzerweelde treden ze op in „De Gouden Arend” te Roesbrugge op zondag 6 januari te 19.30 u.

**NU EEN ZICHT-
EN SPAARREKENING.**

**LATER EEN VOORDELIGE
LENING.**

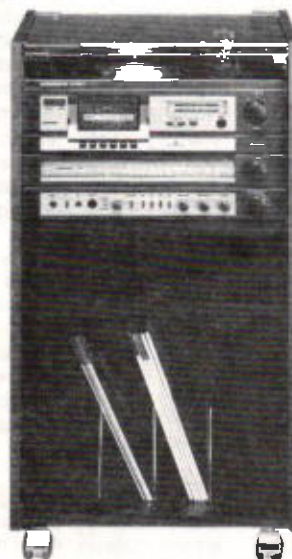
ASLK
we doen met je mee

Agentschap ROESBRUGGE-HARINGE

Prof. O. Rubbrechtstraat 14 - Tel. 057/30 08 66

Geldbelastingen - Leningen - Verzekeringen

Kantoorhouder: Johan DEGRAEVE

**GRUNDIG
HIFI COMPACTCENTER**

TOONAANGEVEND

Rack wordt geleverd met twee
aangepaste hifi-boxen.

JOS CAPPOEN-GANTOIS

Prof. O. Rubbrechtstraat 12
8990 ROESBRUGGE
tel. 057/30 05 94

'n Gratis doorlichting van uw wagen voor een veilig '85!

Jawel, wie veilig en zuinig wil rijden laat zijn wagen nu GRATIS (en zonder verplichtingen) nakijken door **Garage NEVEJAN**

U hoeft slechts de waardebon, die gans 1985 geldig blijft, af te halen of telefonisch te reserveren **VÓÓR 31 JANUARI '85!**

Tip, top, nagekeken tot in de puntjes!

1

GRATIS TEST REMMEN

*poes voor de wagen,
u de gracht in of knal
tegen een boom,
dat kan gebeuren
wanneer u niet tijdig
de remmen laat nazien
de gratis test kan u veel
ellende besparen.*

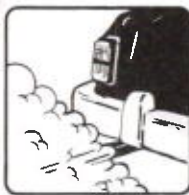
2

GRATIS TEST LICHTEN

*Nachtblind? Misschien
loensen uw koplampen,
wij onderzoeken en regelen
dit helemaal gratis
voor u.*

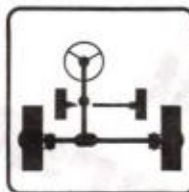
3

GRATIS TEST CO METING

*door de gratis meting
en afstelling zorgen wij
ervoor dat het wettelijk
toegestane gehalte niet
overschreden wordt.*

4

GRATIS TEST OPHANGING

*'t heeft een veilig
gevoel te weten dat alles
hier in orde is, en mocht
Garage NEVEJAN een
schoonheidsfout ontdekken
dan heeft u geen enkele
verplichting de herstelling
ook door ons te laten
uitvoeren*

5

GRATIS TEST PPM-HC

*onze nieuwe
meetinstrumenten
gaan na hoeveel niet
verbrande benzine of diesel
uw auto de vrije natuur
injaagt.
Ook hier GRATIS afstellen
volgens de wettelijke normen
(volgend jaar verplicht!)
Wees een natuurvriendelijke
BESPAARDER!*

En **Garage NEVEJAN** doet nog meer kadoo, indien u besluit de nodige herstellingen door ons te laten uitvoeren geven wij u 10% extra korting op onze voordelige vaste prijs van alle wisselstukken

Niet vergeten dat u bij gebruik van de gratis nazichtkaart automatisch een kaart krijgt voor het komende jaar.

BIJ GARAGE NEVEJAN KENT VEILIGHEID GEEN TIJD!

GARAGE NEVEJAN

Graaf van Hoorneweg 16, 8994 Poperinge-Krombeke Telefoon: 057/40 00 35

BESTELBON

Naam

Straat

Postnummer

Gemeente

bestelt ex.

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

250 fr.

(+ ev. 25 fr. verzendingskosten)

Drukkerij-Uitgeverij SCHOONAERT
Bergenstraat 14-16, 8990 Roesbrugge
Telefonisch kan natuurlijk ook !
057/30 03 79

- ☐ Gelieve het boek op te sturen.
- ☐ Ik kom het boek afhalen op het adres van de drukkerij.
- ☐ Ik stort heden de som van fr. op uw postrekening 000-0904677-55.
- ☐ Ik kom het boek afhalen op de vernisage te Roesbrugge op 2 februari.

van ons volk
en voor ons volk

al weerskanten van de schreve

kluchten van
Romain Depuydt

VOORSTELLING
van het boek
op zaterdag
2 februari 1985
in zaal
„De Gouden Arend”
te Roesbrugge.

Gebonden

formaat 13,5 cm x 19,5 cm

112 blz.

43 kluchten en 9 foto's

verschijnt begin februari

DRUKKERIJ · UITGEVERIJ
SCHOONAERT

**de grootste keus
behangpapier**

de grootste keus
DEKENS
DONSDEKENS
DEKBEDDEN
BESCHERMHOEZEN
HOOFDKUSSENS

WOONINRICHTING

schoonaert

Tel. 057/33 40 86

Bruggestraat 3 - 5

8970 POPERINGE

**HET
KWALITEITSMERK**
Oliën en
smeermiddelen

voor : GASOIL - diesel
- verwarming

FUEL-OIL
BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Blekerijweg 33-35
8994 PROVEN

Tel. 057/30 04 13

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

VERZEKERINGEN
PRINZIE
BELEGGINGEN
PRINZIE
PVBA ZAKENKANTOOR
PRINZIE

Provenplein 39A, 8994 PROVEN

Tel. 057/30 09 01 - 30 09 02

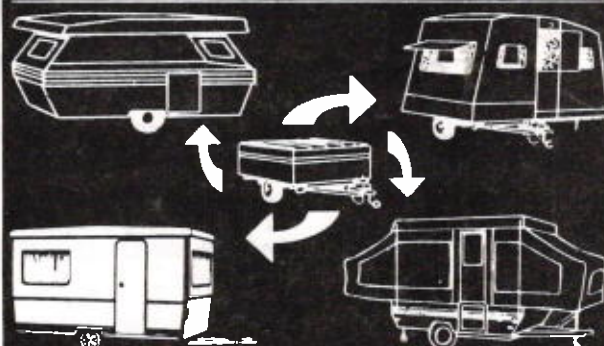
na de diensturen : 30 03 26 - 30 02 58

Alle verzekeringen en
geldplaatsingen
onder **staatswaarborg**.

**DECUYPER
POPERINGE**

de vouwcaravanspecialist van België

plooibare caravans in overvloed

leperstraat 69 en 124 8970 Poperinge Tel (057) 33 37 74

NIEUW NIEUW NIEUW NIEUW NIEUW NIEUW NIEUW NIEUW NIEUW

DE 40+ REKENING

een spaarrekening van de N.V. ASPA
private spaarkas van de groep ARGENTA
(voor spaarders vanaf 40 jaar)

KAN OOK UW HOSPITALISATIEKOSTEN VERGOEDEN

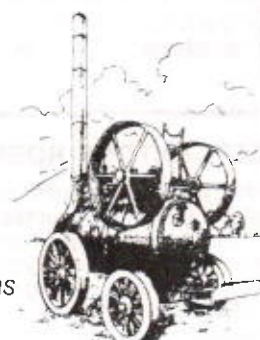
Informeer vrijblijvend bij
uw **ARGENTA-KANTOORHOUDER**
KRIS ROSSEEUW
Provenplein 48, 8994 PROVEN
Tel. 057/30 03 55

Michel BAELE

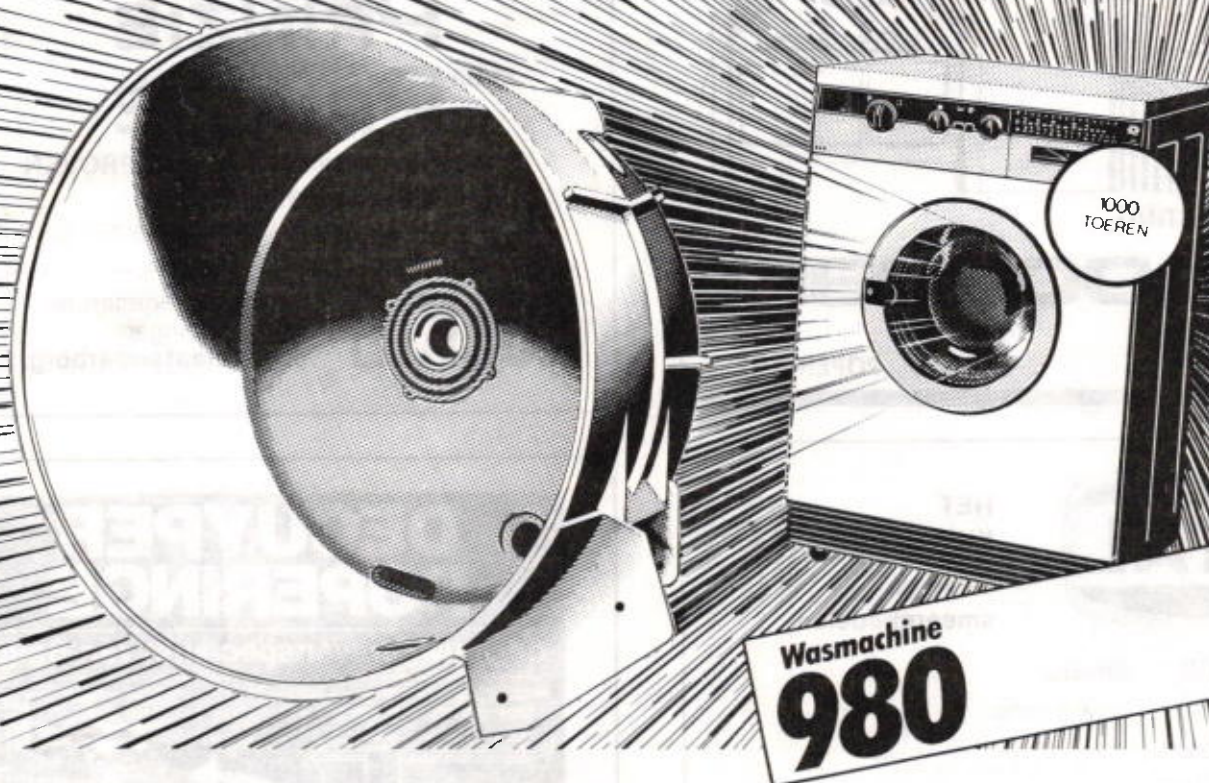
Bankelindeweg 29 C
8994 KROMBEKE

CENTRALE VERWARMING
ASFALTBEDÉKKING
KEUKENS — SANITAIR
ONDERHOUD VAN GAS-
EN MAZOUTBRANDERS

Telefoon 057/40 05 43

NIEUW VAN PHILIPS: ONVERWOESTBARE KUIP.

Het nieuwste technologische succes van Philips is de AWB 980 wasmachine met kuip in polypropyleen.

Een kuip die enig in z'n soort is. Uniek! Onverwoestbaar, onvervormbaar, onverslijtbaar. Is in één keer gespoten en kan niet roesten.

De AWB 980 heeft een elektronisch gestuurde PM-motor. Dat betekent regelbare zwiersnelheid, van 120 tot 1000 toeren, altijd passend bij één van de 21 programma's.

Een elektronische thermostaat om

de juiste temperatuur te kiezen voor elke type wasgoed.

Ga bij uw handelaar ook kijken naar het grote gamma Philips wasmachines. U zult blij verrast zijn.

PHILIPS

ELEKTRO LEROY Geert

**Weggevoerdenstraat 26
8990 ROESBRUGGE**

Tel. 057/30 03 10

ERKENDE VERDELER **PHILIPS**

DE TECHNOLOGIE START NIET STIL... PHILIPS LOOPT VOOROP

POSTKANTOOR ROESBRUGGE

Het postkantoor Roesbrugge-Haringe, Haringestraat 31A, is elke zaterdag van 9.30 u. tot 11.30 u., toegankelijk voor het publiek en alle bewerkingen kunnen er worden uitgevoerd.

De financiële bewerkingen zijn echter beperkt tot 250.000 fr. per verrichting. Aankoop van post- en fiscale zegels in kleine hoeveelheden is eveneens mogelijk.

TONEEL WATOU WESTHOEK

De toneelgroep „Watou Westhoek” brengt het toneelstuk „Moeders wil is wel”, een blijspel in 3 bedrijven. De opvoeringen gebeuren op 12 en 13 januari in de parochiezaal te Watou, telkens om 20 u.

Kaarten kosten 100 fr. (kinderen beneden 12 jaar 60 fr.) en zijn te verkrijgen bij Dirk Parret, Vijfhoekstraat 14, 8978 Watou, tel. 057/38 82 57.

ONTDEK-DE-STER

Volleybalklub Roepovo v.z.w. richt op zaterdag 29 december een Ontdek-de-Steravond in, dit in zaal „Maeke-Blyde” te Poperinge.

Volgende kandidaten hebben reeds hun medewerking beloofd: Canadian Affair, Karine, J. Depuydt, D'Haentje, L. Vanmaekelbergh, Echo of Life, A. Hennebel, Pikant en 72 Sparrows Herne.

Steun Roepovo door uw aanwezigheid.

AKTIVITEITEN EN VERMAKELIJKHEDEN MAAND JANUARI

Kaartingen

- Roesbrugge, in „De Gouden Arend“
zondag 6 januari
maandelijks kaarting voor de „Arendkaarters“
- Roesbrugge, bij Joël Deroo-Denys
maandag 7 januari
maandelijks kaarting
- Haringe, in de schoollokalen
woensdag 9 januari
puntenkaarting „Derde Leeftijd“
- Roesbrugge, bij J. Gunst
maandag 14 januari
maandelijks kaarting voor de „Gildekaarters“
- Roesbrugge, in „De Gouden Arend“
zaterdag 19 januari vanaf 17 u.
kaarting t.v.v. Middenstand
- Haringe, in „Sint-Jozef“ bij Cecile Ryon
zaterdag 19 en zondag 20 januari
kiekebillenkaarting t.v.v. renner Pascal Louf
- Beveren, café „De Kruisstraat“
maandag 21 januari
maandelijks kaarting
- Roesbrugge, bij J. Gunst, dinsdag 22 jan.
puntenkaarting „Derde Leeftijd“
- Proven, zaal „Sint-Elloo“
donderdag 24 januari te 13 u.
puntenkaarting „Derde Leeftijd“
- Haringe, in „Sint Jozef“ bij Cecile Ryon
zaterdag 26 en zondag 27 januari
maandelijks kaarting voor de leden.

Vogelpik

- Roesbrugge, bij J. Gunst, zaterdag 12 jan.
vogelpiksmijting voor de leden.
- Haringe, in „Sint Jozef“ bij Cecile Ryon
zaterdag 12 en zondag 13 januari
vogelpiksmijting voor de leden.
- Roesbrugge, in „De Gouden Arend“
zaterdag 26 januari
vogelpiksmijting voor de leden.

K.V.L.V. Roesbrugge-Haringe

- Donderdag 31 januari, in de Parochiezaal
om 13.30 u. : „Jezelf verzorgen anders dan je
denkt“.

Enveloppetrekking

- Beveren-IJzer, bij Robert Maelstaf
zaterdag 26, zondag 27 en maandag 28 jan.
enveloppetrekking t.v.v. dorpskoersen op Brigitta

Voor de **eindejaarsfeesten**
bakken wij een mooi assortiment :

- brood (wit - bruin - volkoren)
- pistolets (witte en bruine)
- Frans stokbrood
- allerlei kerstkoeken
en koekebrood

BESTEL TIJDIG

Bakkerij

Ivo & Lieve Vandenbroucke-Vanneste

Tel. 057/30 09 24

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

De Westhoek is, sedert de smokkel van of naar Frankrijk niet meer rendeert, een economisch probleemgebied, een streek van brave, gehoorzame mensen, waar alleen nog douaniers-op-rust wonen en waar de meeste rijkswachtkazernes zijn afgeschafte. De vrederechter van Roesbrugge hebben ze enkele jaren geleden naar Poperinge moeten overplaatsen, omdat hij hier geen werk meer had en zelfs te Poperinge is zijn cliënteel aan de slappe kant.

Staken en manifesteren, herrieschoppen en het de overheid lastig maken zijn begrippen die ze hier in de Westhoek niet kennen. Iedereen doet er zijn werk en Brussel wordt niet geëmbêteerd. Dat is ook de reden waarom Brussel zo weinig belangstelling voor de Westhoek aan de dag legt en alles laat draaien zoals het draait. Geen slapende honden wakker maken !

Dat is reeds lange tijd het geval, zo gebeurde het dat men aan deze zijde van de grens grote hoeveelheden vlas kweekte en dat aan gene zijde - dus aan de Franse kant - met staatssubsidies vlasfabrieken werden opgericht !

De Westhoek stond alleen maar in het middelpunt van de belangstelling tijdens de eerste wereldoorlog, toen alles hier werd stukgeschoten. Maar eens die mensonwaardige slachtpartij afgelopen, werd het weer „het land van de stille, de brede en vreedzame natuur“... met een hele reeks nieuwe dodenakkers.

Dat isolement typeert onze mensen, die konser vatief en traag reageren en nogal vaak de kaas van hun brood laten afsnoepen of op de verkeerde manier van zich afbijten.

Op dit ogenblik doen sommigen in het Poperingse nogal paniekerig, omdat er een groenteboer te Ingelmunster hoppescheuten kweekt in groeibakken en daarmee naar de veiling wil, aangezien deze gastronomische finesse meer en meer wordt gewaardeerd. Men schijnt te Poperinge nog altijd in de mening te verkeren dat God bij de schepping van de wereld, op de derde dag, zou gezegd hebben dat het witloof bestemd was voor het Brusselse en de hop voor het Poperingse en dat er niemand anders daar aanspraak mocht op maken. Maar sedert het jongste concilie is ook dat veranderd. Niemand kan verhinderen dat ze in Tsjecho-Slovakië, in Zuid-Amerika, in Australië en te Ingelmunster hop of hoppelcheuten gaan kweken. Het plantgoed is in vele landen te verkrijgen en misschien ook te Poperinge, omdat het nog altijd profijtlijker is van het te verkopen, dan het zo maar te laten weghalen !

Laat die Ingelmunsterse groenteboer alleszins geen reden zijn voor nieuwe onderlinge moeilijkheden in de Westhoek, maar een aansporing om eindelijk eens zelf op serieuze schaal met de teelt van hoppelcheuten te beginnen. De Poperingse hoppelcheuten biedt alle mogelijkheden en de faam van de Poperingse hop staat borg voor de kwaliteit.

„Eén ding is zeker“, zegt Gusta, „hommelbier en hoppelcheuten en mazarinetartaar, zijn Poperingse specialiteiten, die men te Poperinge moet proeven !“

Inderdaad, „mérite un détour“, zegt de Michelin-gids,

Pol

Stoelen en tafels
Vlechtwerk
Biezen en riet

Paul Rappelet

Roesbruggestraat 4
8994 PROVEN

Tel. 057/30 04 63

**GARAGE
NEVEJAN
KROMBEKE**

- VW GOLF '83 (benzine)
 - FORD FIESTA '82
 - SIMCA 1308
 - FORD ORION '84
 - FORD FIESTA '84
- Tel. 057/40 00 35

PEDICURE

Mevr. Vandewalle-Decaestecker
Veurnestraat 11
8980 Vleteren (Oost)

Op afspraak : tel. 057/40 01 01

Ook verzorging aan huis.

Woensdagnamiddag gesloten

Alle voetverzorgingsprodukten
en benodigdheden.

KERST- en NIEUWJAARSGESCHENKEN

Bekijk eens onze uitstalramen
dan bemerkt U reeds enkele modellen
en prijzen van onze kollektie
Kwaliteit moet daarom niet duur zijn.

Schoenen

Ig. PARENT-MOYAERT

Prof.O.Rubbrechtstraat 35
8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 20

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREEVE

„Hoe stelt julder Katrientje dat nog in heur
nieuwe plekke daar in Koksyde?“ vroeg Disten
Velge aan Nette Kronkels, in 't naar huusgaan van
veelooplaaten te gaan haalen naar 't gemeente-
huis.

„Och zwygt wei!“ jaamerde Nette . . . „'t jonk
hè weere geen chance ennée . . . Ze wos daar nog
maar veertien daagen en z'is moeten naar huus
kommen omdat ze ziek wos!“

Katrientje wos è jaar of zeventiene en de mens-
chen zeiden dat 't djuuste alzo è zwateligat wos
gelik heur moeder. Ze ging olleziins voortleeren,
bofte Nette. Maar Katrientje hadde, op 't onver-
wachts, è vrijer op è daan en de goeste om te lee-
ren wos er uit. Ze ging toen gaan dienen in è
modewinkel, maar dat duurde oek niet lange. Ze
wos toen in è plekke om te leeren coiffeeren, maar
dat foeterde daar oek niet . . . En 't schoonste van
ol, volgens Nette loog het oltyd aan de menschen
waar dat ze diende.

Nu wos ze laatst beland in „De Verdoolde
Meeuwe“, è soorte van è restaurant, niet verre
van den dyk in Koksyde, maar volgens dat ze daar
vertelde aan Disten Velge, wos ze daar ziek è kom-
men. Dat wos ten deele waar, maar Nette vertelde
't fynste van d'affaire niet.

De eerste acht daagen dat Katrientje daar wos,
wos dat nog ol wel è passeerd. Maar waarschijnlijk
hadde ze entwaar è moment te lange in den trek è
staan by 't liet, want ols ze moeste begunnen de
maandag kwam ze daar toe, verkoud dat ze sling-
gerde . . . Ze deed nieten anders of hoesten en
snuiten en heur neuze liep geduurig. Totdat de
madame d'r op lette dat er nu en toen è druppel
van heur neuze in de soepe viel dat ze opdiende.

„Jaamaar, dat meugt niet zyn wei!“ vermaande
madame „je moet gie uitscheen en naar den dok-
teur gaan!“

Katrientje ging naar den dokter.

„'k Gaan maaken dat dat gauw è daan is!“ zei
den dokter „kijk, hier is è goeie flessche en je
moet nu goed horkten . . . teegen dat de weeke
tenden is, moet die flessche uyt zyn . . . en ols je
op joen dienst zyt, moet je olle daage è lepel of
viere pakken!“

„'k Gaan dat doen gelik da'je zegt, meneere
dokter“, zei Katrientje in 't voortgaan.

Op 't laatste van die weeke kreeg ze è halven
dag om è keer naar huus te gaan.

„Hoe is dat nu met joen verkoudheid?“ vroeg
Nette.

„Wei, 't is olgeheele è daan, wei!“ zei Katrientje
. . . „den dokter hè myn è flessche voor d'hoeste
è geeven en ze moeste uut zyn teegen tenden de
weeke!“

„En hadde gy geen ruuze om in te pakken?“
vroeg Nette.

„Bah neen ik . . . 'k hèn ze zelve in één keer uut
è dronken omdat 't rap ging beteren!“ bofte
Katrientje . . . „en hier zi“ zei ze, binst dat ze heur
sacoché uitschudde op de tafel . . .

„Maar wuk is dat nu?“ riep Nette.

„Héwè, den dokter zei toen nog da'k op myn
dienst olle daage è lepel of viere moeste pakken
en 'k hèn van de schoonste mei è daan wei, 't zyn
ollemaale zilveren!“

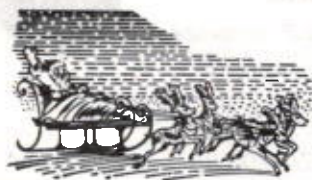
Kies uw eindejaarsgeschenken
uit onze prachtige keus

LUSTERS

TAFEL- en STAANDE LAMPEN
modern en stijl

Spotverlichting op rail
Laagspanningsverlichting

Vraag ons vrijblijvend inlichtingen

J. CAPPOEN-GANTOIS

Prof. O. Rubbrechtstraat 12
8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30 05 94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever : Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 - 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30 03 79 Prk. 000-0904677-55

DE IJZERBODE

Informatieblad
voor de dorpen :Roesbrugge-Haringe
Proven-Krombeke
Stavele-Beveren

Verschijnt maandelijks behalve in augustus

Folklore in de Westhoek

FEBRUARI of KORTE MAAND

't Is koud, de winden bijten
't Is koud, de sterren splijten
den helderen hemeltrans.

GUIDO GEZELLE

Lichtmis

De kortste maand van het jaar telt voorname volksheiligen. Dat hoeft niet nadrukkelijk onderlijnd te worden. Onze almanakken puilen er van uit omdat het Vlaamse volk een trouwe gehechtheid kende aan het voorvaderlijke geloof dat van ouder op kind werd meegegeven.

Onze Lieve Vrouw verdient aandacht op de 2^e van de maand.

Het is Lichtmis en we zitten nog volop in de winterperiode. Toch kent de boer een leuke woordspeling: men kan van nu af aan het „licht missen“.

In de loop van de 6^e eeuw stelde Paus Gelasius het zogenaamde *Maria Lichtfeest* in, ter herdenking van Maria's tempelbezoek, naar het voorschrift der heersende wet, op de 40^e levensdag van Jezus, zijnde de tweede februari.

De naam *Lichtmis* doelde op het groot aantal waskaarsen, die alsdan tijdens de Heilige Mis werden gewijd en die in plechtige omgang in de kerk werden gedragen, welker handeling betekende dat Jezus het Licht van de wereld is.

Door de gelovigen werden dergelijke kaarsen mee naar huis genomen, waar zij zouden aangestoken worden bij ramp of onweer. Ook bij een stervende werd de kaars naast het kruisbeeld gezet.

Als een paar zonnestralen op die tweede februari door de wolken priemen, dan hoeft men geen al te grote illusies te koesteren, want :

*Als Maria haren kerkgang doet
Met warmen zonnenschijn,
Dan zal meer sneeuw en ijs en vorst
Dan van te voren zijn.*

In heel onze provincie noemde deze mooie feestdag ook „Onze-Lieve-Vrouw-schud-de-pan“. Hij was inderdaad een van de traditionele „pannekoekdagen“. Immers :

*Met Lichtmis is geen vrouwe zo arm,
Of ze maakt haar panneke warm.*

En waarom zouden we dit gebaar niet blijven herhalen ?

Sint Blasius

We schrijven 3 februari maar de tijd dat de bevolking van Krombeke en omliggende in grote drommen naar het heiligdom van Sint Blasius trok lijkt wel ver weg.

Er zijn volksheiligen waarvan de naam in verband werd gebracht met allerhande lichamelijke kwalen. Zo wordt bijvoorbeeld de H. Lambertus aangeroepen voor de lamheid, de H. Rosa voor de roos, de H. Lucia voor oogziekten (Lucia = Licht), om maar deze te nemen uit de grote hoop.

Om een patroonschap als vanzelfsprekend te doen aanvaarden hadden de mensen dus vaak genoeg aan een naam. Voor Sint Blasius schijnt dit ook het geval. „Zijn naam alleen al zal voor de Vlamingen voldoende zijn geweest om hem tegen de winden, de blaas, de maagpijnen en de koude te doen dienen“, schreef destijds Guido Gezelle.

Gelet op de vele uiteenlopende zaken waarvoor men naar Sint Blasius kwam, kan hij als een zeer voorname volksheilige worden aangezien.

Omdat hij op het water wandelde is hij de patroon van hen die lijden aan waterzucht. Ook tegen keelziekten kwam men hem vereren en dat verklaart zich volgens de legende door het feit dat de heilige eens een kind van de dood redde met het te verlossen van een visgraat, die in de keel was blijven steken. En wil je nog meer ? Samen met twee kinderen en zeven godvrezende moeders ging hij de dood tegemoet, zodat hij als bijna vanzelfsprekend tegen kinderziekten zijn zalvende hand toesteekt. Hij werd onthoofd zodat hij ook voor hoofdpijn uitkomst biedt.

Vóór zijn onthoofding werd zijn lichaam met wolkommen opengereten, vandaar is hij de patroon van de wolkmamers en de wevers. Hij wordt trouwens voorgesteld met een ijzeren kam in de hand, het instrument van zijn marteling.

Waaie het fel in januari en februari, dan zegt de volksmond : Hoor, Blasius blaast !

Waardoor eens te meer de belangstelling voor deze volksheilige wordt onderlijnd.

Iets over de Heilige Dorothea

Voor deze heilige steken wij op 6 februari de grens over naar het landelijke Eeke in Frans-Vlaanderen, waar ze vereerd wordt tegen roos, huiduitslag en hoofdzeer.

Een heilige uit een ver en vreemd land, uit Klein-Azië welbepaald, waar ze leefde op het eind van de derde eeuw.

Omwillen van haar kristelijke overtuiging werd zij vervolgd en voor heidense rechters gebracht. Eén dezer, ene Theophile, krenkte en bespote haar en wyl het winter was eiste hij een bewijs van haar zogenaamde bovennatuurlijke krachten door fruit en groenten voor zijn voeten neer te leggen. Dore-

thea zank op de knieën en bad lang en ingetogen. En zie, voor aller verbaasde blikken verscheen een stralende engel met drie stukken fruit en drie rozen. Door zulkdanig mirakel helemaal 't onderste boven gekeerd, volgde Theophile het geloof van de heilige. Ook hij zou tenslotte op de pijnbank zijn stoffelijk einde belijden.

Gelet op het schenken van de hemelse rozen waren de hoveniers er als de kippen bij om de heilige Dorothea tot hun beschermster te nemen. Van de mooie roos naar een huiduitslag door de volksmond gekend als „roos“ betekent maar een stap om de heilige hiervoor te vereren. Wat in Eeke aldus geschiedde.

Uit een liedje haar toegewijd lichten wij twee koepletjes :

Vlaanderen is aan uw voeten
O Maagd van heiligheid
Wij komen 't Eeke u begroeten
Met vreugd en dankbaarheid

Sedert aller oude tijden
Van kwellingen gij spaart,
Distel, Roos en Hoofdpijnen
Van deze gij ons spaart.

Uit de publikatie *Petit Manuel de la Dévotion à Sainte Dorothee, Vierge et Martyre, honorée spécialement à Eecke* van 1929 vernemen we verder nog dat ook de jonggehuwden haar voorspraak

kwamen afsmeken om een goed verloop van hun huwelijk te kennen, dat de bedevaarders water met zich brachten, draadjes van rode zijde en zelfs klompjes witte suiker om ze te laten wijden. Waarom die dingen later moesten dienen werd er niet bij vermeld. Hoogstwaarschijnlijk - en naar het volksgeloof dat al deze zaken met een vroom ontzag benaderd - zeker in ogenblikken van twijfel of ramp.

Sint Apollonia

We schrijven 9 februari en dat is de dag van een andere zeer vermaarde heilige in onze gewesten, waar ze vroeger vooral naar het landelijke Oeren, Haringe en Dranouter haar vereerders wenkte.

Uit de beschrijving van haar marteldood onthouden we dat haar tanden werden stukgeslagen en dat zij zich daarna in het vuur wierp. Vandaar dat zij niet alleen aangeroepen wordt door alwie aangetast is van tandpijn, maar dat zij eveneens patrones is van de tandartsen.

Sint Apollonia wordt afgebeeld met in de ene hand een tang waartussen een tand geklemd zit en in de andere een martelarenpalm.

Deze heilige heeft altijd een ruime klandizie gekend en dat baart geen opzien wanneer we weten dat tandpijn zich overal gevoelen laat. Toch werd zij het meest gediend door moeders die haar hulp kwamen afsmecken als de eerste tandjes bij hun schatjes doorkwamen. Aldus staat Apollonia ook als kinderheilige bekend.

Sint Valentijn

Een voor velen geliefde heilige om deze bijdrage te besluiten. Zijn feestdag is 14 februari. Niet vergeten, heren !

In 270 werd Sint Valentijn te Rome om het leven gebracht.

In de Westhoek werd deze heilige eertijds te Vlamertinge aangeroepen tegen de koorts, de stuipten en de oogziekten.

Naar het volksgeloof wil, kiezen de vogeltjes op zijn feestdag hun wijfje, vandaar dat hij bij ons wordt aangezien als „lievekesdag“.

Verloofden geven elkaar een geschenk en wie zijn lief nog niet heeft, moet er die dag een vinden. En de meisjes zullen de kandidaten beslist op bijzondere wijze benaderen.

Of niet soms ?

Het weer

De lange winterslaap loopt stilaan naar zijn einde en reeds rukt de natuur op naar herleving.

Toch nog oppassen geblazen, want :

Als februari lacht
dan is maart niet zacht.

Ligt de wind in februari stil
Dan komt hij zeker in april.

Laat ons echter niet zwartgallig zijn en sluiten met een optimistische noot

In de Kortemaand regen
Is vette en is zegen.

Want :

Een natte februari
Brenkt een vruchtbaar jaar !

Jack VERSTAPPEN

SPAARKAS
ippa

Jacques PYFFEROEN

Graaf van Hoornweg 5

8994 KROMBEKE

Tel. 057/40 08 24 (tijdens kantooruren)

SPAAR- en BANKVERRICHTINGEN

Alle VERZEKERINGEN

Overname van uw bestaande polissen
Goedkope premies

Kantooruren :

Ma - di - wo - do - vr van 8 - 12 u.
zaterdagmiddag en op afspraak.

ROESBRUGGE-HARINGE FEESTAVOND

Zaterdag 2 februari 1985 - om 19.30 u.
in de zaal *De Gouden Arend* te ROESBRUGGE
ter gelegenheid van het verschijnen van

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE
deel 2

met de verzamelde kluchten van
ROMAIN DEPUYDT (KWAAK)

Programma :

- voorstelling van auteur en boek door
R.A. BLONDEAU ;
- liedjes van de auteur :

Waar is de tijd ?

In de Westhoek ben ik geboren

gebracht door de „Jonge Troostverwachters“;

- gedichten van de auteur :

't Kapelliege aan de frontieren

De puit aan de waterput

voorgedragen door Rudi DEPUYDT ;

- voorstelling van twee kluchten uit het boek,
door de auteur ;

- opvoering van de sketch Het misverstand
door : Willy Maes, Willy Neuville,

Johan Haghevoeren en Vera Neyrinck

Iedereen WELKOM !

INKOM GRATIS !

Het boek (250 fr.) zal te verkrijgen zijn in de zaal.
Het kan U ook toegezonden worden mits storting
van 275 fr. (verzendingskosten inbegrepen) op prk.
000-0904677-55 van de Drukkerij-Uitgeverij
Schoonaert te Roesbrugge.
Laat U in elk geval een of meer exemplaren reser-
veren, tel. 057/30 03 79.

VOORDRACHT CM

Enmaal de koude winterdagen voorbij, wordt
het stilaan de tijd om aan enkele praktische onder-
houdszaken in de tuin te denken. Daarover spre-
ker Paul Gheldof in een voordracht op vrijdag 15
februari om 19.30 u. in het „Kristen Volkshuis“ te
Roesbrugge.

In dit onderwerp worden onder andere behan-
deld : snoei van bomen, heesters, rozen, hagen en
klein fruit. Door op enkele eenvoudige tips te let-
ten, kan men zelf heel wat planten op de juiste
manier snoeien.

Andere zorgen zoals bemesting, grondbewer-
kingen en ziektebestrijding komen ook aan bod.

Na de voordracht is er gelegenheid tot het stel-
len van vragen.

Deze avond wordt gegeven in samenwerking
met de K.B.G., K.A.V. en DF-IJzerweelde Ieder-
een wordt op deze interessante avond uitgeno-
digd.

bij

HOBBY-BOUW

VERMEULEN HUGO - AANNEMER BOUWWERKEN
Obterrestraat 56, 8994 PROVEN - tel. 057/30 06 74

Denkt U aan sanitair ? Dan denkt U best aan Hobby-Bouw

Wij verkopen een lot BADEN, W.C.'s, LAVABO's aan sterk verminderde prijzen !
Verder ook nog een lot HOUTEN DAKVENSTERS in diverse maten.

HAAST U ! HET LOONT DE MOEITE ! ECHT SYMPATHIEKE PRIJZEN !

- ★ alle bouwmaterialen
- ★ vloeren
- ★ faïences
- ★ verhuur materieel
- ★ Rubson-produkten
- ★ sierkeien

GEUZEN TUSSEN HONDSCHOTE EN IEPER (7)

Beelden van vóór, tijdens en na de reformatie !

Wat voorafging : *Geloof en ketterijen in de Middeleeuwen / Het lutheranisme in Vlaanderen en in de Westhoek / De verspreiding van het calvinisme / De eerste emigranten / Openlijk verzet / De eerste hagepreek / Kerkbraak en geweldadeden.*

Het concilie van Trente

Enkele jaren na het eerste optreden van Luther werd in de katholieke Kerk de zgn. contra-reformatie ingezet met de troonsbestijging van Adrianus VI, de enige Nederlandse paus, die er ooit geweest is, en die zijn verkiezing eigenlijk te danken had aan het feit dat hij leermeester van keizer Karel V en diens stadhouder in Spanje was. Met hem verscheen weer een paus die werkelijk in de volle mate bekommerd was om het heil van de Kerk. Vóór hem hadden verschillende onwaardige opvolgers van Petrus heel wat ellende veroorzaakt, die mede aan de grondslag lag van de protestantse hervorming. Het waren politieke creaturen, met een wereldlijke hofhouding en betrokken in verwarde familieaangelegenheden. We noemen speciaal de zinnelijke Borgia, die als Alexander VI werd gekroond en Leo X, die de afluathandel ten bate van de bouw van de St.-Pieterskerk invoerde en o.m. een leerstoel stichtte voor astrologie !

Adrianus VI voerde een zuivering door in de pauselijke hofhouding en trachtte ook tal van misbruiken uit te roeien, wat hem natuurlijk niet overal in dank werd afgenomen, maar die de Kerk terug op het juiste spoor moest brengen. Helaas heeft zijn pontifikaat slechts één jaar geduurd (1522 - 1523), wat weliswaar veel te kort was om belangrijke resultaten te kunnen boeken, maar de nieuwe richting was aangegeven.

Eén van zijn opvolgers Paulus III (1534 - 1549) hernieuwde het kardinaalskollege en benoemde er mannen die dragers waren van een katholieke hernieuwingsgeest, terwijl hijzelf hun een reformato-
rische opdracht gaf : „*Wij hopen dat uw verkiezing er toe zal bijdragen, in onze harten en in onze daden het gezag van Kristus te herstellen, dat door de leken en ook door ons in de klerus was vergeten. Wij hopen dat gij een geneesheer voor onze kwalen moogt zijn ; dat gij de afgedwaalden zult mogen terugvoeren naar Kristus' kudde in de éne schaaftal. Wij hopen dat gij in staat zult zijn Gods toorn die wij hebben verdiend en die wij reeds over ons zien komen, van onze hoofden af te wenden*”.

Maar de paus wist ook dat dit lang niet volstond om aan de kritiek geworden toestand van de Kerk te verhelpen; dat de theologische stellingname nauwkeurig diende omschreven en de organisatorische opbouw vernieuwd. Immers, het débâcle was enorm : Duitsland was voor de helft protestant en de andere helft was bedreigd ; heel Skandinavië was verloren en in Engeland en Schotland was het niet veel beter ; tenslotte bestonden er sterke evangelische bewegingen in Zwitserland, Frankrijk, Polen, Hongarije en de Nederlanden.

Nadat drie pogingen om een concilie samen te roepen, in 1536, 1537 en 1542, waren mislukt, wist Paulus III in december 1545 katholieke prelaten samen te krijgen te Trente, een stad die nog tot het Duitse rijk behoorde en toch niet veraf lag van de pauselijke staten. Zij was uitgekozen als een tege-
moetkoming aan de Duitse protestanten, die dit

Geuzenpenning

gebaar echter maar weinig schenen te waarderen. Luther klom bij deze gelegenheid vol ergernis in zijn pen en schreef een van hartstocht doortrokken pamflet, *Tegen het pausdom te Rome door de duivel gesticht* !

Op het concilie liepen de zaken niet van een leien dakje. Men stond voor een uitzonderlijke opdracht, waarbij slechts moeizaam overeenkomsten werden bereikt. Na veertien maanden, in maart 1547, dienden de samenkomsten te Trente reeds opgeschorpt omdat in de stad een besmettelijke ziekte was uitgebroken, waaraan ten andere verschillende kerkvaders bezweken.

In 1550 werd Paulus III opgevolgd door Julius III, die heel sterk op een weelderig leven was gesteld, maar die de hervorming van de Kerk krachtig voortzette en het concilie weer samenriep. Maar een jaar later moest men voor de tweede keer Trente verlaten, nu wegens oorlogsomstandigheden. Op de 16^e zitting van deze tweede periode werd de schorsing voor twee jaar uitgesproken. Maar de onderbreking duurde tien jaar, o.m. wegens onenigheid tussen paus en keizer. Met pasen 1561 begon men aan de derde periode, waar ook protestanten op uitgenodigd waren. Eindelijk op 4 december 1563 werd het concilie met een machtig Te Deum besloten en werden de kerkvaders met een zelvend *Ga in Vrede*, naar huis gestuurd. Dat alles zo traag en moeizaam was verlopen, vond zijn oorzaak in de absolute macht en de grenzeloze bemoeizucht van wereldlijke vorsten, voor wie politieke doelstellingen belangrijker waren dan religieuze richtlijnen en structuren.

Het Eedverbond der edelen

In 1565 zijn in onze streek de eerste besluiten van het concilie van Trente doorgedrongen. Dit concilie, misschien wel het belangrijkste dat er ooit is gehouden, was uiteindelijk er toch in geslaagd de katholieke leer nauwkeurig uit te stippen en had klaar en duidelijk de scheidingslijn getrokken tussen de katholieke en de protestantse religieuze stellingen ; het had de Kerk gezuiverd van vele mistoestanden en het gaf tal van voorschriften omtrent het zedelijk en godsdienstig leven van bisschoppen, priesters en leken.

Eén van de belangrijkste resultaten ervan was de oprichting in het voorjaar 1566 van een seminarie te Ieper, voor de opleiding van priesters. Dit was het eerste seminarie in de Nederlanden !

Maar om de protestantse hervormingsbewegingen ongedaan te maken, kwam Trente te laat. De herenigingspogingen die ervan uitgingen werden door de protestantse leiders afgewezen en hun volgelingen wisten meestal niet wat er gebeurde. Ook de seminaries kwamen te laat, omdat de priesters die zij vormden, alleen maar konden aantreden als de scheiding definitief geworden was. De pastoors die met de calvinistische beweging waren gekonfronteerd, waren van de ongeschoolde lichteing.

In de eerste maanden van 1566 getuigden de calvinistische activiteiten steeds van minder discretie. De bijeenkomsten werden steeds veelvuldiger. De predika- en trokken vol ijver van de ene plaats naar de andere ; de katholieke erediensten werden verstoord en er werden pamfletten en reformato-
rische geschriften verspreid. En toch waren de aanhangers van de nieuwe leer mistevreden : zij wilden godsdienstvrijheid zonder meer.

Naast die religieuze ontevredenheid van de gewone burger was er ook de politieke ontevredenheid van de adel. De edellieden klaagden erover dat zij onder Spaans bewind kwamen te staan, niettegenstaande ons land het zijn stamhuis had geschonken. Zij waren niet te spreken over het gebrek aan invloed waarop zij meenden recht te hebben en zij sympathiseerden met de calvinisten, voornamelijk omdat zij een verzetsfaktor tegen de regering waren, want die mannen waren eigenlijk veel meer om eigen macht en gezag bekommerd dan om de godsdienstvrijheid van hun onderdanen. Eindachtig in hun prestigestrijd stichtten zij een verbond waar zij zwoeren elkaar te steunen en trouw te blijven, het zgn. *eedverbond der edelen* !

Op 5 april 1566 bood het eedverbond aan Margareta van Parma een rekest aan, waarin zij de opschorsing van de inquisitie en de verzachting van de edikten tegen de hervormden aanvroegen.

In de omgeving van de landvoogdes werden zij,

die het verzoekschrift overhandigden, bedelaars genoemd, in het Frans (de taal van de adel en de haute bourgeoisie) „des gueux”. Drie dagen later waren dezelfde edelen bijeen te Brussel op een banket, daar werd voor het eerst het woord *gueux* - *geus*, in de betekenis van bedelaar, als een eretitel gebruikt en werden bedelzak en nap als symbolen aangenomen. Niet lang daarna zouden deze edelen penningen om de hals dragen, waar op de voorzijde de beeldenaar van koning Filips II stond en op de keerzijde twee in elkaar gestlagen handen, die een bedelaarstas vasthielden, met in het Frans het omschrift: *de koning in alles trouw, tot aan het dragen van de bedelzak toe*.

Ingevolge het rekwest van de edelen kreeg de inquisiteur, Pieter Titelmans, op 10 april de wenk vanwege de regentes om gematigd op te treden en de inquisitie even te stoppen. Einde april stelde zij zelf een ontwerp van mildering op, dat werd voorgelegd aan de Provinciale Staten. Als vervolg hierop stuurde, de door de koning benoemde stadhouder van Vlaanderen (soort gouverneur) Egmond, op 11 mei een akte van matiging op, die ter advies werd opgestuurd naar de steden en kasselrijen. Het kasselrijbestuur van Ieper was o.m. van oordeel dat de voorgestelde mildering helemaal ontoereikend was! Maar de calvinisten wachtten de resultaten van die tussenkomsten niet eens af. Het voorstel tot mildering van de regentes was hun reeds voldoende om alle geheimhouding op te geven en in het openbaar te prediken en op te treden. Die stoutmoedigheid putten zij voor een groot deel uit de ervaring dat de adel - wat zo zelden in het verleden was gebeurd - aan hun zijde stond.

Calvinistische predikanten te Roesbrugge

In die dagen is Roesbrugge een geuzencentrum geworden. In de zomer of nazomer van 1565 was daar over de tweede brug (richting Veurne) Pieter De Bert, protestantse predikant komen wonen. De Bert was waarschijnlijk afkomstig van Reningelst.

Het werkt misschien verwarrend vast te stellen dat zowel Beveren als Roesbrugge beweren dat De Bert op hun grondgebied heeft gewoond. De Bert moet zich gevestigd hebben ergens tussen de brug over de Dode IJzer en de weg naar Oost-

Cappel, nu grondgebied Beveren (Alveringem sedert de fusies!). Maar ten tijde van De Bert bestonden er geen *gemeenten* (pas ingevoerd na de Franse Revolutie) en hij was toen woonachtig op Roesbrugge-dorp. Op 14 november 1565 is daar zijn zoon Pieter De Bert junior, geboren, die later als Petrus Bertius, teoloog en cosmograaf, een man van betekenis zou worden.

Enkele maanden later, in maart 1566 had te Cappel-Vijfweg, gelegen tussen Roesbrugge en Expoëde een geuzenbijeenkomst plaats, waarvan ons echter weinig details bekend zijn. In ieder geval is het zeker dat de bedrijvigheid van de geuzen in de omgeving van Roesbrugge toenam, na de komst van De Bert.

Op 26 mei 1566 kwam Sebastiaan Matte, afkomstig van Ieper en de voornaamste aanstoker van de beeldenstorm naar Roesbrugge. Hij was kort voordien uit Engeland teruggekeerd. In de daaropvolgende nacht hield hij een grote volksvergadering. Zijn komst was waarschijnlijk aangekondigd door De Bert, want in weinig tijd was er een grote menigte bijeen, die hij buiten het dorp geleide, tot op de beboste hoogte *Hoge Seine* genoemd. Daar begon hij zijn preek, die echter vroegtijdig een einde nam. Sommige toehoorders waren in de bomen geklauterd om hem beter te zien en te horen, maar door een verkeerd manoeuvr viel er een van die hoogklimmers plots tussen de menigte. In de duisternis kon men niet precies uitmaken wat er gebeurde. Men dacht dat er een overval van de overheidsdiensten plaats vond en iedereen ging op de vlucht.

Ook elders werd in die tijd in het openbaar gepreekt, o.m. op 28 mei 1566, tussen Nieuwkerke en Steenwerk door Jan Daniël en de uit Engeland teruggekeerde Pieter Hazaert hield op Pinksteren, 2 juni, een grote preek tussen Dranouter en Nieuwkerke.

De verwachte mildering in de repressie was spoedig overal bekend en zij lokte heel wat in Engeland verblijvende emigranten, terug naar onze streek. De mannen die van over het Kanaal kwamen hadden in hun nieuw verblijf voldoende vrijheid gekend om de door hen aangekleefde leerstellingen uit te diepen. Als het ware „geschoold” kwamen zij terug om op georganiseerde manier de nieuwe leer te verkondigen.

De organisatie van de predikaties stak goed in mekaar: de preken werden vooraf aangekondigd;

een strategisch geschikte plaats - een heuvel of een open weide - werd uitgekozen en de predikant werd beschermd door een soort lijfwacht. Naderhand bewapende zich praktisch het hele auditorium, bijna iedere toehoorder was een weerbaar man.

Die veelvuldige prediking werkte een snelle verspreiding van de leer in de hand, want de opkomst was massaal. Op 21 juli 1566 sprak Sebastiaan Matte te Hondschote voor 8 000 toehoorders. Na zijn toespraak doopte hij, op protestantse wijze, twee kinderen en kondigde hij aan dat hij de volgende zondag zou prediken te St. Winoksbergen. Op 22 juli sprak hij te Roesbrugge (nu grondgebied Beveren), langs de IJzer, nabij de abdij van O.L.V.-ter Nieuwe Plant. Driehonderd gewapende personen beschutten hem en vier tot vijfduizend mensen aanhoorden zijn preek. Nog dezelfde dag schreef Georges Matlaer, „lieutenant” van de kasselrij Veurne, vanuit Beveren aan Margareta van Parma, om verslag uit te brengen over deze manifestatie te Roesbrugge. Hij wees erop dat indien hiertegen niet vlug kon opgetreden worden er verwoestingen van kerken en kloosters te verwachten waren, iets wat sommige leden van Mattes lijfwacht onverbloemd lieten verstaan.

Ook dient nog vermeld dat Jan Denys, een kommatieve geus van Woesten, eveneens naar Roesbrugge was afgezakt, waar hij einde juli 1566 een soort calvinistische militie in het leven riep, die samengesteld was uit een 500-tal goed bewapende mannen. Zij vormden een vaste begeleiding voor Matte, die aldus goed beschermd en zeker van zichzelf, in de komende dagen van zich zou laten horen.

R.A.B.

De volgende maal:
*Toenemende agressiviteit
Gewapend optreden
Iepers protestantse Tuindag*

K.B.G. BEVEREN-IJZER

Op donderdag 7 februari te 13.30 u. is er in „t Boerenhof” een kleine kaarting en een voordracht over „Onderhoudsplicht” voor de K.B.G.

Op donderdag 21 februari is er gewone kampeenenkaarting.

**NU EEN ZICHT-
EN SPAARREKENING.**

**LATER EEN VOORDELIGE
LENING.**

ASLK
we doen met je mee

Bij de opening van een zichtrekening met Spaarrekening krijg je een **prachtige sporttas** als geschenk.

Agentschap ROESBRUGGE-HARINGE

Prof. O. Rubbrechtstraat 14 - Tel. 057/30 08 66

Geldbeleggingen - Leningen - Verzekeringen

Kantoorhouder: **Johan DEGRAEVE**

Vanaf 15 februari 1985 in

HOBBY CENTER

bij **Paul TOP - LEYS**

Provenplein 56

8994 PROVEN - tel. 057/30 02 37

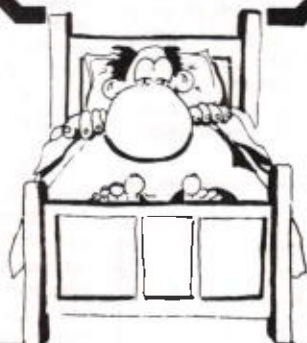
- ☐ alle tuin- en bloemzaden
- ☐ voeder voor vogels, duiven, neerhofdieren, honden en katten
- ☐ ontsmettingsprodukten
- ☐ tuinbouwemeststoffen
- ☐ ganse gamma bakmeel

NIEUW

**de grootste keus
behangpapier**

de grootste keus
DEKENS
DONSDEKENS
DEKBEDDEN
BESCHERMHOEZEN
HOOFDKUSSENS

WOONINRICHTING

schoonaert

Tel. 057/33 40 86

Bruggestraat 3 - 5

8970 POPERINGE

**HET
KWALITEITSMERK**

Oliën en
smeermiddelen

voor : GASOIL - diesel
- verwarming

FUEL-OIL

BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Blekerijweg 33-35

8994 PROVEN

Tel. 057/30 04 13

DE 40 + REKENING

een spaarrekening van de N.V. ASPA
private spaarkas van de groep ARGENTA
„HOSPITALISATIEKOSTEN VOORTAAN
VOLLEDIG TERUGBETAALD ?”

Voor vrijblijvende informatie
neem contact met uw
ARGENTA-KANTOORHOUDER
KRIS ROSSEEUW
Provenplein 48, 8994 PROVEN
Tel. 057/30 03 55

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

VERZEKERINGEN
PRINZIE
BELEGGINGEN
PRINZIE
PVBA ZAKENKANTOOR
PRINZIE

Provenplein 39A, 8994 PROVEN

Tel. 057/30 09 01 - 30 09 02

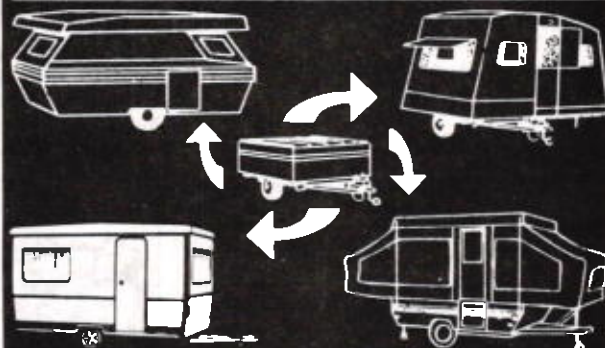
na de diensturen : 30 03 26 - 30 02 58

Alle verzekeringen en
geldplaatsingen
onder **staatswaarborg**.

**DECUYPER
POPERINGE**

de vouwcaravanspecialist van België

plooibare caravans in overvloed

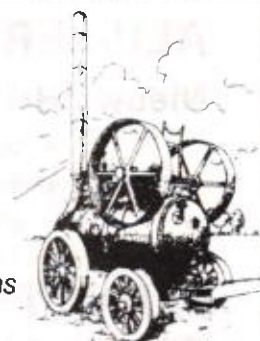
leperstraat 69 en 124 8970 Poperinge Tel (057) 33 37 74

Michel BAELE

Bankelindeweg 29 C
8994 KROMBEKE

CENTRALE VERWARMING
ASFALTBEDEKKING
KEUKENS — SANITAIR
ONDERHOUD VAN GAS-
EN MAZOUTBRANDERS

Telefoon 057/40 05 43

ROESBRUGGE-HARINGE

Geboorten :

- Pieter Maes, z. v. Jacques en Caroline Struye
- Michael Vandenbussche, z. v. Hugo en Rita Sys.
- Ine Schoonaert, d. v. Martin en Christine Cappoen.

Overlijdens :

- Robert Deeren, 84 j., echtgenoot van Louisa Peel.
- Maria Naert, 62 j., echtgenote van Joris Laseure.
- Remi Alderweireldt, 88 j., echtgenoot van Gabriëlle Verhille.

TV-OPNAMEN te ROESBRUGGE

De BRT-1 Schooltelevisie geeft een documentaire reeks over *Europa in de 17^e en 18^e eeuw*, in vier delen. Het eerste deel handelt over *Europa in de Wereld*, het tweede deel betreft *Politieke en sociale structuren*, het derde deel: *De opgang van de wetenschappen*.

Het basiswerk alsook het draaiboek, met alle gesproken teksten, van dit derde deel werden geschreven door onze medewerker R.A. Blondeau. Opname van documentatiemateriaal werd gedaan te Roesbrugge, op zondag 20 januari jl.

Dit derde deel wordt drie keer uitgezonden : op donderdag 7 februari te 17.30 u.; op dinsdag 12 en vrijdag 15 februari, telkens te 15 u.

STAVELE - BEVEREN-IJZER

Geboorten :

- Inneke Vandelanotte, d. v. Jean-Pierre en Myriam Lanszweert (Stavele).

Overlijdens :

- Henri Demeulenaere, 70 j., echtgenoot van Maria Dejonghe (Beveren-IJzer).
- Albert Coppin, 46 j., echtgenoot van Wilhelmina Dequidt (Beveren-IJzer).
- Gaston Butaye, 60 j., echtgenoot van Godelieve Masscheleyn (Stavele).

TOONEEL TE PROVEN

Voor de derde maal staat de Provense toneelkring op de planken. Dit keer met een werk van Hugo Claus. „Mama kijk zonder handen !” is een komedie in vier bedrijven in een regie van Rik Slosse.

Vier opvoeringen zijn gepland : op zaterdag 2 en zondag 3 februari om 20 u. en op zaterdag 9 en maandag 11 februari om 20 u. De voorstellingen hebben plaats in zaal „St.-Jozef” (bij de grot). Inkom 100 fr. Kaarten bij de spelers of bij Kris Rosseeuw, tel. 30 03 55. Reserveren vóór 2 februari is niet meer mogelijk.

KARNAVAL

Naar jaarlijkse traditie vieren de landelijke gemeenten Roesbrugge, Haringe, Krombeke, Stavele, Oostvleteren, Proven en Watou het carnaval van de landelijke pleuten. Dit jaar op zaterdag 23 februari om 20 u. in „De Lovie” te Proven. Komt de karnavalkaravaan dit jaar misschien wat traag op gang, de leute en de ambiance de avond zelf zal er niet minder om zijn. „Die Alpenjäger Blaskapelle” en het dansorkest „Avanti” staan er al jaren borg voor. Inkom 100 fr. Kaarten te verkrijgen op de dorpen bij de plaatselijke kandidaten.

Steun uw dorpskandidaat, koop hem een kaart en kom naar het feest op 23 januari, liefst in karnavalstemming, als het kan in karnavaleske kledij.

Voor alle
BOUWERKEN
BOUWMATERIALEN
GRAFKELDERS
GRAFMONUMENTEN

R. VERMEULEN

Haringestraat 75
8990 HARINGE
tel. 057/30 02 07

MENSEN VAN BIJ ONS

Te Leuven overleed op 9 januari jl. mevr. Anna Rossel. Zij was geboren op de Beverenkalside op 26 juli 1915 en was beter bekend onder de naam Anna Beck uit het St.-Omaarsstraatje. Zij was de halfzuster van mevr. Paula Vandeputte-Quacclaeys. Mevr. Anna Rossel was weduwe van de hr. Pierre Servaes en was kinderloos. Zij werd op 14 januari jl. begraven te Tervuren.

Wij vernemen het overlijden op 19 oktober 1984 te Brugge, in het Algemeen Ziekenhuis St.-Jan, van onze abonnee de hr. Michel Gouwy, geboren te Beveren-IJzer op 23 mei 1917, als zoon van Xavier Gouwy. Hij was gehuwd met mevr. Antoinette Duponcelle, dochter van postman Emiel

Duponcelle (+ 1946), die op de Beverenkalside woonde in het huis dat nu eigendom is van mevr. Paula Vandeputte-Quacclaeys. Mevr. Antoinette Duponcelle was vóór haar huwelijk bediende bij de intussen verdwenen firma Camerlynck te Roesbrugge.

Op 26 november 1984 is te Ieper overleden, de hr. Marcel Slosse, die geboren was te Roesbrugge, op 8 oktober 1915. Tot aan zijn huwelijk was hij woonachtig bij zijn ouders in *Het Schippershuis* in de Haringestraat. Hij was gehuwd met mevr. Marie-Louise Debyser van Poperinge en woonde achtereenvolgens te Roesbrugge (in de Haringestr.), te Poperinge, te Watou en te Ieper.

Op 28 december 1984 is te Kapellen (prov. Antwerpen), in de St.-Jozefskliniek, onze abonnee de hr. Clement Demaeyer overleden. Hij was geboren te Kallo op 6 oktober 1921 en was de zoon van wijlen August Demaeyer, die in de jaren dertig als douanier de Beverenkalside kwam bewonen. Clement Demaeyer trad in het huwelijk met mevr. Rachel Muylle, uit de Haringestraat te Roesbrugge en vestigde zich als douanier aan de Nederlandse grens, te Essen. Daar is zijn echtgenote overleden en hertrouwde hij met mevr. Martha Schrauwen. Intussen was hij overgestapt naar de administratie der direkte belastingen, waar hij op 1 januari 1982 als opsteller 1^e klas met pensioen ging. Hij werd begraven te Essen op 1 januari 1985.

Op 20 januari jl. is in het Mariaziekenhuis te Poperinge mevr. Irma Marey overleden. Zij was geboren te Beveren-IJzer op 14 september 1908 als dochter van Achille (de bakker) Marey, die woonde tegen Oost-Cappel en zij was weduwe van de hr. August Desender (+ 1973). In het ouderlijke huis heeft zij vele jaren het café *Terminus* uitgebaat. In 1974 is zij vertrokken naar Poperinge, bij haar dochter. Zij werd op 25 januari jl. te Oost-Cappel bijgezet in de familiekerker.

Te Brussel is op 9 januari jl. mej. Martha Recour overleden. Zij was geboren te Roesbrugge op 14 juni 1937. Zij was de dochter van de hr. Valère Recour en de zuster van Roger, Agnes, Gilbert, Paula, Hubert, Etienne en Paul Recour. Zij is nog lerares geweest te Ieper in de H. Familie.

VOOR HET SLACHTEN VAN DIEREN
KAN U STEEDS TERECHT BIJ

Johan HARDEMAN

Blasusstraat 52 - 8994 KROMBEKE

Tel. 057-40 01 18 - 30 06 45

ALU-LERMYTTE

Nieuw : HOUTEN PERGOLA

- ★ ook voor zelfbouwers of helpers
- ★ eveneens vernieuwen of herstellen van bestaande glazen daken met isolerend plexiglas

Te bezichtigen te Poperinge

LERMYTTE BERNARD

Kruisbooglaan 1, POPERINGE - Tel. 057/33 48 83

3 X ISOLEREND (vals plafond met 3-voudige isolatie)

AKTIVITEITEN EN VERMAKELIJKHEDEN MAAND FEBRUARI

Kaarten

- Roesbrugge, bij Joël Deroo-Denys
vrijdag 1, zaterdag 2 en zondag 3 febr.
kiekenbilleborstkaarting
t.v.v. minivoetbalklub „De Blauwers”
- Roesbrugge, in „De Gouden Arend”
zondag 3 februari
maandelijks kaarting voor de „Arendkaarters”
- Roesbrugge, bij Joël Deroo-Denys
maandag 4 februari
maandelijks kaarting
- Stavele, bij Gilbert Dequeker
donderdag 7 februari
maandelijks kaarting „Tijdig Thuis”
- Proven, Café „Sint-Victor”
vrijdag 8, zaterdag 9 en zondag 10 febr.
jaarlijks handdoekkaarting
- Haringe, in „St.-Jozef” bij Cecile Ryon
zondag 10 februari
jaarlijks Apolloniakaorting
- Roesbrugge, bij J. Gunst
maandag 11 februari
maandelijks kaarting voor de „Gildekaarters”
- Proven, zaal „St.-Jozef”
zaterdag 16 en zondag 17 februari
kaaskroktenkaarting
t.v.v. Vrije Gemengde Basisschool
- Beveren, café „De Kruisstraat”
maandag 18 februari
maandelijks kaarting
- Haringe, in „Sint Jozef” bij Cecile Ryon
zaterdag 23 en zondag 24 februari
maandelijks kaarting voor de leden.
- Roesbrugge, bij J. Gunst, dinsdag 26 febr.
puntenkaarting „Derde Leeftijd”

Vogelpik

- Roesbrugge, bij J. Gunst, zaterdag 9 febr.
vogelpiksmijting voor de leden.
- Haringe, in „Sint Jozef” bij Cecile Ryon
zaterdag 9 en zondag 10 februari
vogelpiksmijting voor de leden.
- Roesbrugge, in „De Gouden Arend”
zaterdag 23 februari
vogelpiksmijting voor de leden.
- Stavele, bij Gilbert Dequeker
zaterdag 23 februari
smijting voor „De Zwaantjespikkers”

K.V.L.V. Roesbrugge-Haringe

- Donderdag 7 en 28 februari om 13.15 u.
Kookles „Lekkere zoete en pikante taarten”
bij Cecile Ryon.

C.M. Roesbrugge-Haringe

- Vrijdag 15 maart : Avondbezoek aan de elektriciteitscentrale te Ruien. Vertrek om 18.30 u.
Inschrijving vanaf 15 febr. in het „Kristen Volkshuis”

K.L.J. PROVEN - OUDERAVOND

- Proven, zaterdag 2 februari te 20 u.
zaal „St.-Elloo”
- Krombeke, zondag 3 februari te 19.30 u.
Parochiezaal
Inkom 60 fr. - kinderen 20 fr.

BEDANKING

Pascal Louf dankt iedereen die meegeholpen heeft tot het welslagen van de kaarting.

TE KOOP

- **MINI-WASMACHINE ACEC** en **DROGER THOMAS**. Adres ter drukkerij.

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Hendrik Borginon is overleden en begraven. Hij is 94 geworden en heeft goddank nog kunnen herstellen van het leed dat hem is aangedaan. Hij was een van de stichters van de Frontpartij na de Eerste Wereldoorlog. Een van die mannen die de kastanjes uit het vuur hebben gehaald, die ons kinderen nu doodgemodereerd oppeuzelen. Op zijn begrafenis waren alle vertegenwoordigers van het Vlaamse politieke en kulturele leven aanwezig. Ook de staatsministers August De Schrijver en Gaston Eyskens. En niet zó maar, tot na de offergang. Ze waren manifest aanwezig en hebben Borginon bijgestaan op zijn laatste tocht. Toen hij op 10 februari 1945 tot 20 jaar werd veroordeeld - De Schrijver en Eyskens waren toen ministers in functie of behoorden alleszins tot de politieke leiders van het land - hebben ze hem niet bijgestaan! Jammer dat menselijke bijstand meestal te laat komt.

Waar had Borginon fout gezeten? In 1941 liet hij zich door de sekretarissen-generaal benoemen tot kommissaris voor de Grote Agglomeraties, dus met de opdracht te zorgen voor een administratieve vereenvoudiging en de vorming van Groot-Antwerpen, Groot-Gent, Groot-Brussel, enz. Na de oorlog werd hem dat zeer kwalijk genomen en dat was een goede gelegenheid om de oude flamingant te treffen. Omdat men met zijn geval niet te goed weg wist, werd hij ervan beschuldigd „de grondwettelijke instellingen in gevaar te hebben gebracht”. Waarin dat gevaar bestond was niet duidelijk, maar het was voldoende om hem te veroordelen.

Borginon had met zijn Grote-Agglomeraties de zaken te GROOT gezien! Dat hoort nochtans bij de mens. Als er ergens een dansteest wordt ingericht, dan wordt dat nooit aangekondigd als BAL tout court! Nooit! Men schrijft altijd GROOT BAL! Het is waar, de inrichters weten niet eens of ze tien paren op de dansvloer zullen krijgen, maar toch afficheren ze onversaard: GROOT-BAL! Moest GROOT ontbreken, dan zou er voorzeker niemand komen opdagen. Afgezien van een viertal prutsstaatsjes, zoals Monaco, Andorra, enz. is het hertogdom Luxemburg het kleinste landje van Europa en toch heet het Groot-Hertogdom Luxemburg! Het was dus niet alleen Borginon die de zaken groot zag!

Na de bevrijding werd Borginon niet alleen geïnterneerd, maar zijn werk werd grondig ongedaan gemaakt. De repressie mentaliteit was te klein om de dingen groot te zien. Maar als de nevel der verdwazing een beetje was opgetrokken, heeft men opnieuw Groot-Antwerpen, Groot-Gent, Groot-Brussel, enz. tot leven gewekt. Hij die dat heeft overgedaan, werd gedekoreerd!

„En”, zegt Gusta, „men heeft daarin zodanig veel genoeg gevonden, dat we tegenwoordig zelfs met Groot-Poperinge, Groot-Alveringem en Groot-Vleteren opgescheept zijn!”

Wat een straf zou Borginon daarvoor gekregen hebben?

Pol

Stoelen en tafels
Vlechtwerk
Biezen en riet

Paul Rappelet

Roesbruggestraat 4
8994 PROVEN

Tel. 057/30 04 63

GARAGE NEVEJAN KROMBEKE

- VW GOLF '83 (benzine)
 - FORD FIESTA '82
 - SIMCA 1308
 - FORD ORION '84
 - FORD FIESTA '84
- Tel. 057/40 00 35

PEDICURE

Mevr. Vandewalle-Decaestecker
Veurnestraat 11
8980 Vleteren (Oost)

Op afspraak : tel. 057/40 01 01

Ook verzorging aan huis.

Woensdagnamiddag gesloten

Alle voetverzorgingsprodukten
en benodigdheden.

- Stevige schoenen
- Botten
- Pantoffels
- Boekentassen
- School- en toiletetuis
- Valiezen / reiszakken
- Sportuitrusting

Grote keus in alle prijsklassen
voor jong en voor ...
de derde leeftijd

Schoenen Ig. PARENT-MOYAERT

Prof.O.Rubrechtstraat 35
8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 20

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREEVE

't Gaat hier over Sjarel Kardjas van Houtem, die, tot eenigte jaaren vóór de laatsten oorlooge nog overal rondging om te spelen op zyn akkordeon.

Sjarel was entwot 'n raaren apostel, die nooit geen slag è wrochte, maar oile daagen in de cafees zat. 'n Was goed te taale, maar je moeste nogol wel tyd hèn om d'r achter t'horkten, want è staamerde by momenten nogol stiet.

Je weunde moedermens olleene in entwot è kleen kotje, langsten è verlooren wegeltje, bachten de kerke.

Er was geen kerremesse in 't ronde waar dat je Sjarel niet zag. In d'eene of d'andere cafee, zat 'n daar toen te spelen dat 't schouwe gaf ...

„Allez, vooruit!“ riep Sjarel, als 'n è valse begoste ofdraaien. ...geef julder maar kardjas!“

Vandaar zyn bynaame, want è heette eigentlyk Charles Trotard en è was ofkomstig van Hond-schoote.

Overal waar dat er bruiloft was, was 't oek Sjarel dat ze vroegen. Je stelde geen hoogen prys, maar è moeste wel onderhouden zyn van eeten en surtout van veele drank. 't Was niet te verwonderen dat 'n bykans osan zwaar è laan was ols'n naar huus ging. De trouwers waaren meestol ol in huideren eersten slaap als Sjarel nog osan te voete langsten de route doolde met zyn akkordeon van achter op zyn veeloo.

Je hadde è keer è bruiloft gaan spelen op „Den Elzen Tap“ en 't was weere laate in den nacht ols'n te Houtem, op de plaatse, arriveerde. 'n Zette hem olmetnekeer neere, rechtover waar dat de garde weunde op den trottoir en è begoste spelen en zingen dat 't lunderde in de straten. Natuurlyk duurde het niet lange of de garde stoeg daar in tenu ...

'n Proces-verbaal voor dronkenschap, nachts-tooringen en voor slechte liedjes te zingen. 't zei de Garde dat laatste was overdreeven. Maar Sjarel stoeg op è slecht blaadje by de garde voor è farçe van vroeger en nu hadde de garde d'occasie om hem è gepeperd proces aan te doen. Op dat moment hadde Sjarel hem dat niet styf aan è trokken, maar ols 't inkwam dat 'n naar 't jugement moeste, was 'n niet op zyn gemak. ... surtout den dag zelve, ols 'n daar die strenge juge achter dien tafel zag zitten, staamerde 'n ol voordat 'n begoste klappen.

De juge hadde in de gaaten hoe nerveus dat Sjarel was en è peinsde in zyn eigen, 'k moeten die man è beetje vriendelyk aanpakken ...

„Zodus“ zei de juge ... 't schijnt da'je gy zoo goed op è akkordeon kunt spelen?“

„Hè ... heiwè, de me menschen ze ... zeggen dat osan?“ grimmeelde Sjarel.

„Maar 't schijnt oek da'je gy daarby slechte liedjes zingt?“

„Oh ... Oh ... da ... dat is ol ... ollezins nie djuuste wei me ... meneere de ... de juge ... ik sp ... spelen osan tre ... treffeilye liedjes ... en ve ... veele da ... 'k kennen van Bach ...

„Wuk datte?“ schoot de juge uut ... je gaat hier toch niet kommen vertellen da'je op è bruiloft en op joen akkordeon liedjes speelt van Bach!“

„Ja ... jaamaar me ... meneere de juge“ hakkelde Sjarel ... „Ja ... laat mien è keer uut ... uitklappen ... 'k wilde ze ... zeggen lie ... liedjes van Bach ... Bachten de kuupe!“

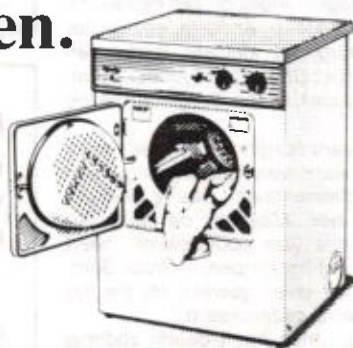
KWAAK

J. CAPPOEN-GANTOIS

Prof. O. Rubrechtstraat 12
8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30 05 94

**Ik wil u niet per se
een Miele-droger
verkopen. Maar ik
wil hem u wèl
aanraden.**

Miele kwaliteit is
minder duur dan u denkt.

Miele

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever : Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 - 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30 03 79 Prk. 000-0904677-55

DE IJZERBODE

Informatieblad
voor de dorpen :Roesbrugge-Haringe
Proven-Krombeke
Stavele-Beveren

Verschijnt maandelijks : behalve in augustus

Lijfarts van de verbannen Karel X van Frankrijk

HET BEWOGEN LEVEN VAN DR. ALOYSIUS DEMEY (1794-1870)

1.- Van Roesbrugge maar toevallig geboren te Diksmuide

Dokter Aloysius Demey heeft in Frankrijk een zekere bekendheid verworven. Hij studeerde en vestigde zich als arts te Parijs, waar hij leden van de hoge aristocratie onder zijn patiënten telde. Hij werd lijfarts van de verbannen Franse koning Karel X en in 1838 kocht hij de badinrichting te Saint Gervais, het „Carlsbad des Alpes”, waaraan hij tot aan het einde van zijn leven zijn beste krachten heeft gewijd en dat hij heeft uitgebouwd tot een voornaam kuuroord.

In de *Bibliothèque Nationale de Paris* bestaat er over hem een biografische studie van 49 pagina's, die in 1871 werd gepubliceerd, maar zonder naam van auteur. Dit stuk is een uitgebreid loflied op Aloysius Demey, maar is op tal van punten historisch weinig verantwoord.

Volgens deze eerste biografie werd dokter Demey toevallig geboren te Poperinge, in 1793. „Van adellijke huize”, zo gaat de schrijver verder, „zouden zijn ouders in de dagen van de Franse revolutionaire terreur, Frankrijk, hun vaderland hebben verlaten, om zich in het buitenland in veiligheid te brengen...”

De werkelijkheid is minder romantisch : dokter Aloysius Demey was de zoon van een kleine landelijke beenhouwer te Roesbrugge !

De Franse revolutionaire oorlogen

Dokter Aloysius Demey was het kind van een razende tijd en heeft een bewogen leven gekend, dat wel het vertellen waard is.

Het was in de jaren van de Franse revolutie en haar woelige nasleep, bij de pijnlijke geboorte van een nieuwe tijd. Eeuwen van verdrukking, onmacht en verdoken jaloersheid werden op een vreselijke manier gewroken. Niet alleen te Parijs en in het binnenland werd er beestig geweld gebruikt en nutteloos bloed vergoten, ook met zijn burens geraakte Frankrijk in moeilijkheden, met oorlog als gevolg. Omdat de schade meer beperkt blijft als men een oorlog op andermans bodem kan uitvechten, werden de veldslagen bij ons geleverd. Verscheidene Franse legerafdelingen vielen hier binnen en de Franse generaal Dumouriez behaalde op 6 november 1792 een zegepraal op de Oostenrijkers bij Jemappes en dat verzekerde aan Frankrijk het bezit van onze gewesten.

De Fransen voerden een echt schrikbewind in, zodanig dat de Oostenrijkers die de Zuidelijke Nederlanden weer konden binnendringen, als bevrijders werden onthaald. Veldmaarschalk Josias van Koburg, oom van onze eerste koning, versloeg op 18 maart 1793 in de vlakke van Neerwinden, bij Landen, de Franse troepen. Dit had de ontru-

ming van ons land door de Fransen tot gevolg. Nog geen drie weken later - begin april 1793 - was ook Roesbrugge en omliggende van de sansculotten verlost. Maar niet voor lang, want een maand later, op 6 mei, waren de Fransen er weer en gingen ze duchtig aan het plunderen.

Intussen was er een geallieerde troepenmacht tot stand gekomen van Oostenrijkse, Engelse, Duitse en Nederlandse soldaten, allemaal dus uit buurlanden die tegen het republikeinse bewind in Frankrijk en zijn veroveringszucht gekant waren. Die troepen leverden in de omgeving van Roesbrugge, meerdere kleine veldslagen en slaagden er opnieuw in de Fransen te verjagen. Maar het was een spel van kat en muis en op 6 september, na een verwoed gevecht te Houtkerke werd Roesbrugge weer door de Fransen ingenomen.

Op 8 september werden de geallieerden door de Fransen verslagen bij Hondschote en daarop werd heel de Westhoek door onze zuiderburen bezet. Er werd geroofd en geplunderd en de priesters, die eens tot de bevoorrechte stand hadden behoord, werden gevangengenomen en naar Frankrijk gevoerd, als ze tenminste niet tijdig waren gevlucht. Ook kerken en pastorieën moesten het ontgelden. Voornamelijk de kerk van Beveren heeft het hard te verduren gekregen

Een hoekje van de markt te Roesbrugge in 1906. Het huis rechts was het ouderlijke huis van dokter Demey. De beenhouwerij is gebleven tot omstreeks 1920.

en werd door de sansculotten veel grondiger verwoest, dan dit meer dan twee eeuwen vroeger door de geuzen werd gedaan.

Maar de vreselijkste stunt is te Roesbrugge gebeurd : heel het dorp werd in brand gestoken.

De grote brand van Roesbrugge

Op 18 september 1793, omstreeks negen uur in de morgen, kwam de Franse generaal Dominique Vandamme van Cassel, met een troep ruiters naar Roesbrugge. Vandamme was een wreedaardige kerel, die vóór de revolutie in de Franse koloniale troepen, op Martinique, had gediend. Hij was een man met een slecht en hardvochtig karakter, die generaal werd benoemd na de slag van Hondschote. Om zijn onvervaardigheid te compenseren zonder de minste scrupules - Vandamme gaf, noemt men dat - werd hij in 1809 door Napoleon in de adelstand verheven en kreeg hij de titel van Comte de Unseberg. Toch had diezelfde Napoleon, in verband met Vandamme, eens gezegd : „Hij verdient dat ik hem laat fusilleren. Ik zou het doen indien ik over twee Vandammes kon beschikken, maar ik heb er maar één !”

Te Roesbrugge liet die man, die misschien ten onrechte niet werd gefusilleerd, de straten afzetten. Niemand kon langs de Haringestraat, de Krombekestraat en de Provenstraat nog het dorp verlaten. De inwoners werden op de markt samengegrommeld en daar werd er de verschrikte Roesbruggenars lezing gegeven van het vonnis dat door de Nationale Conventie (regering van de eerste Franse republiek), tegen hun dorp was uitgesproken wegens daden van verzet, waaronder de antirepublikeinse sermoenen van pastoor Asaert (in de parochiekerk te Haringe) en beledigingen en slagen aan Franse onderdanen.

Volgens dit vonnis moest geheel het dorp platgebrand worden, terwijl de inwoners erop stonden te kijken. Ze kregen een uur de tijd om zich van het meest noodzakelijke te voorzien en zich naar de Beverenkalsijde te begeven.

Maar terwijl ze in hun huizen dat aller-noodzakelijkste inpakten, dachten ze aan vluchten. Ze waren immers nog in het onzekere over wat er hun op de Beverenkalsijde stond te wachten. Aangezien Roesbrugge een dorp was en is, dat grotendeels uit lintbebouwing bestaat, dus met huizen aan weerszijden van de baan Ieper-Duinkerke, verliepen tal van bewoners van de oostelijke straatzijde, langs de velden en weiden die achter hun huizen en tuintjes gelegen waren, het dorp en wisten op die manier onopgemerkt Stavele en Krombeke te bereiken. Onderwijl werden niet minder dan 248 huizen en de papierfabriek van Roesbrugge - de enige in Vlaanderen - in brand gestoken.

De vlucht van Pieter Demey

Roesbrugge bezat toen geen parochiekerk, maar behoorde tot het gebied of de parochie van de kerk van Haringe, die destijds zover buiten de bewoonde kom was gebouwd, wegens het voortdurende overstromingsgevaar. Maar Roesbrugge bezat wel een grote kapel, „groter als sommige kercken“, schreef kapelaan Vermeulen, die er de bedienaar van was. Die kapel was ongeveer gelegen waar de kerk van Roesbrugge nu staat en het korte stukje straat van de markt ernaar toe, heette het *Capellestraatje*.

Op de hoek van de markt en het Capellestraatje woonde toen Pieter Demey, één van de vier zelfstandige beenhouwers van Roesbrugge, waarvan er twee woonachtig waren tussen de bruggen en nog één in de straat

tussen de markt en de Haringestraat, die toen Bloemstraat heette.

Dat we dat alles zo goed weten, hebben we te danken aan kapelaan Vandermeulen, die tijdens de Franse revolutie woonachtig was te Roesbrugge, in de Haringestraat, in zijn geboortehuis. Hij schreef in de jaren 1795 en 1798 de *Historie van den oorlog van 1794 betreffende tot Westvlaanderen*, waarvan een gedeelte in 1965 werd uitgegeven door de Heemkring *Bachten de Kupe*. In dit werk geeft hij per straat, de naam, voornaam en beroep van al de bewoners van de huizen die te Roesbrugge in de vlammen zijn opgegaan, met de vermelding of ze eigenaar of huurder waren.

Pieter Demey, die geboren was omstreeks 1765 was waarschijnlijk een geboren Roesbruggenaar, aangezien zijn broeder Martin bakker was op de markt te Roesbrugge. Pieter was in 1789 gehuwd met Maria Uzeel van St.-Winoksbergen.

Op die 18 september 1793, toen zijn huis met beenhouwerij door de Franse soldaten zou in brand gestoken worden, vluchtte Pieter Demey met zijn zwangere vrouw en zijn dochtertje van enkele maanden (Geneveva, * 2 maart 1793), langs de boorden van de IJzer, dieper het binnenland in. De details van zijn lijdensweg zijn ons onbekend, maar we weten wel dat hij uiteindelijk te Diksmuide terecht kwam. Daar is op 23 april 1794, hem een zoontje geboren, dat Aloysius-Franciscus werd gedoopt: het kind van een geruïneerde vluchteling voor het oorlogsgeweld. Een jongetje van Roesbrugse ouders, maar toevallig geboren te Diksmuide!

Naderhand zijn een deel van de vluchtelingen, die op die gruwelijke septemberdag Roesbrugge hebben verlaten, naar hun dorp teruggekeerd. Anderen zijn voor altijd weggebleven. Ook Pieter Demey is teruggekomen en heeft er zijn beenhouwerij herbouwd. Daar werd immers op 3 april 1796 zijn dochter Ludovica-Maria geboren. Maar einde 1809 of begin 1810 heeft hij Roesbrugge voor goed verlaten, om Poperinge te gaan bewonen. We weten dat zijn tiende kind (Constance) op 11 april 1809 te Roesbrugge werd geboren en dat het volgende (Clemence) ter wereld kwam te Poperinge, op 6 oktober 1810. Te Poperinge was hij niet langer zelfstandige beenhouwer. Hij werd er ingeschreven als werkmans.

De volgende keer vertellen we hoe het met het vluchtelingenkindje Aloysius Demey verder verliep.

Roger-A. BLONDEAU

KLEINE FISCALE KRONIEK

Een P.V.B.A. of een N.V. ?

In sommige gevallen kan het gunstig zijn voor een zaak van de vennootschapsvorm te kiezen, bv. P.V.B.A. of N.V. Dat gebeurt o.m. om misschien minder belastingen te betalen.

Immers, in een vennootschap kunnen de winsten verdeeld worden: een deel aan de uitbater, als werkende vennoot, en een deel als *reserve* in de vennootschap zelf.

Die gereserveerde winst wordt *voorlopig* slechts belast aan 31 tot 45 t.h.

Sommige vreemde charlatans lopen dan ook rond om P.V.B.A.'s te stichten aan de lopende band. Ze wijzen voortdurend op het grote fiscale voordeel. Maar in de meeste gevallen is het grootste voordeel voor hen zelf, want het stichten van een vennootschap kost bij hen veel geld. En ze trachten die stichtingskosten zo hoog als mogelijk op te voeren, met bv. het woonhuis en de bedrijfsgebouwen in de vennootschap te betrekken. Dit heeft voor gevolg dat men op een gegeven ogenblik verplicht is zijn woonhuis terug te kopen aan zijn eigen vennootschap, met belasting op meerwaarden en registratierecht!

Men vertelt nooit dat de boekhouding en de administratie van een vennootschap zoveel ingewikkelder en duurder uitvalt (boekhouding volgens wet van 17.07.1975). En men zegt alleszins niet dat de zo goedkoop belaste reserves, bij toekenning aan de vennoten, opnieuw (dus een tweede keer) belast worden, nu aan 45 t.h. Zodat de reserves in totaal een belasting ondergaan, die schommelt van 76 tot 90 t.h.!

Bij gewone middenstandszaken heeft een vennootschap meestal geen zin.

Een voorbeeld:

Een zaak geeft 1.000.000 fr. belastbare winst. Belasting als eenmanszaak: 365.000 fr.

Heeft men een P.V.B.A. met 500.000 fr. voor de vennoot en 500.000 fr. naar de reserves, dan betaalt men:

vennoot:	115.000-
reserves:	155.000-
	270.000-

maar de boekhouding vraagt veel beslommingen en kost minstens 50.000 fr. meer. Bij toekenning van reserves aan de vennoot betaalt men daarop nog eens 45 t.h. - Waar zit uiteindelijk het profijt?

Serge BLONDEAU

Fiscaal Adviseur UFSAL - tel. 30 01 44

bij

HOBBY-BOUW

VERMEULEN HUGO - AANNEMER BOUWWERKEN
Obterrestraat 56, 8994 PROVEN - tel. 057/30 06 74

Denkt U aan sanitair ? Dan denkt U best aan Hobby-Bouw

Wij verkopen een lot BADEN, W.C.'s, LAVABO's aan sterk verminderde prijzen !
Verder ook nog een lot HOUTEN DAKVENSTERS in diverse maten.

HAAST U ! HET LOONT DE MOEITE ! ECHT SYMPATHIEKE PRIJZEN !

- ★ alle bouwmaterialen
- ★ vloeren
- ★ faïences
- ★ verhuur materieel
- ★ Rubson-produkten
- ★ sierkeien

GEUZEN TUSSEN HONDSCHOTE EN IEPER (8)

Beelden van vóór, tijdens en na de reformatie !

Wat voorafging : *Geloof en ketterijen in de Middeleeuwen / Het lutheranisme in Vlaanderen en in de Westhoek / De verspreiding van het calvinisme / De eerste emigranten / Openlijk verzet / De eerste hagepreek / Kerkbraak en gewelddaden / Het concilie van Trente / Het Eedverbond der edelen / Calvinistische predikanten te Roesbrugge.*

Toenemende agressiviteit

Op diezelfde 22 juli 1566 dat er meer dan vierduizend mensen de preek van Sebastiaan Matte te Roesbrugge aanhoorden, hield Antoon Algoet, afkomstig van Belle en apostaat van het dominikanenklooster te Ieper, een entoesiaste toespraak voor een eveneens druk bijgewoonde samenkomst te Nieuwkerke. De aanwezigen waren zodanig in vervoering dat zij bij hun terugkeer naar huis, alle voorzorgsmaatregelen achterwege lieten, samen bleven in grote benden en uit volle borst onversaagd psalmen zongen. Opvallender kon het niet. Op die manier trok een groep van 200 mensen, met de predikant aan het hoofd, over de markt te Belle. Ook de leperse delegatie keerde gewapend en geestdriftig, al zingende terug, onder de leiding van een zekere Karel Bouve.

Bouve werd de volgende dag bij de magistraat ter verantwoording geroepen, maar hij was niet erg onder de indruk en riep niet de minste verontschuldiging in. Hij zegde dat hij in volle geweten gehandeld had en dat hij de nieuwe religie verkoos boven de oude leer. Deze stoute uitspraak kreeg geen enkele sanctie en men liet hem vrijuit gaan.

Deze lakse houding vanwege de magistraat was te verklaren door het feit dat de hernieuwingsbeweging reeds te veel aanhangers telde, een massabeweging geworden was, en dat de macht die de overheid er tegenover kon stellen te zwak was. Ook omdat er onder de overheidspersonen meerdere aanhangers zaten van de nieuwe leer. In elk geval waren de rollen tegenover vroeger omgekeerd, de dreiging kwam nu vanwege de calvinisten.

Op aanraden van Margareta van Parma zou de leperse magistraat een soort burgermilitie oprichten, om veiligheid en rust te helpen verzekeren. Op 25 juli werden de schuttersgilden : de St.-Joris-, de Ste-Barbara en de St.-Sebastiaansgilde, ontboden en om hun medewerking verzocht. De St.-Jorisgilde stemde onmiddellijk toe, maar de andere waren minder inschikkelijk, want het grootste deel van hun leden was de calvinistische leer toegedaan en deze weigerden mee te werken. De zwakke situatie van de overheid was vlug overal bekend en de gereformeerden waren stoutmoediger dan ooit te voren.

Op de avond van dezelfde dag had weer een grote calvinistische bijeenkomst plaats,

Kerk van de abdij van Eversam (Stavele)

deze keer tussen Ieper en Waasten, met duizenden toehoorders uit Ieper en omgeving : Langemark, Wytschate, Mesen, Waasten, Nieuwkerke, enz., die weer werden toegesproken door Algoet, die bekend stond als een geleerd en welbespraakt man. Na de preek trok een massa van wel duizend hervormingsgezinden, met een aantal gewapende mannen voorop, onder de leiding van Daniël Waleweyn, die nog in het schepenkolege had gezeteld, doorheen Ieper, waar zij op de markt door het zingen van psalmen blijk gaven van hun afhankelijkheid aan de nieuwe godsdienst.

Dat alles maakte een overweldigende indruk en toen de kasselrijbewoners bovendien zagen dat hun eigen Baljuw, de man die de geuzen moest vervolgen, zelf entoesiast de preken beluisterde en bevriend scheen met de predikanten Algoet en Debuysere, was het hek alleszins van de dam en meenden de hervormingsgezinden dat hun alles toegelaten was.

In de daaropvolgende dagen, 28 juli en 1 augustus, predikte Algoet respectievelijk bij Belle en te Kemmel, op de Dries. Op laatstgenoemde bijeenkomst waren er meer dan 1500 toehoorders.

Niet alleen de kleine man, maar ook de betere burgerij, de welgestelden en de edelen, alsook de leden van de openbare besturen waren op de predikaties aanwezig. De predikanten die zelf onder de indruk kwamen van die grote en gewapende massa's die overal om hen heen stonden, dachten in die dagen aan een opstand, waarmee ze hun wederrechtelijke positie in het reine konden

trekken. De vrijheid die men hun niet wenste te geven, dachten ze met geweld te kunnen nemen.

Zo onttaarden de preken in ophitsingen en hoewel dit eigenlijk niet paste in de calvinistische leer, werd wapengeweld aangetreft als het enige middel om het hoger ideaal te bereiken. Men sprak van steden te veroveren en een einde te maken aan de beeldenafgoderij door de inboedel van de kerken te vernielen, opdat deze gebouwen ontdaan van alle symbolen van hypokrisie, te gebruiken zouden zijn voor hun eigen eredienst.

Gewapend optreden

De leperse predikant Matte, die te Roesbrugge verbleef, was in deze streek een aanstoker en een aanvoerder van het geplande geweld. De historicus Ed. De Coussemaker, die in zijn werk *Troubles religieux du XVIe siècle dans la Flandre Maritime* (Bruges, 1876) een biografische nota publiceerde over Sebastiaan Matte, zegt dat er veel invloed van hem uitging, dat hij zeer welsprekend was, over veel energie beschikte en dat hij altijd de eerste en de laatste man was bij om het even welke activiteit.

Er werden kernen huurlingen aangeworven, die hun werk zouden uitvoeren tegen een dagelijkse vergoeding en die zouden werken onder de leiding van enkelen, die instonden voor het geplande verloop van de actie. Er mocht niet gestolen worden en er werd opgelegd zo weinig als mogelijk personen lastig te vallen.

De grootste medewerking werd gevonden bij armoedige werklozen en de minder bedeelden. Men mag dus wel zeggen dat er een sociaal-revolutionair aspekt aan vastzat, maar dat was niet de overwegende impuls in de voorgenomen gewelddadigheid.

Maar nog vóór de georganiseerde actie op gang kwam, werden de abdijen van Eversam te Stavele, van Sint-Niklaas te Veurne, de abdij ter Duinen, de abdij van Lo en nog enkele andere door de opgehitste menigte aangevallen, wat wel bewijst hoeveel bereidheid er bestond tot geweld en hoe de hartstochten gespannen stonden. Bij die overrompelingen werden de kostbare bibliotheken van die abdijen grotendeels vernietigd. Toen zijn een groot aantal dokumenten van uitzonderlijke historische betekenis verloren gegaan.

Jan Denys, die ook Roesbrugge bewoonde, slaagde erin samen met de predikanten Gillis du Mont van Poperinge en Sebastiaan Matte, zijn militie tot een soort volksleger uit te bouwen van wel 2 000 man en daarmee, op 1 augustus 1566, op te marcheren naar Veurne. Daar vroeg hij om door de stad te mogen trekken, maar dit werd hem door de magistraat geweigerd en men hield de poorten gesloten. Eens binnen de muren zou dit volksleger waarschijnlijk gepoogd hebben zich van de stad meester te maken. Na wat gedraai en gedreig was men echter verplicht onverrichter zake op zijn stappen terug te keren. Ze trokken naar de omgeving van Ieper, in het vooruitzicht van er de volgende zondag, op het Tuindagfeest, hun mannetje te staan en daar te wagen wat te Veurne was mislukt.

Immers, op 29 juli hadden de calvinisten de Ieperse stadsmagistraat ervan verwittigd dat op 4 augustus, op Iepers Tuindag, een grote bijeenkomst zou gehouden worden aan de rand van de stad. Tuindag was telkenjare voor Ieper een feestelijk gebeuren, met een druk bijgewoonde processie - en dat is tot op heden het geval - gewijd aan O.L.V.-van-Thuine, die in 1382 de stad zou beschermd hebben tegen de Engelsen.

Maar de stadsmagistraat van Ieper had, in overleg met de bisschop, besloten het Tuindagfeest uit te stellen tot een latere datum, des te meer daar de gouverneur van Grevelingen - de la Cressonnière was zijn naam - had laten weten dat er Franse edellieden zinnens waren de calvinisten bij te staan in de uitvoering van hun plan, om ter gelegenheid van dit feest zich meester te maken van de stad. Onderwijl werd door Ieper de hulp van Egmont ingeroepen en er werden strenge veiligheidsmaatregelen getroffen.

In de eerste dagen van augustus 1566 zou er op de wijk St.-Elloo te Voormezele nog een hagepreek gehouden zijn, waar Antoon Algoet (zijn naam was eigenlijk De Zwarte) een oproep zou gedaan hebben om de volgende zondag massaal naar Ieper te trekken. Dat blijkt althans uit een strofe van het reeds vermelde lied *Der Geuzen uitvaart*, dat in de streek zeer populair was :

*Hodie, sprak Zwarte by Ste Lois,
Wildy gaen hooren eens mynen vois,
Wy sullen wy spreken op ons patois
Papen en Nunnen hebben veel rois,
Omtrent 't clooster van Sinte Claren...*

Iepers protestantse Tuindag

Op de vooravond van 4 augustus, werden door calvinisten drie predikstoelen opgetimmerd in een weide bezuiden het St.-Klarklooster (de Rijke Klaren of Urbanisten). De volgende dag, dus Tuinfeestzondag, verliet in de vroege morgen een bende gewapende calvinisten de stad Ieper om de predikanten af te halen. Reeds vanaf zes uur - we waren in volle zomer - kwam er veel volk naar de stad, niet alleen uit het omliggende, maar eveneens uit Poperinge, Belle, Cassel, St.-Winoksbergen, Armentiers en Merville en nog andere plaatsen van het land van Alleu (streek in Frans-Vlaanderen langs de Boven-Leie, met de steden Estaires, Merville en La Gorgue). Een groep van ongeveer 150 gewapende mannen uit Poperinge en Cassel trok door Ieper onder het zingen van psalmen.

Omstreeks negen uur kwamen de twee predikanten - Antoon Algoet en Jacob Debuyssere - de stad binnen, vergezeld van 2 000 min of meer gewapende volgelingen. Alles samen waren er meer dan 25 000 mensen die de bijna drie uur durende preken beluisterden.

Na de sermoenen trokken grote groepen zingend door Ieper, maar alles gebeurde gewelddoos. De gegronde vrees dat die opgehitste volksmassa zich zou meester maken van de stad, werd niet bewaarheid. Maar deze manifestatie getuigde er alleszins van dat de calvinistische voormannen in staat waren grote massa's op de been te brengen en te manipuleren. Bisschop Rythovius had voor deze dag, en op het uur dat de bijeenkomst van de protestanten was voorzien, zelf een preek gepland binnen de stadsmuren, in de overtuiging dat heel wat gelovigen naar hem zouden komen luisteren. Maar het werd een zware ontgoocheling. De geleerde Rythovius (hij was o.m. professor van theologie te Leuven geweest), diende het met zeer weinig toehoorders te stellen. Om te beginnen was er waarschijnlijk voor de bisschoppelijke toespraak heel wat minder propaganda gemaakt en de dorpspastoors die de preek van de bisschop hadden aangekondigd, hadden nog maar weinig greep op hun parochianen, waarvan de meesten de kerkelijke diensten niet eens meer bijwoonden, als de pastoor ten minste niet zelf - zoals deze van Houtem (Ieper) - naar de calvinisten was overgelopen.

De beweging om over te gaan tot de aanval op de steden kwam niet op gang. Men plande daarentegen wel een massale beeldenstorm. Ik wil niet beweren dat er hier van een grootscheepse landelijke organisatie mag gesproken worden. Maar de plaatselijke predikanten hebben in ons gewest zeker een leidinggevende en stimulerende rol gespeeld. Zij wisten dat na een wekenlange

(vervolg blz. 374)

NU EEN ZICHT- EN SPAARREKENING.

LATER EEN VOORDELIGE
LENING.

ASLK

we doen met je mee

Bij de opening van een zichtrekening met Spaarrekening krijg je een **prachtige sporttas** als geschenk.

Agentschap ROESBRUGGE-HARINGE

Prof. O. Rubbrechtstraat 14 · Tel. 057/30 08 66

Geldbeleggingen - Leningen - Verzekeringen
Kantoorhouder : Johan DEGRAEVE

HOBBY CENTER

bij Paul TOP - LEYS

Provenplein 56

8994 PROVEN · tel. 057/30 02 37

- ☐ alle tuin- en bloemzaden
- ☐ voeder voor vogels, duiven, neerhofdieren, honden en katten
- ☐ ontsmettingsprodukten
- ☐ tuinbouwmeststoffen
- ☐ ganse gamma bakmeel

**de grootste keus
behangpapier**

de grootste keus
DEKENS
DONSDEKENS
DEKBEDDEN
BESCHERMHOEZEN
HOOFDKUSSENS

WOONINRICHTING

schoonaert

Tel. 057/33 40 86

Bruggestraat 3 - 5

8970 POPERINGE

**HET
KWALITEITSMERK**

Oliën en
smeermiddelen

voor : GASOIL - diesel
- verwarming

FUEL-OIL
BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Blekerijweg 33-35
8994 PROVEN

Tel. 057/30 04 13

DE 40 + REKENING

een spaarrekening van de N.V. ASPA
private spaarkas van de groep ARGENTA
„HOSPITALISATIEKOSTEN
VOLLEDIG TERUGBETAALD ?”

Voor vrijblijvende informatie :
neem contact met uw
ARGENTA KANTOORHOUDER
KRIS ROSSEEUW
Provenplein 48, 8994 PROVEN
Tel. 057/30 03 55

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

VERZEKERINGEN
PRINZIE
BELEGGINGEN
PRINZIE
PVBA ZAKENKANTOOR
PRINZIE

Provenplein 39A, 8994 PROVEN

Tel. 057/30 09 01 - 30 09 02

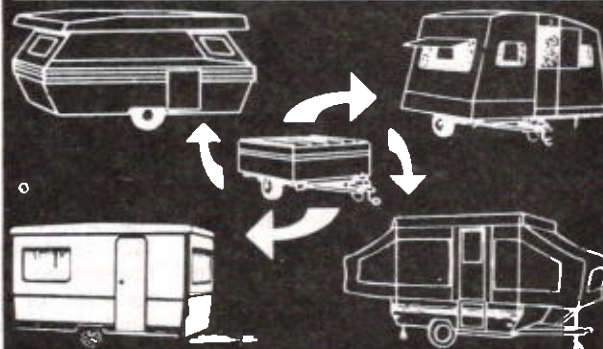
na de diensturen : 30 03 26 - 30 02 58

Alle verzekeringen en
geldplaatsingen
onder **staatswaarborg**.

**DECUYPER
POPERINGE**

de vouwcaravanspecialist van België

plooibare caravans in overvloed

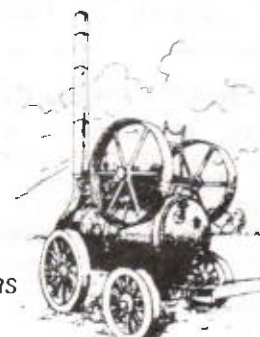
Ieperstraat 69 en 124 8970 Poperinge Tel (057) 33 37 74

Michel BAELDE

Bankelindeweg 29 C
8994 KROMBEKE

CENTRALE VERWARMING
ASFALTBEDEKKING
KEUKENS — SANITAIR
ONDERHOUD VAN GAS-
EN MAZOUTBRANDERS

Telefoon 057/40 05 43

intense voorbereiding de massa rijp was om tot daden over te gaan.

Met de predikaties werd de toenemende agressiviteit tegen de „paapsen“ echt voelbaar. De gereformeerden lieten hun afkeer van de sakramenten en van de liturgie duidelijk merken. Ze dreven voornamelijk de spot met de verering van de heiligen en met hun beelden. Was men aanvankelijk alleen onvoldaan door de leer van de oude Kerk, nu gingen men, na jaren van vervolging, haar haten! De heiligenbeelden vertegenwoordigden het enige materiële onder de betwiste stellingen en omdat haat tegen abstrakte en ideologische begrippen zich steeds konkretiseert op personen of symbolen, waren voornamelijk de heiligenbeelden een steen des aanstoots.

Er dient ook in aanmerking genomen dat onder al die zgn. aanhangers van de nieuwe leer, heel wat meelopers te vinden waren, slachtoffers van de toen heersende crisis in de lakenindustrie, van armoede en hongersnood, die opstandig waren tegen de gevestigde machten en structuren, waartoe ook de Roomse Kerk behoorde. Bovendien moeten er onder de hervormden onbetwistbaar knappe predikanten gezeten hebben, die in staat waren boeiende demagogie te verkopen, want hoe is het anders te verklaren dat zij duizenden, uren lang, in de ban van hun woord konden houden. Dat wil niet zeggen dat het volksbedriegers waren, wel integendeel, die mannen waren heilig overtuigd van hetgene zij verkondigden en sommigen onder hen, die uit het klooster waren getreden, hadden in de instellingen die zij verlaten hadden en waar men meestal over degelijke bibliotheken beschikte, een betere theologische opleiding gekregen dan het grootste deel van de toenmalige sekuliere geestelijkheid.

Na de fameuze massapreek te leper, op 4 augustus 1566, werden er dagelijks opnieuw grote bijeenkomsten gehouden, weer met urenlange preken, nl. op maandag 5 augustus weer te leper, de volgende dag te Poperinge, en op andere dagen te Belle, Nieuwkerke, Kemmel en Woesten. De calvinistische bedrijvigheid was nog nooit zo intens geweest en niettegenstaande alle kerkelijke en koninklijke dekretten gebeurde dit zonder dat de voormannen, of de volgelingen verontwaardigd werden. De explosie van de verhitte gemoederen was nakend.

R.A.B.

De volgende maal:

Waar begon de beeldenstorm?
Het hoofdkwartier „Den Meyboom“
De „zuivering“ van Brielen.

MENSEN VAN BIJ ONS

Wij vernemen het schielijk overlijden (hartstilstand), op 11 februari jl. te Zoersel, van de hr. Luc Deraedt, geboren te Roesbrugge op 26 januari 1951. Hij was de zoon van Meester Julien Deraedt, die in de jaren 1944-1954 dierenarts was te Roesbrugge.

Onze abonnee de hr. Luc Deraedt was apotheker en kapitein in het militaire hospitaal te Antwerpen. Hij was woonachtig te Borgerhout, waar zijn echtgenote, eveneens apote-

keres, hun eigen officina uitbaat. Er zijn drie minderjarige kinderen.

Op 9 februari is te De Panne overleden, mevr. Josephine Neuville, geboren te Roesbrugge op 31 maart 1906. Zij was weduwe van de hr. Willem-Isidoor Aertssen, die vele jaren onderwijzer was van het tweede leerjaar in de voorbereidende afdeling van de Rijksmiddelbare School te Poperinge, met wie zij in 1948 in het huwelijk trad.

Mevr. Josephine Neuville was de zuster van de hr. Gerard Neuville, uit de Prof. O. Rubbrechtstraat.

**DE BETERE MEUBELZAAK
en BETERKOOP**

kwaliteitsmeubelen en service

- alle inrichtingen (woning - woonzaal - burelen en horeca)
- schrijn- en timmerwerken + bekleden van dakgoten (gratis bestek)

Tel. 057/30 05 01

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND:

Huwelijksaankondiging:

- Patrick Neyrinck v. Roesbrugge-Haringe met Doriane Schietse v. Bambecque (Fr.)

Geboorte:

- Jimmy Versailles, z.v. Guy en Lena Neut.

De „Jonge Troostverwachters“ herleven

De heren Romain Depuydt, Willy Vandermarliere, Willy Maes, Georges Samyn en Jack Verstappen namen het initiatief om de Toneelkring „De Jonge Troostverwachters“ opnieuw tot leven te wekken. Tijdens de eerste contactvergadering bleek de wil voorhanden om degelijk te werken op een gezonde en volkse basis. In deze optiek is het de bedoeling ontspanning te brengen, geschraagd door een kulturele bezinning ten dienste van onze gemeenschap. Het bestuur werd samengesteld uit bovengenoemde heren: Voorzitter en regisseur: Romain Depuydt, penningmeester en woordvoerder: G. Samyn, sekretaris en artistiek adviseur:

Jack Verstappen, verantwoordelijke voor technische aangelegenheden en rekvisieten: Willy Vandermarliere, toneelmeester en akteur: Willy Maes.

Reeds werden twee manifestaties gepland: een in het najaar 1985 en een in het voorjaar 1986.

Wie de rijke ervaring van het toneelspeken wil meester worden, kan zich melden bij de heren Depuydt of Maes. Nadien volgt een uitnodiging tot gesprek tijdens een van de bestuursvergaderingen.

KOOKLESSEN VOOR MANNEN

Na het overgrote succes, 2 jaar terug, richt de plaatselijke afdeling van de B.G.J.G. opnieuw een reeks kooklessen in voor mannen.

Deze vinden plaats in het „Christen Volkshuis“ bij Julien Gunst, iedere woensdag van maart om 19.30 u.

Onder de kundige leiding van mevr. Jo Verstraeten wordt telkens een volledig menu bereid. Alle bereide schotels worden door de aanwezigen geproefd en de kosten worden ter plaatse betaald.

Gelieve uw naam op te geven bij een bestuurslid vóór 3 maart.

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND:

Overlijden:

- Omer Top, 69 j., ongehuwd (Beveren)
- Maria Butaye, 75 j., ongehuwd (Beveren)

KABARET

Op zaterdag 2 en zaterdag 9 maart, telkens te 20 u., treedt het Stavelse Kabaretgezelschap op in de Gemeentenzaal te Stavele.

Het wordt een rijkgepulveerd avond met kluchtige sketches en populaire liedjes. De inkom bedraagt 80 fr., kinderen 40 fr. Kaarten te verkrijgen bij de spelers of bij Wilfried Laureys, tel. 30 00 17.

Voor alle
BOUWWERKEN
BOUWMATERIALEN
GRAFKELDERS
GRAFMONUMENTEN

R. VERMEULEN

Haringestraat 75
8990 HARINGE
tel. 057/30 02 07

VOOR HET SLACHTEN VAN DIEREN
KAN U STEEDS TERECHT BIJ

Johan HARDEMAN

Blasiusstraat 52 - 8994 KROMBEKE
Tel. 057-40 01 18 - 30 06 45

AKTIVITEITEN EN VERMAKELIJKHEDEN MAAND MAART

Kaarten

- Roesbrugge, in „De Gouden Arend“ zondag 3 maart maand. kaarting voor de „Arendkaarten“
- Roesbrugge, bij Joël Deroo-Denys maandag 4 maart maandelijks kaarting
- Stavele, bij Gilbert Dequeker zaterdag 9 maart maandelijks kaarting „Tijdig Thuis“
- Roesbrugge, bij J. Gunst maandag 11 maart maand. kaarting voor de „Gildekaarten“
- Haringe, in de schoollokalen woensdag 13 maart puntenkaarting „Derde Leertijd“
- Beveren, café „De Kruisstraat“ maandag 18 maart maandelijks kaarting
- Haringe, in „Sint Jozef“ bij Cecile Ryon zaterdag 23 en zondag 24 maart maandelijks kaarting voor de leden.
- Roesbrugge, bij J. Gunst, dinsdag 26 maart puntenkaarting „Derde Leertijd“

Vogelpik

- Roesbrugge, bij J. Gunst, zaterdag 9 maart koningsmijting voor de leden.
- Haringe, in „Sint Jozef“ bij Cecile Ryon zaterdag 9 en zondag 10 maart vogelpiksmijting voor de leden.
- Roesbrugge, in „De Gouden Arend“ zaterdag 23 maart vogelpiksmijting voor de leden.
- Stavele, bij Gilbert Dequeker zaterdag 23 maart smijting voor „De Zwaantjespikkers“

K.V.L.V. Roesbrugge-Haringe

- Donderdag 7 maart om 13.30 u. Algemene vergadering in de parochiezaal „Weet wat je eet“.

C.M. Roesbrugge-Haringe

- Vrijdag 15 maart : Avondbezoek aan de elektriciteitscentrale te Ruin. Vertrek om 18.30 u.

Kaas- of garnalenkrokettenkaarting

Eekhout leeft ! Dit voelt iedereen aan. Verschillende activiteiten volgen elkaar zeer snel op. De kosten volgen nog sneller. Daarom hebben de Eekhoutvrienden besloten een derde kaas- of garnalenkrokettenkaarting te houden. Een leuk spelletje voor de niet (en wel) kaarters met heel mooie prijzen is er ook voorzien.

Dit alles gebeurt op zaterdag 23 maart vanaf 19 u. en zondag 24 maart van 10 tot 13 u. en vanaf 17 u. Iedereen kent ook de plaats : zaal „St.-Jozef“ te Proven.

DOODSPRENTJES

Ik ben Multiple Sclerose-patiënt, en m'n hobby is doodsprentjes verzamelen. Wie helpt me ? Antoon Knockaert-Dever, St.-Elooi plein app. 38 b 41, 8800 Roeselare.

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Derk Sauer en Bert Voskuil, twee leuke Hollandse journalisten van de Noord-Nederlandse Nieuwe Revu hebben de stunt van hun leven uitgehaald. Ze zijn naar België gekomen en zijn een aantal filialen van Belgische banken binnengestapt, met het voorstel er achthonderdduizend gulden (dat is zowat vijftien miljoen frank), te beleggen. Ze zouden hebben laten verstaan dat het ging om geld dat ze in veiligheid brachten, omdat hun zaak over de kop was gegaan.

Er was slechts één bankagentschap waar ze daar graten in vonden en het geld weigerden, maar op de andere plaatsen was men grif bereid de guldens te aanvaarden, des te meer daar er praktisch nooit door Hollanders in ons land wordt belegd.

Die bereidheid vonden die Hollandse journalisten nou niet zo hartstikke leuk. Ze zijn terug naar Holland getogen en zijn er vol afschuw over die weinig skrupuleuse Belgen in hun pen geklommen om een stuk te plegen over de zwart-geldverhandelingen die mogelijk zijn bij Belgische banken.

Ik zou echter die leuke journalisten een paar vriendelijke vraagjes willen stellen :

Ten eerste : moeten of kunnen de bank-agenten onderzoeken of het hun aangeboden geld wel rechtvaardig is verdiend, of het soms niet afkomstig is van een betwiste erfenis en of de eraan verbonden belastingen en successierechten wel betaald zijn ? Met andere woorden, moeten zij onderzoeks-rechter en belastingkontroleur spelen ? En hebben zij die bevoegdheid ?

Ten tweede : hoe gaat men in Holland te werk ? Toen vele kapitaalachtige Belgen zich, nog niet zo lang geleden, met hun miljoenen aanboden te Sluis of op een andere grensplaats, wat deden dan de Hollandse bankiers ? Zegden ze misschien, met tremolo's in de stem : „beste vriend, we kunnen dat onmogelijk aanvaarden, want je komt hier alleen maar om, nou hoe heet dat ook weer, die onroerende voorheffing van 20 t.h. te ontlopen. Het is je plicht jouw geld in België te beleggen, opdat de Belgische economie ervan zou profiteren, en opdat de Belgische Staat over de hem wettelijk toekomende belastingen zou beschikken. Wat je tracht te doen, nou dat is fiscale fraude en daaraan doen we niet mee, en zeker niet ten nadele van een buurland als België, waarmee we in de leukste verstandhouding leven. Kom asjeblief tot inkeer en ga met jouw geld terug naar België, want als de Staat zijn inkomsten moet missen, zal hij verplicht zijn te laten inleveren op de kindervergoeding en het zijn die onnozele bloedjes die het slachtoffer zouden zijn van onze transactie !“

Zou dat zo gebeurd zijn, geachte heren Sauer en Voskuil ?

„Ha, die torentrekkers“, zegt Gusta.

En dat zeg ik ook,

Pol

Stoelen en tafels
Vlechtwerk
Biezen en riet

Paul Rappelet

**Roesbruggestraat 4
8994 PROVEN**

Tel. 057/30 04 63

**GARAGE
NEVEJAN
KROMBEKE**

- VW GOLF '83 (benzine)
- FORD FIESTA '82
- FORD ESCORT '85

Tel. 057/40 00 35

PEDICURE

**Mevr. Vandewalle-Decaestecker
Veurnestraat 11
8980 Vleteren (Oost)**

Op afspraak : tel. 057/40 01 01

Ook verzorging aan huis

Woensdagnamiddag gesloten

Alle voetverzorgingsprodukten
en benodigdheden.

wit leder basket
maat 30/46

grijs
marineblauw
maat 36/46

wit leder
maat 30/45

blauw leder
wit leder
velcrosluiting
maat 28/46

blauw nylon
velcro
maat 28/35

Schoenen Ig. PARENT - MOYAERT

Prof. O. Rubbrechtstraat 35
8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 20

Gedurende 14 dagen

REUZE REKLAMEVERKOOP

- LUSTERS
LAMPEKAPPEN
TAFELLAMPEN
tot **-40 %**
- KOMMEN voor gas en elektriciteit
-10 tot -25 %
- MUZIEKKASSETTES
tot **-30 %**
- WEIDEAFSLUITINGSARTIKELN
-20 %

TOEGANG VRIJ
's zondags gesloten

J. CAPPOEN-GANTOIS

Prof. O. Rubbrechtstraat 12
8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30 05 94

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREEVE

't Wos op 'n schoonen, warmen voornoene te vullen in de zomer en de zonne schonk ol van 's nuchtends.

Stiene, de bazinne van d' herberge „De Warande“, djuuste nevens de pastorie in Pol-linkhove op de plaatse, kwam buuten om d' houten vensters van de cafee toe te steeken.

„We gaan weere voor nieten warmen vandaage!“ zei ze ol lachen, teegen Gusten Broecke en Sander Klawier, die in 't naar huus gaan waaren van te gaan doppen.

„En wieder kunnen 't ol niet meer houden van de grooten durst!“ zei Gusten en ze gingen olle twee mei naar binnen met Stiene.

„'t Is nogol dikkers oek de maandag den slechtsten dag zeker?“ vroeg Stiene, binst dat ze twee pinten schonk. Ze lachten olle twee kaa-kebreed. Gusten dronk in een teuge den grooten helft van z'n pinte uut ...

„'t Doet toch zulk è deugd!“ zuchtte'n en met 't verkeerde van z'n hand vaagde'n 't schuuum uut zyn moustache ... Toone wos oek teweege entwot te zeggen ols olmetnekeer de voordeure van d'herberge openvloog en ieffrouwe van meneere pasters binnensprong ...!

„Wel menschen toch, Stiene!“ riep ze ... „meneere pasters hennen zyn uut è broken ol de kant van julder hoovige en ze zitten in julder schoone hoovenieringen en by de gebuuren oek ... wuk moeten wieder doen!“ jaamerde ze.

„Horkt 'n keer, ieffrouwe“ kwam Gusten tus-schen ... „je moet joen daarvooren zoo styf niet ontstellen, dat is slecht voor joen herte ... ik gaan ik mien die zaake 'n keer aantrekken!“

„Wuk ga je doen, me man?“ vroeg ieffrouwe half ol kryschen.

„Ga gie maar gerust naar de pastorie, ief-frouwe“ zei Gusten „in è aai en è draai gaan die hennen weere in julder henneplein zyn ... 'k kennen ik nog entwot van hennen pakken!“

„Jaa'je, 'k weeten datte!“ lachte Sander ... „j' hèt daarvooren in den tyd, nog veertien daa-gen in de bak è zeeten!“

„Je moet hier nu geen oude koeien uut den dyk haalen, wei!“ groilde Gusten ... „dat wos die keer è misverstand.“

„Ja, Gusten, je moet er aan voortdoen, wei!“ zei Stiene ... „anders ze gaan ol nuuze schoone salaa opeeten!“

„'k Gaan direkt ol julder hoovige gaan!“ eks-plikeerde Gusten binst dat'n zyn pinte uut-dronk ... „maar 'k moeten entwaar 'n grooten plastieken zak hèn.“

Gusten kreeg dat en ols 'n in 't hoovige kwam zag 'n er ol è paare lopen en ie d'r achter ... Nog geen half uure laater wos ie weere en zette zyn vrecht over den draad ol de kant van de pas-torie ... ieffrouwe kwam djuuste uut de veranda.

„Hier zi ieffrouwe, 'k hèn z' ol mei!“ bofte Gusten ... „'k hadde vergeeten te vraagen hoe-veele dat er waaren, maar 'k peinzert dat z' er ollemaale zyn ... zes hennen en 'n haane!“

„Wuk datte!“ schruuwelde ieffrouwe ... „zes hennen en 'n haane!, maar menschen toch ... en w' hèn maar drie poulien!“ **KWAAK**

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever : Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 · 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30 03 79 Prk. 000-0904677-55

DE IJZERBODE

informatieblad
voor de dorpen :Roesbrugge-Haringe
Proven-Krombeke
Stavele-Beveren

Verschijnt maandelijks : behalve in augustus

Folklore in de Westhoek

APRIL of GRASMAAND

wordt op sommige plaatsen ook wel eens „eiermaand” genoemd !

Volgens sommigen is de vierde maand genoemd naar Aphrodité, naam aan Venus gegeven omdat zij volgens de fabelleer uit „aphros”, schuim, werd geboren. Anderen brengen het woord in verband met het Latijnse „aperire”, dat „openen” betekent, omdat in deze tijd de aarde openbreekt om aan allerlei gewas de groeikracht te schenken.

„Onsherenboompje”
Tekening van Luc Ameel

Verzenderkesdag

Op 1 april worden allerlei goedbedoelde grappen uitgehaald en zijn heel wat mensen het slachtoffer van een „aprilgrap”. Dat is niet alleen bij ons, maar ook in andere landen het geval. Bij priester De Bo vinden wij desaaangaande : „De eerste dag van april, wanneer men pleegt iemand, die meer of min eenvoudig is, te zenden om balsem van stenen, om hanegkraai enz. te halen bij een andere die op zijn beurt hem verzendt naar een tweede, en deze naar een derde, enz.” Het „verzenden” blijkt trouwens ouder dan het kristendom en door heel de Germaanse en Grieks-Romeinse wereld bekend. Wie van ons heeft ooit muggeteentjes gehaald bij de slager, of een verdikschaaf bij de timmerman, of cirkelzaad bij de tuinier ? Terecht wordt gezegd :

Op de eerste april
Stuurt men de gekken waar men wil.

Het is een grappendag bij uitstek en een sprekend bewijs van de humor die leeft in de ziel van de volksmens.

De goede week

De week waarin het lijden van Kristus wordt herdacht, wordt bij ons de „Goede Week” genoemd. Maar op andere plaatsen spreekt men ook van de „Heilige Week”, de „Pijnweek” of de „Stille Week”.

In sommige delen van West-Vlaanderen werd vroeger de woensdag van de „Goede Week” ook „Schorteldag” of „Schortelwoensdag” geheten, dit wegens het schorsen van het klokgelui.

Een voorname week, geladen met schoonheid en devotie.

Mooi in eenvoud maar indrukwekkend is de middernachtelijke processie van Veurne tussen Witte Donderdag en Goede Vrijdag. Tijdens de kruisweg, die bijna anderhalf uur duurt, worden gebeden rink-aan-een opgezegd door honderden deelnemers, waarvan het gonzen der stemmen een wijdingvolle sfeer schept boven de aloude stede.

In deze streek trokken de koorknapen met ratels rond om de gelovigen - aangezien de klokken vertrokken waren - op te roepen voor de eredienst van Witte Donderdag. Dat gebeurde ook over de Schreve en bijzonder te Kaaster en te Eke. Op sommige plaatsen kregen de koorknapen als beloning voor hun inzet gul eieren van de mensen.

Aan alles wat met Goede Vrijdag in verband staat en met de Passie Christi in het algemeen werd door het volk een bovennatuurlijke kracht toegeschreven. Kinderen, die dag geboren, zijn wonderkinderen want zij zullen in de toekomst kunnen belezen en als het past ook allerlei koortsen afnemen door handoplegging. Een ei, gelegd tijdens de godsdienst oefeningen, bezit de wonderbare kracht om vuur te doven wanneer het er

wordt ingeworpen. Een kalf geboren op de Heilige dag zal de boer geluk brengen.

Eertijds wilden de smeden die dag van geen werk horen. Immers zegt de legende dat er in Jeruzalem geen enkele smid te vinden was om de nagels van Kristus' kruis te smeden. Maar een boze wever trok de nagels uit zijn weefgetouw en spoedde zich ermee naar de Joden. En Jezus, genageld op het hout, keerde zich naar hem toe en zegde : „Wever, wat hebt gij gedaan ? Ik voorzegg u : nooit zult gij gelukkig zijn op aarde.”

Sindsdien werd de wever de ongelukkigste van al de mensen.

Op Goede Vrijdag wordt de „palm gestoken”, in huis aan kruisbeelden maar ook in de tuin of ook in één of meer hoeken van het veld. Te Kassel en te Steenvoorde moest dit nuchter geschieden. Na overhoeks - bijwijken in kruisvorm - over de akker te zijn gestapt, werd de gewijde palm op de vier hoeken van het veld in de grond gestoken.

Ook de Duinkerkerse vissers lieten zich niet onbetuigd. Vrijdags staken zij op de boot de vlag halfstok, zaterdag werd die ietwat hoger gehaald om ze op Paaszondag vrolijk te laten wapperen.

Hoeveel gelovige zielen hebben de weg naar „Onsherenboompje” in het Poperingse al biddend en lezend afgelegd ? En doen het vandaag nog steeds ?

In de landelijke kapel staat de gedoornkroonde Jezus-op-zijn-blokske centraal te midden van aanbeden volksheligen. Alhoewel de bedevaarders er destijds heel het jaar door kwamen, veelal tijdens de marktdag van Poperinge, bleek de grootste toeloop toch op Goede Vrijdag en de daaropvolgende dagen. Ze kwamen dienen tegen allerlei ziekten en noden. Niet alleen mensen uit het Poperingse en het Ieperse kenden de weg naar „Onsherenboompje” maar ook de Frans-Vlammingen gingen er naartoe.

Er is een tijd geweest dat de tralies van het hek vol hingen met windels, linten, watten, kousjes, halsdoeken, mutsen, afkomstig van zieken, door de bedevaarders achtergelaten om genezing te bekomen van de een of andere kwaal.

Nog vandaag worden „doorntjes” gesneden van de boom achter de kapel. Ze worden onder het hoofdkussen gelegd bij koortsaanval.

Nu is het zaterdag.

Als de klokken van Rome terug neerkijken op hun vertrouwde dorp, dan zwieren en zwaaien zij de meegebrachte eieren over de parochie uit en kan het kleine grut scharrelen en zoeken tot groot jolijt van de ouderen.

Het kleuren van eieren is van oude datum en gelukkig nog steeds in zwang. Want alhoewel de folklore het volksleven in zijn voortschrijdende evolutie bestudeert, doet het goed wanneer de traditie nog even om het hoekje gluur.

In zijn Duik-Almanak schrijft Guido Gezelle: „Een ei is een nieuw stenen graf. Dat er in is schijnt dood, maar 't kan weer levende uitbreken. 't is het beeld van Ons Heren verrijzenisse.”

En dat op Paasdag veel eieren worden gesmild, bewijst de spreuk:

*Vastenavond is een gek
en Pasen is een eierbek.*

Op weg naar Baldjeskruis

De Gelukzalige Idesbaldus (16^e eeuw) wordt te Koksijde vereerd tegen reuma en de koorts.

Op de maandag na 18 april trekt een bedevaart naar het Idesbald-kapelletje in de duinen van Koksijde. In de volksmond heet deze tocht „naar Baldjeskruis gaan” omdat er altijd een groot kruis stond geplant.

De kapel staat op de plaats waar Idesbald ongeveer vierhonderd jaar lang begraven lag. Eertijds bestond er ook het gebruik om

aan de tralies van het gebouwtje de koorts af te binden.

Sinds de 17^e eeuw is er een belangrijke verering in de Sint Walburgakerk te Veurne.

Bedevaart naar Sint Joris

Als soldaat in dienst van keizer Diocletianus bracht hij de euvelen moed op om diens anti-kristelijke houding te brandmerken, waardoor Joris in 303 de marteldood onderging.

Volgens de vrome legende leverde Sint Joris een zegevierende strijd tegen een draak (symbool van het ongeloof), die een reine maagd (de Heilige Kerk) gevangen hield.

Sint Joris wordt voornamelijk gediend tegen jicht en huidziekten.

Het kleine dorpje Sint Joris aan de IJzer wenkte heel wat gelovigen uit Nieuwpoort, Ramskapelle en andere naburige dorpen voor zijn verering op 23 april, zijn feestdag.

Sint Joris blijft vandaag de dag de patroonheilige van de soldaten, de boogschutters (waarvan hij de eer deelt met Sint Sebastiaan) en de wapenmakers. Maar ook sommige paardenfokkers stellen zich onder zijn hoede.

Ook in Frans-Vlaanderen kent men de krachten van Sint Joris en te Krochte en Sint Joris aan de Aa staat hij volop in de belangstelling.

En het weer?

We zitten in de lente, dus niets dan goed alhoewel we moeten oppassen voor de bekende „Aprilse grillen”.

*Een droge april
Is niet der boeren wil,
Maar aprilse regen
Daar is hun veel aan gelegen.*

Het schijnt dat ook de lauwe wind welkom is want sommigen zeggen:

*Als april blaast op zijn horen
Is het goed voor gras en koren.*

En nog dit:

*Sint Joris guur of goed,
Wil lover op zijn hoed.*

Omdat de landman vertrouwd is met de natuur, geloven wij grif zijn uitspraken.

JACK VERSTAPPEN

SPAARKAS
ippa

Jacques PYFFEROEN

**Graaf van Hoornweg 5
8994 KROMBEKE**

Tel. 057/40 08 24 (tijdens kantooruren)

SPAAR- en BANKVERRICHTINGEN

Alle VERZEKERINGEN

Overname van uw bestaande polissen
Goedkope premies

Kantooruren:

Ma - di - wo - do - vr van 8 - 12 u.
zaterdagnamiddag en op afspraak

**Bakkerij Ivo & Lieve
VANDENBROUCKE-VANNESTE**

Paaszaterdag 6 APRIL

bakken we originele

PAASHAZEN

Liefst vooraf bestellen.

Tel. 057/30 09 24

U kunt ons ook vinden
op de **Ieperse Jaarbeurs**
van 8 tot en met 14 april.
Stand nr. 116

bij

HOBBY-BOUW

VERMEULEN HUGO - AANNEMER BOUWWERKEN
Obterrestraat 56, 8994 PROVEN - tel. 057/30 06 74

Denkt U aan sanitair? Dan denkt U best aan Hobby-Bouw

Wij verkopen een lot BADEN, W.C.'s, LAVABO's aan sterk verminderde prijzen!

Verder ook nog een lot HOUTEN DAKVENSTERS in diverse maten.

HAAST U! HET LOONT DE MOEITE! ECHT SYMPATHIEKE PRIJZEN!

- ★ alle bouwmaterialen
- ★ vloeren
- ★ faïences
- ★ verhuur materieel
- ★ Rubson-produkten
- ★ sierkeren

GEUZEN TUSSEN HONDSCHOTE EN IEPER (9)

Beelden van vóór, tijdens en na de reformatie !

Wat voorafging : Geloof en ketterijen in de Middeleeuwen / Het lutheranisme in Vlaanderen en in de Westhoek / De verspreiding van het calvinisme / De eerste emigranten / Openlijk verzet / De eerste hagepreek / Kerkbraak en gewelddaden / Het concilie van Trente / Het Eedverbond der edelen / Calvinistische predikanten te Roesbrugge / Toenemende agressiviteit / Gewapend optreden / Iepers protestantse Tuindag.

Waar begon de beeldenstorm ?

De Italiaanse jezuïet en historicus Fabian Strada (° Rome 1572), die in een groot werk, *De bello belgico decades II* (Rome 1632-47, 2 vol. Franse vert. in 1650), als eerste de lange en hardnekkige strijd tussen Spanje en de Nederlanden van de jaren 1555-1590, beschreef, heeft het begin van de beeldenstorm op de grens van Artesië gesitueerd. Lange tijd werd dit door andere historici overgenomen, maar naderhand is uit documenten duidelijk gebleken dat deze pijnlijke ravage, waarop het calvinisme zeker niet fier gaat, een aanvang nam in de Westhoek.

Praktisch alle geschiedschrijvers zijn het er nu over eens dat de beeldenstorm begon op zaterdag 10 augustus 1566, te Steenvoorde. Die dag werd het feest gevierd van de H. Laurentius - die werd aangeroepen tegen brandwonden en huidziekten - en dit ging gepaard met een grote volkstoeloop naar de aan deze heilige toegewijde kloosterkapel van de paters Karmelieten, even buiten het stadje, en met een toen vermaarde processie. Daar verscheen Sebastiaan Matte, vergezeld van Jakob Debuysere en een bewapende lijfwacht. Matte nam er het woord en na zijn preek trok een groep opgezweepte aanhangers naar de St.-Laurentiuskapel en verbrijzelde er alle beelden, onder de leiding van Debuysere. Dat zou het enige, of toch een van de weinige gevallen zijn, waar gebeeldstormd werd onder de leiding van een predikant.

Evenwel in een voetnoot van het derde deel van de *Jaerboeken van Veurne en Veurnambacht*, door Pauwel Heinderyckx (1633-1687) staan volgende kronogrammen, die hij aangetroffen had in een oud cartularium :

I.
„neghen daeghen naer oUst, snaeVens ten
zes Uren, feL
ghingen de gheUsen Van Roosbrlgghe, zonder
treUren, sneL
naer CroMbeke, en Wierpen de beelden UUst
der kerken zoet,
en hebbense gebrandt, spYts paUs, prlnCe,
ende CLerken Vroet. ”

II.
„In VlaenderLands, ten halF oUste, Up onser
VraUWen daCh
Wast, dat Men de CrIsten reLYgYe zeer
benauWen zaCh. ”

In elk van bovenstaande strofen zit het jaartal 1566. Immers, in acht genomen dat Y = 2, U = 5 en W = 10, bekomt men :

1° strofe
1° lijn : U + V + U + L = 65
2° lijn : I + U + V + I + U + L = 67
3° lijn : C + M + W + I + L + U + U = 1.171
4° lijn : Y + U + I + C + C + L + V = 263
1.566

2° strofe
1° lijn :
I + V + L + L + L + U + U + V + U + W + C = 286
2° lijn :
W + M + C + I + L + Y + Y + U + W + C = 1.280
1.566

Als „neghen daeghen NAER oUst” wil zeggen de 9^e augustus, dan heeft dat te beduiden dat de beeldenstorm niet begonnen is op 10 augustus 1566 te Steenvoorde, maar de avond voordien te Krombeke.

In het werk *Poperinge en omstreken tijdens de godsdienstberoerten der XVIe eeuw of den Geuzentijd* van Juliaan Opdedrinck (1851-1921), dat verscheen in 1898, vinden we in een voetnoot (p. 81-82) de vermelding : „De kerkbrekers plunderden de kerk van Krombeke, op 9 Oogst 1566”. Blijkbaar voor de auteur een vaststaand feit. Hoewel geschreven in de geest van die tijd (hoe kan het anders ?), steunde dit boekje op archiefstukken en degelijk historisch materiaal, want Opdedrinck was een gewetensvol geschiedschrijver, in die zin opgeleid door Jonkheer Arthur Merghelynck. Laatstgenoemde werd om zijn historische verdiensten naderhand stadsarchivaris te Veurne en te Ieper.

Na zijn seminarietijd was Opdedrinck, in april 1875, aangesteld als helper voor de zieke pastoor te Vinkem, waar hij kennis maakte met de twee jaar jongere Arthur Merghelynck, die datzelfde jaar het kasteel Beauvoorde had aangekocht. Niettegenstaande Opdedrinck maar een viertal weken te Vinkem verbleef was er tussen hem en Merghelynck een wederkerige sympathie ontstaan, voornamelijk omdat ze beiden belangstelling hadden voor geschiedenis. Toen Opdedrinck in 1880 werd benoemd tot onderpastoor op de St.-Jansparochie te Poperinge, kwam Merghelynck, die ook vaak in zijn prachtig huis te Ieper (nu Merghelynckmuseum) verbleef, hem vinden. Hij wist de jonge priester te bewegen hem te helpen bij zijn genealogische opzoekingen. Dit bracht Opdedrinck in aanraking met het rijke stadsarchief en dat scherpte zijn historische interesse. Eénentwintig jaar lang bleef hij te Poperinge, waar hij meerdere historische verhandelingen aan deze stad heeft gewijd.

Gravure van 1786 door R. Vinkes naar een tekening van J. Buys

waaronder zijn boek over de geuzentijd, het eerste dat hij in het Nederlands schreef.

Andere historici menen evenwel dat „neghen daeghen NAER oUst” wil zeggen : 9 dagen NA augustus, of 9 september, maar dat men deze omschrijving heeft gedaan omdat de M van september niet bruikbaar was in het kronogram. Daartegenover staat dat er in de tweede strofe sprake is van „halF oUste”, wat laat veronderstellen dat dit om een latere datum gaat dan deze vermeld in de eerste strofe.

Als we bovendien nog weten dat Roesbrugge-dorp, waar er toen geen kerk voorhanden was (de parochiekerk stond 2 km buiten de dorpskom en buiten het overstromingsgebied van de IJzer) op nog geen 5 km van Krombeke lag en Jan Denijs sedert een paar weken daar een bende heetgebakerde mannen om zich heen had verzameld, die om „daden” vroegen - hij is ten andere met zijn militie in de volgende dagen de kern geweest van de woelmakers in alle gewelddadige esbatterementen van de hervormingsgezinden in de Westhoek - dan zijn we geneigd te denken dat inderdaad op 9 augustus een beeldenstorm te Krombeke heeft plaatsgevonden, die dan de eerste zou zijn in de geschiedenis van de reformatie.

Het hoofdkwartier „Den Meyboom”

De kerkbraken van Krombeke op 9 augustus en te Steenvoorde op 10 augustus 1566, waren een soort voorspel, gevolgd door een pauze van een paar dagen. Misschien was men zelf verrast door de gebeurtenissen en wachtte men even op mogelijke reacties. Maar op woensdag 13 augustus had men nieuwe buitensporige optredens, nl. te Longuenesse (Kartuizerklooster), in de omgeving van St.-Omaars, en te Belle, waar na een

preek van Jakob Debuysere, hij samen met een groot aantal van zijn toehoorders naar het St.-Antoniusklooster trok, waar de overste de naam had tot de inquisitie te behoren. De poort werd met geweld opengebroken en in de kortste tijd was heel het klooster verwoest.

Op 14 augustus is Sebastiaan Matte, gevolgd door een bende gewapende volgelingen, afkomstig van Godewaarsvelde, Hondschote, Alveringem, Roesbrugge en omgeving, waaronder de militie van Jan Denijs, naar Poperinge getrokken, waar hij op het kerkhof bij de O.L.V.-kerk, voor een uitgebreide schare toehoorders een ophitsende preek hield. Matte toonde hun verzegelde brieven die zgn. van de koning afkomstig waren en waarin deze het „zuiveren“ van de kerken en kloosters toeliet. Dit had een geweldig effect op de aanwezigen, zodanig dat men achteraf ook elders met dergelijke brieven heeft gewerkt om de stormerij te stimuleren. Dit getuigt ervan hoe weinig inzicht vele van die meelopers hadden in de gang van zaken. Sommigen onder hen moeten zeker gedacht hebben dat alle moeilijkheden en vervolgingen die ze hadden ondervonden en doorstaan, het werk moet geweest zijn van de plaatselijke overheden, aangezien uit documenten bleek dat ook de koning aan hun kant stond!

Onmiddellijk na Mattes preek werd door een bende woestelingen achtereenvolgens binnengedrongen in de drie kerken van de stad: de O.L.V.-kerk, de St.-Bertinuskerk en de St.-Janskerk. Niet alleen beelden en schilderijen werden vernietigd, maar uit de kasten in de sakristieën werden de gewaden, de liturgische boeken en de gewijde vaten gehaald. Volledig afgestompt voor alles wat vroeger heilig was en aanbeden werd, werden de gekonsakreerde hosties over de grond gestrooid en onder de voeten vertrapt. In de St.-Bertinuskerk werd de prachtige graftombe vernietigd van Guibert de Ruple, financie-meester en raadsman van de hertogen van Boergondië, afkomstig van Pope-

ringe, die er in 1473 het broederschap van het Allerheiligste Sakrament had gesticht. De ikonoklasten moesten in het bezit geweest zijn van hamers en bijlen en ander zwaar gereedschap om een dergelijke grondige vernieling in een beperkte tijd te kunnen uitvoeren. Ook de kapel van het Gasthuis (herboud in 1606), deze van de lazaret van de H. Maria Magdalena en van het klooster van de zusters van de H. Franciscus werden verwoest, terwijl er ook priesters zwaar werden mishandeld.

Alles liet voorzien dat de volgende dag leper zou aan de beurt komen. Immers, reeds geruime tijd was te Brielen een grote calvinistische samenkomst gepland voor 15 augustus, het feest van O.L.V.-Hemelvaart (dit feest dateert van ca 600). En inderdaad, nadat Poperinge grondig was aangepakt, begaf Sebastiaan Matte zich met zijn troep, in de vooravond naar leper. Onderweg werden de kerken van Reningelst, Vlamertinge en Elverdinge, vernield en geplunderd. Bij het vallen van de duisternis kwamen zij te Brielen, waar Matte zijn hoofdkwartier op sloeg in de herberg *Den Meyboom*. Van hieruit organiseerde hij de beeldenstorm in een groot deel van de kasselrij leper.

R.A.B.

De volgende maal:
De „zuivering“ van Brielen
De langste geuzendag
16 augustus 1566

LEZING TE OOSTENDE

Op donderdag 25 april a.s. om 20.30 u. houdt R.A. BLONDEAU, op uitnodiging van de Oostendse Heemkundige Kring *De Plate* een lezing over: *De Westvlaming Verbiest als Chinese astronoom*. Deze lezing die bestemd is voor een algemeen publiek, zal plaats vinden in de conferentiezaal van de V.V.F. - Dr. Colenstraat nr. 6.

KLEINE FISKALE KRONIEK

Bijverdiensten voor gepensioneerden

Een zelfstandige die gepensioneerd is, mocht in 1984 nog een *netto-inkomen* uit zijn bedrijf genieten van 168.884 fr. In 1985 wordt dat 172.455 fr.

Voor wie toevallig - al zal dat niet zoveel voorkomen - nog kinderlast heeft wordt dat respectievelijk 253.326 fr. (1984) en 258.683 fr. (1985).

Het gaat hier wel om *netto-inkomsten*, t.i.z. bruto-winst min de bedrijfslasten.

Opgelet voor *vrije beroepen*! Hier geldt een speciale regeling. Vraag inlichtingen, want de zaak is te ingewikkeld om ze hier uiteen te zetten.

Een gepensioneerde werknemer, mag *bruto* verdienen: 211.104 fr. in 1984 en 215.569 fr. in 1985. Met kinderlast wordt dit respectievelijk: 316.656 fr. (1984) en 323.354 fr. (1985).

Indien bovenstaande bedragen door een gepensioneerde worden overschreden, dient er terugbetaling van het pensioen te gebeuren.

Als de beroepsinkomsten niet hoger zijn dan *het dubbele* van voormelde bedragen, moet één derde van het pensioen terugbetaald.

Zijn ze hoger dan het dubbele, dan dient het pensioen *volledig* terugbetaald!

Serge BLONDEAU

Fiscaal Adviseur UFSAL - tel. 30 01 44

TE KOOP

- **MINIFIETS**, 6 tot 12 jaar, licht blauw, 1 jaar oud, 2 000 fr.
Zich wenden: B. Mazemanlaan 21, Proven tel. 057/30 00 25.

TE KOOP

- **GAZ-VUUR** - 4 branders + oven (Butaan of propaan). Als nieuw. Zich wenden: Drukkerij Schoonaert.

NU EEN ZICHT- EN SPAARREKENING.

LATER EEN VOORDELIJGE LENING.

ASLK
we doen met je mee

Bij de opening van een zichtrekening met Spaarrekening krijg je een **prachtige sporttas** als geschenk.

Agentschap ROESBRUGGE-HARINGE

Prof. O. Rubbrechtstraat 14 - Tel. 057/30 08 66

Geldbeleggingen - Leningen - Verzekeringen

Kantoorhouder: Johan DEGRAEVE

Tuincentrum „AU PETIT JARDIN“ FLEURIGE PAASWEEK

met korting en geschenken,
vanaf **Paaszaterdag 6 april** t.e.m. **zondag 14 april '85**.

10 % KORTING

op al uw aankopen gedurende deze periode.

**Gilbert en Bea
INDEVUYST - COGHE**
Couthoflaan 32, 8994 Proven
Tel. 057/33 39 63

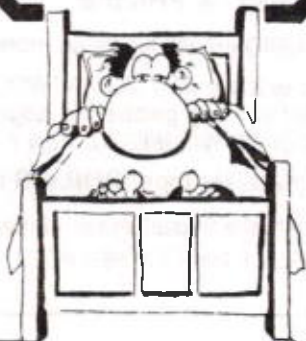
Per aankoop van 500 fr. :
een bloeiend geschenk
Daarbij voor alle kinderen
een zeer leuke verrassing.

**de grootste keus
behangpapier**

de grootste keus
DEKENS
DONSDEKENS
DEKBEDDEN
BESCHERMHOEZEN
HOOFDKUSSENS

WOONINRICHTING

schoonaert

Tel. 057/33 40 86

Bruggestraat 3 - 5

8970 POPERINGE

HET
KWALITEITSMERK
Oliën en
smeermiddelen

voor : GASOIL - diesel
- verwarming

FUEL-OIL
BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Blekerijweg 33-35

8994 PROVEN

Tel. 057/30 04 13

Loon- en weddetrekkenden :
laat uw **BELASTINGAANGIFTE** invullen
door uw ARGENTA-kantoorhouder !
Wij berekenen eveneens hoeveel belasting
U uiteindelijk zal moeten betalen.

Voor deze **gratis** service volstaat
een telefoontje naar uw
ARGENTA-KANTOORHOUDER
KRIS ROSSEEUW
Provenplein 48, 8994 PROVEN
Tel. 057/30 03 55

UW APPELTJE VOOR DE DORST...

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

VERZEKERINGEN
PRINZIE
BELEGGINGEN
PRINZIE
PVBA ZAKENKANTOOR
PRINZIE

Provenplein 39A, 8994 PROVEN

Tel. 057/30 09 01 - 30 09 02

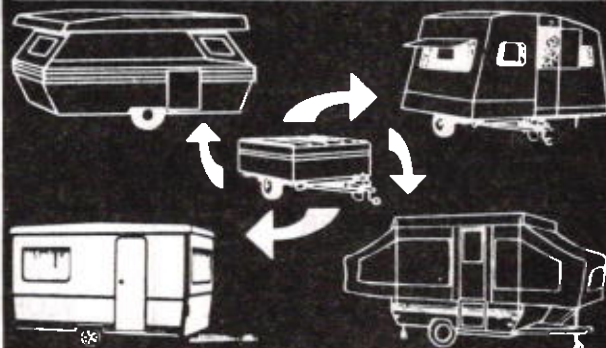
na de diensturen : 30 03 26 - 30 02 58

Alle verzekeringen en
geldplaatsingen
onder **staatswaarborg**.

**DECUYPER
POPERINGE**

de vouwcaravanspecialist van België

plooibare caravans in overvloed

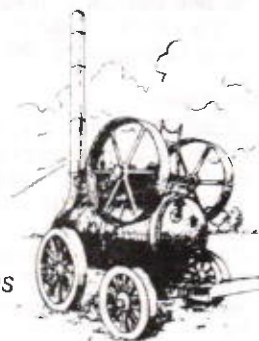
Ieperstraat 69 en 124 8970 Poperinge Tel (057) 33 37 74

Michel BAELE

Bankelindeweg 29 C
8994 KROMBEKE

CENTRALE VERWARMING
ASFALTBEDÉKKING
KEUKENS — SANITAIR
ONDERHOUD VAN GAS-
EN MAZOUTBRANDERS

Telefoon 057/40 05 43

KAARTING HARINGS JEUGDWERK

Wegens het pijnlijke verdwijnen van de dorpsschool te Haringe werden de Haringse schoolgaande jongeren verspreid over meerdere dorpen in verschillende scholen. Opdat ze het contact met mekaar niet helemaal zouden verliezen en de band met het eigen dorp en de eigen parochie stand zou mogen houden, wordt elke maand een „jeugdnamidag“ gehouden met filmvertoning of andere vermakelijkheid. Ook 's zondags na de Hoogmis kunnen de scholieren samenkomen in het voormalig schoolgebouw (nu „Kultureel Centrum“) voor ontmoeting, spel en ontspanning. Om de kosten die dat alles meebrengt te helpen dekken wordt de aloude Haringse schoolkaarting omgevormd in een Koeke- en Boterkaarting „ten bate van het Harings Jeugdwerk“.

Die kaarting vindt plaats in de voormalige schoollokalen op zondag 28 april van 10 tot 13 u. en van 16 tot 23 u. Iedereen welkom en „dank U!“.

Voor alle
BOUWWERKEN
BOUWMATERIALEN
GRAFKELDERS
GRAFMONUMENTEN

R. VERMEULEN

Haringestraat 75
8990 HARINGE
tel. 057/30 02 07

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND :

Overlijden :

- Camiel Vanwildemeersch, 68 j., echtgenoot van Irena Allemeersch (Haringe).

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND :

Geboorten :

- Eline Callewaert, d. v. Johan en Carine Saelens (Stavele).
- Liesbeth Quaghebeur, d. v. Dirk en Jenny Monkerhey (Stavele).

Huwelijksaankondigingen :

- Matty Vandewalle van Beveren-IJzer met Nadine Decorte van Poperinge.
- Frank Leuridan van Oostvleteren met Rosa Lermytte van Stavele.

Overlijdens :

- Urbain Develter, 77 j., weduwnaar van Lucienne Deheegher (Beveren).
- Paula Doom, 48 j., echtgenote van Roger Vandepitte (Beveren).
- Daniël Coevoet, 67 j., echtgenoot van Maria Tuossaint (Stavele).
- Aristide Brutsaert, 77 j., weduwnaar van Agnès Ingelaere (Beveren).
- Adrien Iserbyt, 79 j., echtgenoot van Anna Missiaen (Beveren).

ELEKTRO Geert LEROY - DEMOL

Weggevoerdenstraat 26 (Molenwal)

8990 ROESBRUGGE - Tel. 057/30 03 10

ERKENDE VERDELER voor de streek
van het WERELDMERK PHILIPS.

T.V. - VIDEO - AUDIO en alle kleine en grote HUISHOUDTOESTELLEN.

In KRISISTIJD is er maar EEN VERANTWOORDE KEUS : KWALITEIT !
Alleen KWALITEIT kan nog gedurende lange tijd hersteld worden,
met nog BETAALBARE WISSELSTUKKEN !

Door zijn enorme afzet moet PHILIPS niet perse zo duur zijn !

HERSTELLING van alle toestellen en merken : SPECIALISATIE !
ERNSTIGE VOORLICHTING EN SERVICE !

K.B.G. BEVEREN-IJZER

In de kampioenkaarting voor de leden van de K.B.G. die door 56 medeburgers werd betwist, behaalden volgende kaartiers drie partijen : Verbrugghe Michel (435), Nuttens Jeanne (328), Vercruyce Anna (307), Godderis Yvonne (297), Goussey Maurits (294), Cokelaere Michel (270), Rabaey Romain (260), Kino Firmin (256).

Klassement na drie partijen :

Claeys Blanche (5-958), Verbrugghe Michel (7-1058), Ganne Marcel (7-969), Godderis Yvonne (7-724), Dumon Godelieve (7-680).

De volgende kleine kaarting vindt plaats op donderdag 11 april.

en volkskundige van de beste soort. Wie kent het boerenleven, de hoevebouw, de oude landbouwgebruiken „op de streke“ zoals hij ?”.

De oudste zoon Guido Bonnez haalt herinneringen op van zijn vader, Marcel Messiaen diept in het leven van de boer en heemkundige André Bonnez. Aangevuld door R.A. Blondeau met „In memoriam André Bonnez van Stavele (1906-1978). A. Dawyndt beschrijft zijn ervaringen met André Bonnez. Een korte studie over boeren, landpacht en tienden te Proven, Stavele en Haringe op het einde van de 18e eeuw door Frans Denys vult het wetenschappelijk opzet van dit huldeboek aan.

Het is een zeer waardevol boek dat meer dan zijn geld waard is. Het is een naslagwerk voor de heem- of volkskundige.

Het bevat 284 blz., geïllustreerd, fmt. 24x17 cm, prijs : 750 fr. (+ ev. 31 fr. port). Men kan het boek bestellen door overschrijving op rekening 068-0815730-84 van de Heemkring Bachten de Kupe, p.a. A. Dawyndt, Knollestraat 11, Eggewaertskapelle, 8480 Veurne.

ACRYLVERF WIT

voor plafond & muren

3 lit. = 40 m² + 1 lit. GRATIS

679 fr.

Grote keus :

BEHANGSELPAPIER
VERF
GORDIJNEN
TOILE CIREE
VLOERBEKLEDING

Huis JACQUES BERQUIN

Couthoflaan 14-16

8994 PROVEN - 057/30 06 54

10 % KORTING

op alle verfwaren

HULDEBOEK ANDRE BONNEZ

In de „Heembibliotheek Bachten de Kupe“ verscheen als nr. 23 een huldeboek gewijd aan de grote heem- en volkskundige André Bonnez (+ 26 oktober 1978).

Wijlen dr. J. Weyns schreef over André Bonnez : „Deze landbouwer met glashelder boerenverstand is tegelijk een heemkundige

KOMMUNIEDRUKWERK

Drukkerij SCHOONAERT

Bergenstraat 14-16
8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 79

AKTIVITEITEN EN VERMAKELIJKHEDEN MAAND APRIL

Kaartingen

- Haringe, in de schoollokalen
woensdag 10 april
puntenkaarting „Derde Leeftijd“
- Stavele, bij Gilbert Dequeker
zaterdag 13 april
maandelijks kaarting „Tijdig Thuis“
- Beveren, café „De Kruisstraat“
maandag 15 april
maandelijks kaarting
- Roesbrugge, bij J. Gunst,
dinsdag 23 april
puntenkaarting „Derde Leeftijd“
- Proven, zaal „St.-Elooi“
Vrijdag 26, zaterdag 27 en zondag 28 april
handdoekkaarting t.v.v. majorettenkorps.
- Haringe, in de lokalen van de school
zondag 28 april
koeke- en boterkaarting
t.v.v. het Haringse Jeugdwerk.

Vogelpik

- Haringe, in „Sint Jozef“ bij Cecile Ryon
zaterdag 13 en zondag 14 april
vogelpiksmijting voor de leden.
- Roesbrugge, in „De Gouden Arend“
zaterdag 27 april
vogelpiksmijting voor de leden.
- Stavele, bij Gilbert Dequeker
zaterdag 27 april
smijting voor „De Zwaantjespikkers“

K.V.L.V. Roesbrugge-Haringe

- Donderdag 18 april te 13.15 u.
in „St.-Jozef“ te Haringe
„kookles rondom de aardappel.“
- Dinsdag 30 april : jaarlijkse reis.
Bezoek aan Frans-Vlaanderen : Steen-
voorde (kaasmakerij), Notre Dame de
Lorette, Arras (bezoek aan stadhuis), Vimy
(Canadees kerkhof), terug langs Cassel.
Prijs : 350 fr. Inschrijven bij Mevr. Vanstrae-
seele.

Derde Leeftijd Roesbrugge

- Dinsdag 2 april te 14.30 u. bij J. Gunst
Voordracht over onderhoudsplicht.
Daarna koffietafel. Alle leden welkom.

Mosselsouper

- Proven, feestzaal „t Rozenhof“
zaterdag 13 april vanaf 19.30 u.
zondag 14 april vanaf 12 u.
mosselsouper of kip aan 't spit.

Bier- en wijnfeesten

- Roesbrugge, Beverenkalsijde
in de Bierkelders van Brouwerij Feys
zaterdag 11 mei 1985 te 20 u.
zaal 1: T-D met discobar „Cosmos“
zaal 2: Weinstube met „Schudden & Beven“
t.v.v. Volleybal Roepovo en Roepovoc.

TE KOOP

- Antieke, massieve eiken tafel en ma-
zoutkachel. Zich wenden : Haringestr. 5,
Roesbrugge - tel. 057/30 06 82.

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

De Nederlandse prof. Röling is overleden. Die man was een polemoloog, dat is iemand die het verschijnsel oorlog en vrede bestudeert. Hij richtte in Groningen het Polemologisch Instituut op, waarvan hij tot in 1977 directeur bleef.

Prof. Röling die heel wat geschriften over oorlog, vrede, bewapening en al wat daarbij komt kijken op zijn aktief heeft, was ervan overtuigd dat volledige afschaffing van wapens niet mogelijk is, maar dat ze alleen defensief mogen gebruikt worden. Ik denk dat iedereen daarmee akkoord kan gaan, maar zijn Polemologisch Instituut heeft veel gelijkenis met een Kankerinstituut, men kan er de kwestie bestuderen, maar er niet veel aan veranderen.

Ook heeft Röling eens gezegd dat we ons geen illusies moeten maken, maar dat landjes als België en Nederland sedert de jongste wereldoorlog veel van hun onafhankelijkheid kwijt zijn. Toen hij dat indertijd poneerde, twijfelden we nog aan die uitspraak, maar intussen weten we wel beter, want we hebben al zo vaak ondervonden hoe afhankelijk we zijn van Amerika.

Denk maar eens aan de Amerikaanse dollar, waarmee we zulke rare toeren beleven. Let er maar eens op, als de dollarkoers de hoogte in gaat, dan wordt reeds de volgende dag de prijs van de benzine en de huisbrandstof duurder, maar als de koers van de dollar daalt, dan moeten we een hele tijd wachten vooraleer de brandstof daarop reageert. Eigenaardig !

Als er in ons land raketten worden geïnstalleerd, dan wordt dat eerst ter kennis gebracht van een stelletje Amerikaanse generaals en pas daarna van het Parlement en het Belgische volk. Zulke dingen hebben natuurlijk heel wat herrie tot gevolg. Zodanig dat we zien dat de meeste Belgen gekant zijn tegen alle soorten van raketten, zowel Amerikaanse als Russische, tenniskraketten uitgezonderd.

Wij moeten onze huid riskeren voor Amerika, maar als Amerika ons een plezier zou kunnen doen en onze ekonomie verbeteren met zijn interessen wat naar beneden te drukken, dan vaagt men, daar aan de overkant van de oceaan, feestelijk zijn voeten aan.

Om ons te troosten heeft Wilfried Martens aangekondigd dat de belastingen weeral zullen verlagen ! Nu niet onmiddellijk, dat ware te vlug achter elkaar, maar na de volgende verkiezingen, en dat er dan 13 miljard belastingvermindering komt in compensatie van de 73 miljard inlevering.

Hugo Schiltz noemde die belofte, in volle Kamer, een oude kermistruc waaraan ons mensen zich niet meer laten vangen.

„Je moet maar durven !“, zegt Gusta.

Wie van de twee zou ze daarmee bedoelen ?

Pol

Stoelen en tafels
Vlechtwerk
Biezen en riet

Paul Rappelet

Roesbruggestraat 4
8994 PROVEN

Tel. 057/30 04 63

GARAGE NEVEJAN KROMBEKE

- VW GOLF '83 (benzine)
- FORD FIESTA '82
- FORD ESCORT '85
- VW GOLF diesel '83
- VW GOLF 2-deurs '83

Tel. 057/40 00 35

PEDICURE

Mevr. Vandewalle-Decaestecker
Veurnestraat 11
8980 Vleteren (Oost)

Op afspraak : tel. 057/40 01 01

Ook verzorging aan huis

Woensdagnamiddag gesloten

Alle voetverzorgingsprodukten
en benodigdheden.

Schoenen voor de zomer
en voor elke gelegenheid
degelijk en modieus.

Binnen grote keus van :
*schoenen voor
dames, heren en kinderen
marokijnwaren, regenschermen,
botten, pantoffels*

Schoenen Ig. PARENT - MOYAERT

Prof. O. Rubbrechtstraat 35
8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 20

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREEVE

Tisten Kwaakelaai van den Abeele hadde nooit veele geen chance had in zyn leven. 't Begoste ol ols'n nog maar 'n maand of zesse oud wos. Op è schoonen zundagvoornoene hadde zyn moeder hem voorenbuuten è zet, in zyn hoogen stoel, om te kyken naar de proces-sie die passeerde met 't muziek. maar ols'n 't muziek hoorde speelen, wos'n rechte è kroo-pen in zyn stoel en ol zwaaien met zyn ruttelaare wos'n voorwaartsover è poeft met zyn muuliege op den steendam. 'n Wos natuurlyk leelij acccommodeert, maar met den tyd wos dat styf uut è groeit. Toch hadde Tisten è raaren wrong in zyn façade bluiven houden. 't Wos zeker oek è oorzaake dat'n nog niet è trouwt gerochte.

„'t Slaat ol teegen ennée", zei Tisten teegen Mielten, zyn maat... „'k staan daar met è ryke oude suikertante waarachter da'k olles gaan deelen en ze bluift meigaan!"

Maar nog geen jaar laater veranderde de situatie geheele gans. Zyn suikertante wos de piste uut en nog den zelfden maand won'n meer of è half milliden met den tiercé...

't Wos niet geloovelyk hoe rap dat Tisten toen occasie kreeg om te trouwen. Nette Sidoux, de dochter van de café „A la Belle Vue" te Steen-voorde, gaf heur soorten op en 't wos rap è klon-ken. Ze gingen naar de paster en ze trouwden.

Tisten wos gelyk in den hemel. 'n Wos van gedacht van niet meer te gaan werken, maar Nette klapte dat of.

„Wuk ga je gy hiet geheele daagen doen thuus!" zei Nette. Tisten gaf ze gelyk. Olle nuch-tende deed Nette nu zyn stuutemeuzel gereed en ols 'n weg wos ging ze met heuren veeloo naar Steenvoorde om te bestellen in de café.

Dat ging è geheelen tyd styf goed. Maar op è dag hadde Tisten hem laten wysmaaken op zyn werk dat'n bedrogen wos van Nette. Tisten klapte daarover è keer teegen zyn maat op è zundagachternone dat ze tegaare naar Pope-ringe ommegang reeden.

„Weet je wuk dat je moet doen binst da'we op de foore zyn" zei Mielten „je moet è keer naar de kaartleggege gaan."

Tisten wos 't akkoord en è ging er naartoe... Nog geen half uur laater wos'n ol weere.

„Héwè, hoe hèt è weest?" vroeg Mielten.

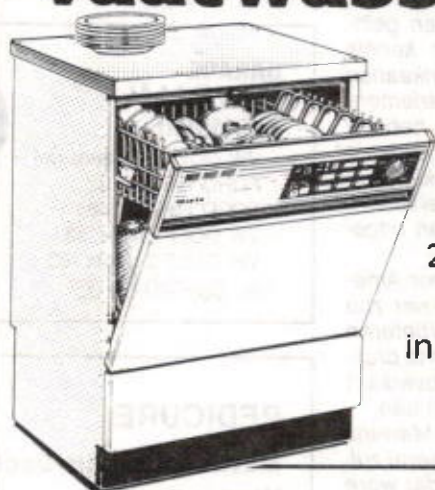
„'k Zyn dedjuu vijfhonderd frank kwyt en 'k weeten niemendolle meer! Je moet horkten... 'k Zei ik teegen die madam, 'k gelooven da'k bedroogen zyn van myn wuuf, kun je gy dat zien in joen kaarten... Ze knikte en begoste de kaar-ten te leggen... achter è moment zei ze... Vol-gens da'k zien, zy je niet bedroogen... 't Is vyfhonderd frank. Onke dat hoorde, 'k wos natuurlyk kontent en 'k betaalde zeeere... Maar 'k bepeinsde myn toen en 'k vroeg: Madam, je zegt gy daar da'k niet bedroogen zyn... Wilt dat nu zeggen da'k niet bedroogen zyn van te peinzen da'k bedroogen zyn of wilt dat zeggen da'k bedroogen zyn onke peinzen da'k bedroogen zyn, zodat 'k niet bedroogen zyn?"

„Horkt è keer m'n man" zei ze, „volgens de kaarten hier zy je niet bedroogen en 'k gelooven niet da'k bedroogen zyn!... De volgende!" riep ze.

KWAAK

Miele

De nieuwe superzuinige vaatwassers.

Slechts
28 liter water
en 1,8 kWh
stroom
in het normale
programma
op 65°C

J. CAPPOEN-GANTOIS

Prof. O. Rubbrechtstraat 12
8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30 05 94

Miele *Investeer in kwaliteit*

1257 N/84

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever : Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 - 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30 03 79 Prk. 000-0904677-55

DE IJZEBODE

Informatieblad
voor de dorpen :Roesbrugge-Haringe
Proven-Krombeke
Stavele-Beveren

Verschijnt maandelijks : behalve in augustus

Lijfarts van de verbannen Karel X van Frankrijk

HET BEWOGEN LEVEN VAN DR. ALOYSIUS DEMEY (1794-1870)

2.- Een eenvoudige jongen wordt een bekende dokter !

We hebben in een vorige bijdrage verteld hoe dokter Aloysius Demey, die de badinrichting te Saint-Gervais (Franse Alpen), in de vorige eeuw uitgebouwd heeft tot een voor- naam kuuroord, de zoon was van een Roesbrugse slager.

Omdat Roesbrugge, op 18 september 1793 door de Franse revolutionaire troepen, onder de leiding van de fameuze generaal Vandamme van Cassel, volledig werd platgebrand, waren de ouders van dokter Demey (Pieter Demey en Maria Uzeel), naar Diksmuide gevlucht, waar Aloysius geboren werd op 23 april 1794.

Naderhand is Pieter Demey met zijn gezin naar Roesbrugge teruggekeerd, waar hij zijn huis, met beenhouwerij, terug heeft opgebouwd. Omstreeks 1810 is hij zich echter te Poperinge gaan vestigen. Daar was hij niet langer zelfstandige slager, maar hij werd er ingeschreven als werkmans.

Zijn kollegetijd

Na enkele jaren school gelopen te hebben te Roesbrugge, werd Aloysius Demey naar het kollege te Poperinge gestuurd. Dat kollege verkeerde toen in het begin van een overgangstijd, als de voortzetting van de oude „Latijnsche Schoole“, gesticht in 1657 door de paters Recolletten en aan hun klooster gehecht.

Toen op 1 oktober 1795 België met Frankrijk werd verenigd, telde de „Latijnsche Schoole“ een dertigtal leerlingen, maar toen verminderde het aantal snel en in 1796 waren er nog slechts zeven ! In november van dat jaar werd het klooster en de school, waar geen „republikeinse“ opvoeding werd gegeven, door de sansculotten vernield en geplunderd. De elf paters en drie broeders werden op de vlucht gedreven en de leerlingen moesten hun studie staken. Wel waren er hier en daar verdoken en verjaagde priesters, die de jeugd bijzondere Latijnse lessen gaven, om niet alles te laten verloren gaan en tevens om in hun onderhoud te voorzien. Dat was bv. het geval met E.H. Pieter Varlet van Steenvoorde, gewezen president van het seminarie te St.-Winoksbergen, die sedert 1801 dienst deed in het gasthuis te Poperinge en vanaf 1804 privaat onderwijs verstrekke in een huisje dat hem hiertoe ter beschikking was gesteld. Vier jaar later werd met de steun van het stadsbestuur een „kollege“ ingericht, op de hoek van de Peperstraat en de Boeschepestraat, met E.H. Varlet en E.H. Dominicus Woutters van Wormhout als leraars. In 1810, toen dit kollege werd erkend, werd Woutters er de eerste

principaal van. In 1837 zou hij pastoor worden te Roesbrugge, waar hij het klooster zou stichten met zusters Apostolijnen. In 1812 verliet hij het kollege (hij werd pastoor te Proven) en werd er vervangen door E.H. Pierre-François Houvenaeghel van Belle, die echter als pro-Napoleontische priester niet langer het vertrouwen van de ouders genoot.

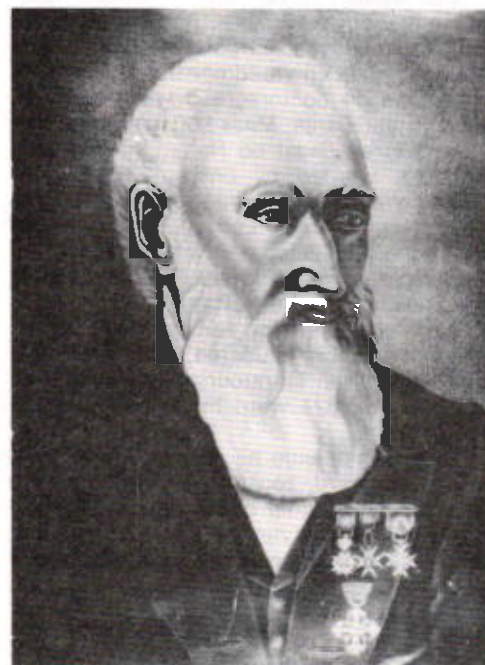
Wanneer de jonge Demey precies op het Poperingse kollege kwam, weten we niet. Het moet in elk geval ergens in de pioniers-tijd geweest zijn, toen het schooltje van E.H. Varlet tot kollege werd gepromoveerd, met twee leraars en een vijftigtal leerlingen.

Het is niet erg duidelijk hoe die eenvoudige slagerszoon daar tussen dat beperkte aantal leerlingen, meestal uit de betere stand - in een tijd dat verder studeren nog een uitzonderlijk voorrecht was - terecht kwam. Waarschijnlijk was hij de beschermeling van iemand die had opgemerkt dat de kleine Aloysius een pienter kereltje was.

Zijn eerste (onbekende) biograaf schrijft dat hij naderhand zijn humaniteiten (die toen maar over vijf jaar liepen) voltooide bij de dominikanen te leper. Het is mogelijk dat hij zijn middelbaar onderwijs te leper heeft voortgezet, maar dan zal het wel niet bij de dominikanen geweest zijn, aangezien met de inlijving bij Frankrijk, alle kloosters waren afgeschaft en op 9 februari 1797 de dominikanen van leper uit hun klooster werden verjaagd, om er nooit meer terug te keren.

Studie in de medicijnen

In de 18^e eeuw en nog tot een eind in de 19^e eeuw, werd de geneeskunde op twee

Dokter Aloysius-François DEMEY

niveaus beoefend. Men had enerzijds de universitair gevormde arts, die in de 18^e eeuw zich in plaats van *geneesmeester* voortaan *geneesheer* ging noemen, met de nadruk op *heer*, die wanneer hij geraadpleegd werd, zich ertoe beperkte de diagnose te stellen en het geneesmiddel voor te schrijven, terwijl anderzijds de praktische behandeling van de patiënt gebeurde door ondergeschikte wondartsen en barbiers-heelmeesters, die doorgaans weinig hadden gestudeerd, maar hun vak bij een andere heelmeester hadden aangeleerd, net zoals dat met een smid of een wagenmaker gebeurde.

Gedurende de tweede helft van de 18^e eeuw werden ernstige pogingen in het werk gesteld om chirurgijns en vroedvrouwen een betere scholing te geven. In de grote steden, Brussel, Antwerpen en Leuven, werden cursussen voor chirurgijns georganiseerd. Ook om de opleiding van vroedvrouwen was men bekommerd, want te veel jonge moeders en borelingen stierven in het kraambed door barre onwetendheid of slordige zorgeloosheid. Te leper bv. nodigde men omstreeks 1775, een bekwame Franse vroedvrouw uit, madame Le Boursier Ducoudray, die aan het Franse hof had gewerkt, om lessen te geven over haar specialiteit, en de vooruitstrevende leperse arts Franciscus Donatus van Daele (1737-1818), die vertaalde en met demonstraties toelichtte, kreeg opdracht van de

stadsmagistraat van een boekje samen te stellen, in vraag-en-antwoord vorm van deze lessen, dat verscheen onder de eenvoudige, maar duidelijke titel : *Onderwijs voor de leerling in de vroed-kunde*.

In de Franse Tijd verdwenen in ons land de bestaande scholen voor chirurgijns- en vroedvrouwen, alsook alle chirurgijns-, apothekers- en doktersgilden, en met de sluiting van de Leuvense universiteit op 25 oktober 1797 werd het hoger onderwijs in de geneeskunde afgesloten.

Wel werden vanaf 1803, in enkele voorname steden als Brussel, Antwerpen, Gent, Brugge en Leuven, leergangen opgericht om genees-, heel- en vroedmeesters te vormen, maar wie de doctorsgraad wilde behalen, moest naar Parijs. Maar kort na de val van Napoleon en nadat de Nederlanden waren hersteld, werden bij ons, in 1817, door koning Willem I, drie rijksuniversiteiten geopend, nl. te Gent, Leuven en Luik, waar medische faculteiten aan verbonden waren. Ondertussen was Aloysius Demey echter reeds naar Parijs vertrokken.

Aloysius Demey zou aan de Sorbonne niet alleen medicijnen studeren, maar ook kolleges volgen van literatuur, geschiedenis en filosofie. In 1821 werd hij er doctor in de medicijnen.

Niettegenstaande hij zo lang in Frankrijk had gestudeerd, zou Demey toch nooit de Franse taal volledig onder de knie hebben gekregen (aldus zijn eerste biograaf), en iedere keer dat hij een serieuze tekst moest schrijven, zou hij die eerst opgesteld hebben in het Vlaams („en flamand“) en die vervolgens vertaald hebben in het Frans !

Lijfarts van Karel X

Eens dokter geworden bleef Demey te Parijs, waar hij bekendheid verwierf en regelmatig werd gekonsulteed door de hoge aristocratie. Zo werd hij o.m. de huisarts van de hoogadellijke familie van de duc de Berry, nadat hij met goed gevolg hun kind had behandeld. Hij was ook een vriend in het gezin van de Franse adellijke schrijver François de Chateaubriand, die niet alleen bekend is omdat hij zijn naam aan een dikke biefstuk heeft gegeven, maar voornamelijk omdat hij o.m. *Le Génie du Christianisme* heeft geschreven.

Aloysius Demey was zeer religieus ingesteld en reeds als student stichtte hij een *Société littéraire et religieuse* voor jonge mensen, waarvan hij de leiding toevertrouwde aan een priester.

Maar hij was niet alleen bekend als een trouwe zoon van de Kerk, maar tevens als een fanatieke royalist en aanhanger van de Bourbons. Aldus werd hij heftig betrokken in de strijd, die in die jaren woedde tussen koningsgezinden en republikeinen en zelfs tussen de aanhangers van diverse kroonpretendenten. Daardoor kwam hij zelfs een paar keer - al was het maar voor korte tijd - in de gevangenis terecht. Maar dokter Demey wijdde zich nog meer speciaal aan goede werken. Hij stichtte een *Société de Saint-Nicolas*, bestemd voor de beroepsopleiding van arbeiderskinderen, alsook de *Société de Saint-Joseph*, die zou uitgroeien tot *l'Ecole des Frères de Vaugirard*. In 1830 publiceerde hij *Le Christianisme en action en face de ses persécuteurs*.

Toen in 1832 de cholera Parijs teisterde en elke dag duizenden slachtoffers veldde, was dokter Demey onvermoeibaar in de weer om te helpen en het lijden te verzachten. De ervaring die hij opdeed publiceerde hij in *Le Choléra Morbus*. Het was tijdens deze epidemie dat hij onder zijn patiënten Louise Duchaussoy leerde kennen, met wie hij weldra in het huwelijk zou treden.

Einde 1833 verliet hij met zijn vrouw en zijn nicht, mejuffre Le Testu, Parijs. We vinden hem kort daarop terug in Oostenrijk, waar hij opgenomen werd in het gevolg van Karel X (de broer en opvolger van Lodewijk XVIII), met de titel van „Médecin du Roi“. Karel X had in de julirevolutie van 1830 moeten aftreden, was aanvankelijk naar Engeland gevlucht en vervolgens in 1832 naar Oostenrijk getrokken. Gedurende enkele maanden was dokter Demey te Gorizia, met zijn bijzonder mild klimaat, op de linkeroever van de Isonzo (behoort sedert 1919 aan Italië), de lijfarts van de Franse koning in ballingschap. Daarna ging hij voor twee jaar naar Italië, maar in 1836 werd hij naar Gorizia teruggeroepen naar het ziekbed van de stervende Karel X.

De volgende keer zullen we handelen over de rol van dokter Demey in de medicinale badinrichting van Saint-Gervais.

Roger-A.BLONDEAU

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND :

Overlijdens :

- Emile Pattyn, 87 j., echtgenoot v. Maria Maeckelbergh.
- Joël Gesquiere, 68 j., echtgenoot v. Juliette Anseeuw

AAN ALLE KARNAVALSVRIENDEN

Na de zware karnavalsstrijd, met verkiezingen en verkiezingsfeesten, is het ogenblik aangebroken om de moeilijk bevochten overwinningen te vieren.

Daarom geven de kersverse prinsen, Wilfried I, van de orde van de hommeknop, en Daniël I, van de orde van de landelijke pleuten, op 4 mei a.s. een overwinningbal te Roesbrugge, in „De Gouden Arend“.

Zij zouden jullie aanwezigheid ten zeerste op prijs stellen. De toegang bedraagt slechts 50 fr.

Iedereen welkom en dank bij voorbaat !

MENSEN VAN BIJ ONS

Op 2 april jl. is te Watou overleden, Bertje (Albert) Cuffez. Hij was geboren op 21 september 1930, op de Beverenkalsijde, in het *Gouden Hoofd*, als zoon van Oscar en Zulma Lemahieu. In zijn jeugdjaren werkte hij bij Urbain Develter. Hij was gehuwd met mevr. Andrea Dequidt van Watou.

naar een oud recept
gebakken met melk, honing, malt,
boter en andere lekkere dingen !

BLIJFT 4 DAGEN VERS !

In Smurfenverpakking
met sticker en smurfpunt.

op WOENSDAG, VRIJDAG
en ZATERDAG
bij jullie SMURFENBAKKER

Willem PYFFEROEN

KROMBEKE - tel. 40 05 22

Het stond in de krant :

*Wie eenmaal Smurfenbrood at,
wil niets anders meer smurfen.*

bij

HOBBY-BOUW

VERMEULEN HUGO - AANNEMER BOUWWERKEN
Obterrestraat 56, 8994 PROVEN - tel. 057/30 06 74

Denkt U aan sanitair ? Dan denkt U best aan Hobby-Bouw

Wij verkopen een lot BADEN, W.C.'s, LAVABO's aan sterk verminderde prijzen !

Verder ook nog een lot HOUTEN DAKVENSTERS in diverse maten.

HAAST U ! HET LOONT DE MOEITE ! ECHT SYMPATHIEKE PRIJZEN !

- ★ alle bouwmaterialen
- ★ vloeren
- ★ faïences
- ★ verhuur materieel
- ★ Rubson-produkten
- ★ sierkeien

GEUZEN TUSSEN HONDSCHOTE EN IEPER (10)

Beelden van vóór, tijdens en na de reformatie !

Wat voorafging : *Geloof en ketterijen in de Middeleeuwen / Het lutheranisme in Vlaanderen en in de Westhoek / De verspreiding van het calvinisme / De eerste emigranten / De eerste hagepreek / Het concilie van Trente / Het Eedverbond der edelen / Toenemende agressiviteit / Waar begon de beeldenstorm ? / Het hoofdkwartier „Den Meyboom“.*

De „zulverling“ van Brielen

Ieper die reeds een tijdje om zijn veiligheid verlegen zat, had Egmont, de stadhouder van Vlaanderen, gevraagd om te komen zien wat er kon gedaan worden. Eindelijk op 13 augustus arriveerde hij, voor een tweedaags bezoek. Niettegenstaande de kritieke toestand en de aanwezigheid van honderden hysterische woestelingen vóór de muren van de stad, was hij niet bereid langer te blijven : de plicht riep hem elders. Weliswaar bleven de stadspoorten gesloten en bewaakt, maar die bewaking door „de ghilden ende neeringhen“ was verre van waterdicht, aangezien velen onder hun leden zelf calvinist waren. Wel riep Egmont die gilden en ambachten samen, wees hen op hun plicht, en liet allen de eed van trouw aan de koning afleggen. Bovendien vaardigde hij een ordonnantie uit, waarbij niemand met aanvalswapens of in groep, de stad mocht verlaten of binnenkomen. Maar voor de calvinisten was Egmont, noch de eed aan de koning van enige betekenis en voor diegenen die buiten de muren stonden, nog veel minder. Dat zou ten andere spoedig blijken.

Matte en zijn gevolg bleven op de gunstige gelegenheid wachten om Ieper binnen te vallen. De stadsmagistraat zond een delegatie naar de predikant in de hoop tot een overeenkomst te komen of om hem te overtuigen de stad met rust te laten, maar voornamelijk zijn volgelingen, die dergelijke voorstellen ervoeren als een teken van zwakte, wensten daarop niet in te gaan. Zij schreeuwden dat ook de heiligdommen van Ieper, net als alle andere, moesten gezuiverd worden en dat zij het zouden doen, met of zonder toelating. De predikanten hadden passies ontketend die ze zelf niet meer in bedwang konden houden. Tot razernij gedreven omdat ze tot de stad Ieper zo maar geen toegang kregen, dreigden deze verdwaasden, een bloedbad aan te richten en al wie niet bij hen hoorde, te vermoorden.

Maar wat te Ieper voorlopig niet mogelijk was zou op deze 15^e augustus, elders gebeuren.

Uiteraard kwam Brielen het eerst aan de beurt. Dat blijkt ook uit een strofe van het reeds aangehaalde geuzenlied *Der Geuzen uitvaart* :

*Die kercke te Brielen was eerst verbuert
Mits datse buten stadt stont onbemuert.
Zeer rasch zyn wy daer innen gekomen
Wy hebben d'habyten, gordynen geschuert,
D'aultaren en beelden hebben 't bezuert...*

Louis Smalbeem van Godewaarsvelde, die ook tot de bende behoorde, stookte vuurtje met de liturgische boeken, maar de voornameste en kostbaarste stukken, kelken en

cibories in goud en zilver, waren reeds de dag voordien door de kerkheer Victor Vanderhaeghe in veiligheid gebracht. Het mirakuleuse beeld van O.L.V.-ten-Brielen, dat het voorwerp uitmaakte van een grote volksverering werd evenwel vernietigd. Er dient op gewezen dat in die dagen, in tal van dorpen de bevolking beelden en kostbaarheden uit de kerken weghaalden om ze van vernieling te vrijwaren, omdat men aanvoelde dat aan geweld en beeldstormerij niet te ontkomen was.

Volgens getuigenis van de Brielenaar Josse Hanneroen, waren er geen dorpsgenoten bij de aanval op de parochiekerk betrokken, maar wel kinderen van 12 tot 16 jaar uit Ieper.

Mistevreden omdat zij de gewijde vaten niet hadden gevonden, en in de veronderstelling dat zij wel iets met de verdwijning te maken had, werd de huishoudster van de pastoor van Brielen, Veronica Paelings, op hardhandige wijze aangepakt. In de *Chronycke van Ypre*, schrijft Thomas de Rave, dat het vrouwtje met haar voeten aan de zoldering werd opgehangen en dat er onder haar hoofd een vuurtje werd gestookt met haar kleren. Gelukkig doofde het vuur spoedig na het vertrek van haar beulen, maar zij bleef er toch hangen tot de volgende morgen, toen op haar geroep de burens haar kwamen bevrijden. Wel was zij erin geslaagd een voet los te woelen en had zij met haar handen kunnen steunen op de grond.

Na de kerk kwam de Augustijnenabdij van Brielen aan de beurt. In de nabijheid van die abdij stond er een huis met een Lievevrouwebeeldje in een nis boven de deur. Toen de beeldstormers dat beeldje naar beneden wilden halen en de eigenaar van het huis zich daartegen verzette, werd hij met een zwaard neergeslagen, terwijl zijn vrouw onder spot en gejuich op de rug van een ezel werd gebonden en zo de straat werd opgejaagd.

De langste geuzendag

Na Brielen ging men nog in de voormiddag van die 15^e augustus (1566) naar het naburige St.-Jan, waar men eerst de kerk aanpakte en daarna het tegen de kerk aangebouwde klooster van de Geschoeide Karmelieten. In dit klooster werd de mondvoorraad door de uitgehongerde bende duchtig aangesproken en in het volgende klooster, dat van de Klarissen, werd de wijnkelder leeggemaakt. Met de dochter van Jan de Haze, de voormalige ontvanger van dit klooster, als gids, werd ook doorgedrongen tot de cellen van de religieuzen, die gedwongen werden hun persoonlijke beeldjes, paternosters en prenten af te geven.

Om nog doelmatiger de vernieling te kunnen uitvoeren, verdeelde Mattes bende zich

Gravure van 1788 door R. Vinckles naar een tekening van J. Buys.

toen in drie groepen. Een eerste groep onder de leiding van Joos Hooft en Andries Bouchout trok naar het Nonnenbosscheklooster te Zonnebeke, op de weg naar Beselare. De zusters hadden echter hun convent verlaten en waren naar Ieper gevlucht. Alleen de mindervalide abdis was nog ter plaatse. Het slot van de zware poort van de kloosterkapel werd stukgeschoten en het inwendige van het heiligdom werd volledig vernield. Nadat men nog de gebrekkige overste mishandeld had, trok deze groep in de namiddag verder naar Beselare en Geluwe.

Een tweede groep was naar het dorpscentrum van Zonnebeke gegaan, waar de kerk van de kleine Augustijnenabdij, die tevens parochiekerk was, werd onder handen genomen. Daarna volgde Moorslede, waar de parochiekerk en het klooster Ten Bunderen met de steeds beter op dreef gekomen geweldenaars kennis maakten.

Een derde groep was naar Zillebeke afgeveken en ging vervolgens naar Zandvoorde, waar de kerk bestormd werd onder de leiding van een inwoner van deze gemeente zelf : Aernout Mersseman.

Afgezien van deze groepen, was er nog een bende hervormden bedrijvig die onder de leiding stond van Mathieu Cortyl van Cassel, een vriend van predikant Debuysere, die de heiligdommen van Brielen en Dikkebus bestormden, terwijl calvinisten uit Belle een spoor van vernieling trokken vanuit Nieuwkerke, over Wulvergem (bij Mesein) en Wytschate, tot in Voormezele, waar zowel de parochiekerk als de proostdijkerk het moesten ontgelden. De monniken van deze proostdij waren naar Ieper gevlucht, zodat de beeldstormers vrij spel hadden, terwijl de

zaalbaljuw, Nikolaas Aubyn, sympatiserend stond toe te kijken. De verwoesting was dan ook totaal. Niet alleen de beelden werden vernietigd, maar ook het orgel en het mobilaire. Een paar boeren drongen de volgende dagen nog het verwoeste klooster binnen om er te stelen. Eén onder hen, Lodewijk Schelewaert werd op aanklacht van de predikanten zelf, door de baljuw van Belle aangehouden, naar Ieper gebracht en er de volgende dag, 19 augustus, opgehangen.

Nog steeds op 15 augustus werden kerken en kloosters aangevallen in het industriegebied van het land van Alleu: te Estaires, La Gorgue, Laventie, Fleurbaix, Armentières, Le Maisnil, enz. Ook de Deulestreek werd niet ontzien: de abdijen van Loos en Marquette bij Rijsel, Quesnoy-sur-Deule, Houplines, enz. Een bende uit Armentières en Alleu gingen aan de slag te Mesen, waar ze ijverig werden bijgestaan door inwoners uit Mesen zelf, onder de leiding van het notabele konsistorielid Gabriël van Bavikhove en de schepen Roeland van de Walle, heer van Leeuwenbusch. Van Mesen trok een grote groep beeldstormers naar Waasten en vervolgens naar Komen. In laatstgenoemde stad trachtte de magistraat tijd te winnen, om de geestelijkheid de gelegenheid te geven zoveel als mogelijk van de kostbaarste bezittingen in veiligheid te brengen. Maar uiteindelijk werden met de hulp van geloofsgenoten uit Komen zelf, de kerk, de kapel van de Grijsse Zusters binnen de stad en de kapellen van Ten Brielen en St.-Anna buiten de stad, vernield. Waarna de beeldstormers naar Wervik trokken, waar zij de Sint-Medarduskerk verwoestten.

Ook in de kasselrij Veurne gingen beeldstormers aan de slag. De vernielingen waren daar voornamelijk het werk van hervormden uit Hondschote, of die in elk geval te Hondschote verbleven, al waren zij misschien wel van ergens anders afkomstig. Nadat zij eerst de kerk van Hondschote zelf hadden aangepakt, gingen zij tegen de avond naar Houtem (Veurne). Tot hun groep behoorde de 36-

jarige Houtemnaar Jean Mispelbolle, die einde 1568 daarvoor tot de strop werd veroordeeld. Nadat de kerk van Houtem was vernield, ging het naar Leisele, om te eindigen met de bestorming van de stoere kerk van Beveren-IJzer. De volgende dag zouden er nog een hele reeks uit de omgeving aan de beurt komen.

Nog in de late avond van die O.L.V.-Hemelvaart verliet Lucas Bouvet, prokureur van de hoogbaljuw van Ieper de stad om zich huiswaarts te begeven. Hij liep nog even aan bij Sebastiaan Matte en vroeg hem af te zien van alle geweld. Maar deze antwoordde dat diegenen die de bedoeling hadden de Ieperse kerken en kloosters te vernielen, zich reeds in de stad bevonden. Het was te laat voor de prokureur om nog terug te keren en de magistraat te verwittigen, bovendien de poorten waren gesloten...

Die 15^e augustus 1566 was er op 52 plaatsen in en om de Westhoek, gebeeldstormd!
R.A.B.

De volgende maal:

16 augustus 1566

Jan Camerlynck naar Diksmuide

De overeenkomst van 23 augustus 1566

Erratum:

Het onderschrift bij de illustratie in de vorige bijdrage was fout. Het moest zijn:

De Beeldenstormerij naar een 19e eeuwse gravure

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND

Geboorten:

- Ilse Soete, d. v. Geert en Marie-José Carette (Stavele).

- Nele Baes, d. v. José en Rita Soenen (Stavele).

Huwelijksaankondigingen:

- Luc Gauquie v. Stavele met Brigitte Beddelem v. Gijverinkhove.

- Danny Hiele v. Beveren-IJzer met Maureen Defortrie v. Krombeke.

Overlijdens:

- Julia Timperman, 76 j., weduwe van Valère Beun (Beveren-IJzer).
- Maria Peperstraete, 61 j., echtgenote van Jozef Matten (Stavele).

K.L.J.-MEERSBLOMME

Onze volgende activiteit vindt plaats op vrijdag 3 mei 1985. Dan trekken we naar Izenberge voor onze jaarlijkse Meibedevaart. Hiervoor verzamelen we om 19.30 u. aan het lokaal.

Het vervolg van de activiteiten in mei:

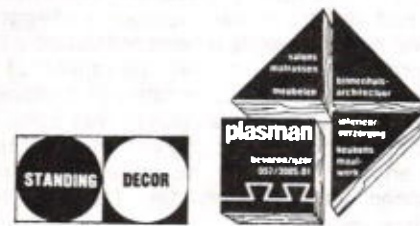
- 17 mei: afscheid van Ann en Sabine.
- 19 mei: fietsenrally.

OUD PAPIER

Wie geen weg weet met zijn oud papier kan dit altijd kwijt bij Frans Catteeu, Kallestraat 2, Beveren-IJzer.

Hiermee bewijs je de jeugdvereniging, K.L.J.-Beveren, een grote dienst.

DE BETERE MEUBELZAAK en BETERKOOP

kwaliteitsmeubelen en service

- alle inrichtingen (woning - woonzaal - burelen en horeca)
- schrijn- en timmerwerken + bekleden van dakgoten (gratis bestek)

Tel. 057/30 05 01

32 miljoen frank prijzen. Begin maar te dromen.

Gratis spaarprijskamp van 1 mei tot 30 juni '85.

ASLK
we doen met je mee

Agentschap ROESBRUGGE-HARINGE
Prof. O. Rubbrechtstraat 14 - Tel. 057/30 08 66
Kantoorhouder: Johan DEGRAEVE

MEDISCHE PEDICURE

Sabine CAPPOEN
Prof. O. Rubbrechtstraat 12
8990 ROESBRUGGE
Enkel op afspraak: 057/30 05 94

Nieuwe SCHILDERS- en BEHANGERSZAAK

LEO PARENT
Prof. O. Rubbrechtstraat 35
Roesbrugge - 057/30 03 20
en
Kruisbooglaan 2
Poperinge - 057/33 72 71

alle decoratie - schilders en behangerswerk
ook: muurtextiel
gordijnen
tapijten
vloerbekleding

Neem inlichtingen, zonder verplichtingen.

**de grootste keus
behangpapier**

de grootste keus
DEKENS
DONSDEKENS
DEKBEDDEN
BESCHERMHOEZEN
HOOFDKUSSENS

WOONINRICHTING

schoonaert

Tel. 057/33 40 86

Bruggestraat 3 - 5

8970 POPERINGE

**HET
KWALITEITSMERK**

Oliën en
smeermiddelen

voor : GASOIL - diesel
- verwarming

FUEL-OIL
BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Blekerijweg 33-35

8994 PROVEN

Tel. 057/30 04 13

Een rendabele en soepele belegging :

DE MAXIBON VAN ARGENTA

een kasbon met automatische kapitalisatie
van de intresten, opvraagbaar na 3 en 5 jaar.
100.000 fr. wordt na 3 j. : 134.535 fr.*

na 5 j. : 169.105 fr.*

*volgens tarieven geldig op 16/04/85

**ARGENTA-KANTOORHOUDER
KRIS ROSSEEUW**

Provenplein 48, 8994 PROVEN

Tel. 057/30 03 55

UW APPELTJE VOOR DE DORST...

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

VERZEKERINGEN
PRINZIE
BELEGGINGEN
PRINZIE
PVBA ZAKENKANTOOR
PRINZIE

Provenplein 39A, 8994 PROVEN

Tel. 057/30 09 01 - 30 09 02

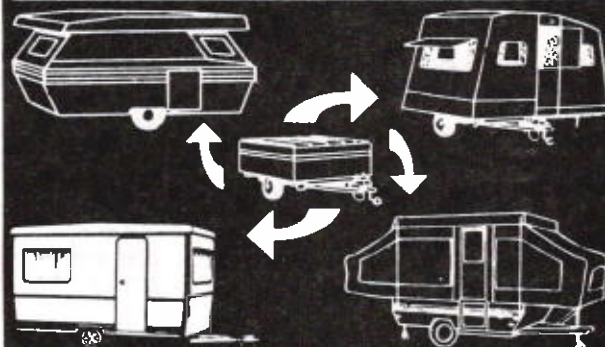
na de diensturen : 30 03 26 - 30 02 58

Alle verzekeringen en
geldplaatsingen
onder **staatswaarborg**.

**DECUYPER
POPERINGE**

de vouwcaravanspecialist van België

plooibare caravans in overvloed

Ieperstraat 69 en 124 8970 Poperinge Tel (057) 33 37 74

Michel BAELE

Bankelindeweg 29 C

8994 KROMBEKE

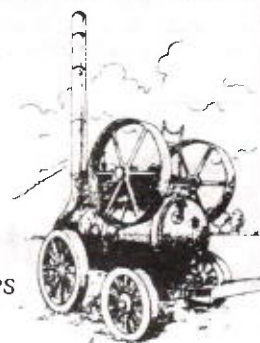
CENTRALE VERWARMING

ASFALTBEDEKKING

KEUKENS — SANITAIR

ONDERHOUD VAN GAS-
EN MAZOUTBRANDERS

Telefoon 057/40 05 43

Voor alle
BOUWERKEN
BOUWMATERIALEN
GRAFKELDERS
GRAFMONUMENTEN

R. VERMEULEN

Haringestraat 75
8990 HARINGE
tel. 057/30 02 07

OMTRENT VERBIEST

Onze medewerker R.A. BLONDEAU schreef *VWS-CAHIER* nr. 108, met als titel *Ferdinand Verbiest - missioneren met Westerse wetenschap*. In *HEELAL*, het tijdschrift van de *Vereniging voor Sterrenkunde* (redactie: Koninklijk Observatorium te Ukkel) verschijnt van hem een reeks artikelen over Verbiest als sterrenkundige en de lezing die hij hield voor de Koninklijke Akademie te Brussel op 21 september 1984, over *Westerse wetenschap in China, in de 17^e eeuw*, zal aangevuld met enkele toelichtende nota's verschijnen in de *Academiae Analecta*.

Antwerpen te Roesbrugge en Haringe

Op zondag 21 april kregen Roesbrugge en Haringe het bezoek van een 60-tal sympathieke leden van de Antwerpse Koninklijke Vereniging voor Natuur- en Stedschoon, onder de leiding van iemand van bij ons, Camiel Panne (zoon van postman Romain Panne), die omstreeks 1930 naar Antwerpen trok.

Door de hele groep werd de knapzak aangesproken in 't Volkshuis, bij Patrick Gunst, en in de namiddag werd de Karel-de-Blauweroute afgewandeld met Remi Deleue als gids.

Deze entoesiaste natuurliefhebbers beëindigden hun bezoek aan de streek, met de onvermijdelijke *Picon* in een Franse grenscafé.

We hopen hen nog wel eens terug te zien !

KLEINE FISCALE KRONIEK

Bewijzen van kosten

Loon- en weddetrekkenden die nogal veel verplaatsingen doen (naar de plaats van tewerkstelling en terug) doen er soms goed aan een afrekening te maken van hun *werkelijke kosten* in plaats van het *forfait* inzake kosten te laten toepassen. Die afrekening moet waar ze kan, gesteund worden door facturen of soortgelijke bewijsstukken. Maar

er zijn geen facturen nodig om het brandstofverbruik van de wagen te bewijzen. Een redenering als in onderstaand voorbeeld, volstaat :

12.000 km x 10 lit.% x gemiddelde prijs brandstof (BTW inbegr.)

Voor zelfstandigen en vrije beroepen is dat echter niet het geval. Hier dienen facturen voorgelegd. Voor wie onderworpen is aan de BTW, is de BTW op deze facturen aftrekbaar in de BTW-afrekening en niet onder de kosten van de afrekening die bestemd is voor de directe belastingen, tenzij voor het beroepsgedeelte dat niet kan afgetrokken worden in de BTW, want hier is voor een personenwagen slechts 50% aftrekbaar.

Serge BLONDEAU

Fiscaal Adviseur UFSAL - tel. 30 01 44

Vijfjaarig bestaan Chiro-Haro 1980-1985

Onze Chiro-Haro bestaat reeds vijf jaar. Op 14 september '80 kwam de leiding van weleer samen om met de jongens en meisjes een plezante namiddag te beleven. Dat dit nu al vijf jaar blijft duren, vinden wij natuurlijk zeer positief, en zoals iedereen kan denken laten wij dat niet onopgemerkt voorbijgaan !

Integendeel, we maken er een heus feest van met een programma waarin iedereen aan zijn trekken kan komen.

- Vrijdag 30 augustus '85 : (vrijdag van de kermis !)

20 u. : Feestreceptie bij J. Gunst

20.30 u. : Toespraak door E.H. Louagie, Schepen R. Sohier (onder voorbehoud) en iemand van onze eigen groep.

21 u. : Opvoering van een kabaret door onze leidingsploeg. Meer nieuws volgt nog.

22 u. : Pauze

22.30 u. : Dia-montage van de voorbije 5 jaar.

- Zaterdag 31 augustus '85 : (zaterdag van de kermis !)

14 u. : Spelnamiddag voor alle leden (tot 16 u.)

20 u. : Bij J. Gunst : Lustrum-bal t.v.v. Chiro-Haro.

Op alle activiteiten nodigen wij nu reeds alle ouders, leden, vrienden en sympathisanten uit ! Hou deze data alvast vrij !

Namens Chiro-Haro,
Geert Six

K.B.G. BEVEREN-IJZER

Uitslagen van de kaarting van 18 april : Er waren 56 kaarters.

Behaalden de drie partijen : Warreyn Maria (410), Depreiter Marcel (388), Leys Joël (365), Danneels Jozef (349), Kino Firmin (312), De Carne Robert (253), Top Alida (196).

Klassement na 4 kaartingen :

Claeys Blanche (9-1163), Godderis Yvonne (9-956), Verbrugghe Michel (8-1420), Ganne Marcel (8-1175), Muylle Marie-Louise (8-1109), Leys Joël (8-1089), Gousseys Maurits (8-1082).

Aandacht : De eerstvolgende kampioenkaarting is bij uitzondering gesteld op dinsdag 14 mei '85.

Wij vieren MOEDER op 12 mei

KOMMEN

LE CREUSET

KOMMEN en
SNELKOKERS

LAGOSTINA

uitzonderlijk -15%

bij

Jos. CAPPOEN-GANTOIS

Prof. O. Rubbrechtstraat 12

8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30 05 94

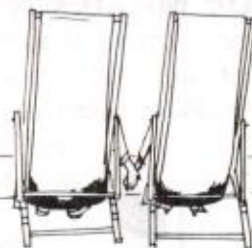
VWS-CAHIER

Enkele weken geleden kwam *VWS-Cahier* nr. 108 van de pers. Het werd geschreven door onze medewerker R.A. Blondeau en draagt als titel : *Ferdinand Verbiest - missioneren met Westerse wetenschap*.

Deze cahiers zijn normaal gewijd aan Westvlaamse schrijvers en bestaan uit een kort biografisch overzicht en een bloemlezing. Bij nr. 108 werd voor één keer afgeweken van de gewone werkwijze. Dit betekent dat de inleiding de bloemlezing bijna geheel verdrongen heeft, omdat het werk van Verbiest praktisch uitsluitend in het Latijn en het Chinees werd geschreven.

De *VWS-Cahiers* verschijnen 6 maal per jaar. Een abonnement kost 350 fr. Bank : 712-12010000-29 van VWS - Weidestraat 11, 8100 Torhout.

HUWELIJKSAANKONDIGINGEN

Drukkerij SCHOONAERT

Bergenstraat 14-16
8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 79

VOOR HET SLACHTEN VAN DIEREN
KAN U STEEDS TERECHT BIJ

Johan HARDEMAN

Blasiusstraat 52 - 8994 KROMBEKE
Tel. 057-40 01 18 - 30 06 45

AKTIVITEITEN EN VERMAKELIJKHEDEN MAAND MEI

Kaartingen

- Haringe, in de schoollokalen woensdag 8 mei puntenkaarting „Derde Leeftijd“
- Stavele, bij Gilbert Dequeker vrijdag 10 mei maandelijkse kaarting „Tijdig Thuis“
- Roesbrugge, bij P. Gunst, dinsdag 28 mei puntenkaarting „Derde Leeftijd“

Vogelpik

- Roesbrugge, bij P. Gunst zaterdag 11 mei vogelpiksmijting voor de leden
- Haringe, in „Sint Jozef“ bij Cecile Ryon zaterdag 11 en zondag 12 mei vogelpiksmijting voor de leden.
- Roesbrugge, in „De Gouden Arend“ zaterdag 25 mei vogelpiksmijting voor de leden.
- Stavele, bij Gilbert Dequeker zaterdag 25 mei smijting voor „De Zwaantjespikkers“

Rerum-Novarumviering 16 mei '85

- 10 u. : plechtige eucharistieviering
- vanaf 14 u. : vertrek voor onze familie-fietszoektocht - inleg 50 fr.
- bij aankomst : gratis broodmaaltijd, waarna bekendmaking uitslag zoektocht
- 19.30 u. : kaarting en bolling.

Bier- en wijnfeesten

- Roesbrugge, Beverenkalsijde in de Bierkelders van Brouwerij Feys zaterdag 11 mei 1985 te 20 u.
- zaal 1: T-D met discobar „Cosmos“
- zaal 2: Weinstube met „Schudden & Beven“ t.v.v. Volleybal Roepovo en Roepovoc.

Kaarten te verkrijgen bij bestuursleden en spelers of speelsters.

T-Dansant

- Proven, zaal „Sint-Elooi“ zaterdag 18 mei
- K.L.J.-Meiklokjes-T-Dansant met discobar „Cosmos“.

HARINGESTRAATKERMIS

- **DONDERDAG 16 MEI**
- 14 u. : Mini-voetbaltornooi op het speelplein
- 20 u. : Receptie voor alle komitees en verenigingen
- **VRIJDAG 17 MEI**
- 13.30 u. : Feest van de Derde Leeftijd
- 17 u. : Avondmarkt en Rommelmarkt
- 20 u. : Spelletjes voor verenigingen
- **ZATERDAG 18 MEI**
- 13.30 u. : Behendigheidstijdrit voor wielertoeristen
- 20 u. : Lentefeeverkiezing Kandidaten Suzy Weemeeuw en Cecile Dever
- **ZONDAG 19 MEI**
- 15 u. : 10° Karel de Blauwer-prijs voor Liefhebbers B.W.B.

- **ZATERDAG 25 MEI**
- 9 u. : Vinkenzetting

BRIEFJE VAN EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Jan Hollants van Loocke, de Belgische ambassadeur te Peking, heeft een nota gestuurd naar minister Leo Tindemans, waaruit blijkt dat de Chinese regering er niet mee gediend is dat onze nationale ministers en staatssekreterissen, alsmede hun kollega's van de gewest- en gemeenschapsregeringen in steeds sneller tempo officiële bezoeken afleggen in China. Het kleine België spant de kroon in het aantal delegaties die te Peking de voeten onder de tafel schuiven.

Maar dat brengt voor de Chinezen te veel kosten mee, zodanig dat zij er hun oosterse glimlach bij verliezen en de Belgische ambassadeur hebben laten verstaan dat zij voorlopig Belgen genoeg hebben gezien. De tijd dat de Chinese kinderen aan hun vaders vest trokken en riepen: „Kijk Paps, een Belg !“, is al lang voorbij. Ze zijn er moe op gekeken.

Onnodig te zeggen dat het voor ons land, in een tijd waarin steeds maar besparingen aangeprekeet en opgedrongen worden, ook helemaal ongewenst is dat de regerings- en parlamentsleden om de haverklap zgn. studiereizen ondernemen op kosten van de Belgische belastingbetaler.

Die reisziekte van onze politici dateert al van veel vroeger. Destijds ging men regelmatig allerhande problemen bestuderen in Kongo of Zaïre, maar sedert het culturele samenwerkingsakkoord met China, van einde 1980, en in het bijzonder sedert de opening van de wereldtentoonstelling in Japan, zijn de „Oosterse kwesties“ aan de dagorde.

We weten nog goed hoe vorig jaar defensieminister Vreven naar Zaïre trok, vergezeld van een hele karavaan familieleden, vrienden en kabinetsmedewerkers. Nu is Wilfried Martens met zijn Lieve pas terug van een lange tournee in het Verre Oosten en prins Albert, is op zijn beurt, in aanwezigheid van o.m. vice-minister Gol naar Japan vertrokken, terwijl nog andere delegaties staan te trippelen van ongeduld om er ook eens te kunnen uitvliegen. Moest de crisis kunnen opgelost worden met ministers op reis te sturen, dan zaten we al lang weer in de euforie van de jaren vijftig ! Maar wat staat er ons allemaal te wachten ?

„Als we zien“, zegt Gusta, „dat onze ministers altijd maar meer en verder voyageren; dat er een BOB'er een postoverval doet; dat sommige socialisten overlopen naar de PVV en sommige ACW'ers naar de socialisten en tenslotte Financieminister Grootjans nog meer inleveringen belooft, dan gaan we maar een trieste zomer tegemoet !“.

Dat zou best kunnen,

Pol

Stoelen en tafels
Vlechtwerk
Biezen en riet

Paul Rappelet

Roesbruggestraat 4
8994 PROVEN

Tel. 057/30 04 63

**GARAGE
NEVEJAN
KROMBEKE**

- VW GOLF '83 (benzine)
- FORD FIESTA '82
- FORD ESCORT '85
- OPEL ASCONA Berlina diesel '83

Tel. 057/40 00 35

PEDICURE

Mevr. Vandewalle-Decaestecker
Veurnestraat 11
8980 Vleteren (Oost)

Op afspraak : tel. 057/40 01 01

Ook verzorging aan huis

Woensdagnamiddag gesloten

Alle voetverzorgingsprodukten
en benodigdheden.

Schoenen voor de zomer
en voor elke gelegenheid
degelijk en modieus.

Binnen grote keus van :
schoenen voor
dames, heren en kinderen
marokijnwaren, regenschermen,
botten, pantoffels

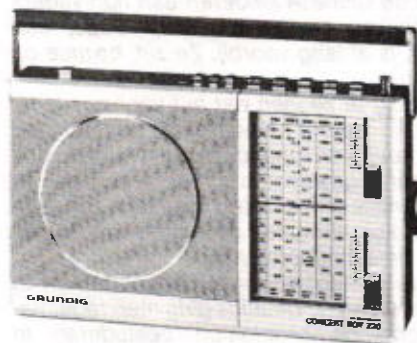
Schoenen Ig. PARENT - MOYAERT

Prof. O. Rubbrechtstraat 35
8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 20

**Het geschenk
voor uw
kommunikant**

Grundig

**De nieuwe gamma
KLOKRADIO'S,
DRAAGBARE RADIO'S
en RADIORECORDERS**

GRUNDIG DEALER :

J. CAPPOEN-GANTOIS

Prof. O. Rubbrechtstraat 12
8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30 05 94

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREEVE

Koben Koekuit van Bambeke was entwot è raaren apostel die moedermens olleene weunde in è vernukkelde kleen kotje niet verre van Sinte Karels bus. Je koste er olleenlijk by geraaken ol è eerdeweegel. Er was niemand die djuuste wist waarvan dat Koben leefde. Voor zyn liefhebbery kweekte Koben è paar geeten en è bende keuns. Maar zyn grootste passie was pensejaagen.

„Niet met de geweere wei?" zei Koben, dat zou teveele leeven maaken en Fumier zou 't hooren?" Koben bedoelde daarmee de garde-chasse die Fournier naamde. Koben ging regelmatig stroppen gaan zetten in Sinte Karels bus en hadde ol dikkers è keer moeten frutten, maar 't hadde nog osan wel of è loopen. Maar op è nacht hadde 'n 't zitten. De garde-chasse stoeg olmetnekeer bachten hem en stak zyn geweere onder Kobens neuze.

„Wuk doe je gy hier?" vroeg de garde.

„Braambeiers trekken!" zei Koben en met dezelfde gang sloeg 'n de garde's geweere uit zyn handen met è knippel dat 'n mei hadde. De garde sprong weere toe, maar Koben gaf 'n meteen è fermen klop op zyn kop zoodat 'n in è hooptje zank. Koben liep eerst è ende weg, omdat 'n verschoot dat 'n zoo hard è sleege hadde. Maar è keerde toen weere, verdook bachten è boom om te kyken hoe erg dat 't was. Ie zag djuuste dat Fumier ol kreunen en ol vloeken rechte rabbelde en weg sukkelde.

„'t Ga nog ol niet erg zyn!" peinsde Koben in zyn eigen. Maar 's anderdaags, rond de noene haalden de gendarmen Koben uit zyn kot. Ie moeste voor de juge kommen. Maar natuurlijk, Koben loog olles of en zei dat 'n aan die heure ollange in zyn bedde was.

„Leefde gy in oneenigheid met de garde-chasse?" vroeg de juge.

„Ollezins niet!" zei Koben, ik zien geern de garde-chasse. Maar 'k hèn niet geern dat 'n ie mien ziet!"

„'t Is hier geen zaake om te lachen wei!" vermaande de juge, bovendien 'k gaan joen è andere vraage stellen. Verken je gy dit?"

De juge toonde de knippel waarmee dat Koben è sleege hadde.

„Neen ik!" zei Koben, nog nooit è zien!"

„Horkt è keer me man!" zei de juge, olis 't uitkomt da'je liegt, ga je leelyk d'r teegen vliegen zulle..! 'k Ga je nu nog den tyd laten om je t'overpeinzen en 'k ga je toen weere roepen!"

De juge deed teeken en de gendarmen gingen weg met Koben ... 'n Heure laater brachten ze hem weere binnen.

„Hoe is dat nu, Koekuit!" vroeg de juge .., 'k ga je nu nog één keer de vraage stellen: Verken je gy dit voorwerp?"

„Jaak, meneere de juge!" zei Koben.

„Ha, ha!" riep de juge, eindelijk! Waarom loog je toen d'eerste keer!"

„Liegen?" vroeg Koben, ik loog ik niet!"

„Dat is nog wel!" riep de juge, je zei eerst da'je dit voorwerp niet verkende ... en de tweede keer zeg je van wel!"

„Natuurlijk, meneere de juge" zei Koben, 't is 't zelfde van over è heure!" **KWAAK**

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever : Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 - 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30 03 79 Prk. 000-0904677-55

DE IJZERBODE

Informatieblad
voor de dorpen :Roesbrugge-Haringe
Proven-Krombeke
Stavele-Beveren

Verschijnt maandelijks behalve in augustus

FOLKLORE IN DE WESTHOEK

JUNI, de ZOMERMAAND

*Nu toot de Schepping zich in volle pracht,
rijk aan bloemen en vruchten.
Lang zijn de dagen
en schoon de korte nachten.*

Sint Medardus woont in Wijtschate

Een gevaarlijke heilige, deze Medardus.
Immers zegt de volksmond :

*Regen op Sint Medardus
We zitten er mee
Zes weken lang.*

In de 6^e eeuw predikte hij in onze gewesten en als bisschop van Doornik en Noyon werd hij te Soissons begraven.

Patroon van de kerk van Wijtschate werd hij er vroeger op 8 juni door het volk vereerd tegen het slechte weer, het water en als volkse interpretatie daarvan tegen alle ziekten van de blaas en het bedwateren bij kinderen.

De legende van O.L.Vrouw van de Iep

Laat ons even naar Nieuwkerke gaan, waar sinds jaar en dag O.L.Vrouw van de Iep vereerd werd tegen alle ziekten. De oorsprong van deze devotie zou gezocht moeten worden bij een klein beeldje, dat in een „boomkapelletje“ aan een Iep hing.

Reeds in de 14^e eeuw treffen wij sporen aan van deze kultus.

Een legende vertelt een merkwaardig voorval tijdens de belegering van Ieper in 1383, toen de Engelsen een verbond hadden gesloten met de Gentenaren om de fiere Lakenstad op de knieën te dwingen.

Een dertienjarig meisje vluchtte op 11 juni van Nieuwkerke weg naar de stad waar het heel wat veiliger bleek dan op het platteland. Maar ze viel in handen van enige brutale soldaats, die haar geweld wilden aandoen. Met kracht rukte zij zich los en alhoewel ze niet kon zwemmen, sprong ze in de vesten, op die plaats zeer diep en breed. Het meisje zonk, kwam weer boven en dat herhaalde zich drie keer. Telkenmale riep zij om hulp en bijstand van O.L.Vrouw van de Iep. En zie, plots werd zij op miraculeuze wijze opgetild en naar een eilandje gevoerd in 't midden van de vesten. Nu bleek het voor de kapitein van de Ieperse Boterpoort maar een koud kunstje om haar binnen de stad te halen. Daar werd het dappere meisje door de stede-

lingen levendig toegejuicht omdat men er van overtuigd was dat O.L.Vrouw van de Iep haar een reddende hand had toegestoken.

Het H. Bloed van Voormezele

Er zijn in Vlaanderen drie H. Bloedprocessies. Te Brugge, wereldbekend zou ik durven zeggen, maar zij groeide uit tot een daverende en kleurrijke praalstoet waarin, naar mijn mening, het religieuze gevoel overstroomd wordt door de pracht van het geheel. Eenvoudiger gaat het er toe in Hoogstraten, waar de symboliek van het gebeuren geschraagd blijkt door de Kempense geest van vroomheid.

Toch meen ik te kunnen stellen dat de processie van Voormezele behoort tot de meest stemmige lokale gebeurtenissen met devote inslag.

Méer dan zes eeuwen gingen de mensen daar prat op één der vermaardste abdijen van Vlaanderen, op grote kulturele en geestelijke waarden gegrondvest.

Een proost van Voormezele, bekend als Isaac de Tweede, zal voor zijn tijd wel een bereisd man geweest zijn want in Rome bleek hij welbekend. Uit de Eeuwige Stad bracht hij anno 1152 een relikwie van het Heilig Bloed naar onze gewesten. Op 29 juli van hetzelfde jaar werd het in plechtige optocht van Ieper naar de abdij gebracht.

Dat is allemaal rustig en wel geweest, de bevolking keek in eerbied op naar het Heiligdom. Maar je kent de geschiedenis van ons land, de daver van opstand, oorlog en armoede is er nauwelijks uit de lucht geweest. In 1566 sloegen de Geuzen toe en zij vonden het nodig om klooster en kerk in as te leggen. Gelukkig hadden de monniken toen reeds hun kostbare bezittingen in veiligheid gesteld te Ieper.

Verwoesting en opbouw werd het lot van vele kerken en abdijen in Vlaanderen, dat hoeft niet herhaald. Toch klommen de onwrikbaren telkens opnieuw op de barrikaden.

Voormezeles abdij verrees en het geduldige werk van de kloosterlingen kreeg terug glans en verdieping. Er zat geen vuiltje meer aan de lucht.

JOHANNES BAPTISTA

Sanctie van L. Fruytiers
*Mechelen 1713 — + Antwerpen 1782

Tot heetgebakerde Fransen het in hun bol kregen om hun zin tot overheersen verder over de grens bot te vieren. Op 10 mei 1794 joegen zij het klooster in de vlam. De geestelijken werden her en der verspreid en keerden niet meer terug naar de schone Westhoek.

Het H. Bloed, dat gelukkig op tijd in bewaring was gegeven in de kloosterkerk van de Zusters van Roesbrugge te Ieper, kwam in 1804 terug naar Voormezele.

De relikwie is vervaard in een schrijn, een kristallen cylinder in een zilveren omlijsting en versierd met de symbolen van de Passie Onzes Heren. Op vrijdag en zondag kan zij worden vereerd in de dorpskerk. Velen komen op bedevaart voor allerlei vormen van bloedziekten en bloedingen. Ook weer een vrome volkse devotie waaronder een latent vuur blijft gloeien.

En dan is er de jaarlijkse processie op zondag na Pinksteren, een eenvoudige doch sterk aangrijpende stoet waarbij niet alleen de hele bevolking betrokken blijft, maar ook deze van de dorpen uit de buurt.

Onze grote Sint Jan

Sint Jan mag terecht de grootste zomerheilige worden genoemd. Om tot de oor-

sprong terug te gaan moeten wij ver in de geschiedenis grijpen, naar de eeuwen van onze heidense voorouders. Het kristelijke Sint Jansfeest is het Midzomerfeest uit de tijd van de Germanen en onze heilige kwam in de plaats van Balder, de god aan wie de langste dag van het jaar gewijd was.

Overal in Vlaanderen werd Sint Jan met groot ontzag benaderd en veel kerken werden hem toegewijd, ook in de Westhoek, denken wij terloops maar aan deze van Stavele, Sint Jan bij Ieper, Oudekapelle en zoveel meer.

Omdat hij onthoofd werd op bevel van Herodes aanroep men de heilige tegen hoofd- en keelpijn. Door verwarring met Sint Jan de Evangelist, die in kokende olie geworpen werd en aldus op middeleeuwse schilderijen afgebeeld staat, diende hij ook als schutspatroon tegen de „overschreeuw“ bij kinderen.

Er is een tijd geweest dat vele moeders naar Dranouter trokken om steun af te smecken bij kinderziekten allerhande en dat men evenzo deed in Eggewaartskapelle; dat op 24 juni kinderen en moeders met hun pasgeboren wichten naar Houthulst gingen om in de kerk van Sint Jan de Doper te gaan offeren.

Trouwens is Sint Jan van meerdere markten thuis. Wie aan de ogen lijdt en op Sint Jansmorgen dauwdruppels van het gras schept kan er zich mee genezen. Vergeet vooral niet dat kruiden, die rond middernacht op Sint Jan in bloei staan en geplukt worden, wonderbare krachten bezitten.

En is er meer!

In Roesbrugge en omstreken werd bij hevig onweder het Sint Jansevangelië gebeden. De voorlezer las met luide stem omdat men er van overtuigd was dat de „donder“ niet kon vallen binnen stembereik.

Bejaarde lieden zijn wel aan de voorzichtige kant bij het afleggen van hun wintergoed, want:

Vóór Sint Jan is 't alsan af en an!

Is er bij jonge verplante bomen geen teken van leven te zien, dan zegt de verstandige landman:

Wacht maar, ze kunnen nog een Sint Janscheut krijgen.

Te Steenvoorde worden vanaf Sint Jan de bomen gesnoeid en is het afgelopen met de oogst van de asperges uit schrik het volgende

jaar geen scheut meer uit de grond te zien komen.

Regen op Sint Jan voorspelt een natte oogst. Op die dag moeten de hemelsluizen kost wat kost gesloten blijven. Nattigheid hoeft er van te voren te zijn. Daarom een treffend gezegde:

*Bid om regen vóór Sint Jan,
Zoniet bijt gij op de kom!*

En vooral geen groenten planten op de feestdag van de heilige want die groeien toch niet. Zegt men.

Weet je dat de glimworm ook wel eens Sint Janskever wordt genoemd? Op een dag was Johannes verdwaald en God zond hem het lichtende diertje als gids zodat hij gemakkelijker de weg naar huis weer zou kunnen vinden.

Waarbij wij voldoende kunnen vaststellen dat Sint Jan diep in het volksgeloof is ingedrongen.

De Heilige Livinus

Van deze heilige wordt beweerd dat zijn kop werd afgehakt, dat hij hem van de grond nam en er zelf mee naar zijn graf liep, dat door engelen gedolven was.

In de litanie tijdens de novene van Ramskapelle leren zij: "Wiens tong met een nijptang uitgetrokken en aan de honden geworpen, hem terstond mirakuleuzelijk wedergegeven is geweest."

Verschillende opvattingen dus, in volkse devotie wel meer aangetroffen.

Te Elverdinge vereerd tegen reumatiek, hand- en voetkwalen.

De oorsprong van de bedevaart is er vrij onbekend. Eerst vereerde men het oude mirakuleuze beeld van Livinus in de kerk en dan begon de omgang, zes staties rond het kerkhof en de zevende binnen de tempel.

Eertijds kwamen duizenden bedevaarders uit het Westland en van over de Schreve op 27 juni Elverdingewaarts.

Tot slot het Weermannetje

De meningen over het weer liggen voor de maand juni wel erg verdeeld. Toch wordt vooral getipt op weinig regen:

*In juni weinig regen
Voorspelt een grote zegen.*

*Juni-weer,
December-weer.*

*Niet te koel, niet te zwoel,
Niet te nat, niet te droog,
Juni vult de schuren hoog.*

JACK VERSTAPPEN

SPAARKAS
ippa

Jacques PYFFEROEN

**Graaf van Hoornweg 5
8994 KROMBEKE**

Tel. 057/40 08 24 (tijdens kantooruren)

SPAAR- en BANKVERRICHTINGEN

Alle VERZEKERINGEN

Overname van uw bestaande polissen
Goedkope premies

Kantooruren:

Ma - di - wo - do - vr van 8 - 12 u.
zaterdagmiddag en op afspraak

TE KOOP

- Tweedehandswagen **FORD ESCORT**
6 pk, in goede staat. Zich wenden:
Haringestraat 28, Roesbrugge.

bij

HOBBY-BOUW

VERMEULEN HUGO - AANNEMER BOUWWERKEN
Obterrestraat 56, 8994 PROVEN - tel. 057/30 06 74

Denkt U aan sanitair? Dan denkt U best aan Hobby-Bouw

Wij verkopen een lot BADEN, W.C.'s, LAVABO's aan sterk verminderde prijzen!
Verder ook nog een lot HOUTEN DAKVENSTERS in diverse maten.

HAAST U! HET LOONT DE MOEITE! ECHT SYMPATHIEKE PRIJZEN!

- ★ alle bouwmaterialen
- ★ vloeren
- ★ faïences
- ★ verhuur materieel
- ★ Rubson-produkten
- ★ sierkeien

GEUZEN TUSSEN HONDSCHOTE EN IEPER (11)

Beelden van vóór, tijdens en na de reformatie !

Wat vooratging : *Geloof en ketterijen in de Middeleeuwen / Het lutheranisme in Vlaanderen en in de Westhoek / De verspreiding van het calvinisme / De eerste emigranten / De eerste hagepreek / Het concilie van Trente / Het Eedverbond der edelen / Toenemende agressiviteit / Waar begon de beeldenstorm ? / De zuivering van Brielen / De langste geuzendag.*

16 augustus 1566

Tal van beeldstormers waren inderdaad, in die namiddag, van die 15^e augustus, de stad Ieper binnengeraakt. Het waren calvinisten uit Belle, Hondschote, Poperinge en Roesbrugge, waaronder de militante Jan Denys. Weliswaar waren alle stadspoorten gans de dag gesloten en bewaakt gebleven, maar het zgn. *winket*, een eenmanspoortje bleef open, om de stad niet helemaal van de buitenwereld af te sluiten. Daar kon men één voor één, onder streng toezicht en mits aanvaardbare redenen, de stad in en uit. Langs daar moesten de beeldstormers binnengekomen zijn, wat op een zekere medeplichtigheid van de stadswacht schijnt te wijzen.

Om geen aanleiding te geven tot verderingen werd door de infiltranten gewacht op het vallen van de nacht om in verbinding te komen met de plaatselijke hervormden of hun sympatisanten. Op 16 augustus, vroeg in de morgen, begon men aan de vernielingen. Achtereenvolgens werden de St.-Pieterskerk, de kerk van de Minderbroeders, de St.-Maartenskerk, de St.-Jakobskerk, de St.-Niklaaskerk, het klooster van de Dominikanen en de kapel van de Zwarte Zusters verwoest en geplunderd. Het initiatief kwam misschien wel van buitenuit, doch het waren voornamelijk leperlingen die de actie uitvoerden. Niets werd gespaard : beelden, kruisen, schilderijen, glasramen, meubels, orgels, boeken. Alles wat niet was weggehaald werd stuk geslagen. De hoogbaljuw en de gerechtsdienaren lieten begaan, alleen het klooster van de Zwarte Zusters had een bewaking van 15 man gekregen, zodat daar alleen maar de kapel vernietigd werd. Dat is de enige plaats waar de beeldstormers tegenstand ondervonden. Verder zag de magistraat er alleen maar op toe dat Matte met zijn woeste bende de stad niet binnen kwam, omdat men een soort machtsovername en de aantasting van particuliere huizen of personen vreesde. Toen bleek dat men reeds gepoogd had het huis van de bisschop binnen te dringen, liet men een zgn. „hallegebod“ uithangen, waarin aangekondigd werd dat de aantasting van private eigendom of van personen, met de dood zou gestraft worden. En om aan te tonen dat het ernst was, werd op de markt terstond een galg opgericht. Alle weerbare mannen moesten zich bovendien gewapend naar de stadshallen begeven om de gewapende macht van de baljuw bij te staan. Een groot succes werd het niet, maar men slaagde toch erin enkele mannen samen te krijgen. Een grote indruk heeft dit echter op de beeldstormers niet gemaakt. Toen Hans Tavernier, een van de haantjes-de-voorst probeerde het beeld van O.L.V.-van-Thuine op de hallen, naar beneden te werpen, werd

hem dat echter wel belet en werd hij aangehouden, maar zijn hechtenis was van zeer korte duur. De man werd spoedig vrijgelaten uit vrees voor een pijnlijke vergelding.

Rond 10 uur in de voormiddag was de beeldenstorm te Ieper afgelopen. Geen enkele kerk of kapel was onberoerd gebleven. Toen dit Sebastiaan Matte door geuzenkapitein Denys werd gemeld, verzamelde hij, na een preek in de kerk van Brielen, zijn manschappen, om ermee naar Lo te trekken. Onderweg werd, waar dit nog niet gebeurd was, de nodige „zuivering“ gehouden, o.a. te Gyverinkhove en te Hoogstade. Te Lo kon men vaststellen dat ook daar de kerk reeds was aangepakt. Matte hield er nog een preek die bijgewoond werd door 800 personen. Toen stuurde hij een troep van een veertigtal mannen, onder de leiding van zijn persoonlijke lijfwacht, Jan Camerlynck, een saaiwerver uit Hondschote, naar Diksmuide. Maar de magistraat weigerde er de toegang tot de stad. Matte zelf vertrok naar Hondschote, waar hij zich vestigde als predikant.

De groep die de vorige dag Mese, Waasten, Komen en Wervik had bewerkt, was naar Menen getrokken, waar op die 16^e augustus, te vijf uur 's morgens, de „grote kuis“ werd verdergezet. In de kasselrij Veurne gingen de Hondschotenaren de heiligdommen van Wulveringem, Vinkem, Oeren en Alveringem te lijf. Diezelfde dag werden ook de kerken van Stuivekenskerke, Ramskapelle en Adinkerke verwoest. De Cisterciënzenabdij van Ter Duinen (Koksijde) werd in brand gestoken en tal van kostbare documenten en handschriften gingen er verloren.

Te Veurne en Nieuwpoort kon de beeldenstorm door de vastberaden houding van de magistraat, die zich niet liet afdreigen en die bovendien over voldoende weerbare mannen beschikte, verhinderd worden.

Diezelfde dag trok een andere bende uit Hondschote naar St.-Winoksbergen, waar zij stevig bijstand kreeg van de inwoners. In de kerk werd alles vernield wat niet op tijd in veiligheid was gebracht. Vervolgens trok men naar de Benediktijnenabdij op de zgn. *Groenberg*, waar Bertolf van Gistel, echtgenoot van de h. Godelieve (+1070), na de moord op zijn echtgenote, zou ingetreden zijn. In deze abdij hadden de paters geen voorzorgsmaatregelen getroffen en de vernieling, waaraan men twee achtereenvolgende dagen besteedde, was dan ook enorm. Ook op andere plaatsen van de kasselrij St.-Winoksbergen werd er gebeeldstormd door het optreden van meerdere kleine groepjes, die nergens tegenstand ondervonden : te Gyvelde waren ze met een veertigtal, te Uksem slechts met een man of twaalf : te Leffrinkhoeke was het een bende van dertig

Margareta van Parma

man die de kerk en daarna de pastorie binnendrong. Ook Tetegem en Zuidkote kwamen op die dag aan de beurt. Onderwijl vielen mannen afkomstig uit Hondschote, Roesbrugge en uit de kasselrij Cassel de kerken aan van Killem, Oost-Cappel, Houtkerke, Haringe, Bambeke, Herzele, Rexpoëde, Wormhout, Winnezele en Ledringem. In Cassel-ambacht gebeurden zuiveringen te Eecke, Westouter, in de Cisterciënzenabdij van Clairmarais en te Cassel zelf, om slechts de voornaamste op te noemen.

Jan Camerlynck naar Diksmuide

De volgende dag, zaterdag 17 augustus 1566, had men door diezelfde groep nog beeldstormerij te Wemaarskapel, Bavinkhove, Broksele, in de abdij van Ravensberge, te Millam, Wulverdinge, Buisscheure, Volkerinkhove en Noord- en Zuidpene. Ook te Watten werd de Augustijnenabdij geplunderd. Aan deze zijde van de huidige staatsgrens moest Stavele het ontgelden. Anderzijds poogde men weer Veurne binnen te dringen, maar ook weer tevergeefs. Te Merkem en te Watou slaagden de beeldstormers wel in hun opzet.

Pieter Roens van Proven, die destijds koster was te Watou, maar door de kerkheren was ontzet, had van de beroerde tijden gebruik gemaakt om zich te wreken. Bij het onder handen nemen van de kerk van Watou door de calvinisten, trok hij er naartoe en daar zaagde hij de draagbalk door van het doksaal, met het gedacht dat deze tribune onder het gewicht van het orgel zou instorten. Op 8 mei 1568 verrees het hof van Cassel, de genaamde Philips Moreel om gehangen te worden, omdat hij in 1566, tijdens de beeldenstorm tweemaal in de kerk van Watou beelden had vernield, namelijk het beeld van de H. Christoffel en het altaar van O.L.Vrouw, niettegenstaande de inwoners hem gesmeekt hadden het kerkbezit te sparen.

Op 18 augustus werd Diksmuide aangepakt. Een paar dagen vroeger was Jan Camerlynck met een veertigtal aanhangers door de stadsmagistraat de toegang tot de stad geweigerd. De woelmakers dreigden terug te keren met een grotere groep indien ze niet onmiddellijk de volgens hen vereiste zuivering in de stad mochten doorvoeren. Omdat de magistraat deze dreiging au serieux nam, en uit vrees voor een algemene plundering, trachtte men enige uitstel te krijgen door te beloven dat de volgende dag de hervormden de stad zouden binnen mogen. In de nachtelijke uren werden de kostbaarste voorwerpen uit kerk en kapellen in veiligheid gebracht. Op 18 augustus was het dan zover. Voorzien van hun slopersgerief trokken de beeldstormers de kerk binnen in aanwezigheid van de baljuw en enkele leden van de magistraat, die alles in het werk stelden om de schade zoveel als mogelijk te beperken. Zij slaagden erin het prachtige laatgotische doksaal, dat nog maar enkele jaren was voltooid en dat twaalfduizend gulden had gekost (vernield in 1914), het sakramentshuis en verschillende kostbare retabels van vernieling te redden. Dank zij het diplomatieke optreden van de baljuw zouden de brekers slechts enige beelden van geringe waarde en de altaren verwoest hebben.

De overeenkomst van 23 aug. 1566

Op 18 augustus 1566 toen het grootste gedeelte van de Westhoek door de beeldstormers onder de voet was gelopen, bracht de gouverneur van Aire, Jan van Morbeke, deze gebeurtenissen ter kennis van Margareta van Parma. De regentes was er ondersteboven van en haar raadgevers meenden dat dit geweld alleen maar mogelijk was geweest omdat de adel bij die actie betrokken was, of in elk geval niets had ondernomen om die te beletten.

Van alle kanten werd de regering onder druk gezet om toegevingen te doen, om een einde te maken aan die revolutionaire daden. Zo gingen er ook afgevaardigden van de cal-

vinisten, uit Poperinge, Mesen, Ieper, Nieuwkerke, Belle en Cassel naar Brussel, waar zij Margareta een rekest aanboden, waarbij er om algemene gewetensvrijheid werd gevraagd.

De regering te Brussel, die voelde dat de vlam in de pan dreigde te slaan, meende dat er moest gepraat worden met de leden van het Eedverbond. Op 23 augustus kwam het tot een overeenkomst tussen de regering en de edelen, die op 25 augustus met een plakkaat werd openbaar gemaakt. Beeldbrekerij en gewapende bijeenkomsten werden verboden, maar het was de hervormden toegelaten hun geloofspraktijken uit te oefenen, maar alleen op die plaatsen waar dit reeds gebeurd was vóór 23 augustus. Aan alle hervormden, die hun dwaling afzwoeren werd kwijtschelding van straffen beloofd, uitgezonderd voor de leiders en aanstokers van de beeldenstorm.

Die tegemoetkoming werd door de calvinisten nogal op gemengde gevoelens onthaald. Sommigen meenden dat in het kader van hun geloofsovertuiging nu zeer veel toegelaten was, des te meer daar sommige stadhouders, zoals Oranje en Egmont, verder gingen dan wat er door de overeenkomst veroorloofd was, maar anderen waren er helemaal niet gelukkig mee dat uitgerend op het ogenblik dat zoveel Roomse heiligheden klaar gemaakt waren voor de calvinistische eredienst, zij zouden moeten genoegen nemen met enkele door de overheid opgelegde plaatsen. Zonder rekening te houden met de direktieven van de regering, werd er in tal van verwoeste kerken door de hervormden gepreekt, in de overtuiging dat zij de situatie in handen hadden en dat hun dat niemand kon of zou beletten. Daaruit volgde dat er op vele plaatsen, gedurende die hachelijke weken, geen missen werden gedaan of katolieke geloofspraktijken gebeurden.

Intussen hadden de treurige voorbeelden uit de Westhoek navolging gekregen. Op 20 augustus kwam Antwerpen en omgeving aan

de beurt en vele andere plaatsen volgden: Lier, Gent, het Doornikse, de kasselrijen Oudenaarde en Aalst en de Kempen. Binnen de drie weken werden in Vlaanderen 400 kerken, kapellen, kloosters en abdijen verwoest. De beweging breidde steeds verder uit, trok Noord-Brabant en Holland binnen en bereikte zelfs Friesland (Leeuwarden op 6 september!), maar zo woest en wild als in de Westhoek ging het er nergens aan toe.

In die Westhoek werd nog op 24 en 25 augustus, door een bende onder de leiding van predikant Gillis de Quekere, een helper van Matte, afkomstig van Hondschote, tevergeefs gepoogd St.-Winoksbergen binnen te dringen. En daar werd naderhand ook de overeenkomst met Brussel, die bleek uit het plakkaat van 25 augustus, feestelijk aan de gereformeerde voeten gelapt. De radicale Sebastiaan Matte en zijn even kordate kompanjons waren van oordeel dat er verder diende gewerkt met de heetgebakerde beneden waarover ze nu nog konden beschikken.

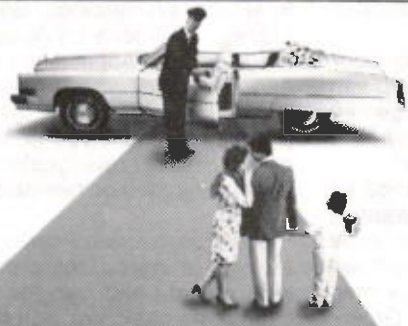
R.A.B.

De volgende maal:
Nieuw geweld
Oorzaken van de beeldenstorm
Het politieke en sociale aspect

Voor alle
BOUWWERKEN
BOUWMATERIALEN
GRAFKELDERS
GRAFMONUMENTEN

R. VERMEULEN

Haringestraat 75
8990 HARINGE
tel. 057/30 02 07

32 miljoen frank prijzen.
Begin maar te dromen.

Gratis spaarprijskamp
van 1 mei tot 30 juni '85.

ASLK
we doen met je mee

Agentschap ROESBRUGGE-HARINGE
Prof. O. Rubbrechtstraat 14 - Tel. 057/30 08 66
Kantoorhouder: Johan DEGRAEVE

MEDISCHE PEDICURE
MANICURE

Sabine CAPPOEN
Prof. O. Rubbrechtstraat 12
8990 ROESBRUGGE

Verzorging aan huis
Enkel op afspraak: 057/30 05 94

**Nieuwe SCHILDERS-
en BEHANGERSZAAK**

LEO PARENT

Prof. O. Rubbrechtstraat 35
Roesbrugge - 057/30 03 20
en
Kruisbooglaan 2
Poperinge - 057/33 72 71

alle decoratie - schilders en
behangerswerk
ook: muurtextiel
gordijnen
tapijten
vloerbekleding

Neem inlichtingen,
zonder verplichtingen.

**de grootste keus
behangpapier**

de grootste keus
DEKENS
DONSDEKENS
DEKBEDDEN
BESCHERMHOEZEN
HOOFDKUSSENS

WOONINRICHTING

schoonaert

Tel. 057/33 40 86

Bruggestraat 3 - 5

8970 POPERINGE

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

VERZEKERINGEN
PRINZIE
BELEGGINGEN
PRINZIE
PVBA ZAKENKANTOOR
PRINZIE

Provenplein 39A, 8994 PROVEN

Tel. 057/30 09 01 - 30 09 02

na de diensturen : 30 03 26 - 30 02 58

ASLK

Alle verzekeringen en
geldplaatsingen
onder **staatswaarborg**

HET
KWALITEITSMERK
Oliën en
smeermiddelen

voor : GASOIL - diesel
- verwarming

FUEL-OIL

BENZINE

FRANS VERMEERSCH

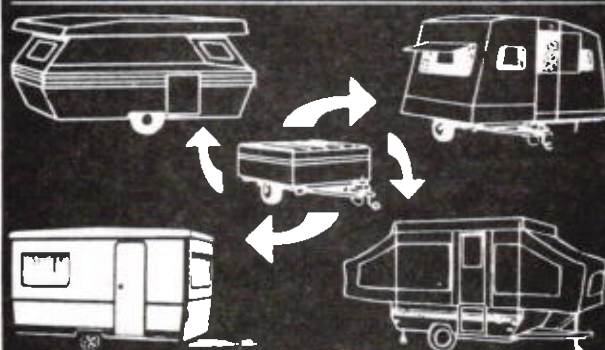
Blekerijweg 33-35

8994 PROVEN

Tel. 057/30 04 13

**DECUYPER
POPERINGE**

de vouwcaravanspecialist van België

plooibare caravans in overvloed

leperstraat 69 en 124 8970 Poperinge Tel (057) 33 37 74

REALISEER UW DROOM

NU VANAF

9,75 %

voor uw hypotheeklening op maat
— ook overname te dure leningen
— ook aankoop, verbouwing, enz...
één adres :

ROSSEEUW KRIS

Provenplein 48

8994 PROVEN

Tel. 057/30 03 55

groep argenta

Michel BAELDE

Bankelindeweg 29 C

8994 KROMBEKE

CENTRALE VERWARMING

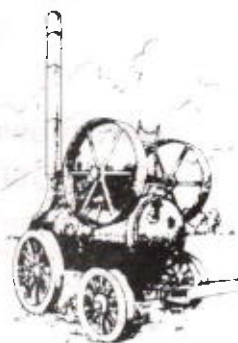
ASFALTBEDEKKING

KEUKENS — SANITAIR

ALGEMEEN ONDERHOUD VAN GAS-
EN MAZOUTBRANDERS

HOUTSKOOL

Telefoon 057/40 05 43

KLEINE FISKALE KRONIEK

Schattingen van onroerende goederen

Wie een huis koopt en hiervoor een hypotheecaire lening aanvraagt, krijgt van de kredietinstelling een schatter over de vloer, om de maximale verkoopwaarde vast te stellen.

Wie die hypotheecaire lening laat waarborgen door een schuldaldoverzekering, kan de jaarlijkse kapitaalaflossingen geheel of gedeeltelijk in mindering brengen op zijn belastingaangifte, op voorwaarde dat het huis in kwestie niet te hoog wordt geschat.

Men moet dus opletten te werk gaan. Enerzijds aandringen op een zo hoog mogelijke schatting om zeker de gewenste lening toegezegd te krijgen en anderzijds pogen beneden het bedrag te blijven van 1.800.000 fr. (voor een sociale woning) en van 2.500.000 fr. (voor een middelgrote woning). Wanneer de schatting één frank hoger belooft verliest men het voordeel van misschien twintig jaar lang een belangrijke belastingvermindering te kunnen genieten.

Voorname bedragen kunnen nog in bepaalde gevallen iets verhoogd worden (door kinderlast, beroepslokalen, enz...).

Houd bij een schatting van een onroerend goed, om een lening te bekomen, dus een oogje in het zeil, want de ervaring leert dat de schatters van voornoemde beperkingen meestal niets afweten.

Serge BLONDEAU

Fiscaal adviseur UFSAL - tel. 30 01 44

ACRYLVERF WIT

voor plafond & muren

3 lit. = 40 m² + 1 lit. **GRATIS**
679 fr.

Grote keus :

BEHANGSELPAPIER
VERF
GORDIJNEN
TOILE CIREE
VLOERBEKLEDING

Huis JACQUES BERQUIN

Couthoflaan 14-16

8994 PROVEN - 057/30 06 54

MAXIMUM RENTE DEPOSITOBOEKJES

5,25 + 3 % = ...

Netto tot 50.000 fr. intresten

LANDBOUWKREDIET

KANTOOR PAUL RECOUR

Prof.O.Rubrechtstraat 68A

8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30 02 70

★★★

STAATSWAARBORG

Burg. Bertenplein 23

8970 POPERINGE

Tel. 057/33 70 92

★★★

Is uw koelkast of diepvriezer defekt ?

wend U tot een GESCHOOLDE KOELTECHNIEKER

ELEKTRO Geert LEROY - DEMOL

Weggevoerdenstraat 26 (Molenwal)

8990 ROESBRUGGE - Tel. 057/30 03 10

Verdeler voor deze streek van alle **PHILIPS**-apparaten.

PHILIPS staat aan de spits van de techniek !

PHILIPS-diepvriezers met aluminium kuip
zijn voorzien van de nieuwste isolatiematerialen
vragen zelden of nooit herstellingen !

Kopen bij een gespecialiseerde **VAKMAN**

die alles zelf kan herstellen is **GEMAKKELIJK** en **VOORDELIG** !

VERBIEST te GENT

Op uitnodiging van het Zuidnederlands Genootschap voor de Geschiedenis der Geneeskunde, Wiskunde en Natuurwetenschappen (Zuid GeWiNa), spreekt R.A. BLONDEAU te Gent in het Akademisch Ziekenhuis op zaterdag 15 juni te 15 u., over *Ferdinand Verbiest, astronoom aan het hof van de Chinese keizer*. Dit ter attentie van onze abonnees uit het Gentse.

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND

Geboorte :

- Lander Debruyne, z. v. Laurent en Mia Vandermarliere.

Overlijdens :

- Charles Pattyn, 89 j., weduwnaar van Marie Crespin en van Leontina Dewilde.
- Begga Cambier, 84 j., ongehuwd.
- Angèle Lamote, 82 j., weduwe van Henri Maerten.

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND

Geboorten :

- Femke Brysbaert, d. v. Paul en Doreen Ulbrick (Stavele).
- Annelies Butaye, d. v. Luc en Gerda Butaye (Stavele).
- Valerie Deprey, d. v. Marc en Huguette Van Wymeersch (Beveren).

Huwelijk :

- Luc Gauquie van Stavele met Brigitte Beddeleem van Gijverinkhove.

Overlijdens :

- Irène Pouchele, 67 j., weduwe van Sidon Bruneel (Stavele).
- Lazarie Vanhee, 91 j., weduwe van Achiel Regheere (Stavele).

K.B.G. BEVEREN-IJZER

De kampioenkaarting voor de K.B.G. werd met de volgende uitslagen besloten :

behaalden drie partijen :
Masscheleyn M. 452, Decarne R. 269, Merschout M. 224, Top R. 216, Dewulf G. 210.

Klassement na vijf kaartingen :

Ganne M. 10-1470, Muylle M-L 10-1406, Leys J. 10-1367, Masscheleyn M. 10-1312, Dewulf G. 10-1241, Godderis Y. 10-1133.

KERMISFEESTEN

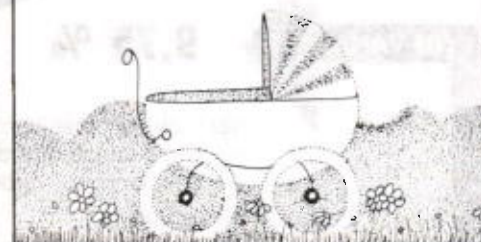
HARINGE-kermis

zondag 9 juni

KROMBEKE-kermis

zondag 23 juni

GEBOORTEKAARTJES

Drukkerij SCHOONAERT

Bergenstraat 14-16

8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30 03 79

AKTIVITEITEN EN VERMAKELIJKHEDEN MAAND JUNI

Kaartingen

- Haringe, in de schoollokalen woensdag 12 juni puntenkaarting „Derde Leeftijd“
- Stavele, bij Gilbert Dequeker vrijdag 14 juni maandelijkse kaarting „Tijdig Thuis“
- Roesbrugge, bij P. Gunst, dinsdag 25 juni puntenkaarting „Derde Leeftijd“

Vogelpik

- Roesbrugge, bij P. Gunst zaterdag 8 juni vogelpiksmijting voor de leden
- Haringe, in „Sint Jozef“ bij Cecile Ryon zaterdag 8 en zondag 9 juni vogelpiksmijting voor de leden.
- Roesbrugge, in „De Gouden Arend“ zaterdag 22 juni vogelpiksmijting voor de leden.
- Stavele, bij Gilbert Dequeker zaterdag 22 juni smijting voor „De Zwaantjespikkers“

Beveren-Kalsijde kermis

- zaterdag 22 juni te 20 u. kermiskaarting in café „t Paradijs“
- zondag 23 juni te 15 u. wielervedstrijd voor Liefhebbers BWB „Ere-prijs Fernand Feys“ inschrijving en prijsuitdeling in café „t Paradijs“

TONEEL TE HARINGE

- Openluchtvoering „Den hommelpuk“ op de Hoeve Vanwildemeersch vrijdag 28, zaterdag 29 en zondag 30 juni

SLAGERIJ-SPEKSLAGERIJ A. DELANOTE-MOUTON

Prof.O.Rubrechtstraat 46
8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 82

JAARLIJKS VERLOF
12 juni - 27 juni

Terug open op vrijdag 28 juni

Leerjongen gevraagd

DF-IJZERWEELE bledt aan :

Op zaterdag 15 juni vanaf 14.30 u. bezoek aan het Weeuwhof en het Hopmuseum te Poperinge o.l.v. gids Roger Benauwt. Bijeenkomst te 14.25 u. op het Burgemeester Desaegherplein te Poperinge. Deelnameprijs : 60 fr. (traktatie inbegrepen)

In samenwerking met de Landelijke Gilde van Proven op woensdag 19 juni boottocht vanuit Veurne naar Duinkerke met bezoek aan de stad Duinkerke o.l.v. gids Gerard Kestier. Vertrek uit Veurne aan de kaai te 7.30 u. Aan boord : stevig ontbijt en Frans middagmaal met 4 soorten Franse kaas en 1/4 l. wijn

per persoon. Deelnameprijs : 420 fr. Inschrijving vooral noodzakelijk, dit vóór 8 juni op het DF-sekretariaat.

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Ons land heeft de paus een hartelijk en geestdriftig onthaal bezorgd. Het is te hopen dat er een beetje van die geestdrift zal blijven voortleven in het hart van ons mensen.

In Holland is het er heel wat koeler aan toegegaan, maar ja, we zitten daar bij de protestanten en die zijn tegen het pausdom. Zij die zich altijd beroepen op de H. Schrift willen niet weten van die Bijbelse steenrots waarop de Kerk is gebouwd. Daardoor komt het dat ze zo eindeloos versnipperd zitten in een Hervormde- en een Gereformeerde Kerk, met Nieuw-Hervormden, Nieuw-Gereformeerden en Hervormd-Gereformeerden, zodat het daar nog moeilijker is om de waarheid te zoeken, dan bij ons.

Bij die sprankelende pausreis doorheen de Benelux kwam de kritiek voornamelijk van de dames. Te Utrecht heeft een zekere mevrouw Hedwig Wasser, voorzitter van de diocesane missieraad van het bisdom Groningen, de paus de levieten gelezen. Zij heeft uitdrukkelijk gezegd dat de Kerk diende op te komen voor homoseksuelen, ongehuwde samenwonende en gehuwde priesters, ook nog dat de bisschoppen niet boven het volk moeten staan, maar er te midden in. Met dit alles stond ze zelf middenin de belangstelling, maar veraf van het evangelie. Zij haalde de krantenkoppen en werd als een heldin voor de televisie gesleept. De paus heeft haar met een medelijdend glimlachje de hand gedrukt. We hebben al eens een pastoor gekend die zodanig middenin het volk stond dat hij samen met een groepje parochianen, te Sluis, een seks-shop werd binnengezeuld ! Is het dat wat men wenst ?

Ook in ons land hebben de vrouwtjes van zich laten horen. Te Luik heeft Anne-Marie Gilson kritiek uitgebracht op de Kerk en de rol van de vrouw. Waarschijnlijk wil zij dat de volgende paus een pausin zou zijn ! Te Leuven was er Els Gryson en te Louvain-la-Neuve Véronique Oruba. Laatstgenoemde meende dat er meer rechtvaardigheid gewenst is inzake studiemogelijkheden voor de kleine man. Nochtans, als dochter van een Poolse mijnwerker geniet zij van een Belgische studiebeurs, die door de Belgische belastingplichtigen wordt betaald !... Wat willen die dames eigenlijk nog meer ? Zich laten opmerken, denk ik.

Wat de Nederlandse mevrouw Wasser betreft, het schijnt dat Seppe, haar man, met heel die affaire niet gediend is.

„Best te begrijpen“, zegt Gusta, „als een vrouw de paus terecht wijst, wat heeft haar eigen man voor de rest van zijn leven nog in te brengen ? “

Leve de emancipatie !

Pol

Stoelen en tafels
Vlechtwerk
Biezen en riet

Paul Rappelet

Roesbruggestraat 4
8994 PROVEN

Tel. 057/30 04 63

GARAGE NEVEJAN KROMBEKE

- VW GOLF '83 (benzine)
 - FORD FIESTA '82
 - FORD ESCORT '85
 - OPEL ASCONA Berlina diesel '83
 - VW GOLF '83 4-deurs (diesel)
- Tel. 057/40 00 35

PEDICURE

Mevr. Vandewalle-Decaestecker
Veurnestraat 11
8980 Vleteren (Oost)

Op afspraak : tel. 057/40 01 01

Ook verzorging aan huis

Woensdagnamiddag gesloten

Alle voetverzorgingsprodukten
en benodigdheden.

Schoenen voor de zomer
en voor elke gelegenheid
degelijk en modieus.

Binnen grote keus van :
schoenen voor
dames, heren en kinderen
marokijnwaren, regenschermen,
botten, pantoffels

Schoenen Ig. PARENT - MOYAERT

Prof. O. Rubbrechtstraat 35
8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 20

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREEVE

Jenten Truweel van Stavele was op zyn pensioen en ie vertelde dat 'n olle daage dat meugelijk was è grooten toer deed met z'n veeloo.

„Dat is gezond!“ zei Jenten ..., en bovendien de schoonste verstrooing da'je kunt peinzen. Olzoo op joen gemak van d'eene prochie naar d'andere. Langsten die stille baantjes, waar dat we, in nuuzen jongen tyd rondschiesterden.”

Jenten hadde in zyn tyd osan è leepaare è weest. Tegaare met zyn maaten hadden z'ol de kerremessen en de bals è daan op ol de prochies tusschen Veurne en leper en nog verder ...

„Ja, ja!“ lachte Jenten ..., en dat ol met nuuzen veeloo. Van de zundagnoene, nog schier met 't eeten in nuuzen mond, waaren we 't op! We keerden toen weere, pit in den nacht, met de klaarte van è brokke van è karbeurelanteern.”

Jenten was dat weere aan 't overpeinzen op è zomerschen achternoeene dat'n op route was entwaar tusschen Alveringem en Lo, waar dat'n van in zyn jonge jaaren niet meer è passeerd hadde. Olmetnekeer kwam 'n daar uut rechte voor è landelijke herberge.

„Maar kykt è keer nu!“ zei Jenten ... „dat is „De Nachtegaal“ nog dijuuste è bleeven gelijk over veertig jaar!“

Z'hadden daar in hulderen tyd veele zundag-achternoeenen è passeerd by Warden en Eugenie ... Dat waaren d'oude menschen. Maar 't was voor Madelon dat ze gingen. 'n Snelle puppe van achttien jaar.

„Misschien weunt ze daar nog!“ peinsde Jenten ... „Ik gaan daar subiet è kerieuze pinte drinken!“

Ie ging binnen. „Oei, oei, is dat hier veranderd!“ zei Jenten halfluide ...

Den toog was denzelfden niet meer en de ouderwetsche tafeltjes met de biezen stoelen waaren oek weg ... In de vloer lag er hier en daar è brokke kinderspeelgoed. Jentens hoope van Madelon daar te zien was weg ...

„Is er niemand!“ riep ie ... Achter è moment kwam er è kort dik wuuvetje voor den dag met è kleen kind op heur arme. Ze zei gedag en zette de kleenen bij 'n stoel. 'n Begoste te schreeuwen. Jenten vroeg è glas bier.

„Fraai zyn wei Patrieksje!“ zei de bazinne.

„Is't 'n beetje teutelyk dê?“ vroeg Jenten.

„Zyn tandjes ennée, meneere“ antwoordde ze.

Jenten dronk. „Is't ollange da'je hier weunt?“ vroeg 'n weere.

„Nog geen maand“ zei ze ... „we moesten buiten waar da'we weunden op de plaatse ... En dat stoeg hier ollange leeg. We mochten hier kommen van de brouwer, maar we moesten 't kafée openhouden“

Jenten wiste genoeg. Ie betaalde en dronk zyn glas uit. „Tot later, madam!“ zei ie.

„Bedankt, meneere“ zei ze ... „maar kykt è keer wuk da'je hier è daan hêt!“ riep ze meteen.

„Is dat teegen mien?“ vroeg Jenten.

„Neen, neen't, meneere“ lachte ze ... „t is teegen dezen vuilaard hier!“

Jenten wiste wuk dat er haperde, 'n hadde er bykans in è stamp! KWAAK

Primus

inhoud 5 kg
zwersnelheid elektrisch regelbaar
van 120 tot 1000 t/min
trommel en kuip
uit roestvrij staal
omhulsel bedekt met glasemail
dus totaal kras- en roestvrij
onbeperkt aantal wasprogramma's
met o.a. biologisch programma
en spaarprogramma

J. CAPPOEN-GANTOIS

Prof. O. Rubbrechtstraat 12
8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30 05 94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever : Drukkerij Schoonaert
Bergenstraat 14 · 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30 03 79 Prk. 000-0904677-55

DE IJZERBODE

Informatieblad
voor de dorpen :

Roesbrugge-Haringe
Proven-Krombeke
Stavele-Beveren

Versijnt maandelijks : behalve in augustus

Vijftig jaar geleden . . . 28 juli 1935

INHULDIGING van de MOOIE MOLEN te ROESBRUGGE

Er komt een reusachtige maquette op de Hoevefeesten !

Dit jaar, 1985, is er voor de eerste keer geen kermis gepland op de wijk „De Molenwal” te Roesbrugge. Daarmee is - althans voorlopig en misschien wel voor goed - een einde gekomen aan een lange traditie.

Vele generaties hebben het meegemaakt dat telkenjare op de vierde zondag van juli kermis werd gevierd rondom de oudste nog bestaande herberg van het dorp. En precies vijftig jaar geleden, op zondag 28 juli 1935, was dit een uitzonderlijk gebeuren, want de nieuwe windmolen van Henri Desimpel, die precies op de wijk „De Molenwal” was opgetrokken, werd feestelijk ingehuldigd. In een tijd toen zoveel windmolens uit het Vlaamse landschap verdwenen, was het een gebeurtenis dat een authentieke 18e eeuwse houten staakmolen, geïnstalleerd boven op een gebouw - wat een unicum was - een plaats kreeg in het dorpsbeeld.

Roesbrugge was weer geflankeerd door twee molens : één op de Beverenkal-sijde, aan de noordwestzijde en één op de Molenwal, aan de zuidoostzijde.

De Molenwal

Men beweert dat de kruisvaarders, die in de loop van de 11e tot de 13e eeuw in Klein-Azië kwamen, van daaruit de eenvoudige windmolenvorm naar Europa hebben gebracht. In ieder geval staat het vast dat op het einde van de 12e eeuw, in Zuid-Engeland en Noord-West-Frankrijk reeds windmolens aangetroffen werden. In Vlaanderen was dat iets later, in het begin van de 13^e eeuw. Een van de alleroudste is de molen van Deerlijk, waarvan aan de hand van authentieke stukken kan aangetoond worden dat hij dateert van 1234. Molens te Oostcappel, te Houtkerke en te Hondschote, die nochtans respectievelijk de jaartallen 1001, 1114 en 1127 droegen of nog dragen, zijn zeker van veel jongere datum. Er werd ten andere aangetoond dat het jaartal 1127 in de Noordmolen te Hondschote, aangebracht is in cijfertypes van de 18^e eeuw !

Te Roesbrugge was er vóór 1500 geen enkele windmolen te vinden, wel was er een watermolen op de oevers van de IJzer, die men kon bereiken vanuit de markt, langs het „Poortegat”, maar die volstond niet om in de plaatselijke behoeften te voorzien, zodat menigeen verplicht was naar Proven te trekken - waar er reeds vroeger een windmolen bestond - om zijn graan te laten malen.

Omstreeks 1520 werd er door twee inwoners van Roesbrugge, Jacques Cousyn en Philippe Boucry een terrein aangekocht op het zuidoostelijk uiteinde van het dorp, tegen de hoofdstraat naar Poperinge en niet zo veraf van de wegvertakkingen naar Haringe en Krombeke. Zij lieten er een houten molen

bouwen op een kunstmatig opgeworpen hoogte, een zgn. *mote* of molendam, met een brede watergracht (men spreekt hier ten onrechte van een *wal*) er omheen. Die *mote* en die *wal* compenseerden eigenlijk elkaar, want het was met de aarde uit de gracht dat de *mote* was gevormd.

Enkele jaren later kwam daar in de omgeving een smidse en enige huisjes, alsook een herberg, waarvoor men niet lang naar een passend uithangbord moest zoeken, het werd *In den Molenwal*. Dat was dan ook wel dra de naam van heel dit dorpsende en dat is zo tot op heden gebleven, al luidt die in de taal van bij ons : *Mullewoale*.

De windmolen van de Molenwal kende een bewogen geschiedenis. Hij is in de loop van de eeuwen uitgebrand en omvergewaaid - de laatste keer op 14 februari 1853, toen hij in een hevige storm van zijn teerlingen werd geworpen - maar afgezien van een paar kortere perioden tussenin, kwam er altijd weer een nieuwe molen. Op het einde van de vorige eeuw was de molen in het bezit van Auguste Croigny, maar op 8 februari 1899 werd hij afgebroken en wat ervan overbleef werd op een openbare verkoping aan de man gebracht : enkele stukken aan molenbouwers of eigenaars van een windmolen en de rest aan de omwonenden als timmerhout of brandhout. Kort daarop moet op die wijk toch weer een nieuwe molen verzeen zijn, want op oude zichtkaarten, die dateren van 1906 of 1907 is hij duidelijk te zien.

Naderhand kwam daar de mechanische maalderij van Henri Desimpel, aangedreven door een *gaz-pauvre*. In tegenstelling met de

Staakmolen van Henri Desimpel

windmolen sprak men van een vuurmolen (viermeulen) !

Van Leisele naar Roesbrugge

Maar de romantiek van het molenaarsbedrijf in een heuse windmolen liet Henri Desimpel niet los. De puffende en stinkende motor, die zijn installatie liet draaien, had geen enkele charme, maar af en toe wel zijn eigen kuren. Henri benijdde zijn vakgenoten die vanuit de kijkgaten van hun molenkot over de omliggende vlakke keken, er in volle verbondenheid met de natuur het wisselen van de seizoenen beleefden en tenslotte ook over goedkope energie beschikten. Daarom kocht hij in 1935 de houten staakmolen van *Leisele-meulentje*, gebouwd in 1788 door Eugene Nevejan, in opdracht van Joannes Lefever, maar die op het ogenblik van de verkoop toebehoorde aan Remi Vandewalle.

De molenbouwers Florent Blondé en zoon Gery van Alveringem en Louis Cappon van Wervik-Kruiseke, zorgden voor het demonte-

ren te Leisele en de opbouw te Roesbrugge op het platform van het nu nog bestaande bakstenen gebouw van 12 m x 12 m en 7 m hoog, met twee verdiepingen, waarin zich de eigenlijke maalderij bevond, want de molen zelf was niet als dusdanig in gebruik en diende alleen maar om de windkracht op te vangen en vanuit zijn wentelende wieken door te geven. De voet stond op vier bakstenen teerlingen, die boven op het platform opgemetseld waren. De staak of standaard (vandaar de naam staakmolen), een centrale eiken balk van 70 cm zijde, en de kruisplaten waren doorboord om plaats te geven aan een stevige as (men spreekt van standaard-as), die de draaiing van het horizontale vangwiel, in beweging gebracht door het wiel op de wiekenas, naar de onderbouw bracht. Daarmee werd in die onderbouw twee koppels maalstenen, een haverpletter, een builmolen, een graanreiniger en zelfs een elevator voortbewogen.

De molen had een zadeldak, die met zink was bedekt en het molenkot dat helemaal was vernieuwd, werd netjes in het groen geschilderd met witte verticale banden aan de hoeken. De vlucht of de afstand van de ene wiekkop tot de tegenovergestelde, beliep 22 meter.

De „Mooie Molen”

Op die Molenwal-kermiszonondag van 1935, was de nieuwe molen versierd met festoenen, lange bloemenslingers die men nog liggen had van een voorbije muziekfeest, van de ene wiek naar de andere, aldus een kleurig vierkant vormend. Henri Houvenaeghel, die daar rechtover woonde in de herberg *De Tram*, maakte voor die gelegenheid het volgende versje dat hij aan de poort van het gebouw bevestigde:

*Heren Burgers en Boeren,
komt naar de molen loeren,
komt met uw tarwe en ander graan
en u zult naar huis gaan,
zeer voldaan.*

Prudent Vanhee van Dranouter, neef van Henri Desimpel, die ook op het feest aanwezig was, een stoutmoedige halve akrobaat, klampte zich vast aan een der wieken en liet zich meedraaien als op een echte kermisattractie. Prudent die later kwam wonen in de nabijheid van de stelplaats van de buurtspoorweg, op de weg naar Beveren, in de herberg waar vroeger Henri Denys en nader-

hand nog Richard Top hebben gewoond, heeft jaren later zijn roekeloosheid met de dood bekocht, want hij is verongelukt met zijn motorrijwiel.

De molen was ook toegankelijk voor de kermisvierders die de trappen op en af liepen en van op het platform naar de voorbijgangers wuifden.

Toevallig was in die dagen het uit Nederland geïmporteerde liedje *Het plekje bij den molen*, buitengewoon populair. De eenvoudige volkse tekst in ons eigen taal - wat tot dan toe maar zelden het geval was - geschraagd door een simpel en welluidend melodietje, dat dank zij de radio, die zopas gemeengoed was geworden, in alle huiskamers doordrong, zorgde ervoor dat het meeslepende refreintje op eenieders lippen lag en overal gezongen, gefloten (toen werd er veel meer gefloten dan heden ten dage) en geneuried werd:

*Daarbij die molen,
die mooie molen,
daar woont het meisje
waar ik zoveel van hou;*

Bij de inhuldiging van de nieuwe molen was dat liedje, dat toen bijzonder toepasselijk leek, niet van de lucht en André Posterie (Firmin Delanote) dirigeerde met veel enthousiasme van op het molenplatform de menigte die daar beneden, op straat, bereid was mee te zingen. In de vijf of zes herbergen die men op de wijk de *Molenwal* toen telde (nu nog één), werd tot laat in de avond altijd weer hetzelfde deuntje als het leitmotiv van deze kermisnacht, ten gehore gebracht en in de nachtelijke uren weerklonken er nog flarden van uit de mond van iemand die met onvaste stap naar huis toe ging.

Zo kreeg de molen van Henri Desimpel in de volksmond de naam „Mooie Molen” en in alle molenboeken en op alle zichtkaarten wordt hij ook met die naam aangeduid.

Het volgend jaar werd de Mooie Molen verdekerd, t.t.z. de roede van de wieken werd van een metalen bekleding voorzien, wat de windvang zou verhogen. Maar alle voordelen die hieraan verbonden waren vielen in het nadeel uit tijdens die apocalyptische stormnacht van 13 op 14 november 1940, toen in deze streek niet minder dan vier windmolens omverwaaiden (Elzendamme, Nieuw-Herberg-Alveringem, Oostcappel en Rexpoede). In die woeste orkaan

geraakte de *Mooie Molen* uit zijn evenwicht, de metalen scheden van de wieken, wier razende vaart goed zichtbaar was in het licht van de volle maan, sloegen gensters als bliksemschichten uit het betonnen platform en stukken metaal die van de wieken afgeslagen waren, klieften de omgeving en beschadigden de daken van de nabijgelegen huizen. Het ging er vreselijker aan toe dan in de meidagen, maar het was gelukkig van kortere duur.

Natuurlijk was achteraf een grondig herstel van de molen noodzakelijk, maar nog twintig jaar lang, tot in 1960, zou hij in dienst blijven. In augustus 1966 werd hij afgebroken door de gebroeders Peel van Gistel. Het was gedaan met de laatste telg van een lange reeks molens die de naam *Molenwal* hadden eer aangedaan. De mechanisatie waartegen Henri Desimpel zich heeft willen verzetten, heeft het tenslotte gehaald op de verbondenheid van de mens met de natuur!

De „Mooie Molen” op de Hoevefeesten!

Op zondag 18 augustus a.s. heeft te Roesbrugge, op de hofstede „Ter Linde” de 9e Folkloristische Hoevedag plaats. Telkens weer op zoek naar nieuwe activiteiten in en om de boerderij en in acht genomen dat het molenbedrijf in dienst staat van het landbouwieven, zal de 50e verjaardag van de installatie van de *Mooie Molen* herdacht worden door een groot schaalmodel ervan te exposeren. Een draaiende molen, met een *vlucht* van 5 m zal er op een maquette van het nog bestaande gebouw te zien zijn. De verhouding van de maquette tot de werkelijkheid bedraagt 22,73 cm per meter.

Maar ook nog andere nieuwigheden zijn voorzien, zodat het weer de moeite zal lonen om dit levende agrarisch museum, die „feestelijke evocatie van het leven op de boerderij, zoals het vroeger was”, weer eens te gaan bekijken!

R.A.B.

MENSEN VAN BIJ ONS

Onze abonnee, mevrouw Maria Jamees, echtgenote van de heer Felix Biront, is op 13 juni jl. overleden in de St.-André-kliniek te Lubbeek. Zij was geboren te Brugge op 12 augustus 1907 en oud-lerares aan de Rijks-middelbare meisjesschool te Aarschot, waar zij ook woonachtig was. Maria Jamees was de dochter van Ferdinand Jamees, die postontvanger was te Roesbrugge van 1912 tot 1927.

bij

HOBBY-BOUW

VERMEULEN HUGO - AANNEMER BOUWWERKEN
Obterrestraat 56, 8994 PROVEN - tel. 057/30 06 74

alle bouwmaterialen — vloeren — faïences
verhuur materieel — Rubson-produkten — slerkelen

DAN DENKT U BEST AAN HOBBY-BOUW

Wij zijn
tot uw dienst
gans de
verlofperiode.

GEUZEN TUSSEN HONDSCHOTE EN IEPER (12)

Beelden van vóór, tijdens en na de reformatie !

Wat voorafging : *Geloof en ketterijen in de Middeleeuwen / Het lutheranisme in Vlaanderen en in de Westhoek / De verspreiding van het calvinisme / De eerste emigranten / De eerste hagepreek / Het concilie van Trente / Het Eedverbond der edelen / Toenemende agressiviteit / Waar begon de beeldenstorm ? / De zuivering van Brielen / De langste geuzendag / 16 augustus 1566 / Jan Camerlynck naar Diksmuide / De overeenkomst van 23 augustus 1566.*

Nieuw geweld

Op donderdag 5 september begon Matte, in een deel van de Westhoek dat in augustus nogal gespaard was gebleven, met nieuw geweld, meer bepaald in de kasselrij St.-Winoksbergen, ook wel Bergen-Ambacht genoemd. Op weg naar St.-Winoksbergen hield hij een preek te Warhem en de kerk, die er nog niet was aangepakt, werd binnenin volledig vernield. Daarna ging men bij partikulieren naar beelden zoeken, die blijkbaar uit de kerk waren weggehaald. Ook in de pastorie werden de meubelen stuk geslagen en de boeken van de pastoor verscheurd en verbrand. Men deed nog een aanval op een klooster in de omgeving van St.-Winoksbergen en 's avonds, op de terugtocht, werd de kerk van Bambeke aangepakt. Drie dagen later belette men daar de pastoor een huwelijk in te zegenen. Op 10 september werd er gepredikt te Houtkerke, Herzele, Ekelsbeke, Wormhout en Ledringem. Te Ekelsbeke werd na de preek in de kerk, het O.L.V.-altaar, het tabernakel en andere voorwerpen bestemd voor de katholieke eredienst vóór de kerk, op het marktplein, in brand gestoken. Een gewapende groep kon bovendien het tegenover de kerk gelegen kasteel binnendringen en wist er de hand te leggen op het retabel van het altaar van O.L.Vrouw en andere liturgische attributen, die er verborgen waren. Ook dát werd op de brandende hoop kerkgoederen geworpen. Na een tweede preek werd, aangezien er in de kerk, of in het kasteel niets meer te vernielen viel, bij sommige partikulieren binnengestapt, waar ook beeldjes en prenten werden vernietigd. Ook de kerken van Houtkerke en Wormhout werden grondig gezuiverd.

Diezelfde dag werden nog de kerken van Houtem (Veurne), Izenberge, Wulveringem, Vinkem, en het klooster van Eversam (Stavele) een tweede keer onder handen genomen door een bende onder de leiding van Pieter de Haze (Hazaert) en Jacobus Mortemyn van Roesbrugge.

De volgende dag preekte Matte weer te Ledringem, waar in de kerk de altaren werden vernield en daarna trok men opnieuw naar Ekelsbeke - waar de zuivering al was gebeurd - en van daar naar Arneke, waar ook de kerk werd vernield. Op de 13e september preekte Matte te Bambeke en te Herzele en de 14e werd door zijn volgelingen de pastorie van Herzele verwoest. De 15e september kwam Matte naar Expoede, vergezeld van wel twee- à driehonderd gewapende mannen, afkomstig van Roesbrugge, Houtkerke, Bambeke, Herzele en Hondschote. Zij vielen het huis van de pastoor binnen en verplichtten hem mee te gaan naar de kerk, om er een preek van Matte te aanhoren. Dezelfde

dag werd de pastoor van Bambeke met een lijfelijke afstraffing bedreigd, als het de geuzen ter ore kwam dat hij ergens mis had gelezen.

In de beschrijving van de terreur, die meer dan een maand lang, nu hier en dan daar de Westhoek teisterde, hebben we niet al de heiligdommen, noch alle plaatsen willen vermelden waar de beeldstormers opgetreden zijn, om niet in eentonigheid te vervallen. Maar de dorpen die ze niet geterroriseerd hebben, waren niet zo talrijk : in de kasselrij Ieper werd er slechts in een zestal dorpen niet gestormd ; in de kasselrij Belle werd er geen enkele kerk gespaard ; in Bergen-Ambacht werd er gestormd in 21 steden en dorpen ; in de kasselrij Cassel zijn er slechts een tiental plaatsen waar de ikonoklasten niet zijn opgetreden.

Op 15 september kwam een afvaardiging van het Eedverbond der edelen naar Ieper om te bemiddelen tussen de gereformeerden en de leperse magistraat, die enkele dagen vroeger driehonderd werklozen onder de wapens had geroepen, mannen die hadden moeten zweren dat ze geen calvinistische manifestaties binnen de muren zouden toelaten.

De afvaardiging van de edelen bestond uit Robert van Belle, heer van Schoonwalle, Jan van Estourmel, heer van Vendeville en een Artesische edelman, de heer van Lumbres. Zij waren vergezeld van Jacques Taffin, ontvanger van diverse heerlijkheden, o.m. Cassel, en de predikant Jacob Debuysere.

Deze afvaardiging eiste dat de pas ingestelde wacht, die gericht was tegen de calvinisten, zou ontbonden worden en dat er minstens één kerk binnen de stadsmuren ter beschikking zou gesteld worden van de hervormden. De kerken van Brielen en St.-Jan waren reeds door hen in gebruik genomen.

Intussen was Egmont te Ieper aangekomen en op zijn beurt nam hij aan de onderhandelingsstafel plaats. Op 20 september werd een akkoord gepubliceerd, dat afgesloten was tussen Egmont en de leperse calvinisten. Daaruit bleek dat de gereformeerde predikaties alleen maar buiten de stad mochten plaats vinden en dat ook de kerk van Brielen terug voor de katholieke eredienst diende ter beschikking gesteld. Predikaties mochten alleen maar gebeuren door beëdigde predikanten en het dragen van wapens op hun bijeenkomsten was uitdrukkelijk verboden. De volgende dag werd door Egmont persoonlijk een plaats aangewezen op het Magdale-nakerkhof, buiten de Torhoutsepoort, waar een geuzentempel mocht opgetrokken worden. Het werd een soort houten noodgebouw - men sprak van de geuzenschuur - dat de

Filips II

stad 150 pond heeft gekost, maar een deel van de kostprijs werd betaald met gelden die men inzamelde onder de gelovigen. Pas tegen het einde van oktober was de tempel voltooid, maar reeds op 22 september werd er op die plaats een eerste samenkomst van hervormden gehouden, onder de leiding van de gewezen leperse schoolmeester Robert Flameng.

Ook voor andere plaatsen werden door Egmont of leden van het Eedverbond, godsdienstakkoorden afgesloten, om vrede en rust te laten terugkeren of in stand te houden.

Al die verdragen en overeenkomsten hadden misschien wel een voorlopig resultaat, maar geen van de twee partijen was er eigenlijk ten volle mee akkoord en niemand was te goeder trouw. De landvoogdes, die onder de druk van de revolutionaire beeldenstorm nogal wat toegevingen had gedaan met haar overeenkomst van 23 augustus, wist wel dat deze nooit zouden goedgekeurd worden door Filips II en zij was dan ook zinnens, als de rust eens hersteld en gekonsolideerd was, elke toeschietelijkheid te laten varen. Ook toen al werden er politieke akkoorden gesloten om ze niet na te leven. De protestanten en de katholieken, elk overtuigd van hun eigen degelijkheid, verafschuwden in feite iedere toegeving aan de andere partij en waren zinnens zohast mogelijk hun tegenstrevers uit te schakelen.

Oorzaken van de beeldenstorm

In de jongste vier eeuwen hebben historici, in het licht van steeds meer en beter geanalyseerde gegevens, voortdurend gepeild naar de redenen en de oorzaak van de terreur die de beeldenstorm eigenlijk geweest is. Ook heeft men zich afgevraagd waarom het epicentrum van dit trieste gebeuren precies in de Westhoek was gelegen.

Het is duidelijk dat de voorstelling van oorzaak en motieven wijzigt naargelang de godsdienstige of wijsgerige overtuiging van

de historicus. Dat de opvattingen van protestantse en katholieke geschiedschrijvers in deze materie dus wel eens sterk uiteenlopen, is evident: geschiedenis wordt meestal geschreven „in funktie van de behoeften”.

De calvinistische tijdgenoten van dit rauwe gebeuren, zoals Marnix Filips van Sint-Aldegonde, in zijn *Van de beelden afgheworpen in de Nederlanden in Augusto 1566*, stelden de zaken voor alsof het om een godsgericht ging, een door God geïnspireerde volksofstand om schoon schip te maken met afgoderij.

In de 17^e eeuw gaven de *Nederlantsche Historiën* van Emanuel van Meteren de indruk dat de beeldenstorm een spontane, woeste reuk op eeuwenlange religieuze ontaarding.

De calvinistische geschiedschrijvers bleven die visie nogal lang trouw, al werden zij in de 19^e eeuw iets meer genuanceerd.

De 19^e eeuwse starre calvinist en anti-revolutionaire staatsman en historicus G. Groen van Prinsterer zou in zijn *Handboek der geschiedenis van het vaderland* (1846) beweren: „Vrijheid van christelijke godsdiensttoefening was het voornaamste oogmerk, gelijk verdrukking van het Evangelie de voornaamste oorzaak van de krijg. Het was bovenal, somtijds enkel om den godsdienst, dat zij voortgezet werd”.

Bernard ter Haar (1806-1880), een man die we ook in de literatuurgeschiedenis ontmoeten, heeft in 1845 als calvinistische predikant een *Geschiedenis der Hervorming in tafereelen* gepubliceerd, waarin hij in verband met de beeldenstorm schreef: „Wil men intussen in den Beeldenstorm een blijk zien, welk een onoverwinnelijke afkeer van de Roomsche beelden- en Heiligendienst (hier en elders met zóó veel buitensporigheid gedreven!) zich in ons vaderland zelfs aan de laagste volksklasse had medegedeeld - wij willen dit gaarne gewonnen geven. Wij schromen zelfs niet hierin de grondoorzaak dier beweging te zoeken; en aan dezulken, die wraak blijven schreeuwen over de verregaande heiligschennis, door eene opgewondene volksmenigte gepleegd, mogen wij toch ook wel te bedenken geven, hoe het in het oog dier menigte veel grootere heiligschennis was, zich voor de ziellose beelden te buigen, dan die ter neder te werpen; hoe haar godsdienst- en waarheidsgevoel door langdurige vervolging en onderdrukking tot woede was getergd; hoe zij van elke plek gronds zich verdreven zag, waar zij wilde neerknielen, om God naar de inspraak des gewetens te vereeren; en met welk eene bitterheid in het gemoed zij daarom die prachtige tempels moest aanzien, binnen wier wanden eene jammerlijke verbasterde eeredienst niet enkel geduld maar gehuldigd werd. Gewis! wie dit alles in aanmerking neemt, zal de dolheid, waarmede de Beeldenstorm werd gedreven, wel niet verschoonbaar achten, maar uit zulke oorzaken vinden af te leiden, dat hieruit geenszins eene beschuldiging tegen de Hervorming of hare gematigde voorstanders kan ontleend worden”.

Dit was de visie van een academisch gevormde calvinistische predikant (hij studeerde te Leiden), die uit het oog verloor dat het bij de beeldenstorm betrokken gepeupel

niet de minste theologische vorming had genoten en alleen maar na stevige hersenspoeling, door fanatieke predikanten, tot de vernieling van kerken en kloosters overging.

Zijn *Geschiedenis der Hervorming* heeft ter Haar geen windeieren gelegd, want in 1854 werd hij hoogleraar in de kerkgeschiedenis te Utrecht en daar trad hij in 1865 op als promotor van het proefschrift: *De oorzaken van den ondergang der Hervorming in België ter verkrijging van den graad van Doctor in de Godgeleerdheid*, opgesteld en verdedigd door Auguste Chrétien Joseph van Maasdiik, geboren te Leuven. En daar blijken promotor en doctorandus wel enigszins tot andere ideeën gekomen, aangezien laatstgenoemde schrijft: „...wij blijven toch den Beeldenstorm in België een gruwel noemen, dien wij met het diepste leedgevoel te inniger betreuen, naarmate hij van heilloozer terugwerking op de zaak der Hervorming geweest is”. En hij besluit zijn hoofdstuk over de beeldenstorm met volgende woorden: „...en wij schrijven het uit volle overtuiging neder, dat de Hervorming hierdoor, in de schatting van Roomschen en onroomschen gedaald en teruggezet, een doodelijke wonde bekomen heeft, waarvan zij zich niet weder heeft kunnen herstellen.” Deze Belgische protestant die leefde te midden van een katholieke meerderheid, zag de zaken dus wel enigszins anders dan de Noord-Nederlanders, al is het niet de beeldenstorm die de ondergang van de hervorming in België heeft veroorzaakt.

Het politieke en sociale aspekt

Katholieke historici kwamen uiteraard tot heel andere konklusies, deden meestal alsof Kerk en klerus niet de minste aanleiding hadden gegeven tot de hervorming en meenden dat de zgn. godsdienstberoerten van de 16^e eeuw een zuivere politieke achtergrond hadden.

De katholieke arts-historicus W.J.F. Nuyens, auteur van *Geschiedenis der Nederlandsche beroerten in de XVIde eeuw* (4 din., 1865-1870), omschreef in een brief aan zijn opponent R.J. Fruin (*Tien jaren uit den Tachtigjarigen oorlog*) het door hem verdedigde standpunt o.m. als volgt: „Ik ontken dat het volk van Nederland vermoord en vertrappt werd om zijn godsdienst. Want de grote meerderheid des volks was en bleef tot het einde der 16e eeuw en het midden zelfs der 17e eeuw katholiek... Ik beschouw de Nederlandse omwenteling als een révolution, qui a réussi.” Of die visie van toepassing was op Zuid-Nederland, valt te betwijfelen. In elk geval is de „révolution” hier niet geslaagd!

Ook Opdedrinck zag nog tegen het einde van de 19e eeuw, de hervorming en de beeldenstorm als een uiting van verzet tegen het wettige gezag: „De hoofdoorzaak van de omwenteling, die de Nederlanden zoo diep schokte, lag in de miskenning van 't wettig gezag, door het Protestantendom en Luther, dezès voornaamsten stichter, aangepredikt. De afgevallene monnik trad in opstand tegen het opperhoofd der roomsch-katholieke Kerk, wiens macht, uit God ontsproten, het eerbiedwaardig merkteken der eeuwen droeg en weldra durfde hij tot den Keizer die woorden richten: Indien het mij, uit liefde voor de christene vrijheid, toegelaten is de

bevelen der Pauzen en de voorschriften der kerkvergaderingen te misprijzen en onder de voeten te trappen, denkt gij dat ik uwe bevelen zal eerbiedigen en als wetten achten?”

Evenwel, na de Industriële Revolutie, is de zgn. *sociale geschiedenis* ontstaan en in het licht daarvan ging men ook sociale aspecten in de beeldenstorm ontwaren. In 1916 schreef de Hollandse historicus P.J. Blok in zijn *Geschiedenis eener Hollandsche stad*: „Het is intussen onbetwistbaar, dat menig geschiedkundig feit niet naar behoren kan verklaard worden, zonder dat men de graanprijzen in aanmerking neemt”. En de Zwitserse teoloog Emil Brünner (*1889) legde een verband tussen de graanschaarste in 1565 en de beeldenstorm. Hij beweerde dat niet de godsdienst, maar de honger en de ellende aan de grondslag lagen van de opstandigheid. Ook onze Henri Pirenne, de „vader” van de Gentse historische school, die een bijzondere voorliefde had voor sociaal-ekonomische problemen, zag een duidelijk verband tussen de sociale ellende van de arbeidende bevolking in de streek van Hondschote en de beeldenstorm.

De Duitse marxist Erich Kuttner (*Berlijn 1887), die zich in 1933 in Nederland vestigde om te ontkomen aan de jodenvervolgingen, in 1937 deelnam aan de Spaanse burgeroorlog en in 1942 (*auf der Flucht!*) door de Duitsers werd neergeschoten, zag in zijn boek *Het Hongerjaar 1566* (in tegenstelling met het door Conscience in 1837 gekreeërd werk *In 't Wonderjaar 1566*), de beeldenstorm in een volledig sociaal perspectief. Volgens hem was „het textielproletariaat door de werkloosheid en de stijging van de graanprijzen, door de honger en de ellende, tot opstand tegen de rijken gedreven, maar deze wisten handig de ekonomisch-sociale revolutie af te leiden naar de religieuze sektor, zodat de beraamde aanval op de woningen en opslagplaatsen van de rijken, omgebogen werd naar de kerken en kloosters”, zodat de beeldenstorm eigenlijk een afleidingsmanoeuvre van rijken en edelen zou geweest zijn. Deze motivering werd volledig overgenomen door Louis Paul Boon, in zijn uitgebreid en succesvol, maar historisch op menig punt aanvechtbaar *Geuzenboek* (eerste druk 1979).

Zo wijzigden reden en oorzaak van de beeldenstorm in de loop van de eeuwen ook met de evolutie in de geschiedschrijving, wat ten andere met de meeste historische onderwerpen het geval is, zodat de Italiaanse filosoof-historicus Benedetto Croce terecht kon schrijven dat alle geschiedenis hedendaagse geschiedenis is!

Prof. M. Dierickx s.j. heeft echter in verband met het sociaal-ekonomische motief eens een pertinente vraag gesteld: „In de lange reeks cyclische prijsstijgingen van de zestiende eeuw bekleedt de crisis van 1566 slechts de tiende of de elfde plaats. Waarom gaf de crisis van 1566 aanleiding tot de beeldenstorm en alle andere niet?”

Fanatieke religiositeit

De meningen van de hedendaagse historici in verband met de beeldenstorm zijn verdeeld, maar ook genuanceerd. Wij zijn de

9^e Folkloristische HOEVEDAG

ROESBRUGGE

ZONDAG 18 OOGST

„TER LINDE”

vanaf 14 uur

Doorlopende activiteiten :

OOGSTEN : pikken; binden en schoven; afrijden van de oogst met maai-machine en pikbinder;

DORSEN : dorsen met duvel en dorsmachine; met paard in tredmolen;

VLASBEWERKING : o.a. zwingelen met houten zwingelmolen;

ANDERE AKTIVITEITEN : honing maken; graan malen; klompen kappen; kuipen en houten pomp vervaardigen; spelwerken; manden vlechten; desselen; wassen aan de put; brood en ovenkoeken bakken; pannenkoeken op de buizestoof;

Geprogrammeerde activiteiten :

om 16 en 18 uur : een paard beslaan;

om 17 uur : een varken slachten;

om 15 en 18.30 uur : een schaap scheren;

om 18 uur : koeien melken met de hand;

Voor de Inwendige mens :

- vers gebakken pannenkoeken;

- boerenbrood met worst;

- boerenpaté „Karel de Blauwer”;

Inkom 50 fr. - kinderen gratis

Parking gratis

VOLKSBAL op de hoeve (zat. & zon.)

RAIFFEISENKAS

Bankservice bij de hand

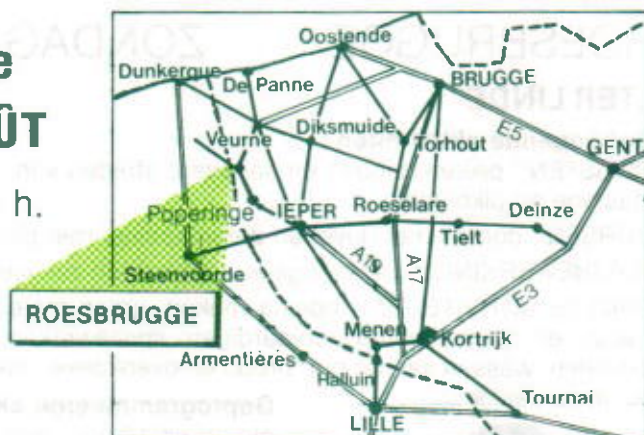
Uit sympathie met de Hoevefeesten te Roesbrugge.

Voor informatie : zie Gouden Gids, rubriek Spaarkassen.

FÊTE FOLKLORIQUE A LA FERME

Roesbrugge dim. 18 AOÛT

à partir de 14 h.
au Oosthoek
„Ter Linde”

Les vieilles activités artisanales revivent dans un cadre unique :

- battage du blé avec le „duvel”;
- battage du fléau;
- vannage au tarare;
- teillage du lin;
- filage et tissage;
- dentelle à l' aiguille;
- ferrage d' un cheval (16 et 18 h.)
- abattage d' un cochon (17 h.)
- trayage, écrémage et barattage;
- scier des arbres;
- tonte d' un mouton (15 et 18.30 h.)
- fabrication de sabots;
- crêpes sur la „buzestove”;

Entrée : 10 FF - enfants gratuit
Parking gratuit

**Bal populaire à la ferme
samedi et dimanche à 20 h.**

overtuiging toegedaan dat het in de eerste plaats een uiting is geweest van fanatieke godsdienstigheid, die de nog niet helemaal aan de Middeleeuwen ontworstelde mens domineerde. Een godsdienstigheid, inherent aan die tijd, die wij ons nog moeilijk kunnen voorstellen en die tot daden leidde die nooit uit politieke of sociaal-ekonomische beweegredenen hadden kunnen voortvloeien. En deze reeds lang bij ons bestaande overtuiging wordt bijgetreden door de Vlaamse historicus dr. J. Scheerder, in zijn werk *De Beeldenstorm* (1974).

De reformatie was een revolutie in het religieuze denken, die zoals elke revolutie zich aanvankelijk uitte in excessen. Zoals we gezien hebben bestond er sedert lang een sluimerende ontevredenheid tegen het religieuze institutionalisme. Velen kwamen in verzet toen ze bemerkten dat mannen als Luther en Calvijn hun inzichten deelden - massa's hebben leiders nodig. En dat verzet werd gestimuleerd, aangekweekt en ten spits gedreven door goed van de tongriem gesneden hageprekers en propagandisten. We hebben kunnen vaststellen dat elke vernietigingsgolf volgde op een opruiende predikatie. De beeldenstorm was het konsekwente gevolg van de aangeprekeerde leer dat de kerken moesten gezuiverd worden van de beelden, die een „gruwel waren in gods ogen”, en dat zij moesten geschikt worden gemaakt voor de gereformeerde eredienst.

Dat gewelddaden uit de hand lopen en ontaarden hoort tot de essentie van het geweld en dat de meeste stormers proletariërs waren hoeft ook niet te verwonderen, bij gewelddadige en anarchistische acties staan de minst bedeelde en de minst gekultiveerden op het voorplan. Het sociaal-ekonomisch aspekt komt dus zeker maar op de tweede plaats, en het zgn. volksverzet tegen de ongenadige politiek van Filips II, was voornamelijk een verweer tegen het verbod van de uitoefening van de hervormde godsdienst. Het politieke verzet was een kwestie voor de edelen.

Dat de beeldenstorm precies in de Westhoek het felst heeft gewoed, is eveneens te verklaren, het was inderdaad de plaats waar het calvinisme het meest was verspreid, waar de hardnekkigste predikanten leefden en waar hun hagepreken nooit van de lucht waren. Fel en geweldig in zijn sympathieën, sterk religieus gemotiveerd, was de Westhoekse gevoelsmens bereid zijn religieuze demagogische leiders te volgen tot in het waanzinnige. En tot wat de ideologisch geïnctrineerde mens in staat is, heeft de jongste geschiedenis nog geleerd.

Naderhand is het calvinisme - dat in zijn wezen veraf staat van elk geweld - nooit fier gegaan op wat er in die woelige weken van augustus-september 1566 is gebeurd. De kwestie wordt het liefst stil gehouden. In zijn (protestantse) *Geschiedenis der Kerk* (6^e druk, 1955) beperkt dr. H. Berkhof zich in verband met de beeldenstorm tot volgende beschouwing: „...En in Augustus 1566 werd weer nieuwe beroering gewekt, doordat van Vlaanderen uit de beeldenstorm zich bliksemsnel over heel het land voortplantte. De overheden zwichtten of werden overrompeld, de afgodische „santekraam” werd uit de bedehuizen verwijderd en hervormde pre-

dikers traden in de aldus gereinigde kerken op. Toch was de beeldenstorm het werk van een betrekkelijk kleine radicale groep, welke drijven door de calvinistische leiders meestal werd afgekeurd.” En E. Pichal maakt er zich in zijn *Geschiedenis van het Protestantisme in Vlaanderen* (1975) met nog minder woorden vanaf: „...In Vlaanderen werden de eerste hagepreken gehouden in de duinen, in de bossen en bij de stadspoorten; duizenden gelovigen en dorstende zielen genoten ervan. Daar barstte - helaas - de beeldenstorm in volle hevigheid los”, en verder: „Zich beroepend op het tweede van de Tien Geboden, stormden de opgewonden toehoorders de roomse kerken binnen en verwijderden de heiligenbeelden. Dat gebeurde maar al te vaak met geweld, maar soms werd met de kerkelijke instanties overeengekomen dat de beelden opgeborgen zouden worden. Het fanatisme van sommige opstandelingen moet beslist afgekeurd worden”.

R.A.B.

De volgende maal:
Aanval op Veurne
Nieuwe beperkingen
Opstandigheid

KLEINE FISKALE KRONIEK

Het verzekeren van kapitalen

Wie een lening aangaat om een *sociale woning*, een daarmee gelijkgestelde *woning*, of een middelgrote *woning* te bouwen of te kopen, laat die lening over het algemeen verzekeren door een schuldsaldoverzekering.

Dat is niet alleen veilig, maar ook profijtelijk, aangezien in dat geval, en tot een zeker bedrag, het terugbetaalde kapitaal plus de verzekeringspremies kunnen afgetrokken worden van het netto-bedrijfsinkomen op de belastingaangifte.

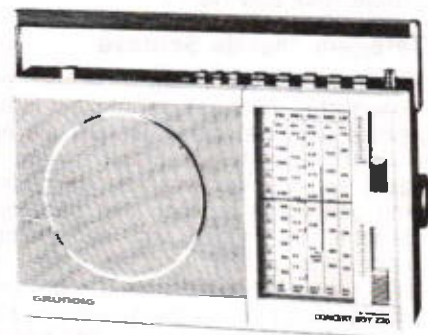
Wie echter een serieuze lening aangaat om een *onbebouwde* eigendom te kopen of een *bedrijfsgebouw* te kopen of te bouwen, doet er eveneens goed aan die lening door een schuldsaldoverzekering te beveiligen. Indien de minimumlooptijd van de lening en de verzekering minstens 10 jaar bedraagt, kan de verzekeringspremie ook geheel of gedeeltelijk afgetrokken worden op de belastingaangifte. In het geval dat de ontlener

sterft tijdens de looptijd van de lening, wordt het nog verschuldigde saldo dan door de verzekeringsmaatschappij vereffend. Maar... dat saldo is belastbaar!

In acht genomen dat de belasting hierop altijd merkkelijk kleiner is dan het nog verschuldigde saldo, is de verzekering van een geleend kapitaal in de meeste gevallen aan te raden. Elk geval dient natuurlijk afzonderlijk bekeken.

Serge BLONDEAU

Fiskaal Adviseur UFSAL - tel. 30 01 44

De nieuwe gamma
KLOKRADIO'S,
WALKMAN,
en RADIORECORDERS

nu aan
ZOMERPRIJZEN

J. CAPPOEN-GANTOIS

Prof.O.Rubrechtstraat 12
8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30 05 94

PROMOTIE ! VAST TAPIJT 4 m breedte

SLAAPKAMER

400 fr.

nu **299 fr./m²**

LIVING (L. DEPOORTER T5)

978 fr.

nu **728 fr./m²**

JULI & AUGUSTUS:
-10 %
op alle verwaren

Huis JACQUES BERQUIN

Couthoflaan 14-16, 8994 PROVEN

Tel. 057/30 06 54

AUGUSTUS OF OOGSTMAAND OOK WEL KOORNMAAND GENOEMD

*Genoemd naar keizer Augustus
(63 voor tot 14 na Kristus)
die tijdens deze maand met het
konsulaat bekleed werd.*

In Tetegem over de Schreve

Op een warme zomerdag - men schreef wel 5 augustus maar het jaartal bleef in het ongewisse, wat wel meer gebeurt als het rond volksoverleveringen draait - werd in Tetegem een O.L.Vrouwbeeldje gevonden, vreemd genoeg in de toch niet passende tijdperiode, te midden van een hoopje sneeuw. De skulptuur werd naar de kerk gedragen zoals het hoorde, maar koppig om zo te zeggen lag zij de volgende dag terug op de eerste vindplaats en weer in een hoopje sneeuw. Toen werd besloten er een kleine kapel te bouwen, toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw-ter-Sneeuw. Vissers uit Duinkerke draaiden op voor de kosten en daardoor is het waarschijnlijk toe te schrijven dat O.L.Vrouw schoentjes draagt naar het model van deze der IJslandvaarders.

Tegen alle ziekten van welke aard ook werd O.L.Vrouw-ter-Sneeuw er aangeroepen.

Sint Donatus van Rekspoede

Weer zo'n volksheliger ! Hij leefde tijdens de vierde eeuw onzer tijdsrekening en werd vermoord onder de regering van Juliaan de Afvallige.

De Sint wordt aangeroepen tegen donder en bliksem. Een legende wil dat een verschrikkelijk onweer losbarstte toen zijn relikwieën naar Munster-Eifel werden overgebracht. De dragers aanriepen de heilige en onmiddellijk klaarde de lucht.

Te Rekspoede werd op 7 augustus aandacht aan hem geschonken. Toch situeerde de voornaamste aanbidding zich in de omgeving van Duinkerke, alhoewel ook Hazebroek en Belle hun deel opeisten om gelovigen welkom te heten.

Tijdens de twee laatste wereldoorlogen werd Sint Donatus' hulp eveneens ingeroepen tegen bombardementen.

De koks aan de beurt

Al wie met ovens en roosters te maken heeft, eert Sint Laurentius als patroon.

Over de vroegste jaren van zijn leven is weinig exact te vertellen. Als jonge man kwam hij onder de hoede van Sixtus, die, toen deze laatste in 257 tot het pausdom werd verheven, hem benoemde tot aartsdiaken.

Het was een beroerde tijd en kerkvervolgging bleek dagelijks aan de orde. Ook Paus Sixtus ontkwam er niet aan en Laurentius vernam van de stervende kerkvorst dat hij drie dagen later hetzelfde lot zou ondergaan.

Zo gebeurde het. De heilige man stierf de marteldood te Rome. Op een gloeiende roos-

ter werd hij uitgestrekt doch zijn geloofsijver bleek sterker dan de kracht van het vuur. Zijn gelaat bleef omstraald met een nimbus van hemels licht en zijn lichaam verspreidde een aangename geur.

Gewoonlijk wordt hij afgebeeld als diaken met de rooster waarop hij gebraden werd en de palmtak der martelaren. Hij blijft voor het volk de alomgekende beschermers tegen brandwonden en huidziekten, de brand in de baard naar men pleegt te zeggen.

Tot voor de eerste oorlog was zijn erediens te Kemmel zeer belangrijk. Gelovigen kwamen van heinde en verre ter bedevaart tegen oogpijn en alle brandwonden. De Sint Laurentiusput, een bron waaruit de kerkangers water schepten dat afdoende bleek om brandwonden te kalmeren, kwam na 1918 binnen het kasteelpark van Bruneel de la Warande te liggen. Tot anno 1914 werd de bron jaarlijks door de geestelijkheid gezegend.

Verder in onze gewesten een Sint Laurentius-ritus te Klerken, Diksmuide, Nieuwpoort, Poperinge (St. Janskerk), Ieper (O.L.Vrouw-hospitaal), Ramskapelle, van waar destijds een bedevaartvaartje mee naar huis werd genomen.

Als verbrande wonden afgetekend waren, werd algemeen in West-Vlaanderen een bezweringsformulier uitgesproken :

Sint Laurentius van Marialand,
is gekomen in ons Vlaamse land,
gans gebledderd en gebrand
wilt dit aftekenen met uw gebenedijde hand
dat 't niet verder in en brandt.

Ook in Frans-Vlaanderen werd Sint Laurentius geprezen te Merris, maar voornamelijk te Eringem, waar jaarlijks een novene begon op 10 augustus.

Rond deze heilige verweef de volksmond meerdere opvattingen. Een sterrenregen, die rond zijn naamdag nogal dikwijls wordt opgemerkt, noemt men Sint Laurentiusstranen en omdat hij op de rooster „omgekeerd” werd, moet men op zijn dag zorgvuldig het weer nagaan want als het „keert” kan het wel eens zes weken duren vooraleer er weer wat beters komt.

Izenberge, het mirakeldorp

Uit een ver verleden dagen de legenden.
In 1633 was een jonge boerenknecht uit Izenberge in een hoge boom geklauterd, die vlak voor de kerk zijn brede bladertakken strekte. Plots begaf de tak waarop de man zich had opgetrokken, maar vallend riep hij „Maria, sta me bij !”. Zie, dadelijk bleef hij hangen maar de legende vertelt er niet bij hoe en waar. Toch daagde er hulp op en de jongen werd uit zijn benarde positie gered, zij het niet zonder flink wat wonden.

Drie jaar later geselde de pest de hele Westhoek. Een man verloor vier van zijn kin-

deren. Toen knielde hij voor het vermaarde Izenbergse Maria-beeldje en bad innig om van verdere tegenslagen gespaard te blijven. En plots hoorde hij een zachte fluisterstem : „Ga vrij waar je wil, je zult voorspoed kennen zonder tegenspoed.”

En de mirakels bleven zich opstapelen.

In 1654 werden er vier opgetekend, in 1655 zes, in 1656 drie en in 1657 nog eens vijf.

Diepgelovige mensen hebben zich altijd laten bekoren door dergelijke hoopgevend verhalens.

Wat er ook van zij. Onze-Lieve-Vrouw-van-Barmhartigheid is voor de Izenbergenaars altijd van grote verering geweest, die zich manifesteerde in een novene en een proces-sie op 15 augustus.

Als de pest heerste.

In dit geval trad Sint Rochus te voorschijn, je weet wel, de heilige man die zijn knie ont-bloot in het bijzijn van een hond. De feestdag van deze heilige is 16 augustus.

Tijdens epidemieën en andere besmettelijke kwalen ging de gelovige hem een bezoek brengen te Zuidpene en Ekelsbeke, maar voornamelijk te Kassel, waar hem een sterke en diepgelovige aanbidding werd toegeschreven sedert de vreselijke pestaanval van 1625-26.

Een novene begon op 16 oogst en de traditie vereiste dat een kind in rode jurk of gekleed als engel het eerst ter offerande zou gaan met een brandende kaars in de hand.

In zijn levensverhaal horen wij dat Sint Rochus bekend stond als een gulhartig en vrijgevig man, die tenslotte ook beproefd en door de pest werd neergeslagen. Maar de heilige was bereid en trok zich in de bossen terug. Op een morgen kwam bij de hulpeloze zieke een hond aandrentelen. Gods hond. Hij droeg een brood in de muil en legde dat, zacht blaffend, in de handen van de hongerige kranke. Dank je wel, zei Sint Rochus. De hond kwam terug en telkens bracht hij brood mee, zo lang de lijdende er behoefte aan had.

Zo hielp de Heer al wie in Hem vertrouwen stelde.

Meteen weten we ook hoe de hond terecht kwam bij het beeld van de Heilige zoals wij het nog steeds kennen.

Volgens de volksetymologie wordt Sint Rochus in verband gebracht met „rook” en daarom aanzien de rokers hem als hun patroon.

Het weermannetje

In augustus moet het weer uitstekend zijn want voor de oogst hangt er veel van af. Zo zoekt de volkse weerkunde het in twee richtingen, kwestie om zeker te spelen. Men kan beter langs twee kanten uit als men zon verwacht en er komt regen.

Op Sint Laurens
Is de regen op zijn tijd.

Hitte op Sint Laurensdag
Veel vruchten verwachten mag.

Is het warm en voorspoedig weer
Dan brengt augustus d'eerste peer.

JACK VERSTAPPEN

**de grootste keus
behangpapier**

de grootste keus
DEKENS
DONSDEKENS
DEKBEDDEN
BESCHERMHOEZEN
HOOFDKUSSENS

WOONINRICHTING

schoonaert

Tel. 057/33 40 86

Bruggestraat 3 - 5

8970 POPERINGE

**HET
KWALITEITSMERK**

Oliën en
smeermiddelen

voor : GASOIL - diesel
- verwarming

FUEL-OIL

BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Blekerijweg 33-35

8994 PROVEN

Tel. 057/30 04 13

REALISEER UW DROOM

NU VANAF

9,50 %*

voor uw hypotheeklening op maat
— ook overname te dure leningen
— ook aankoop, verbouwing, enz...
één adres :

ROSSEEUW KRIS

Provenplein 48
8994 PROVEN

Tel. 057/30 03 55

groep argenta

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

VERZEKERINGEN
PRINZIE
BELEGGINGEN
PRINZIE
PVBA ZAKENKANTOOR
PRINZIE

Provenplein 39A, 8994 PROVEN

Tel. 057/30 09 01 - 30 09 02

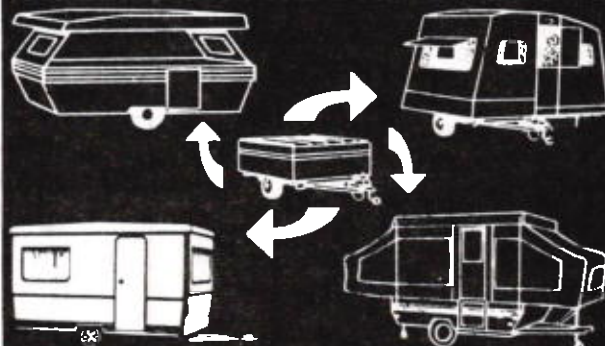
na de diensturen : 30 03 26 - 30 02 58

Alle verzekeringen en
geldplaatsingen
onder **staatswaarborg**.

**DECUYPER
POPERINGE**

de vouwcaravanspecialist van België

plooibare caravans in overvloed

Ieperstraat 69 en 124 8970 Poperinge Tel (057) 33 37 74

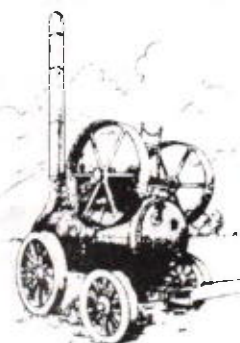
Michel BAELE

**Bankelindeweg 29 C
8994 KROMBEKE**

CENTRALE VERWARMING
ASFALTBEDEKKING
KEUKENS — SANITAIR
ALGEMEEN ONDERHOUD VAN GAS-
EN MAZOUTBRANDERS

HOUTSKOOL

Telefoon 057/40 05 43

DE BETERE MEUBELZAAK en BETERKOOP

kwaliteitsmeubelen en service

- alle inrichtingen (woning - woonzaal - burelen en horeca)
 - schrijn- en timmerwerken + bekleden van dakgoten (gratis bestek)
- Tel. 057/30 05 01

MENSEN VAN BIJ ONS

Op 9 juni 1985 is na een langdurige ziekte op 62-jarige leeftijd te Anderlecht overleden : de hr. Roger Ostyn.

Toen zijn neef Leon Rosselle nog een schroothandel uitbaatte op de Beverenkaalsijde (wagenmakerij Barbier) was Roger Ostyn daar als inwonende medewerker, jarenlang in dienst. Maar toen Leon Rosselle zich ging vestigen in het ouderlijke bedrijf op de Vijfweg te Oostcappel is Roger Ostyn naar Brussel getrokken, waar hij toen nog in het huwelijk is getreden.

WESTHOEK, OOSTHOEK...

Dit is de titel van de vierde dichtbundel van André Sercu van Zillebeke-leper. Hij bevat twaalf cycli van telkens vijf gedichten, handelend over typische onderwerpen uit de Westhoek (Frans-Vlaanderen).

De bundel is geïllustreerd met pentekeningen van zijn echtgenote Monique Ackaert.

André Sercu kreeg als dichter reeds eervolle vermeldingen op de Vlaamse Poëziedagen en de Poëziewedstrijd Orion.

De bundel is te bekomen tegen de prijs van 250 fr., te storten op girorekening 850-8075466-20 van André Sercu te Zillebeke-leper, of ook in de drukkerij Schoonaert te Roesbrugge.

TE KOOP

- **VOL VLOERTAPIJT** (4 m x 4,5 m), wegens allergie. Zich wenden : Prof. O. Rubbrechtstraat 89, Roesbrugge, tel. 057/30 10 77.

Voor alle
BOUWWERKEN
BOUWMATERIALEN
GRAFKELDERS
GRAFMONUMENTEN

R. VERMEULEN

Haringestraat 75
8990 HARINGE
tel. 057/30 02 07

TE KOOP

- **EETPLAATS** in teak, goede staat voordelige prijs.
- **AFWASBAK** in inox. Zich wenden : Haringestraat 30, Roesbrugge.

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND

Huwelijk :

- Dirk Vandermarliere van Poperinge met Ludwine Cappoen van Roesbrugge.

Huwelijksaankondigingen :

- Stefaan Vanallemeersch van Beselare met Karien Dequeker van Roesbrugge.
- Xavier Demaitre van Poperinge met Lucrèce Prophète van Roesbrugge.

Geboorten :

- Ilse Vitse, d. v. Freddy en Chantal Lannoeye.
- Hannelore Ganne, d. v. Hendrik en Kristien Berquin.

Overlijdens :

- Sylvère Mylle, 71 j., echtgenoot van Leontina Vandromme.
- Camillus Hast, 101 j., weduwnaar van Maria-Theresia Glorie (Haringe).

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND

Geboorten :

- Marieke Senesael, d. v. Dirk en Lutgarde Soenen (Stavele).
- Jocelyne Vanthournout, d.v. Dirk en Marie-Christine De Bruyne (Stavele).

Huwelijksaankondigingen :

- Luc Page van Lo-Reninge met Mia Vereecke van Beveren.
- Rik Delancker van Alveringem met Maria Butaye van Stavele.

- Dominique Lelieur van Stavele met Marleen Vandenberghe van Gijverinkhove.
- Johan Deschuytter van Roesbrugge met Ann Dehondt van Beveren.

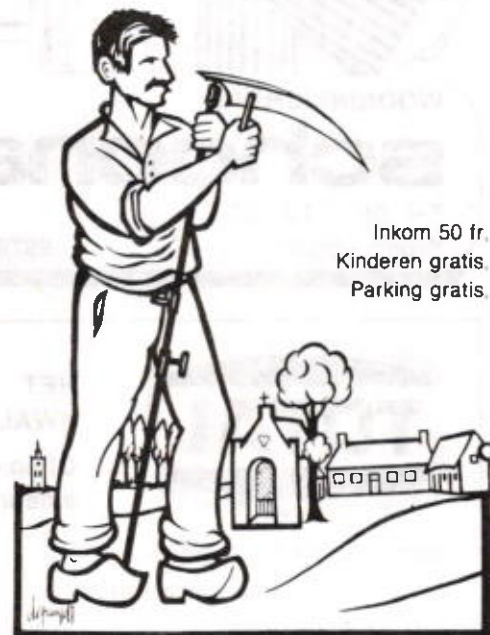
Overlijden :

- Suzanne Vanrobaeys, 87 j., ongehuwd (Beveren).
- Rachel Ameloot, 76 j., echtgenote van Gentil Brutsaert (Beveren).

ROESBRUGGE ZONDAG 18 OOGST

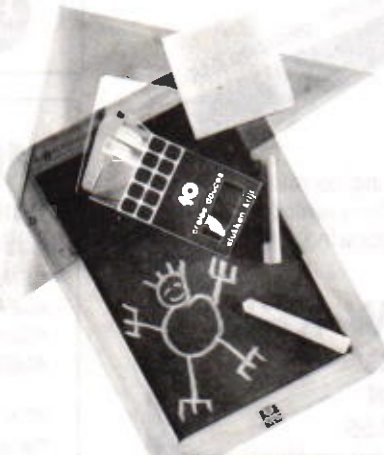
vanaf 14 u.

9^e FOLKLORISTISCHE HOEVEDAG

Inkom 50 fr.
Kinderen gratis.
Parking gratis.

TERUG NAAR SCHOOL!

-10%
op alle schoolgerief
vanaf 26 augustus
tot 15 september

Drukkerij SCHOONAERT

Bergenstraat 14-16
8990 ROESBRUGGE

AKTIVITEITEN EN VERMAKELIJKHEDEN MAANDEN JULI & AUGUSTUS

Kaartingen

- Haringe, in de schoollokalen woensdag 10 juli puntenkaarting „Derde Leeftijd“
- Roesbrugge, bij P. Gunst, dinsdag 23 juli puntenkaarting „Derde Leeftijd“
- Haringe, in de schoollokalen woensdag 14 augustus puntenkaarting „Derde Leeftijd“
- Roesbrugge, bij P. Gunst, dinsdag 27 augustus puntenkaarting „Derde Leeftijd“

Vogelpik

- Roesbrugge, bij P. Gunst zaterdag 13 juli vogelpiksmijting voor de leden
- Haringe, in „Sint Jozef“ bij Cecile Ryon zaterdag 13 en zondag 14 juli vogelpiksmijting voor de leden.
- Roesbrugge, in „De Gouden Arend“ zaterdag 27 juli vogelpiksmijting voor de leden.
- Roesbrugge, bij P. Gunst zaterdag 10 augustus vogelpiksmijting voor de leden
- Haringe, in „Sint Jozef“ bij Cecile Ryon zaterdag 10 en zondag 11 augustus vogelpiksmijting voor de leden.
- Roesbrugge, in „De Gouden Arend“ zaterdag 24 augustus vogelpiksmijting voor de leden.

Dansfeest

- Roesbrugge, Beveren-kalsijde donderdag 15 augustus K.L.J.-dansfeest in de Bierkelders Feys.

JAARLIJKS VERLOF

vanaf zondag 4

tot en met zondag 18 augustus

Bakkerij

Ivo & Lieve Vandenbroucke-Vanneste

Weggevoerdenstraat 1
8990 ROESBRUGGE

REISKLUB „De Sima-vrienden“

Na het sukses van onze reis van vorig jaar willen wij onze activiteiten verder zetten. Dit jaar trekken wij naar de Achensee in het Oostenrijkse Tirol. Het wordt een 8-daagse autocarreis met verblijfplaats Achenkirch in de formule volpension. Ter plaatse zullen er uitstappen georganiseerd worden.

Data : van zondag 28 juli t.e.m. zondag 4 augustus. Prijs : 13.300 fr. (enkele uitstappen inbegrepen). Iedereen is van harte welkom. Voor inlichtingen en volledig programma :
- Willy Neuville, Prof.O.Rubrechtstraat 16, Roesbrugge - tel. 057/30 02 68
- Monique Ghyselen, Westlaan 76, Roese-lare - tel. 051/22 57 75.

TE KOOP

- **DIEPVRIES**, kastmodel, 4 j. oud adres ter drukkerij.

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Een parlementaire onderzoekscommissie werd aangesteld om de verantwoordelijkheden vast te stellen in hetgene men terecht noemt: het Heizeldrama. Een moeilijke kwestie. Niet in Liverpool, daar is men allang tot een besluit gekomen. Een raadslid van de Liverpoolse gemeenteraad is naar Turijn getrokken om het daar op het stadhuis te verkondigen: de verantwoordelijkheid ligt bij de Belgische politie en bij de erbarmelijke staat van het Heizelstadion. Dat is er eentje die poogt politieke munt te slaan uit het drama, waaraan alleen de Liverpoolse vanden schuldig zijn. Hij is te vergelijken met de man die zijn vrouw doodslaat en de veldwachter verantwoordelijk stelt, omdat die niet ter plaatse was om de misdaad te beletten. Dit getuigt weer van de teloorgang van de spreekwoordelijke Engelse fair-play!

Het is gemakkelijk en zelfs misschien dankbaar van de beschuldigende vinger uit te steken naar de ordediensten. Men heeft altijd prijs: als ze de eerste schermutselingen in de kiem willen smoren, dan verwijt men ze dat ze te brutaal zijn en geweld uitlokken; laten ze - om erger te vermijden - kleine provocaties ongemoeid, dan zegt men dat ze weer eens hun onmacht hebben gedemonstreerd. De juiste maat der dingen is niet van deze wereld!

Maar de vooruitzichten zijn goed. We staan immers in de pre-elektorale tijd, d.i. de tijd die aan de verkiezingen voorafgaat. De wereld begint dan in tegenovergestelde richting te draaien: in plaats dat de bevolking met de bibber zit in verband met te verwachten nieuwe inleveringen, zijn het de politici die op hun ongemak geraken omdat de afrekening weldra zal worden gepresenteerd.

Om toch maar opnieuw aan de macht te geraken, of er te blijven, zijn ze bereid tot uitzonderlijke toegevingen. Zo worden er tegenwoordig door de tussenkomst van sommige politieke mandatarissen, die in volle zomer St.-Maarten willen spelen, tal van jonge werklozen (tijdelijk) tewerkgesteld, meestal in diensten van steden en gemeenten die nu reeds niet weten van wat hout pijlen te maken. En we mogen nog meer kado's verwachten ... en er komen nog andere vriendelijke attenties!

„Ik denk het ook“, zegt Gusta, „in de pre-elektorale tijd gaan de vrijzinnigen in de processie, de franskiljons naar de IJzerbedevaart en brengen de kapitalisten hun vakantie door in een home van het syndikaat!“

Ja, ter wille van het smeer ...

Pol

OMEGA

R. RUBRECHT
GROTE MARKT 10, POPERINGE

Stoelen en tafels

Vlechtwerk

Biezen en riet

Paul Rappelet

Roesbruggestraat 4

8994 PROVEN

Tel. 057/30 04 63

**GARAGE
NEVEJAN
KROMBEKE**

- VW GOLF '83 (benzine)
- FORD FIESTA '82
- FORD ESCORT '85
- FORD ESCORT XR3

Tel. 057/40 00 35

PEDICURE

Mevr. Vandewalle-Decaestecker
Veurnestraat 11

8980 Vleteren (Oost)

Op afspraak : tel. 057/40 01 01

Ook verzorging aan huis

Woensdagnamiddag gesloten

Alle voetverzorgingsprodukten
en benodigdheden.

REKLAMEVERKOOP

van dinsdag 9
tot donderdag 25 juli

Binnen grote keus van :
schoenen voor
dames, heren en kinderen
marokijnwaren, regenschermen,
botten, pantoffels

Schoenen lg. PARENT - MOYAERT

Prof. O. Rubbrechtstraat 35
8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 20

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREEVE

Sabientje, de dochter van madam Vandhoo-gekan van Poperinge, hadde ferme onder heur voeten è kreegen van heur moeder, omdat ze weere op toer è weest hadde met Frikke Forelle, de zeune van de vismarchand.

Madam wos dat teweete è kommen van hulder kuischeege, die è zien hadde dat ze vanachter op Frikkes mottesiekkel zat!

„Maar wuk peins je gie wel!“ riep madam ... „met de meesten flierefluiter van geheel Poperinge op toer zijn! Wuk ga Sander, waarmee da'je in kennisse zijt, daarvan peinzen?“

Sabientje wos è ongehoord vluggend ding, van è jaar of zeventiene, waarachter dat Sander, de zeune van meester Krabbels nogol styf uit wos ... Sander leerde voor ingenieur en Sabientjes moeder deed ol dat ze koste om dien jongen aan te trekken ... Met Sander mocht ze ol nu en toen è keer uitgaan hier of daar ...

Sabientje, van heuren kant, zag Sander wel geern, maar ze hadde ol ondervonden dat 't, kwestie van vrijen, maar è droogen knul wos ... le klapte nooit anders of van geleerde zaaken en Sabientje wos daarin fijn gerust!

Nu, ze hadde è keer, op 't bal van de pompiers, dat Sander daar niet wos, geheel den avond bij Frikke Forelle è weest... Dat wos tenminste è vrijer aan heur goeste.

Er wos è groot zomerbal in de Lovie en Sabientje ging er naartoe met Sander ... Achter dat ze daar nogol veele è dans hadden tegaare, zei Sabientje dat ze veel te warme kreeg ...

„Gaan we è keer buiten gaan wandelen?“, vroeg ze teegen Sander ... „'t is zulk è schoonen avond!“

Ze gingen tegaare op è bank gaan zitten achter dat ze è beetje gewandeld hadden ... Ze zaaten daar ol è geheelen tijd en Sander hadde nog van nieten anders doende è weest of van studeeren en lessen leeren ... Dat begoste Sabientje ferme teegen te steeken ... Ze peinsde meteen op Frikke Forelle ... Den dienen ging dat olleszins anders aan boord leggen ... Olmetnekeer kwam ze op è gedacht ...

„Kijkt è keer daar, hoe schoone dat de maane daar opkomt, ginder bachten de boomen“ zei ze ... „maar je kunt gie dat daar niet goed zien ... Komt è keer stijf naar van mien!“ Ze trok Sander geheele dichte teegen heur ...

„Ha ja! Ik zien 't nu oek beter“ knikte Sander ... „Hewé Sabientje, 'k gaan joen nu subiet entwot vraagen zi!“

Sabientje lachte stilletjes, omdat ze peinsde dat 't nu ging lukken.

„Ols je gie nu daar de maane ziet“, zei Sander ... „zou je gie direkt kunnen zeggen of dat 't eerste of wel 't laatste kwartier is?“

Sabientje sprong rechte, kwaad gelijk è kobbespinne ...

„Horkt è keer, ventje!“ riep ze ... „gie met joen eerste en joen laatste kwartier, 'k weeten ik daarvan nieten wei! Maar 'k weeten één ding en zeker dat 't olleszins 't laatste kwartier is da'k nog bij joen zat sukkelaare!“ En ze liep weere naar 't bal.

KWAAK

ZOMERPRIJS : 19.490 fr.

„Zacht en krachtig“

- ★ 5 kg
- ★ regelbare zwiersnelheid
- ★ regelbare temperatuur
- ★ „e“-toets
- ★ „2 kg“-toets

Al uw was „naar maat“
gewassen en gezwaard.

Een geschenk van uw SIERA-verkoper :

op alle wisselstukken van
SIERA WASMACHINES

ultzonderlijk

2 Jaar waarborg

zonder prijstoeslag !

SIERA
vertrouwde kwaliteit
vertrouwde service

J. CAPPOEN-GANTOIS

Prof. O. Rubbrechtstraat 12
8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30 05 94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever : Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 - 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30 03 79 Prk. 000-0904677-55

DE IJZEBODE

Informatieblad
voor de dorpen :Roesbrugge-Haringe
Proven-Krombeke
Stavele-Beveren

Verschijnt maandelijks - behalve in augustus

Lijfarts van de verbannen Karel X van Frankrijk

HET BEWOGEN LEVEN VAN DR. ALOYSIUS DEMEY (1794-1870)

3. Vernieuwer van de medicinale baden te Saint-Gervais (Fr. Alpen)

Een algemeen zicht op het kuuroord van dokter A. Demey in 1860.

In een paar vorige bijdragen hebben we verteld over dokter Aloysius Demey, geboren te Diksmuide op 23 april 1794, als zoon van een Roesbrugse slager, op de vlucht voor de Franse revolutionaire troepen, die Roesbrugge hadden platgebrand onder de leiding van generaal Vandamme van Cassel.

We weten dat Aloysius medicijnen studeerde te Parijs, waar hij zich als arts vestigde, een goede faam genoot - hij had tal van leden van de hoge aristocratie onder zijn patiënten - en er trouwde. Ook dat hij als felle aanhanger van de Bourbons heftig betrokken was in een strijd tussen republikeinen en royalisten, en als trouwe zoon van de Kerk zich bijzonder toedeed op sociale en edukatieve werken.

In 1833 werd hij „Médecin du Roi”, in het gevolg van Karel X van Frankrijk, die als banneling in Zuid-Oostenrijk verbleef. Daarna ging hij voor twee jaar naar Italië, maar in 1836 werd hij opgeroepen naar het sterfbed van de verbannen vorst wiens lijfarts hij enkele maanden was geweest.

Op terugreis naar Frankrijk werd hij te Genève door zijn schoonbroer aangezet om een bezoek te brengen aan de baden van Saint-Gervais - toch niet zo ver daar vandaan - waar hij kennis maakte met de eigenaar-uitbater Gontard, die toen net zinnens was zijn instelling van de hand te doen.

Medicinale baden

De heilzame werking van het baden is geen vondst van deze tijd, die was reeds in

het oude Egypte en vier eeuwen vóór Kristus in Griekenland bekend. Het baden behoorde tot het „savoir-vivre” van het oude Rome en niet alleen uit hygiënische overwegingen. „Gedurende zestig jaar”, schreef Plinius de Oudere, die leefde in de eerste jaren van onze tijdrekening, „kenden de Romeinen geen andere medici dan hun baden”. In de 16^e eeuw kwam er een heropleving van het baden in water van warmwaterbronnen, waarvan men de genezende kracht opnieuw ontdekte en onder Lodewijk XIV bestonden

er in Frankrijk reeds enkele zeer bekende termale stations, waaronder het nog steeds florerende Vichy.

In het begin van de 18^e eeuw waren warmwaterkuren door de officiële geneeskunde erkend en ontstonden er over de hele wereld talrijke kuuroorden waar het bronwater nog altijd het hoofdbestanddeel is van de geneeskundige behandeling. De meestal goed bij kas zijnde patiënten worden er geweekt, begoten, besproeid of gedoucht, terwijl ze bovendien nog water moeten drinken of de dampen ervan moeten inhaleren.

De helende werking van het water hangt af van de aard van de erin opgeloste stoffen, hun concentratie en de temperatuur. Aangezien dit alles van bron tot bron verschilt, heeft elk kuuroord zijn eigen specialiteit : het ene is geschikt voor de behandeling van jicht en reumatische aandoeningen, een ander voor huidziekten, een derde voor neuralgische pijnen en artrose. Maar er zijn ook waterbehandelingen tegen lever- en maagkwalen, tegen de ziekten van hart en bloedsomloop, enz. Er is geen ongemak op te noemen of er bestaat ergens een kuuroord waar men het met water te lijf gaat.

Dat alles is zeker geen charlatanerie, als men ziet dat bij tal van - meestal kronische - ziekte toestanden, een badkuur vaak verbaazende resultaten geeft. Verbeteringen die misschien niet altijd gemakkelijk wetenschappelijk te verklaren zijn, maar empirisch worden vastgesteld.

Het kuuroord van Saint-Gervais

Hoewel vele kuuroorden hun ontstaan te danken hebben aan oude badinrichtingen die nog dateren uit de tijd van de Romeinen - dat is bv. met Spa het geval - is het kuuroord van Saint-Gervais, op 800 m hoogte, in de Franse Alpen en in de nabijheid van Europa's hoogste berg, de Mont-Blanc, van tamelijk recente datum.

Het was in het begin van de 19e eeuw, dus omstreeks 1800, dat de familie Gontard, landbouwers en eigenaars van de gronden waar het kuuroord nu gevestigd is, van hun schaapherders vernamen dat de schapen bij voorkeur een klein brongebied opzochten en er blijbaar met veel genoegen de bodemossen likten. Toen dit één van de leden van de familie Gontard, die notaris was in het dorpje Saint-Gervais, ter ore kwam, dacht hij onmiddellijk aan een medicinaal waterkuuroord en het lukratieve van een dergelijke onderneming.

Zonder veel van zijn inzichten te laten blijken slaagde hij erin die gemeenschappelijke grond van zijn familie af te kopen. Toen dit gebeurd was - we schreven 1806 - liet notaris Joseph-Marie Gontard de door de schapen uitverkoren bron nauwkeurig onderzoeken. Er kwamen geleerden aan te pas, die het water gingen ontleiden op zijn fysische en chemische eigenschappen, waaruit men tot de konklusie kwam dat het geschikt was om bepaalde huidaandoeningen te genezen of te bestrijden.

Notaris Gontard wist genoeg. Hij liet op zijn grond een soort grot uitgraven, waar hij de eerste vier houten badkuipen neerzette. Aan de zaak werd de nodige ruchtbaarheid gegeven en de patiënten lieten niet op zich wachten. Het duurde dan ook niet lang vooraleer de primitieve grot werd vervangen door een gebouw waarin bad-, douche- en dampinrichtingen werden ondergebracht.

Reeds in 1815 konden er 80 zieken gehébergd worden en in een tijdsverloop van vier maanden waren er meer dan 300 baders in behandeling genomen. Er werd toen ook een *Médecin-Inspecteur* verbonden aan de instelling. De resultaten bij bepaalde huidziek-

ten waren schitterend te noemen: 90 t.h. van de zieken met huiduitslag waren genezen na een verblijf van één tot vier weken. De voorname en welstellende burgers - waaronder enkele welluidende namen - die ergens met een huidkwaaltje of een beetje jicht opgescheept zaten, stroomden toe.

Hoewel notaris Gontard het niet gemakkelijk had, voor een deel te wijten aan zijn eigen stugge onhandelbaarheid: hij lag overhoop met zijn schuldeisers, de bedienaars van de kerk en de gemeente, met zijn burenen en de eigenaars van de aanliggende gronden, wist hij toch in de volgende dertig jaar het kuuroord uit te bouwen tot een bekende en befaamde instelling, te midden van een overweldigende maar rustige natuur, die op zichzelf reeds een weldoende invloed had.

Dokter Demey te Saint-Gervais

Toen notaris Gontard, die het beheer van zijn kuuroord steeds in eigen handen had gehouden, 70 jaar was geworden, werd het hem te veel. Hij zocht zijn instelling over te laten. Toen dokter Demey op aanwijzing van zijn schoonbroer vanuit Genève Saint-Gervais bezocht was hij niet alleen betoverd door de schoonheid van de streek, en niet alleen geïnteresseerd in de hydrotherapie die er plaats vond, maar tevens in de overname! Het kwam tot onderhandelingen die echter niet van een leien dakje liepen en ongeveer twee jaar duurden. Maar uiteindelijk moest de steeds ouder wordende Gontard kapitulieren. In 1838 verkocht hij aan de toen 44-jarige Demey het kuuroord van Saint-Gervais, terreinen, gebouwen en inboedel voor de som van 140 000 Franse goudfranken!

Het feit dat de reeds zozeer bekende baden nu onder de leiding stonden van *M. le docteur De Mey, membre de la Faculté de Médecine de Paris*, verhoogde nog aanzienlijk het prestige van het kuuroord.

Onder zijn bezielende leiding kreeg de instelling een grote uitbreiding. Hij slaagde erin in het bezit te komen van aanpalende gronden, want de eigenaars van deze terreinen die het met notaris Gontard niet hadden kunnen stellen, waren graag bereid zaken te doen met zijn minzame opvolger. Hij richtte nieuwe gebouwen op, waar 400 personen, die een kuur volgden, konden gehuisvest worden en breidde de hydrotherapie in belangrijke mate uit.

Toen naderhand de koudwatergeneeskunde door het werk van de Beierse priester

Sebastiaan Kneipp een hoge vlucht nam, werd deze behandeling ook te Saint-Gervais toegepast, in tegenstelling met de gewone bronwaterbaden waarvan de temperatuur zo goed als indifferent was ($\pm 33^{\circ} \text{C.}$). Maar de inrichting kreeg onder dokter Demey aanvankelijk een nogal sombere quasinonastieke stijl, want als diepgelovige, bijna mystiek aangelegde persoonlijkheid, was hij meer bekommerd om de religieuze geest van zijn instituut dan om het materiële comfort. Maar uiteindelijk bleek dat niet vol te houden. Onder de druk van zijn steeds maar toemende en meestal veeleisende patiënten, was hij verplicht van zijn al te rigoureuze opvattingen afstand te doen om wat meer toe te geven aan mondaine verzuchtingen. Er kwam een goede hotel-akkomodatatie, met meerdere salons, een eetzaal voor 300 personen, ontspanningszalen voorzien van gezelschapsspelen, een dansvloer en een assortiment muziekinstrumenten, waaronder meerdere piano's. Men had er een eigen brood- en pasteibakkerij en een voor die tijd imposante bibliotheek met meer dan 3 000 volumes ten behoeve van de patiënten. Van zo gauw dit mogelijk was werden de burelen van het administratieve gedeelte aangesloten op het telegrafisch net. Er was een laboratorium, een apoteek, een wetenschappelijke plantenverzameling met merkwaardige herbaria, verzamelingen van natuurlijke historie (schelpen, vliegen, vlinders, stenen) en een numismatische kollektie.

Het gedeelte waarin de waterbehandelingen gebeurden, het zgn. *Cour des Bains*, was uitgerust met 32 badkabinen en lokalen voor douches, verstuiving, inhalatie, enz.

Onder dokter Demey, die niet alleen de eigenaar was van het station, maar ook de administratieve en medische directeur (al was hij bijgestaan door een *Médecin-Inspecteur des Eaux*), kreeg het kuuroord zo'n dominante betekenis dat van 1 januari 1868 af, de gemeente Saint-Gervais, officieel Saint-Gervais-les-Bains werd genoemd.

Toen einde 1866 de Pauselijke Staten en Rome weer eens bedreigd waren door de voorvechter van de Italiaanse eenheid, Garibaldi (Italië was toen inderdaad nog in een reeks kleinere staatjes verdeeld), bood dokter Demey paus Pius IX gastvrijheid aan in zijn instelling, voor het geval de paus in ballingschap zou moeten gaan. Demey werd hiervoor vereerd met het kruis van St.-Gregorius en naderhand werd hij nog van staatswege Ridder van het Legioen van Eer.

(vervolg blz. 416)

bij

HOBBY-BOUW

VERMEULEN HUGO - AANNEMER BOUWWERKEN
Obterrestraat 56, 8994 PROVEN - tel. 057/30 06 74

alle bouwmaterialen — vloeren — faïences
verhuur materieel — Rubson-produkten — slerkelen
DAN DENKT U BEST AAN HOBBY-BOUW

- ★ grote keuze
- ★ goede kwaliteit
- ★ interessante prijzen
- ★ raad en voorlichting

GEUZEN TUSSEN HONDSCHOTE EN IEPER (13)

Beelden van vóór, tijdens en na de reformatie !

Wat voorafging : *Geloof en ketterijen in de Middeleeuwen / Het lutheranisme in Vlaanderen en in de Westhoek / Het calvinisme / De eerste emigranten en de eerste hagepreek / Het concilie van Trente en het Eedverbond / Waar begon de beeldenstorm ? / Wat er allemaal gebeurde / De overeenkomst van 23 augustus 1566 / De oorzaken van de beeldenstorm.*

Aanval op Veurne

Op 1 oktober (1566) werd er te Gent een grote synode gehouden, waar de bijzonderste predikanten uit Vlaanderen bijeenkwamen. Het woord werd er gevoerd door de felle Dathenus.

Pieter Daethen of Dathenus was afkomstig van Cassel en was monnik geweest in het Carmelietenklooster te Ieper, waar hij omstreeks 1550 zou uitgetreden zijn. Hij preekte in reformatorische zin te Kortrijk en te Poperinge, maar moest weldra naar Engeland vluchten. Daar trad hij in het huwelijk met een religieuze. Na de troonsbestijging van Maria Tudor in 1553 en speciaal na haar huwelijk met Filips II van Spanje in juli 1554, toen zij de protestanten nogal bloedig ging vervolgen (Bloody Mary !), verliet Dathenus Groot-Brittannië en werd predikant te Frankfurt a.d. Main en naderhand te Frankenthal bij Worms. Hij maakte er psalmenberijmingen en vertalingen van gereformeerde geschriften, die een grote verspreiding kenden. Zohaast de vervolgingen ietwat geluwd waren kwam hij terug naar Vlaanderen, waar hij aanvaardde predikant te worden te Ieper. Het was in deze hoedanigheid dat hij op de synode van Gent aanwezig was.

Daar deed Dathenus het voorstel de koning om godsdienstvrijheid te vragen in ruil voor driemiljoen gulden (het zgn. driemiljoenenrekwest). Al waren de meeste predikanten wel overtuigd dat de koning niet voor een dergelijke koop zou te vinden zijn, toch werden hiertoe grote kollekten op stapel gezet, in het vooruitzicht van, indien het voorstel bij de koning geen ingang zou vinden, er dan maar wapens mee te kopen.

Toen het begin oktober blijkbaar niet veel zin meer had de weinige nog niet aangetaste kerken te bestormen, dachten sommige „harden“ er nog wel aan om militaire steunpunten te veroveren ten einde de regering onder druk te zetten om grotere toegevingen inzake godsdienstvrijheid te doen. In acht genomen dat velen na de terreurdaden van de beeldenstorm niets meer te verliezen, maar alles te vrezen hadden, was dat een reden te meer om verder te gaan.

Bovendien, de gedachte was niet nieuw en er waren reeds meerdere pogingen in die zin ondernomen. Men had het op 1 en 15 augustus, respectievelijk te Veurne en te Ieper geprobeerd en in september had men een aanval op Rijsel gepland, die echter nooit

De gekonfedereerde edelen bij de aanbieding van hun smeekschrift aan de landvoogdes op 5 april 1566.

heeft plaatsgevonden. Nu deed er zich een nieuwe gelegenheid voor, waarvan de gevoelsgeladenheid ongetwijfeld entoesiasme zou opwekken.

In augustus had de magistraat van Veurne een honderdtal mannen onder de wapens geroepen om zich te verzetten tegen verdere esbatterementen van de beeldstormers op het platteland, buiten de muren. Men sprak van de Veurnse *geuzenjagers*. Maar vooraleer tot enige actie over te gaan had men op 20 augustus een brief gestuurd aan Sebastiaan Matte, met het verzoek al diegenen die in de kasselrij Veurne zich hadden schuldig gemaakt aan plunderingen of andere misdadige handelingen, uit te leveren aan de Veurnse rechtsmacht. Maar Matte die niet bijster veel vertrouwen had in de Veurnse magistraat, omdat die zich als geen ander tegen elk reformatorisch optreden had verzet, antwoordde dat diegenen onder zijn mensen, die beschuldigd waren van dergelijke feiten, zouden geoordeeld worden door de gekonfedereerde edelen.

De dag daarop trokken de Veurnse *geuzenjagers* op verkenning en wisten een viertal verdachten aan te houden. Renaut Ringhooft van Watou, die als leider van een tienkoppige bende een en ander op zijn kerfstok had en reeds op 2 oktober (1566) te Veurne werd opgehangen, Jan Maes van Roesbrugge, Ghislain Baillie van Beveren en Jan Goeghebeur van Elverdinge, een naaste bloedverwant van de Poperingse predikant Gillis Dumont. Men vreesde voor Goeghebeur, dat hij net als Ringhooft op een bepaalde dag aan de galg zou bengelen. Matte en Dumont hadden reeds vanuit

Hondschote een brief geschreven naar de Veurnse magistraat om Goeghebeur vrij te krijgen, met de belofte dat zijn geval zou voorgelegd worden aan de raad van de gekonfedereerde edelen, en dat het resultaat van hun bevindingen zou ter kennis gebracht worden. Na enige aarzeling weigerde Veurne daarop in te gaan.

Daarop besloten de te Hondschote verblijvende predikanten, hun geloofsgenoot met geweld te bevrijden en tegelijkertijd de onwettige Veurnse overheid aan de kant te zetten, zodat zij het bestuur van de stad in eigen handen konden nemen. Daarom werd er een soort verlossingskruistocht gepredikt. De bewoners van de steden en kasselrijen Ieper, Veurne, St-Winoksbergen, Cassel, Belle, van de steden Duinkerke en Burburg en van het land van Alleu werden opgeroepen om zich te verzamelen op 7 oktober te Roesbrugge en zich onder het bevel te scharen van kapitein Denys. Het werd een succes, want een ware toevloed van gewapende kerels, waaronder veel gewezen beeldstormers, kwamen zich aanmelden, in hele groepen tegelijk. Van uit hun legerplaats, langs de boorden van de IJzer, keek de strijdlustige troep op de abdij van de Victorinnen (O.L.V.-ter-Nieuwe Plant) die daar een paar honderd meter verder was gelegen. Dit klooster dat in de 13^e eeuw was gesticht door Elisabeth van Roardsbrugge (oude naam van Roesbrugge) en haar echtgenoot Willem van Bethune, werkte natuurlijk als een rode lap op een stier en vooraleer naar Veurne te trekken drongen zij nog de abdij binnen, plunderden en verwoestten heel de inboedel en mishan-

delden de religieuzen die niet op tijd hadden kunnen vluchten. Een andere groep trok weer naar de abdij van Eversam (Stavele), waar ze opnieuw tot baldadigheden overgingen.

Hoe dat geweld begon te ontaarden, moge blijken uit een gruwdaad die gepleegd werd in Roesbrugge-dorp: de arme schoenlapper Stoppin, die geweigerd had aan een troepje geuzen de sleutels te overhandigen van de kapel die nabij zijn huis gelegen was en waarvan hij het onderhoud verzekerde, werd met handen en voeten aan de deur van het kleine heiligdom vastgespijkerd en afgemaakt met musketslagen. Zijn vrouw werd eveneens gemolesteerd en daarna in een waterput geworpen.

Na deze opwarmertjes ging omstreeks middernacht een bende van ongeveer 4 000 man, van uit Roesbrugge op weg naar Veurne, waar zij omstreeks 4 uur in de morgen de stad aanvielen. Maar daar was men op zijn hoede, want men verwachtte er zich aan dat er een poging zou gedaan worden om de gereformeerde gevangenen te bevrijden en men had voor versterking gezorgd. De opgeroepen regeringstroepen, onder de leiding van Berri, de plaatscommandant van Lo, bijgestaan door een afdeling artillerie, waren te sterk voor de mannen van Denys, die maar licht en gebrekkig bewapend waren en meer uitblonken in terreur en vernietzucht, dan in strategie. Na een paar schermutselingen was Denys verplicht zich terug te trekken in de richting van Hondschote.

In die dagen vestigde zich de predikant Willem de Hollander te Roesbrugge, in de plaats van Sebastiaan Matte, die nu meer te Hondschote verbleef. Broeder Willem, zoals de nieuwe calvinistische voorman ook wel werd genoemd, was afkomstig van Roermond. Aanvankelijk was hij ingetreden in het augustijnenklooster van Dordrecht, maar was naderhand naar het klooster van leper gekomen, waar hij niet speciaal de aandacht trok. Op 18 augustus 1566 wierp hij het kloosterkleed af en vervoegde hij de calvinistische gelederen. Hij sprak beurtelings te Elverdinge, te Roeselare, Mesen, Poperinge en Roesbrugge. Hij richtte een tempel op - al was het hier ook niet veel meer dan een schuur - op het gehucht *Hagedoorn* (gelegen tussen Roesbrugge, Beveren en Oostkapel) die door hem, bijgestaan door Pieter Deberdt, werd ingehuldigd op 15 oktober (1566). Het straatje van de wijk *Hoge Seine* naar de *Hagedoorn* kreeg toen de naam *Calvijnsstraatje*! Ook te Poperinge (Rekhofstraat), Reningelst, Elverdinge, Wijschate, te St.-Rijckers en te Vulveringem (Veurne), te Belle en te Wormhout en nog op vele andere plaatsen werden er vliegenvlug van die noodtempels opgetimmerd. Ze werden beschouwd als de officiële predikatieplaatsen voor de hervormden.

Beperkingen

De groep zgn. „harde“ calvinisten, en velen die onmiddellijk na het akkoord van 23 augustus (1566) reeds blij hadden gegeven van onvoldaanheid, omdat de toegevingen in hun ogen veel te beperkt waren en omdat de gezuiverde parochiekerken niet mochten gebruikt worden voor hun eredienst, terwijl

zij zich dienden tevreden te stellen met hier en daar een keet, de vernieuwde leer onwaardig, waren duidelijk niet bereid zich door om het even welke overeenkomst te laten ringeloren. Maar dit bracht tegenmaatregelen van de overheid met zich mee, met natuurlijk nieuw ongenoegen tot gevolg. Zo ontstond een vicieuze cirkel die ontaarde in een spiraal van wederzijdse plagerijen. Te leper bv. waar Egmont op 20 september een akkoord had afgesloten met de calvinisten, waarin bepaald was dat voortaan alleen maar mocht gepredikt worden door beëdigde predikanten, was er einde september nog niemand beëdigd en toch werd er - soms tot tweemaal per dag - gepredikt door Pieter Hazaert, die om zijn uitdagende en ostentatieve onwil, veroordeeld werd tot eeuwige verbanning uit Vlaanderen.

Pas op 5 oktober legde Karel Ryckewaert als eerste, in aanwezigheid van de leperse stadsmagistraat, de eed af als calvinistische predikant. Op 1 november volgde Dathenus, maar reeds enkele dagen later verliet hij de stad voor goed. Dat wil echter niet zeggen dat hiermee een einde kwam aan zijn bedrijvigheid, wel integendeel: baron van Rasseghien, gouverneur van Rijsel, liet de landvoogdes naderhand weten dat Pieter Dathenus op het einde van november het hele gebied van de Midden-Leie bewerkte, met als gevolg dat de sektairen er steeds stoutmoediger werden. Toen bovendien in de nabijheid van Roubaix, vijf gewapende mannen werden aangehouden, die zich „soldaten van Kristus“ noemden en die bekenden dat een zekere Cornille, smid-predikant, uit de nabijheid van Bondues, de calvinisten van wapens voorzag en ook te leper in diezelfde periode een hoeveelheid wapens en munitie werd in beslag genomen, was het duidelijk dat men afstevende op gewapend verzet.

Wegens de voortdurende flagrante ongehoorzaamheid vanwege de hervormden, werd te leper door de stadsmagistraat de vrijheid van de calvinisten aan banden gelegd: predikaties en huwelijksplechtigheden mochten voortaan alleen maar op zonen feestdagen gebeuren, en doopsels en begrafenissen volgens de nieuwe ritus mochten alleen maar in beperkte kring plaatsvinden. Bovendien werden er strengere straffen voorzien voor de verkoop van verboden boeken, terwijl de calvinistische school die aldaar was geopend, werd verboden en de afvallige priester die er les gaf, uit de stad werd verbannen.

Door Margareta van Parma die goed ingelicht scheen, werd op 4 december een ordonantie gestuurd naar de stad en de kasselrij van leper, waarin werd vastgesteld dat de hervormden regelmatig optraden bij diensten die niet in de tegemoetkoming van 23 augustus waren voorzien. Zij verbood uitdrukkelijk dopen, huwelijken en begrafenissen in gereformeerde zin, alsmede synodes, konsistories en calvinistische scholen en tenslotte het optreden van vreemde en verbannen predikanten.

De „harden“, die voorspeld hadden dat de regering niet betrouwbaar was en alleen maar toegevingen had gedaan om de calvinistische strijdlust tot bedaren te brengen en te gepaste tijde weer beperkingen zou invoeren, schenen gelijk te krijgen. De reactie

getuigde dan ook weer van een nerveuze kombativiteit en een zoeken naar eigen affirmatie. Daarom werd er nog meer dan voorheen te leper door calvinisten gedoopt en huwelijken ingezegend en in de stad werden manifestaties gehouden zoals dat ook kort voor de beeldenstorm was gebeurd.

Toch durfde leper niet met strenge hand tegen de aanhangers van de nieuwe religie in te gaan, omdat het moeilijkheden vreesde, in acht genomen dat zeer velen uit de kasselrij aanhangers waren van de nieuwe leer. En precies omdat de calvinisten in al hun overtredingen van plakaten en overeenkomsten, en in het bijzonder nog tijdens de beeldenstorm zo weinig tegenstand hadden ondervonden, leidde dit tot een ongegronde zelfoverschatting en meenden zij in hun naïefheid over een veel grotere macht te beschikken dan het in feite was. Zo gaven zij vaak blijk van een onverantwoorde roekeloosheid en werden er allerlei provokaties gepland.

R.A.B.

Volgende maal:
*Opstandige strijdlust
Wattrelos werd Waterloo*

HET FEESTKOMITEE DANKT !

De prachtige maquette van de „Mooie Molen“ die op de Roesbrugse folkloristische hoevefeesten te zien was. De konstruktie van het onderstel, een nauwkeurig schaalmodel van het nog bestaande molengebouw, werd uitgevoerd door Joël Deroo. De molen zelf was even ontleend te Dadizele.

Het feestkomitee stelt er prijs op iedereen hartelijk te bedanken die bijgedragen heeft tot het welslagen van het hoevefeest, dat met zijn gesmeerde organisatie in staat gebleken is bijna 6 000 bezoekers op te vangen. Een waardige aanloop voor de decenniumviering (10-jarig bestaan) van toekomstend jaar !

**de grootste keus
behangpapier**

de grootste keus
DEKENS
DONSDEKENS
DEKBEDDEN
BESCHERMHOEZEN
HOOFDKUSSENS

WOONINRICHTING

schoonaert

Tel. 057/33 40 86

Bruggestraat 3 - 5

8970 POPERINGE

**HET
KWALITEITSMERK**

Oliën en
smeermiddelen

voor : GASOIL - diesel
- verwarming

FUEL-OIL
BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Blekerijweg 33-35

8994 PROVEN

Tel. 057/30 04 13

Maximum opbrengst voor uw spaargeld

5,25 % + 2,75 %

Basisrente Getrouwheidspremie*

VANAF DE 1^e FRANK

op een spaarrekening van **N.V. ASPA**
private spaarkas van de groep ARGENTA

Tot 50.000 fr. intresten belastingvrij

* De getrouwheidspremie wordt toegekend voor alle plaatsingen
die gedurende 12 opeenvolgende maanden behouden blijven.

**ARGENTA-KANTOORHOUDER
KRIS ROSSEEIJW**

Provenplein 48, 8994 PROVEN

Tel. 057/30 03 55

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

VERZEKERINGEN
PRINZIE
BELEGGINGEN
PRINZIE
PVBA ZAKENKANTOOR
PRINZIE

Provenplein 39A, 8994 PROVEN

Tel. 057/30 09 01 - 30 09 02

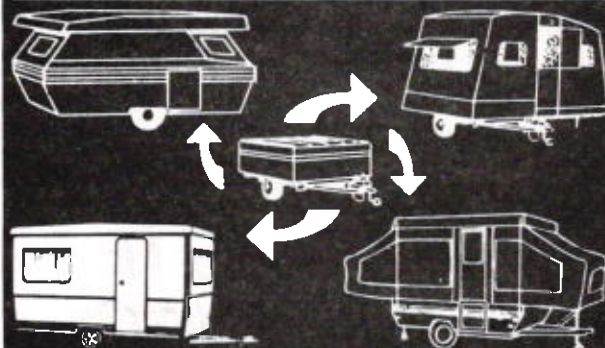
na de diensturen : 30 03 26 - 30 02 58

Alle verzekeringen en
geldplaatsingen
onder **staatswaarborg**.

**DECUYPER
POPERINGE**

de vouwcaravanspecialist van België

plooibare caravans in overvloed

Ieperstraat 69 en 124 8970 Poperinge Tel (057) 33 37 74

Michel BAELDE

Bankelindeweg 29 C

8994 KROMBEKE

CENTRALE VERWARMING

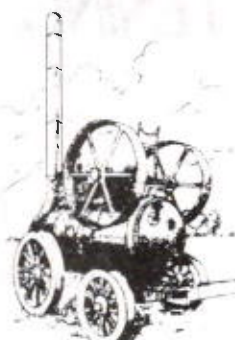
ASFALTBEDÉKKING

KEUKENS — SANITAIR

ALGEMEEN ONDERHOUD VAN GAS-
EN MAZOUTBRANDERS

HOUTSKOOL

Telefoon 057/40 05 43

Dr. A. DEMEY - vervolg Dood, maar niet vergeten

In 1863 was dokter Demey zwaar ziek gevallen en hoewel hij nog herstelde werd hij nooit meer wat hij vroeger was geweest. In de volgende jaren ging de aftakeling geleidelijk verder en op 29 oktober 1870 gaf hij de geest in de instelling waaraan hij de beste jaren van zijn leven had gewijd.

Bij testament, waarover zijn familie jarenlang zou bakkeleien, kwamen de baden in het bezit van zijn neef Aloysius Duchaussoy, die naderhand intrad bij de dominikanen, waardoor deze religieuze orde werd betrokken bij het beheer van deze inrichting. In 1883 tenslotte werden de baden verkocht aan de *Compagnie Générale des Eaux Minérales et des Bains de Mer*. Datzelfde jaar werd het stoffelijk overschot van dokter Demey van het kerkhof van Saint-Gervais overgebracht naar een vleugel van het kuuroord dat hij een grote bekendheid had gegeven.

Te Saint-Gervais wordt de naam van dokter Aloysius Demey, de zoon van een eenvoudige Roesbrugse slager, nog altijd in ere gehouden, maar de plaats en de precieze datum van zijn geboorte, alsook details omtrent zijn afkomst, zijn er nog altijd onbekend.

Roger-A. BLONDEAU

KLEINE FISCALE KRONIEK

Genieten van belastingverminderingen !

Er bestaan tot het einde van dit jaar nog een paar mogelijkheden om de belastingen te drukken, en dit zeer waarschijnlijk voor de laatste keer. Verlenging van die maatregelen moeten we niet verwachten, want ze hebben niet het verhoopde economische resultaat opgeleverd. Maar we raden toch aan er nog een laatste keer van te profiteren.

Het gaat om :

1°.- Vernieuwingen, veranderingen, aanpassingen aan woonhuizen gedaan vóór het einde van 1985, die BTW inbegrepen min-

stens 100.000 fr. bedragen. De aftrek belooft 20 t.h. van het uitbetaalde bedrag. Het moet gaan om een woning gebouwd vóór 1960. Het werk en de materialen moeten geleverd worden door een geregistreerde aannemer. De werken mogen niet gefinancierd zijn door een lening met schuld-saldoverzekerings, waarvan de premie in mindering van de inkomsten wordt gebracht ;
2°.- De aankoop van bepaalde aandelen of erkende certificaten van een Belgisch Gemeenschappelijk Beleggingsfonds, gedaan vóór 1 januari 1986, die aftrekbaar zijn tot beloop van 40.000 fr. per belastingsplichtige, plus 10.000 fr. voor de echtgenote en evenveel voor de kinderen en andere personen ten laste. Vraag inlichtingen aan uw bankagent.

Serge BLONDEAU

Fiscaal Adviseur UFSAL - tel. 057/30 01 44

BEVEREN-IJZER - STAVELE

BURGERLIJKE STAND

Huwelijken :

- Bernard Cordenier van Watou met Monique Temperville van Stavele.
- Patrick Decadt van Ieper met Hildeke Vandenberghen van Stavele.

Huwelijksaankondiging :

- Andy Devrome van Houthulst met Mia Vandeputte van Beveren.

Overlijden :

- Paula Verbrigghe, 42 j., echtgenote van Daniël Feryn van Stavele.

TE KOOP

- **BROMFIETS PUCH MONZA SDX**
50 cc, in goede staat. Zich wenden :
Bergenstraat 14, Roesbrugge
tel. 057/30 03 79.

GEVONDEN

- **HALSKETTING**, gevonden op de weide na de Hoevedag te Roesbrugge.
Terug te krijgen in de Drukkerij.

ROESBRUGGE-KERMIS

VRIJDAG 30 AUGUSTUS

te 20 u. prijskaarting bij Mevr. J. Deroo
VRIJDAG 30 & ZATERDAG 31 AUG.
prijskaarting t.v.v. W.T.K. Karel de Blauwer
in café „De Gouden Arend“

ZATERDAG 31 AUGUSTUS,
ZONDAG 1 & MAANDAG 2 SEPT.
prijskamp vogelpik in café „Sportwereld“

ZATERDAG 31 AUGUSTUS
van 15 tot 17 u. Prijskamp in het lijnvisseren
te 20 u. Lustrumbal Chiro-Haro bij P. Gunst

ZONDAG 1 SEPTEMBER
tentoonstelling van het bloementapijt
te 14 u. kermis-schieting staande pers
te 15 u. straten-loopkoers voor niet-aangesloten. Inschr. bij E. Vandewalle
vanaf 15 u. schattenjacht tot 12 j.
te 16 u. wandelconcert
te 17 u. badkuipenrace & waterspelen
te 20 u. Jazz-band uit Poperinge
te 20 u. kermis t-dansant bij P. Gunst

MAANDAG 2 SEPTEMBER
te 14 u. gratis ritten op de draaimolen
te 15 u. ballonwedstrijd in het Poortegat
te 19 u. bowling door de uil
in café „De Sportwereld“
te 19.30 u. prijskaarting bij P. Gunst

DINSDAG 3 SEPTEMBER
te 19 u. zoekwedstrijd en volksspelen

DONDERDAG 5 SEPTEMBER
te 19 u. bowling door de uil
in café „De Gouden Arend“

VRIJDAG 6 SEPTEMBER
te 19.30 u. prijs-schieting aan de liggende
wip in zaal „Kristen Volkshuis“
te 20 u. vogelpiktornooi „De Gouden Arend“

ZATERDAG 7 SEPTEMBER
te 14 u. prijs-schieting aan de staande pers
ZATERDAG 14 & ZONDAG 15 SEPT.
boterkaarting t.v.v. Bond Gepensioneerden
in zaal „Kristen Volkshuis“

ZATERDAG 21 SEPTEMBER
te 20 u. kermis-smijting voor de Gildepickers
in café „Kristen Volkshuis“

**NU EEN ZICHT-
EN SPAARREKENING.**

**LATER EEN VOORDELIGE
LENING.**

ASLK
we doen met je mee

Agentschap ROESBRUGGE-HARINGE
Prof. O. Rubbrechtstraat 14 - Tel. 057/30 08 66
Kantoorhouder : Johan DEGRAEVE

TERUG NAAR SCHOOL

nieuwe gamma
BUREELLAMPEN

modellen
vanaf 395 fr.

J. CAPPOEN-GANTOIS
Prof.O.Rubbrechtstraat 12
8990 ROESBRUGGE

AKTIVITEITEN EN VERMAKELIJKHEDEN MAAND SEPTEMBER

Kaartingen

- Beveren, bij R. Maelstaf
dinsdag 10 september
konserverkaarting
- Haringe, in de schoollokalen
woensdag 11 september
puntenkaarting „Derde Leeftijd“
- Stavele, bij G. Dequeker
vrijdag 13 september
zesde puntenkaarting
- Roesbrugge, bij P. Gunst,
dinsdag 24 september
puntenkaarting „Derde Leeftijd“
- Haringe, in „Sint Jozef“ bij Cecile Ryon
zaterdag 28 en zondag 29 september
start kaartseizoen met prijskaarting
voor de leden en nieuwe leden

Vogelpik

- Haringe, in „Sint Jozef“ bij Cecile Ryon
zaterdag 7 en zondag 8 september
start nieuw vogelpikseizoen.
- Roesbrugge, bij P. Gunst
zaterdag 14 september
vogelpiksmijting voor de leden
- Roesbrugge, in „De Gouden Arend“
zaterdag 28 september
vogelpiksmijting voor de leden.

Dansavonden

- Stavele, bij Gebr. Dekersgieter
zondag 1 september
Dansavond met discobar „Cosmos“
t.v.v. „Dag van de landbouw“
- Beveren, in de H. Hartzaal
zaterdag 7 september
Kermisbal met discobar „Black-Tiger“
- Beveren, bij R. Maelstaf
zondag 8 september : Beveren-kermis
Amusementsmuziek met „Bobby Kerel“

Bolling

- Beveren, bij R. Maelstaf
8, 9 en 10 september
3-daagse bolling met naturaprijzen
bekorting op dinsdagavond

K.V.L.V.

- Op zondag 29 september vieren we ons
60-jarig bestaan. Uitnodiging volgt.

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND

Geboorte :

- Coutteure Severin, d. v. Paul en Erna
Bouckeljoen.

Overlijdens :

- Lucien Weemeeuw, 87 j., weduwnaar
van Godelieve Vitse.
- Bart Pattyn, 8 j., zoontje van Raymond en
Hilda Carbon.

Huwelijken :

- Maria-Christina Leys van Roesbrugge-
Haringe met Johan Lagatie van Veurne.
- Lily Leys van Roesbrugge-Haringe met
Carlo Dequidt van Proven.

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

De met veel bla-bla aangekondigde Onderzoekskommissie die de verantwoordelijkheden in het Heizeldrama moest vastleggen (intussen 39 doden!), is van een kale reis teruggekeerd. Onze minister van Binnenlandse Zaken, Monsieur Charles Nothomb, de beschermheer van Monsieur Happart, wist te vertellen dat hem geen schuld treft; dat de burgemeester van Brussel er niets kon aandoen; dat de generaal van de rijks-wacht en de hoofdkommissaris van politie hun plicht hebben gedaan en dat er niemand dient gestraft, tenzij misschien een jonge wachtmeester die een verkeerde telexverbinding heeft tot stand gebracht! Daarom heeft minister Nothomb geweigerd ontslag te nemen, des te meer daar premier Martens in volle Kamer betuigde dat er „geen enkel lid van de regering een politieke fout heeft gemaakt“! Jean Gol, de leuke Franstalige liberaal was het daarmee roerend eens, want hij klapte entoesiast in de handen, dat heeft toch iedereen op de televisie gezien.

Maar 's anderendaags gaf Jean Gol, tot grote konsternatie van iedereen (of was het afgesproken spel?) zijn ontslag als minister, enkel en alleen omdat Nothomb dat niet had gedaan! Niemand had dit blijkbaar verwacht, zelfs niet zijn eigen vrouw, die het nieuws over de radio vernam. Toen Jean Gol thuis kwam werd hij onmiddellijk met zijn neus op de feiten gedrukt. Hij moest toch weten dat ze de centen van het ministerschap maar moeilijk konden missen, nu de veranda moest vernieuwd worden, het zwembad nog niet af was en de kinderen zo'n dure vakantie hadden gekozen. Maar mevrouw Gol was spoedig gekalmeerd toen haar man het haar had uitgelegd: het ging immers om een verkiezingsstunt!

Vier jaar geleden zijn de Liberalen mede aan de macht gekomen dank zij hun uitdrukkelijke belofte dat de belastingen zouden verminderen. We hebben intussen allemaal aan de lijve ondervonden wat ervan terecht gekomen is. Ze wisten dan ook heel goed dat hun woordbreuk door de kiezers zou bestraft worden en ze hebben hun voorzorgen genomen: in extremis werd een kleine belastingvermindering in een wetsontwerp opgenomen. Hun eigen minister van Financiën heeft gezegd dat die vermindering alleen maar uitvoerbaar was mits KOMPENSATIES! Daàrom moest de regering vallen op een moment dat de belastingvermindering nog kon gestemd worden, maar waarop er voor het opmaken van de begroting van 1986, waarin de compensaties (nieuwe inleveringen!) zouden ingebouwd worden geen tijd meer overbleef. Die komen pas na de verkiezingen!

„Slim bedacht“, zegt Gusta, „maar of het zal helpen is een andere kwestie!“

Ik denk het ook,
Pol

MEDISCHE PEDICURE
MANICURE

Sabine CAPPOEN

Prof. O. Rubbrechtstraat 12
8990 ROESBRUGGE

Verzorging aan huis

Enkel op afspraak : 057/30 05 94

Stoelen en tafels
Vlechtwerk
Biezen en riet

Paul Rappelet

Roesbruggestraat 4
8994 PROVEN

Tel. 057/30 04 63

GARAGE NEVEJAN KROMBEKE

- VW GOLF '83 (benzine)
- FORD FIESTA '82
- FORD TAUNUS '79 (4 d.)
- DATSUN NISSAN

Tel. 057/40 00 35

PEDICURE

Mevr. Vandewalle-Decaestecker
Veurnestraat 11
8980 Vleteren (Oost)

Op afspraak : tel. 057/40 01 01

Ook verzorging aan huis

Woensdagnamiddag gesloten

Alle voetverzorgingsprodukten
en benodigdheden.

De vakantie is voorbij !
Is er reeds een lijstje opgemaakt
van wat uw schoolgaande kinderen
zoal nodig hebben ?
Nee ! Misschien helpt dit :

stevige schoenen
boekentassen - valiezen
bottinen - botten
sportschoenen plus uitrusting

Schoenen Ig. PARENT - MOYAERT

Prof. O. Rubbrechtstraat 35
8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 20

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREEVE

't Wos binst de laatsten oorlooge dat Risten Schaveel van Leisele hadde gaan helpen met zyn broere die boerde te Woesten aan „De Wuppe”. Risten hadde daar è pond butter en è stik zwynvelees è kreegen en z'hadden dat in è 'n ouden baalzak è draaid en olzoo vanachter op zyn veeloo è monteerd.

't Wos ferme de wind op voor Risten en è wos ol 't gat of ols 'n in Elzendamme kwam...

Risten stopte djuuste vóór de brugge en ging binnen in „De Landing” te Bertens Stekkers. Natuurlijk pakte Risten zyn marchandieze mee naar binnen ...

„Durf je gy uitzynen in zulk weere!” lachte Marie, Bertens wuuf.

„k Hèn hier entwot mei, waarme da'k rap naar huis moeten!”, zei Risten.

„Je ga nog moeten wachten, wei!” zei Marie ... „want 'k zien dat er djuuste twee kontroleurs toekommen aan de brugge!”

Risten loerde van bachten de bris-biezen deur de venster. Marie's katte kwam teegen zyn beenen laaien en van nerveusiteit wos'n ze teweeg è wup te geeven, maar er schoot meteen entwot in zyn gedacht ...

„Marie, geeft è keer Bertens duivenmande, 'k gaan è riesche doen!” zei Risten.

Marie haalde rechtuit de mande en ols ze weerekeerde hadde Risten ol zyn ravitaillement uit de zak è daan en stoeg met de katte in zyn armen ...

„k Gaan ze geen zeer doen wei!” zei Risten en è zette z'in de mande, legde de zak erover en deed de mande weere toe.

„Ols 't lukt, ga 'k niet lange weg zyn!” zei Risten in 't buitengaan ... Met de mande van achter op zyn veeloo reed'n de brugge op ...

„Hela, makker, stoppen!” riep de grootsten van de twee ... „wuk zit er daar in die mande?”

„n Katte” zei Risten.

„Ja, we kennen dat ol!” grijsnlachte de kontroleur en è trok de mande open ... met dezelfde gang sprong de katte uit ol spuigen en klauwen en liep weere ol achter d'herberge weg ...

„Zie ja dat nu!” riep Risten ... „wuk moet ik nu doen?”

„Weere trachten te pakken ennée!” lachte de kleinsten.

Ol leelyk kyken en gebaren te grollen keerde ie weere om de katte ... Maar ols'n binnen wos, stak n'ie zyn marchandieze zeere in de zak, knoopte hem toe en stak alles in de mande ...

„k Gaan nu nog mien pinte uitdrinken en 'k zyn weg!”

„Leest 'n Onze Vader!” zei Risten in 't buitengaan. Met de duivenmande weere op zyn veeloo reed hij rechte naar de kontroleurs toe.

„k Hèn ze nu in de zak è steeken, wei!” lachte Risten ..., en toe è bonden ... kykt maar, ze ga nu niet meer uitspringen!”

„Maakt da'je weg zyt met die vuile beeste!” riep de grooten.

„Merci!” riep Risten ol weggrijden en tuschen zyn tanden weg zei'n nog è zwaar woord dat ze best niet hoorden ...

KWAAK

Bij Siera kunt u zelf kiezen.

V 2000 • de meest precieze beelden ter wereld • omkeerbare cassettes... zo voordelig.

VHS • over de hele wereld bekend • grote keuze van vooropgenomen cassettes.

SIERA
vertrouwde kwaliteit
vertrouwde service

Kom even langs voor een demonstratie. Er zijn 5 modellen V 2000, waaronder een draagbaar en een stereo 2 x 8 uren. En 3 nieuwe VHS video recorders waaronder een hifi stereo. Neem de TV programma's op om gezellig later ernaar te kijken.

JOS. CAPPOEN-GANTOIS

Prof.O.Rubbrechtstraat 12 - 8990 Roesbrugge • 057/30 05 94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever : Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 - 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30 03 79 Prk. 000-0904677-55

DE IJZERBODE

Informatieblad
voor de dorpen :Roesbrugge-Haringe
Proven-Krombeke
Stavele-Beveren

Verschijnt maandelijks : behalve in augustus

Folklore in de Westhoek

OKTOBER of WIJNMAAND

De tractor rijdt de aardappels uit en
morgen zal de boer het stoppelveld ploegen.

Een andere benaming voor oktober is „Aarzelmaand”, omdat het jaargetijde als het ware aarzelt, teruggaat, nu de herfst zijn intrede heeft gedaan. Ook „Reuzelmaand” staat voor oktober en dat laat zich misschien verklaren omdat thans het slachten een aanvang zal nemen. Ook hoort men weleens „Zaaimaand” nu het winterkoren aan de aarde wordt toevertrouwd.

Sint Bavo

Op 1 oktober staat Sint Bavo vooraan het lijstje en dat is een belangrijke datum : Sint Baafmis of Bamis. Nu moet men op geen lekker weertje meer rekenen. De dagen zijn kort en vaak bedekt mist het land of spreiden wolkenzwangere luchten zich uit in een scherm van lome regenvlagen.

En vroeger verviel op deze dag de pacht van hoeven en landerijen. Zodat de volksmond meende dat er in het jaar twee kwade momenten waren :

*Pasen als men moet zeggen,
en Bamis als men moet leggen.*

Eertijds te Lampernisse

Einde september, begin oktober zond de boer zijn koewachters naar het maaigras om er de koeien te wachten.

Tegen regen en wind beschermden zij zich met een „vlake”, een schutsel van stro, riet of biezen geplaatst tegen een rechtstaande stok.

De jongens riepen naar elkaar en zongen onder het kletsen van hun „djakke” een liedje :

*Koewachter, duivel,
Hoe lage zit de zonne wel ?
Drie uur en een minute
Geef de koewachter een dikke vette stute.*

Sommige van deze koewachterskreten groeiden later uit tot „arbeidsliederen”, die het ritme of de maat aangaven tijdens het werk op het veld.

Over de Schreve

We schrijven 2 oktober en dan roept Sint Livinus zijn getrouwen niet alleen naar Boeschepe, maar vooral naar Soks waar hij

sinds 1640 wordt vereerd. Van heinde en verre komen de bedevaarders om water te putten uit de bron „doopkuil van Sint Leodegum”. Dit water werd sedert onheuglijke tijden een genezende kracht toegeschreven. Omdat de heilige de bestrijder is van oogpijn en noem maar andere kwaaltjes van die aard, bevochtigden de gelovigen hun ogen waarna beweerde werd dat het zicht daadwerkelijk klaarder werd.

Sint Lieven eindigde zijn dagen in 657 en is naar de legende luidt naar zijn graf gelopen met zijn hoofd in zijn handen.

De oorsprong van de bedevaarten in ons land zou naar het oordeel van eminente volkskundigen opklimmen tot de 12^e eeuw met een konstante inzinking in de 16^e en een hernieuwde bloei vanaf de 17^e eeuw. Het is vanaf die tijd dat gewijde zaken huistoe werden genomen als medailles die het beeld of de relikwie van de heilige hadden aangehaakt, gewijde broodjes die men te eten gaf aan zieken of aan dieren, of water uit een wonderdadige bron.

In dit laatste geval werd ook de bedevaart naar Soks genoemd.

Sint Lucas

Een voornaam patroon is de Evangelist Sint Lucas, die de geneesheren, de schilders en de notarissen onder zijn hoede heeft genomen en door hen gevierd wordt op de 18^e.

Lucas was geneesheer van beroep en er wordt beweerd dat hij de schilder zou zijn van afbeeldingen van de Heilige Maagd, die in de katakomben werden aangetroffen en waaraan tal van vrome legenden zijn verbonden.

Als schrijver van het Evangelie en van de Handelingen (Acta) der Apostelen, was hij dus de aangewezen heilige om de patroon te zijn van de notarissen.

Tevens stonden de beroemde schildersgilden uit de middeleeuwen onder zijn bescherming.

En daar komt Sint Krispijn

Deze heilige stond weleer in rozegeur te leper, waar hij door de schoenmakers werd vereerd, want het heet dat Krispijn het edele

Op de laatste zondag van oktober wordt te Beauvoorde Sint-Hubertus gevierd.

beroep van lapper had uitgeoefend in Frankrijk en wel te Soissons.

Toen hij in Vlaanderen verscheen om er het geloof te prediken, werd hij er op snode wijze behandeld. Hij stierf de marteldood met schoenmakerselzen doorstoken. En alsof die gruwelijke daad nog niet volstond werd zijn huid gelooit, waaruit de moordenaars riemen sneden.

Sint Krispijn is dus de patroon van het schoenmakersgild maar niemand wist op welke dag zijn feest kwam. 't Is op een maandag, beweerde meester Pikdraad, en om zeker te zijn hem niet te missen, dienden ze hem op al de maandagen van het jaar.

Sint Hubertus te Beauvoorde

Ofschoon de feestdag van deze vermaarde (Ardeense) heilige pas op 3 novem-

ber valt, steekt hij zijn neus binnen Beauvoorde op de laatste zondag van de maand oktober. Paarden en honden worden dan gezegend en het schone feest eindigt met een lange tocht door de Westhoek.

Reeds van in de middeleeuwen is Sint Hubertus de patroon van de jagers en de beschermheilige van al wie door razende of dolle honden gebeten wordt. Het was een gewoonte om tijdens de vroegmis van zijn feestdag broodjes te wijden. Om van hondenbeten bevrijd te blijven moesten ze nuchter geten worden.

Destijds was in onze gewesten volgende gebedje bekend :

*Ons Heere wandelde langs het land
Zonder roe of stok in zijn hand,
Er kwam daar een kwaden hond
Den kwaden hond stond stille
Door Heere Jezus en Sint Hubertus wille.*

Over deze in heel Europa bekende heilige wordt een mooie legende verteld : „Toen Hubert op een Goede Vrijdag op jacht was in de uitgestrekte wouden van de Ardennen zag hij plots voor zich een reebok, die een glanzend kruis tussen de hoornen droeg. Hubertus begreep het teken, hij viel op de knieën en liet zich dopen. Zo werd hij de patroon van de jagers en de beschermers tegen de razerij van honden.”

En het weer ?

Er blijkt niet veel te vertellen want 't komt telkens op hetzelfde neer. We beleven donkere dagen en 't kan er wel eens nat aan toegegaan. Opgesapt dus voor ziekten en verkoudheden, want :

*In oktober veel regen,
Voor 't kerkhof een zegen !*

Dat klinkt nogal luguber, weshalve we beter zeggen :

*Brengt oktober veel vorst en wind,
Zo zijn januari en februari zeer mild.*

Jack VERSTAPPEN

Kleine fiskale kroniek

Onwettige aanslagen en bezwaar

Het gebeurt wel meer dat men van de belastingdiensten een zgn. „Bericht van Wijziging” ontvangt, waarin op willekeurige wijze kosten worden verworpen.

Zo wil men b.v. slechts 50 t.h. van het faktuurbedrag van de verwarmingskosten aanvragen, i.p.v. 60 t.h., zoals men op de afrekening, gevoegd bij de aangifte, vermeld had.

De telefoonkosten worden van 80 t.h. op 70 t.h. gebracht, de elektriciteit en sommige andere bedrijfslasten worden eveneens verminderd. Het is duidelijk, er moet een supplement komen !

Zonder de preciese omstandigheden van uitbating te kennen, zonder onderzoek, zonder vraag om inlichtingen wordt bij niet-akkoord, toch maar getaxeerd op hetgene was voorgesteld.

Men mag echter niet uit het oog verliezen dat de administratie niet willekeurig mag tewerkgaan en dat de bewijslast voor aangebrachte wijzigingen berust op de administratie. Aanslagen die gegrond zijn op dergelijke willekeurige wijzigingen in ontvangsten of uitgaven zijn onwettig !

Daarop bestaat er maar één antwoord : bezwaar aantekenen. Dat kan gebeuren met een gewone brief te schrijven aan de Heer Directeur der belastingen te Brugge (zie adres op aanslagbiljet), waarin men de willekeurige verwerping van kosten aanklaagt. De zaak wordt dan opnieuw aan een onderzoek onderworpen door de Inspecteur van de Geschillen, die in dergelijke gevallen meestal een ontlasting beveelt.

Serge BLONDEAU

Fiskaal Adviseur UFSAL - tel. 057/30 01 44

DE BETERE MEUBELZAAK en BETERKOOP

kwaliteitsmeubelen en service

- alle inrichtingen (woning - woonzaal - burelen en horeca)
 - schrijn- en timmerwerken + bekleden van dakgoten (gratis bestek)
- Tel. 057/30 05 01

**Speelgoed
Speelgoed
Speelgoed**

SINT-MAARTENSFEEST

allierhande speelgoed
en nieuwigheden

Huis WULLUS
Prof.O.Rubrechtstraat 65
ROESBRUGGE

Steeds voordelige prijzen
Kom zien - Vrije ingang
Maandag gesloten

DAVIDSFONDS IJZERWEEDE Pater Luc Versteyleen

Pater Luc Versteyleen, s.j. houdt op vrijdag 25 oktober te 20 u. in het Parochiaal Centrum te Krombeke zijn voordracht over „Hoe overleven wij vanuit kristelijke principes de crisis om ons heen ?”.

Hij is bekend om zijn voordrachten, zijn activiteiten om meer medemenselijkheid en voor de vrede, zijn medewerking aan de groene fietsers, om verkeersveiligheid voor voetgangers en fietsers af te dwingen, om zijn deelname aan de gesprekken in de oude brouwerij te Viersel, ... Hij is tevens de auteur van „Doodgewoon een mensenkind”, „Zien-derogen averechts”, „Logboek van Kartouchke”, „We hebben ze niet meer alle vijf”, „De Morgenmensen” en van „Vliegers over de ellende”, alsmede van „Ga naar de straten en de pleinen. Kerstmis in de Begijnenstraat” (na zijn kort verblijf in de gevangenis aldaar).

Deze gespreksavond wordt ingericht door DF-IJzerweelde i.s.m. K.A.V.-K.V.L.V. van Krombeke en met de Werkgroep voor Natuurleefwijze in de Westhoek. Toegang : 70 fr., leden van inrichtende verenigingen : 50 fr.

bij

HOBBY-BOUW

VERMEULEN HUGO - AANNEMER BOUWWERKEN
Obterrestraat 56, 8994 PROVEN - tel. 057/30 06 74

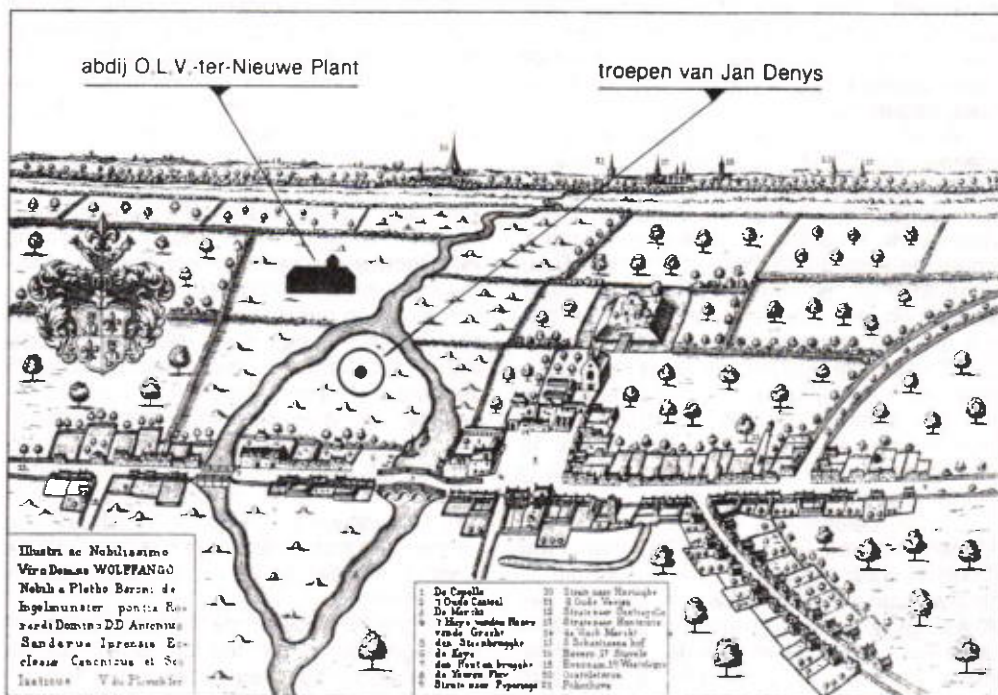
alle bouwmaterialen — vloeren — faïences
verhuur materieel — Rubson-produkten — slerkelen
DAN DENKT U BEST AAN HOBBY-BOUW

- ★ grote keuze
- ★ goede kwaliteit
- ★ interessante prijzen
- ★ raad en voorlichting

Beelden van vóór, tijdens en na de reformatie !

Opstandige strijdlust

Hazaert van zijn kant wilde kost wat kost Ryckewaert terug vrij krijgen omdat laatstgenoemde de enige predikant was, die men te leper ter beschikking had. Daarom werden de volgende dag, 16 december (1566), alle gewapende calvinisten uit de omliggende plaatsen te Meseu verzameld om ermee

Beeldkaart van Vaast du Plouich voor de Flandria Illustrata (1644) van Sanderus, waarop hier de plaatsen zijn aangeduid waar de abdij van O.L.V.-ter-Nieuwe-Plant zich bevond en waar op 20 december 1566 de geronselde troepen van Jan Denys gelegerd waren.

naar leper op te trekken, Ryckewaert te bevrijden en misschien zelfs de stad volledig in te nemen, want een ommuurd steunpunt in handen krijgen bleef de felste wens van de rebellenleiders. Een van hun aanhangers, Jan Hief van Mesen werd naar leper gestuurd om de toestand te verkennen en de in de stad verblijvende of wonende calvinisten in de aktie te betrekken, aangezien men op hun hulp diende te rekenen om binnen de muren te geraken. Alleen wanneer er onraad dreigde moest Jan Hief onmiddellijk terugkeren om zijn makkers te verwittigen. En aangezien hij niet terugkeerde, verdeelde de bende - die zich vooraf nog tegoed had gedaan aan een stevige maaltijd in het klooster van Mesen - zich in meerdere groepen om minder op te vallen, en drongen zij in de nachtelijke duisternis door tot een halfuur gaans van leper. Maar predikant Ryckewaert die helemaal niet gevangen zat en van de voorgenomen onderneming op de hoogte werd gesteld, die bovendien een afschuw had van nutteloos geweld, stuurde een boodschapper naar de oprukkende bende om de juiste toedracht te vertellen en verder ingrijpen af te raden. De felste vechtersbazen die teleurgesteld waren omdat de aktie afgelast was, wilden in kompensatie onmiddellijk de nabijgelegen abdij van Voormezele plunderen, maar sommige van hun makkers, die minder gebrand waren op nieuwe baldadigheden wisten dat te verhinderen. Wel werd een soldaat van het leperse garnizoen, die als verkenner was uitgezonden, door de bende woestelingen gevangengenomen. Kapitein de Laval wist hem echter spoedig vrij te krijgen: hij arresteerde twee her-

vormde inwoners van Mesen die te leper verbleven en stelde voor de gevangenen uit te wisselen, wat dan ook prompt gebeurde.

Dat alles toont aan hoe godsdienstig fanatisme ontaard was in een opstandige strijd-lust die tot alles in staat was. Dat was de aanleiding voor de leidende kringen uit de hervormingsbeweging om een serieuze militaire actie te plannen die zou laten blijken hoe machtig de hervormden eigenlijk wel waren, waardoor men drukking kon uitoefenen op de regering. Het was een onzekere onderneming, maar het devies van graaf Hendrik van Brederode was dan ook *peut-être*!

Wattrelos werd Waterloo

De gekonfedeerde edelen met de ruwe en geweldadige Brederode aan het hoofd, die van de vechtlust van de oud-beeldstormers wilden profiteren om met een militaire aktie hun macht aan de centrale regering op te dringen en hun positie te verbeteren, hadden besloten een eerste poging te wagen met het beleg van Valenciennes te breken en daarna zich van Doornik meester te maken. Het geld dat men verzameld had als gevolg van het driemiljoenrekwest, en waarin Brederode een bijdrage had geschonken van 10 000 kronen, zou gebruikt worden om wapens te kopen. Indien dit niet volstond, dan was het calvinistische Doornik bereid financieel bij te springen.

Valenciennes, waar de gereformeerde predikanten Guido de Bray en La Grange, zich met hun aanhangers neuster gemaakt hadden van het stadsbestuur, had de toe-

gang ontzegd aan een op hen afgezonden regeringsgarnizoen en dus blij gegeven van openlijk verzet en opstandigheid tegen het wettelijk gezag. Op 23 november (1566) werd de stad op bevel van de regentes Margareta omsingeld. Filips van St-Aldegonde, heer van Noircarmes, militair bevelhebber en bekend om zijn trouw aan Filips II, kreeg de opdracht het beleg in stand te houden tot de stad, uitgehongerd, zich overgaf.

Ter uitvoering van de bevrijding van Valenciennes was op 16 december te Nieuwkerke een vergadering van predikanten (ook ministers genoemd) uit Mesen, Bondues, Belle, Steenwerk, Waasten en Ieper, enz. belegd, onder de leiding van Pieter Dathenus. Daar werd besloten dat mannen zouden geronseld worden om een troepenmacht samen te stellen die zou optrekken tegen Valenciennes. Jan Denys, die hoewel niet zeer intelligent, reeds blij had gegeven van leiderskwaliteiten, zou kapitein zijn voor de streek tussen Hondschote en Ieper. Jan Soreau en de smid-predikant Cornille, zouden de leiding nemen in de streek van Mesen.

Uit het Leiegebied, van Armentières tot Menen, trokken wel 600 à 700 man naar Doornik, waar zij van een behoorlijke uitrusting werden voorzien, terwijl in het land van Alleu ook strijders werden verzameld door Jean Rumault uit Arfen, die de vertrouwensman was van de calvinistische heer van Escobecque. Zoals men tijdens de beeldenstorm bedrog pleegde met valse brieven van de koning, die zgn. opdracht gaf de kerken te zuiveren, liet men nu de mensen geloven dat Egmont zijn steun verleende aan de aktie tegen Valenciennes.

Te Roesbrugge teruggekeerd uit Nieuwkerke liet Jan Denys onmiddellijk het konsistorie bijeenroepen en bracht hij de plaatselijke predikant Pieter Deberdt op de hoogte van zijn opdracht. Er was voorzien dat elke geronselde man zes gulden soldij zou krijgen en hij verklaarde dat van het ogenblik af dat het geld hem ter beschikking was gesteld, hij met de aanwerving zou beginnen.

Eens dat het zo ver was doorliep hij de streek met wapperende vlag en roffelende trom, van Roesbrugge naar Hondschote, van daaruit naar Steenvoorde en terug langs Poperinge. Hij riep de mannen op om zich te laten inschrijven in de evangelische milizie en beloofde eenieder een flinke vergoeding. In enkele dagen tijd hadden ongeveer 200 mannen zich bij hem aangesloten.

Denys was met zijn volgelingen gelegerd te Roesbrugge, in een weide tussen de twee armen van de IJzer, ten noorden van de dorpsstraat. 's Avonds werd er appel gehouden en elke dag ging Denys, gevolgd door een 20-tal bendeleden naar de omliggende plaatsen om nieuwe vrijwilligers te ronselen. Ook enkele soldaten die te Ieper dienst deden in de troepen van Egmont, kwamen zich bij hem voegen. De Ieperse calvinist Jacob Platevoet had o.m. enkele soldaten weten om te kopen en de man die met veel vaardigheid de trommel sloeg aan het hoofd van de bende van Denys, Marcx Ryckewaert, had zijn stiel geleerd bij de regeringstroepen.

Op maandag 23 december (1566) arriveerde Denys met zijn mannen te Mesen. Daar werden zij vervoegd door vrijwilligers uit Mesen, Neerwaasten en Deulemont. De

volgende dag bereikten zij Komen, waar zij beschoten werden door de soldaten van het plaatselijke kasteel, en op woensdag 25 december (kerstmis) kwamen zij, ongeveer 300 man sterk, te Tourcoing.

Maar grote gewapende benden, zonder logistieke steun en zonder georganiseerde ravitaillering, die hun voedsel roofden waar zij voorbijkwamen en die allemaal opmarcheerden in dezelfde richting, werden al gauw bij de overheid gesignaleerd.

De gouverneur van Rijsel, baron van Rassenghien, die vernomen had dat een bende calvinisten, onder leiding van Cornille, vanuit Armentières vertrokken was in de richting van Doornik, verzamelde terstond 600 voetknechten en 50 ruiters, om aan die opmars een einde te stellen. Hij stuurde bovendien een boodschapper naar Noircarmes, die vóór Valenciennes was gelegerd. Op 26 december kregen de troepen van de gouverneur te Wattrelos, iets meer dan een halve mijl ten noord-oosten van Roubaix, de rebellen in het zicht. Tot deze opstandelingen behoorde ook de troep van Denys. Zij hadden de bedoeling zich bij de hoofdmacht te voegen, die zich in de omgeving van Doornik bevond, om dan samen naar Valenciennes op te rukken.

De nietsvermoedende calvinistische opreolingen, die tot dan toe hun terreur zonder noemenswaardige tegenstand hadden uitgeoefend, waren uiterst verrast toen ze zagen dat goed uitgeruste regeringstroepen hen tegemoet kwamen. Daaraan waren ze niet gewoon en dat hadden ze niet verwacht. Een groot deel van de okkasionele strijders ging dan ook meteen op de loop. Vele tientallen zochten een schuilplaats in de nabijgelegen kerk en sommige onder hen die meenden dat ze daar veilig verschanst zaten, vuurden vanuit de kerktoeren op de soldaten van Rassenghien. Maar bijgestaan door mensen uit de streek staken de regeringstroepen de kerk in brand, zodat de hervormden de velden dienden in te vluchten om het vege lijf te redden, maar de ontruimingsoperatie verliep niet zonder gevaar, de mannen die de kerk verlieten werden langs alle kanten door de soldaten van de gouverneur beschoten. Niet minder dan 200 man uit het gevolg van Jan Denys vonden er, de dood, waaronder een 50-tal die geastixieerd of verkoold waren in de brandende kerktoeren.

Toen het de Doornikse calvinisten ter ore kwam wat er te Wattrelos was gebeurd, trokken zij massaal op om hun geloofsgenoten hulp te bieden. Maar Rassenghien bracht heel de troepenmacht waarover hij beschikte - 2 400 man - in het strijdperk, tegenover de 3 000 calvinisten die nu waren samengetrokken en waarbij de overlevenden van de milizie van Denys zich aansloten. Al was er bij de rebellen een numerieke meerderheid, toch kregen zij het hard te verduren door de professionele aanpak van de regeringstroepen. Langzaam moesten de calvinisten wijken en zich terugtrekken op Lannoy, een plaatsje ten zuid-oosten van Roubaix, maar daar werden zij op 29 december, in de rug aangevallen door Noircarmes, die vanuit Valenciennes Rassenghien ter hulp was gekomen. Nu in de minderheid, en geprangd tussen twee goed bewapende legers, was het voor de rebellen sneuvelen of vluchten. En inder-

daad, meer dan 600 opstandelingen bleven op het slagveld, maar velen wisten te ontsnappen.

Wattrelos was het Waterloo-avant-la-lettre van het calvinistische verzet geworden. De nederlaag was spoedig bekend ook in de streek tussen Hondschote en Ieper en voor het eerst voelden de aanstokers en de predikanten uit de Westhoek de grond onder hun voeten wegzinken. Nu hun kombatieve knapen verslagen waren of niet meer bereid waren om nog hun strijd lust te manifesteren, voelden zij zich onzeker en gingen zich noordwaarts onder de bescherming stellen van machtige edelen, die hen echter feestelijk in de steek hadden gelaten.

Jan Denys keerde met enkele getrouwen terug naar Menen. Van daaruit trokken zij enkele weken later over Doornik, Oude-naarde en Antwerpen - waar zij Sebastiaan Matte ontmoetten - naar Vianen (Zuid-Holland), naar het kasteel van Brederode, die nieuwe militaire akties aan het plannen was.

R.A.B.

Volgende maal :
*Na de nederlagen
Het laatste verweer*

SPAARKAS
ippa

Jacques PYFFEROEN

Graaf van Hoornweg 5

8994 KROMBEKE

Tel. 057/40 08 24 (tijdens kantooruren)

SPAAR- en BANKVERRICHTINGEN

Alle VERZEKERINGEN

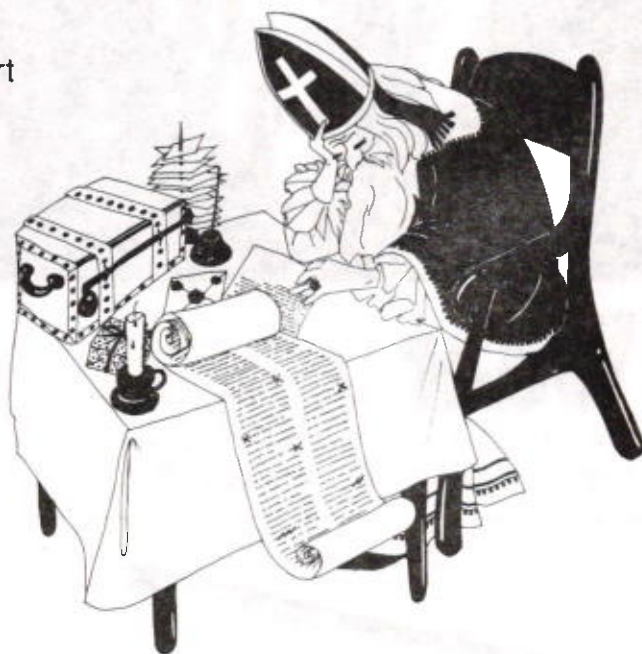
Overname van uw bestaande polissen
Goedkope premies

Kantooruren :

Ma - di - wo - do - vr van 8 - 12 u.
zaterdagmiddag en op afspraak

HELP SINT-MAARTEN bij het aankopen van nuttig speelgoed

- ★ **MB-SPELLEN**
o.a. Slokop, Turbo, Van kop tot staart
- ★ **MB-PUZZELS**
- ★ **MATCHBOX**
auto's : groot en klein model
garages
- ★ **FISHER-PRICE**
baby-speelgoed vanaf 3 maand
- ★ **PLAYSKOOL**
- ★ **GEZELSCHAPSSPELEN**
o.a. Vang de kikker
- ★ **KINDERBOEKEN**
- ★ **KLEURBOEKEN**

een stripverhaal
KIEKEBOE

GRATIS

bij aankoop van 500 fr.

DRUKKERIJ SCHOONAERT

Bergenstraat 14-16, 8990 ROESBRUGGE

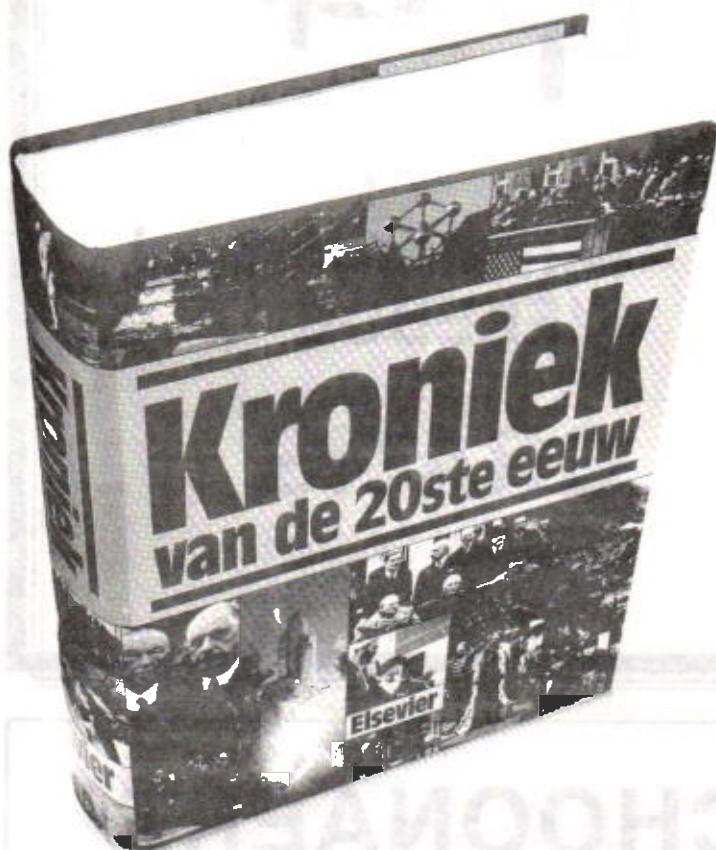
Tel. 057/30 03 79

Waar schudde deze pas benoemde Rijkskanselier de hand van Rijkspresident von Hindenburg?

Wanneer werd doña Fabiola de Mora y Aragon koningin van België?

WIE de hoofdfiguren waren, ziet u in 2 000 foto's in kleur en zwart-wit die u de aktualiteiten van toen opnieuw laten beleven.

WAT de feiten waren, vertellen 1 056 pagina's samengevatte kranteknipsels, in chronologische volgorde.

WAAR het plaats vond, in binnen- of buitenland, *KRONIEK VAN DE 20^e EEUW* heeft het erover. Of het nu sport-, politiek, sociaal, economisch of cultureel nieuws betreft.

WANNEER het gebeurde, wordt voor elke maand van onze eeuw opgesomd in een overzichtelijke kalender. Dag na dag. Elke 24 uur. Reuzehandig snel opzoeken en situeren wordt daardoor mogelijk.

Als u wel de „wie“ en de „wat“ nog kent, maar de „wanneer“ vergeten bent, dan vindt u in het personen- en feitenregister de juiste dag terug.

TOT EIND OKTOBER 1985 : **1985 fr.**

DAARNA : **2450 fr.**

Boekhandel SCHOONAERT

Bergenstraat 14-16
8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 79

**de grootste keus
behangpapier**

de grootste keus
DEKENS
DONSDEKENS
DEKBEDDEN
BESCHERMHOEZEN
HOOFDKUSSENS

WOONINRICHTING

schoonaert

Tel. 057/33 40 86

Bruggestraat 3 - 5

8970 POPERINGE

**HET
KWALITEITSMERK**
Oliën en
smeermiddelen

voor : GASOIL · diesel
· verwarming

FUEL-OIL
BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Blekerijweg 33-35
8994 PROVEN

Tel. 057/30 04 13

Maximum opbrengst voor uw spaargeld

5,25 % + 2,75 %

*Basisrente Getrouwheidspremie**

VANAF DE 1^e FRANK

op een spaarrekening van **N.V. ASPA**
private spaarkas van de groep ARGENTA

Tot 50.000 fr. intresten belastingvrij

* De getrouwheidspremie wordt toegekend voor alle plaatsingen
die gedurende 12 opeenvolgende maanden behouden blijven.

**ARGENTA-KANTOORHOUDER
KRIS ROSSEEUW**

Provenplein 48, 8994 PROVEN

Tel. 057/30 03 55

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

VERZEKERINGEN
PRINZIE
BELEGGINGEN
PRINZIE
PVBA ZAKENKANTOOR
PRINZIE

Provenplein 39A, 8994 PROVEN

Tel. 057/30 09 01 · 30 09 02

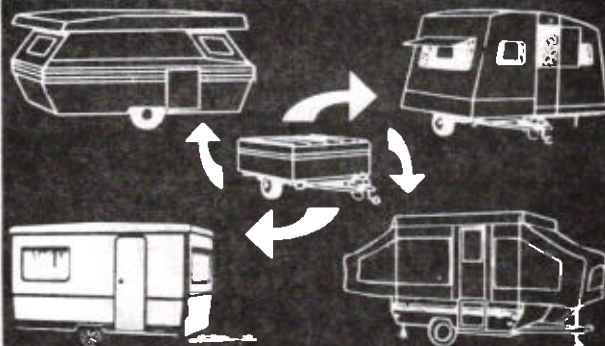
na de diensturen : 30 03 26 · 30 02 58

Alle verzekeringen en
geldplaatsingen
onder **staatswaarborg**

**DECUYPER
POPERINGE**

de vouwcaravanspecialist van België

plooibare caravans in overvloed

Ieperstraat 69 en 124 · 8970 Poperinge · Tel (057) 33 37 74

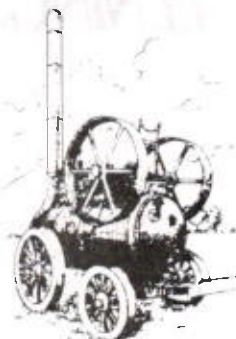
Michel BAELE

**Bankelindeweg 29 C
8994 KROMBEKE**

CENTRALE VERWARMING
ASFALTBEDÉKKING
KEUKENS — SANITAIR
ALGEMEEN ONDERHOUD VAN GAS-
EN MAZOUTBRANDERS

HOUTSKOOL

Telefoon 057/40 05 43

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND

Overlijden :

- Paul Mouton, 72 j., echtgenoot van Anna Donche.

Huwelijksaankondiging :

- Jean Delmarche van Roesbrugge-Haringe met Beatrice Radermacher van Luik.

Huwelijk :

- Dirk Vermeersch van Heuvelland met Ann Bossaert van Roesbrugge.

Geboorte :

- Billy Neyrinck, z. v. Patrick en Doriane Schietse van Roesbrugge.

WESTHOEK, OOSTHOEK

Bij drukkerij-uitgeverij Schoonaert te Roesbrugge verscheen

Westhoek, Oosthoek
door André Sercu

Wie nog hart en zin heeft voor gedichten met inhoud, waarvan de eenvoud zich verstrengelt met schoonheid van gedachten, mag zeker niet nalaten om de nieuwste bundel „Westhoek, Oosthoek” van André Sercu te lezen.

Hier ontmoet een poëzie die naar het hart van de mensen grijpt, een verheugend verschijnsel in de huidige literaire produktie, waar al te vaak het woord om het woord wordt gemanipuleerd en waarbij inhoud én gevoel als bijkomstigheid gelden. Maar Sercu schrijft menselijke gedichten en in een paar geprezen zinnen vermag hij een hele wereld op te roepen :

„Hier heeft de tijd nog alle tijd en ligt de stille straat zoals een sjaal omheen de hals van 't dorp geslingerd”.

Echte beeldentaal dus waarvan de inhoud van het hele boek uitpuilt, raak, realistisch en

toch met een diepe zin van begenadigde poëtische betovering.

De absurditeit van oorlogsgeweld waarvan de Westhoek een schrijnend beeld vormt, galmt in een ontroerend elegie aan honderdduizend soldaten opgedragen :

„Daar staan hun witte stenen als gepoetste tanden in rijen naast elkaar en bijten Vlaanderens lucht...”

In André Sercu ontmoeten wij met blijdschap een mens die zijn fantasie als dichter behoudt en zijn geloof in de mens, in de oorspronkelijkheid van het milieu waarin hij leeft en denkt. En dat alleen reeds is van waarde in de schokkende wereld van vandaag.

„Westhoek, Oosthoek” is een boek voor alle mensen, die de waarde van het leven nog ervaren en achterom kijken om „te achterhalen wat niet werd gezegd”.

Prijs : 250 fr.

Jack VERSTAPPEN

Voor alle
BOUWWERKEN
BOUWMATERIALEN
GRAFKELDERS
GRAFMONUMENTEN

R. VERMEULEN

Haringestraat 75
8990 HARINGE
tel. 057/30 02 07

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND

Geboorten :

- Leen Thieren, d. v. Eddy en Katty Denys (Beveren).
- Christophe Hollebecque, z. v. Bruno en Rita Veryser (Beveren).

- Stefanie Dehoucke, d. v. Jos en Kristien Dequeker (Stavele).
- Dries Maes, z. v. Geert en Greet Debyser (Stavele).

Huwelijksaankondigingen :

- Luc Sockeel van Lo-Reninge met Mia Verdonck van Stavele.
- Bernard Prevost van Wambrechies (F) met Sonja Rousseeuw van Beveren.

Huwelijk :

- Jo Catteeu met Josiane Bartholomeus, beiden van Beveren.

K.B.G. Beveren-IJzer

Kampioenschap van 17 september.
Behaalden de drie partijen : Muylle K. 413, Butaye A. 412, Frayman M. 330, Leys J. 308, Mernhout M. 276, Cerdobbel A. 264, Vervepe Y. 261, Dumon G. 257, Sabbe H. 239, Danneels J. 227.

Klassement :

Butaye André 18-2627, Leys Joël 18-2386, Rabaey Romain 18-2330, Goussey Maurits 17-2267, Claeys Blanche 17-2231.

MIDDENSTAND en ZELFSTANDIGEN

Op 25 oktober te 20 u. heeft er een vergadering plaats van het N.C.M.V. - afdeling IJzerbode, in het „Kristen Volkshuis” te Roesbrugge bij P. Gunst.

R.A. Blondeau, ere-inspecteur der direkte belastingen (dienst Geschillen), zal er een korte spreekbeurt houden over *Wat de belastingdiensten mogen en wat zij niet mogen...*!

Alleszins een interessant onderwerp voor onze leden, die veelvuldig met de belastingdiensten worden gekonfronteerd.

Daarop volgt een verzorgd eetmaal, waarop men kan inschrijven tegen de prijs van 600 fr. voor de leden en 700 fr. voor de niet-leden. Inschrijven vóór 21 oktober bij een der bestuursleden of bij P. Gunst. We eindigen met een gezellig onderonsje. Iedereen is welkom, ook niet-leden !

**NU EEN ZICHT-
EN SPAARREKENING.**

**LATER EEN VOORDELIGE
LENING.**

ASLK

we doen met je mee

Agentschap ROESBRUGGE-HARINGE

Prof. O. Rubbrechtstraat 14 - Tel. 057/30 08 66

Kantoorhouder : Johan DEGRAEVE

De nieuwste kollektie

BEHANGPAPIER

is binnen.

JACQUES BERQUIN

Couthoflaan

8990 PROVEN

tel. 057/30 06 54 - 057/30 11 20

AKTIVITEITEN EN VERMAKELIJKHEDEN MAAND OKTOBER

Kaartingen

- Roesbrugge, in „De Gouden Arend“
zaterdag 5 oktober : maandelijkse kaarting
start nieuw seizoen '85-'86
- Haringe, in de schoollokalen
woensdag 9 oktober
puntenkaarting „Derde Leeftijd“
- Roesbrugge, bij P. Gunst
maandag 14 oktober
maandelijkse kaarting
- Beveren, in „De Kruisstraat“
maandag 21 oktober
maandelijkse kaarting
- Roesbrugge, bij P. Gunst,
dinsdag 22 oktober
puntenkaarting „Derde Leeftijd“
- Haringe, in „Sint Jozef“ bij Cecile Ryon
zaterdag 26 en zondag 27 oktober
maandelijkse kaarting voor de leden
- Stavele, in de Gemeentezaal
op 25, 26 en 27 oktober
worstenkaarting
t.v.v. de Muziekmaatschappij

Vogelpik

- Haringe, in „Sint Jozef“ bij Cecile Ryon
zaterdag 5 en zondag 6 oktober
vogelpiksmijting voor de leden.
- Roesbrugge, bij P. Gunst
zaterdag 12 oktober
vogelpiksmijting voor de leden
- Roesbrugge, in „De Gouden Arend“
zaterdag 26 oktober
vogelpiksmijting voor de leden.

K.V.L.V.

- Op dinsdag 5 november om 19 u. bij Cecile Ryon te Haringe starten we met onze tweede reeks naailessen over kinderkleding.
Inschrijving 200 fr. bij mevr. Vanstraesele.

Bond der Gepensioneerden

- Op vrijdag 18 oktober om 19.30 u. organiseert de Bond der Gepensioneerden in samenwerking met C.M. Ziekenzorg, bij Patrick Gunst, Roesbrugge, een voordracht met dia's over Pakistan en het leven van de mensen in de Derde Wereld. Iedereen is welkom en de inkom is gratis.

TE KOOP

- **Mazouttank + toupie**, Bergenstraat 93
te Beveren-IJzer.

STRATENLOOP IN PROVEN

Op zondag 20 oktober wordt voor de 12^e keer een volksstratenloop georganiseerd in Proven. Om 14.30 u. wordt de eerste start gegeven. Er zijn 8 reeksen :

	M	J
1. van 7 t.e.m. 10 j.	300 m	300 m
2. van 11 t.e.m. 13 j.	400 m	400 m
3. van 14 t.e.m. 16 j.	800 m	1200 m
4. vanaf 17 j.	1600 m	6 km
- Afzonderlijk klassement voor deelnemers uit Groot-Poperinge en Vleteren.
 - Medailles en trofeeën.
 - Inschrijving 50 fr. in café „De Tramstatie“.

BRIEFJE VAN EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

We staan op een paar weken van de verkiezingen en over heel het land vinden we vriendelijke mensenkoppes die ons met een innemende glimlach van op aanplakborden aanstaren. Waarschijnlijk veel reproducties van trouwfoto's. Hoe groter de stad, des te groter de affiches. VDB is daar destijds mee begonnen, maar intussen heeft die man zijn neus geschonden en zijn portret is nergens meer te zien. In de Westhoek vinden we natuurlijk maar kleine aanplakbiljetten, de winst of het verlies is daar niet te verwachten.

Van verwachten gesproken, mogen we gerust zeggen dat de verwachtingen bij ons mensen maar matig gespannen zijn. De ouderen hebben genoeg verkiezingen beleefd om te weten wat er van al die schone beloften in huis zal komen. Barbara Tuchman, een succesvolle Amerikaanse schrijfster van historische boeken, heeft er in een van haar werken de aandacht op gevestigd hoezeer de wereld is gewijzigd sedert de oude Egyptenaren. Ze toont aan hoe de techniek, de wetenschap, de kunst en de levenspatronen zijn geëvolueerd. Eén ding, zegt ze, is onveranderd gebleven : de politiek ! Daar wordt nog altijd evenveel gelogen als vijfduizend jaar geleden !

De regering die afscheid heeft genomen, heeft gemeend dat er onder de volgende legislatuur geen grondwetsherziening en geen federalisering van het onderwijs moet komen. We weten daarmee alleszins dat we als Vlamingen zeker nog enkele jaren vele miljarden zullen betalen voor onze Franstalige broeders, die nogal onbeschaamd misbruik maken van onze centen. Het is immers genoegzaam bekend dat de administratie in Wallonië, in verhouding tot het aantal dossiers of inwoners, meer ambtenaren telt dan bij ons; dat het onderwijs aldaar meer kost per leerling dan bij ons; dat de uitkeringen aan invaliden, zieken, gehandicapten en gehospitaliseerden er hoger zijn dan in Vlaanderen, maar dat de opbrengst van belastingen en inleveringen er veel lager ligt, zodanig dat wij voor het ontbrekende gedeelte moeten opdraaien. Dat gebeurt in stilte en hij die durft te protesteren wil België kapot !

„Ze hebben“, zegt Gusta, „onlangs de zangwijze van de „Vlaamse Leeuw“ een beetje gewijzigd. Ze hadden beter de tekst veranderd, ongeveer in volgende zin“ :

„Ze zullen hem WEL temmen,
Die schamele Vlaamse Leeuw.
Ze pakken hem zijn centen af,
En hij geeft niet eens een schreeuw!“

En dat is nog waar ook,
Pol

MEDISCHE PEDICURE
MANICURE

Sabine CAPPOEN

Prof. O. Rubbrechtstraat 12
8990 ROESBRUGGE

Verzorging aan huis

Enkel op afspraak : 057/30 05 94

Stoelen en tafels
Vlechtwerk
Biezen en riet

Paul Rappelet

Roesbruggestraat 4
8994 PROVEN

Tel. 057/30 04 63

GARAGE NEVEJAN KROMBEKE

- VW GOLF '83 (benzine)
 - FORD FIESTA '82
 - DATSUN NISSAN
 - VW GOLF '78
 - VW JETTA diesel 4d '84
- Tel. 057/40 00 35

PEDICURE

Mevr. Vandewalle-Decaestecker
Veurnestraat 11
8980 Vleteren (Oost)

Op afspraak : tel. 057/40 01 01

Ook verzorging aan huis.

Woensdagnamiddag gesloten

Alle voetverzorgingsprodukten
en benodigdheden.

Schoenen voor de winter
en voor elke gelegenheid
degelijk en modieus.

Bekijk eens onze uitstalramen
dan bemerkt U reeds enkele modellen
en prijzen van onze kollektie.

Kwaliteit moet daarom niet duur zijn.

Schoenen Ig. PARENT - MOYAERT

Prof. O. Rubbrechtstraat 35
8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 20

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREEVE

Langsten den frontiereweg tusschen Cappel en Hondshoote, weunde in den tyd Wardje Bieze, die stoelen verbreidde. Met eenigste oude planken en è paar wielen van 'n ouden veeloo, hadde Warden è steekkarre è schaveeld. Daarmee ging 'n ie naar ol de prochies in 't ronde, de stoelen gaan ophaalen by zyn kalanten en weere voeren ols ze verbreid waaren.

„Ik bedeel goed mien werk!“ zei Wardje ... „d' eerste daagen van de weeke zit ik de geheelen dag te breien in mien schuurtje ... en de twee laatste daagen ga ik op route met mien steekkarre, om mien werk thuus te brengen!“

Byzonderlyk in de kafées wos Warden è goeien kalant en van iedereen è kent. Met zo'n viezen apostel kosten de menschen è keer lachen en ze bleeven olzoo langer om Warden in zyn doeninge te zien.

Wardje beweerde oltyd dat zyn ouders rondgingen in den tyd met è kunstekot ... en je ging het gelooven oek, want è kon chamateeren gelyk den besten ... Maar è sigaar rechte zetten op den top van zyn neuze en olzoo è pinte bier uitdrinken, dat wos oltyd nog zyn schoonsten toer. Natuurlyk moest er entwien de pinte bier willen betalen. Het gebeurde dat dien toer lukte, maar ols 't niet ging hadde Wardje toch de pinte bier binnen ...

„t Is de sigaar die niet goed is!“ zei Wardje toen ... „ols er een 'n andere sigaar wilt geeven, 'k gaan 't verdoen!“ Maar è 'n hadde ol in de gaaten dat er geen by waaren die met groote sigaars in hulder beurze rondliepen ...

Waar dat Wardje het liefst ging, dat wos naar „De Rustplaats“ by Gusten en Marie, twee bejaarde menschen. Daar wos 'n gelyk thuus. 'n Stak 's noens daar zyn steekkarre op 't koertje en ging binnen om zyn stuuten op t'eten ... Marie schepte è jatte soepe en roerde è panne eiers en olzoo wos Warden weere goed voor de reste van den dag.

Maar op è keer vertelde Marie dat ze gingen uutscheen en dat ze het over è laten hadden aan Berten Blageur, den beestefakteur.

Berten deed direkt geheel de kafee verdoen. „k Gaan oek dat opschrift doen veranderen!“ zei Berten ... „De Rustplaats“ 'k vinden dat te stille ... 't moet in „De Leutigen Dragonder“ zyn!“

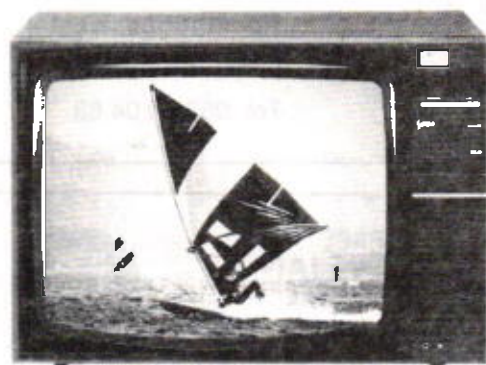
Met de groote kermesse wos 't ol eersten tap en Berten hadde styf veele verkocht. De maandag, binst dat er wel volk aan zyn toog stoeg, begoste Berten te boffen ... „Dat is nu entwot anders hè of by die oude menschen! ... Gisteren twintig bakken è schonken en zes vaten bier è tapt!“

Wardje stoeg daar oek ... „Hewè, 'k kennen ik è truk, waarme dat je in dezelfde tyd nog tenminsten è vat méér zou tappen!“ riep Wardje.

„t Waare raar of zou je gie 't niet beter kunnen!“ spotte Berten, „zeg mien dien truk en je meugt geheel den dag hier voor nieten drinken“.

„Dat is simpel wel!“ lachte Wardje ... „djuuste de pinten è beetje vulder doen!“

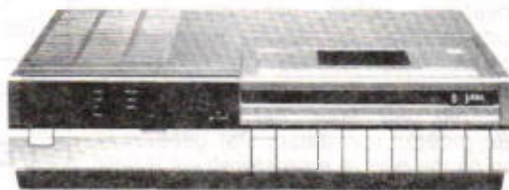
KWAAK

Het nieuwe TV-seizoen staat voor de deur !

NU monostandaard
KLEURENTELEVISIE
met scherm 66 cm
en 20 preselekties
aan **PROMOTIEPRIJS**

VIDEORECORDER
systeem V2000
eveneens aan
fantastische prijs

JOS. CAPPOEN-GANTOIS

Prof.O.Rubbrechtstraat 12
8990 ROESBRUGGE
tel. 057/30 05 94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever : Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 · 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30 03 79 Prk. 000-0904677-55

DE IJZERBODE

Informatieblad
voor de dorpen :Roesbrugge-Haringe
Proven-Krombeke
Stavele-Beveren

Verschijnt maandelijks : behalve in augustus

Uit het Rijk van de Industriële en Agrarische Archeologie

OVER „DUIVEL” en STOOMMACHINES

Folklore en geschiedenis van de techniek

In de jongste jaren kennen folkloristische hoevefeesten, die de herinnering oproepen aan verdwenen landelijke bedrijvigheid, een niet te onderschatten sukses.

Op dergelijke feesten worden er net als in een documentaire film, in razende versnelling koeien gemolken (met de hand !), varkens geslacht, schapen geschoren, boter gekarnd en gekneed, paarden beslagen, vlas gezwingeld, tarwe geoogst, uitgedorsen, gemalen en tot brood verbakken, en tussendoor worden nog vele andere handelingen uitgevoerd die vroeger op elke hoeve doorheen de maanden en de seizoenen gebeurden.

Een van de meest imposante attracties is altijd de ouderwetse stuivende dorsmachine, aangedreven door een zwarte rokende „duivel” (lokomobiel), waar een met kolengruis doortrokken machinist regelmatig brandstof gooit in een vlammeende en gulzige vuurmond en zijn aanwezigheid manifesteert door af en toe de stoomfluit te laten gillen.

Toen vanaf 1835 de spoorweg bij ons in gebruik kwam, waren er zoals dat altijd bij nieuwigheden het geval is, voor- en tegenstanders: de enen spraken van de „ijzeren engel”, de anderen van de „zwarte duivel”. Voornamelijk de landelijke bevolking had er geen goed oog op, en sommige veehouders vreesden dat hun koeien, in de weiden gelegen tegen de spoorweg, geen melk meer zouden geven. Zo komt het dat de benaming „duivel”, voor lokomotief, lang in de volksmond bleef hangen en dat werd naderhand ook de naam voor de lokomobiel of verplaatsbare stoommachine, die erg op een lokomotief geleek.

De „duivel” van Georges Baelde

De kostbare en vertroetelde „duivel” die nu het pronkstuk uitmaakt van vele hoevefeesten in en ook buiten onze streek, was dertig jaar lang het werkinstrument van „dorsbaas” Georges Baelde van Krombeke.

Deze nu zorgvuldig opgepoetste stoommachine, die er inderdaad ongeveer uitziet als de primitieve lokomotief die de eerste trein van Brussel naar Mechelen bracht in 1835, werd gebouwd in 1912 in een machinefabriek van Jemeppe bij Luik. Zij kwam eerst in het bezit van Henri Dupont te Houtem (Veurne) en werd er in 1917, dus onder de Eerste Wereldoorlog van de hand gedaan aan Henri Baelde van Krombeke voor de som van 15.000 fr., toen een respectabel bedrag!

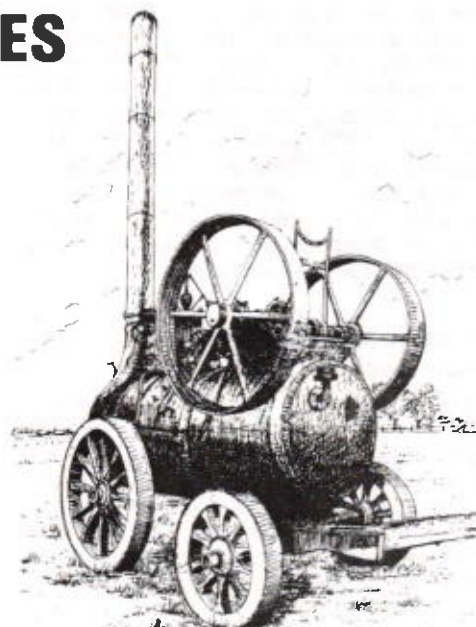
Van 1917 tot 1947 - dertig jaar lang - heeft Henri Baelde en na hem zijn zoon Georges, met zijn „duivel” vele oogsten te Krombeke en omgeving uitgedorsen. De „duivel” ver-

bruikte per werkdag van ± 10 uur, ongeveer 450 kg kolen of briketten (50 000 kg voor het hele seizoen) en voor een dorsbeurt op de hoeve stond een ploeg seizoenarbeiders in van niet minder dan 18 man, al waren er onder hen meestal ook enkele vrouwen.

De „duivel” die ongeveer 5 000 kg woog, werd samen met de dorsmachine, bij de aanvang van het seizoen - einde augustus of begin september, dit hing een beetje af van de weersgesteldheid - afgehaald met de paarden van de landbouwer bij wie de eerste dorsbeurt zou plaats vinden. Het werk was door Henri Baelde en later door zijn zoon Georges, zodanig gepland dat de klanten zoveel als mogelijk in volgorde van hun ligging werden bediend. Als de werkzaamheden op de eerste hoeve ten einde liepen, liet men de stoomfluit van de „duivel” lang en doordringend gieren en dat was het sein voor de volgende klant om met zijn paarden „duivel” en dorsmachine te komen ophalen.

Deze maniebele stoommachine, waarvan de ketel 600 liter water kon bevatten, draaide gewoonlijk op een druk van 8 à 9 atmosfeer (een druk dus van 8 of 9 maal 1,033 kg per cm²), maar kon opgedreven worden tot 12 atmosfeer, wat evenwel maar zelden gebeurde. Het was de taak van de machinist van brandstof aan te vullen, de snelheid van het vlieg wiel te regelen en zowel de manometer (druk) als het peilglas (water), in het oog te houden. Dat gebeurde meestal door de dorsbaas zelf, want de goede werking en de levensduur van zijn machine hingen ervan af.

Kort na de Tweede Wereldoorlog - dat was in 1947 - was het met de „duivel” gedaan. In

De „duivel” van Georges Baelde.
(Tekening van Luc Aemeel)

zijn plaats kwam een soort diesel-tractor met vlieg wiel, die misschien wel minder romantisch overkwam, maar gemakkelijker verplaatsbaar was en praktisch noch om onderhoud noch om toezicht vroeg. Enkele jaren later kwamen de eerste pikdorsmachines - een combinatie van twee of drie machines in één - in gebruik en liep het tijdperk van de klassieke dorsmachine ten einde.

De „duivel” van Georges Baelde was eigenlijk niet versleten, maar voorbijgestreefd of gedemodeerd. Hij was nutteloos geworden en werd ergens in een verloren hoek geduwd. Hem met de snijbrander te lijf gaan en de brokstukken naar de schroothandelaar brengen dat kon Georges niet over zijn hart krijgen, daarvoor was die machine te lang zijn metgezel geweest in goede en kwade dagen, immers „wij hechten ons aan de dingen naar de mate van de zorgen, de arbeid of de begeerte die ze ons gekost hebben” (Balzac).

Evenveel jaren als er met de „duivel” van Georges Baelde te Krombeke en omgeving was gewerkt, bleef het zwarte monster zijn nutteloosheid demonstreren in die verloren hoek, alleen was hij nog af en toe het onderwerp van heroïsche verhaaltjes, bij ouderen, die nog met de „duivel” hadden gewerkt.

En toen kwam - niemand weet waar vandaan - dat felle heimwee naar het verleden en naar het leven van toen. Op oude markten, met de voorstelling van oude ambachten en met folkloristische hoevefeesten werd het levenspatroon opgeroepen van vorige generaties. Het is toen dat de „duivel“ van Georges Baelde uit de hoek werd gehaald, verzorgd en opgetuigd werd als een volbloed paard dat moest deelnemen aan een wedren en als fel begeerd pronkstuk zijn aktiviteiten opnieuw ging demonstreren.

Jonge mensen die reeds vanuit hun wieg naar de televisie keken en alleen maar vertrouwd waren met de mechanisatie en de computerwereld van vandaag, keken zich de ogen uit de kop en dachten dat het ging om de tijd van de Oude Belgen. De „duivel“ in volle werking kwam op de televisie in de eerste uitzending van *Dit Leuke Land*, op 21 september 1979. Tussendoor staat hij nu al enkele jaren als blikvanger in de etalage van de zaak (centrale verwarming, sanitair ...) van Michel Baelde te Krombeke. Michel is de zoon van dorsbaas Georges Baelde, die op 25 oktober 1984 is overleden.

Uit de geschiedenis van de stoommachine

De „duivel“ van Michel Baelde behoort niet alleen tot de folklore, maar is een element uit de geschiedenis van de techniek. Hij is immers een van de laatste vertegenwoordigers van het stoomtijdperk, dat ongeveer twee eeuwen heeft geduurd en waarin voor het eerst door menselijke konstrukties, kinetische energie of bewegingsenergie werd opgewekt.

Mechanische beweging was vele eeuwen lang - vanaf het ontstaan van de mensheid tot in de 18e eeuw - slechts mogelijk door menselijke of dierlijke spierkracht en door het opvangen van wind of water.

Hoewel men reeds vroeg vertrouwd was met vuur, water en damp, kwam er toch nog heel wat bij kijken vooraleer men in staat was met stoom een bestendige en voldoende krachtige beweging in het leven te roepen.

Ouder dan de stoommachine met cilinder en zuiger, is het prototype van de stoomturbine waarbij een draaiende beweging ontstaat door een stoomstraal op een schoepenrad, wat eigenlijk afgekeken was van de watermolens die men al in de Romeinse tijd had ontwikkeld.

In 1626 verscheen te Rome een boek van de Italiaanse werktuigkundige Giovanni

Branca, waarin hij een soort voorloper beschreef van de stoomturbine, die bestond uit een kookketel voorzien van één enkele ontsnappingsbuis. Vóór deze buis werd een schoepenrad aangebracht dat door stoom-uitstotingen ging ronddraaien. De Italiaanse jezuïetenpater Grimaldi, die in 1669 in China was aangekomen en die dank zij de invloed van onze Vlaamse pater Verbiest bij de Chinese keizer, naar het Hof werd geroepen, zou in 1671 een zelfbewegend speelgoedkarretje hebben gemaakt, dat steunde op het principe van Branca. In 1678 zou Verbiest op zijn beurt een soortgelijk vehikeltje hebben vervaardigd, waarbij de beweging van het schoepenrad langs twee tandraden op de voortbewegingswielletjes werd overgezet. Hij zou daarmee een demonstratie gegeven hebben in een der grote zalen van het keizerlijke paleis, waar het wagentje meer dan een uur - tot het waterketeltje uitgedampt was - rondtoerde.

Het was de Fransman Denis Papin die enkele jaren na de demonstratie van Verbiest, omstreeks 1690, als eerste door waterverhitting en -afkoeling, een zuiger in een cilinder wist op en neer te bewegen. Papin was iemand die graag experimenteerde met stoom of damp. Hij is ten andere de uitvinder van de snelkookpan, waarbij gekookt wordt onder (stoom) druk.

De in een cilinder bewegende zuiger van Papin was echter nog geen technisch bruikbare stoommachine, maar daarop voortbouwend wist de Engelse meestersmid Thomas Newcomen in 1712 een stoempomp te vervaardigen die in staat was het overvloedige water uit de steenkoolmijnen weg te werken.

Niet alleen gebruikte Newcomen in zijn konstruktie een veel grotere zuiger dan Papin, maar zijn bijzonderste verbetering bestond hierin dat na damp- of stoomvorming in de cilinder (zuiger naar omhoog), de condensatie van de stoom (zuiger naar omlaag) veel vlugger gebeurde, door het inspuiten van water, terwijl die afkoeling bij Papin langzaam uit zichzelf moest plaats vinden. De op- en neergaande beweging was daardoor bij Newcomen sneller en krachtiger en dus tot arbeid in staat. Maar zo spektakulair was dit dan ook weer niet, zodat in die tijd in Engeland werd gezegd dat „om een mijn met een stoempomp van Newcomen watervrij te maken, men een ijzermijn nodig had om de machine te bouwen en een kolenmijn om ze te stoken“.

In 1767 was James Watt instrumentenmaker aan het fysisch kabinet van de universi-

teit van Glasgow en hij moest er een defekt model van de Newcomenstoommachine herstellen. Dat was de aanleiding om zelf met stoom te gaan experimenteren. Hij maakte kleine modellen van stoommachines om verbeteringen te testen, maar aanvankelijk was het allemaal niet veel zaaks. Op een zondagmiddag kreeg hij echter tijdens een wandeling een idee en binnen enkele dagen bouwde hij een nieuw schaalmodel, dat meteen veel beter bleek te zijn in zijn werking dan alle voorgaande types. Hij ondervond wel veel moeilijkheden - en financiële niet in het minst - om dit model in konstruktie te brengen, maar uiteindelijk werd in 1774 de machinefabriek Boulton en Watt te Londen opgericht. In de volgende jaren zou zij stoommachines leveren aan steenkoolmijnen, ijzersmelterijen, smederijen en andere bedrijven.

Toch was niet iedereen opgetogen over die nieuwe machines, want daarmee doemde het spook van de werkloosheid op en ging men vrezen voor zijn job en zijn boterham. De eerste met stoom aangedreven maalderij, die in 1786 door de firma Boulton en Watt in Londen werd gebouwd, werd vijf jaar later, op 3 maart 1791, door arbeiders in brand gestoken en onder het gejuich van de menigte werd ze door het vuur zo grondig vernield dat er van de gehate stoommachine alleen wat verwrongen ijzer overbleef.

En toch was het de stoommachine die Engeland tot een rijke wereldmacht zou maken, want dank zij de energie die zij verschaftte kon Engeland meer steenkool, meer ijzer en staal produceren dan enig ander land. Met de stoommachine had de industriële revolutie een aanvang genomen, die grote maatschappelijke en sociale gevolgen zou hebben.

De uitvinding van een bruikbare en krachtige stoommachine leidde tot de konstruktie van stoomlokomotieven en een wereldomspannend spoorwegnet. De stoomlokomotieven zijn nog niet zo lang van de rails verdwenen. Met hun vervanging door diesel-loco's is een einde gekomen aan een tijdvak, waarvan ook de „duivel“ van Georges Baelde een van de laatste vertegenwoordigers was.

R.A.B.

TE KOOP

• MOTO „SUZUKI“ 448 cc.

1° maal gebruikt op 1-7-1981.

Zich wenden : Bergenstraat 96, Beveren-IJzer.

bij

HOBBY-BOUW

VERMEULEN HUGO · AANNEMER BOUWWERKEN

Obterrestraat 56, 8994 PROVEN · tel. 057/30 06 74

alle bouwmaterialen — vloeren — faïences

verhuur materieleel — Rubson-produkten — slerkelen

DAN DENKT U BEST AAN HOBBY-BOUW

- ★ grote keuze
- ★ goede kwaliteit
- ★ interessante prijzen
- ★ raad en voorlichting

GEUZEN TUSSEN HONDSCHOTE EN IEPER (15)

Beelden van vóór, tijdens en na de reformatie !

Wat voorafging : *Geloof en ketterijen in de Middeleeuwen / Het lutheranisme in Vlaanderen en in de Westhoek / Het calvinisme / De eerste emigranten en de eerste hagepreek / Het concilie van Trente en het Eedverbond / De beeldenstorm / De overeenkomst van 23 augustus 1566 / Oorzaken van de beeldenstorm / Aanval op Veurne / Beperkingen / Opstandige strijdlust / Wattrelos werd Waterlo.*

Na de nederlaag

Terwijl de calvinistische troepen slag leverden te Wattrelos en te Lannoy, was het thuisfront wel in bange spanning, maar toch niet werkloos gebleven. Te Dikkebus waren bij Jan Fentin, een van de sektaire voormannen, plannen gemaakt om de plaatselijke pastoor te vermoorden en in de nacht van 26 op 27 december 1566 zou men overgaan tot de uitvoering. Enkele voortvarende calvinisten drongen het huis van de priester binnen, maar de dorpsherder had lont geroken en was elders gaan schuilen. Omdat hun opzet was mislukt koelden de indringers hun woede en ontgoocheling op de inboedel en moest zelfs de huishoudster het ontgelden.

Een drietal dagen later geraakten de nederlagen van de rebellen bekend, waardoor de haat tegen de priesters en hun aanhangers, die voor de gebeurtenissen verantwoordelijk werden gesteld, nog werd opgedreven. De predikanten en calvinistische leiders, die niet bij de veldslagen betrokken waren geweest en die nog in hun gemeenten gebleven waren, gingen voorlopig gewoon verder met prediken en sakramenten toedienen. Te Ieper werd er zelfs in het geheim nog verder onderwijs verstrekt en er werden liederen gekomponiseerd waarin de martelaren werden gehuldigd.

Maar ook de regentes vernam het nieuws en op 3 januari schreef zij vol optimisme naar de koning dat zij besloten had van de behaalde overwinningen gebruik te maken om het calvinisme op te doeken. „Als ik Doornik en Valenciennes kan heroveren“, zo schreef ze, „en in enkele andere plaatsen in Vlaanderen garnizoenen kan legeren, dan zullen de andere diëtssprekende steden, de ene na de andere volgen“. Ze hoopte dat Filips ervoor zou zorgen dat zij over een voldoende troepenmacht beschikte. Ze wist toen nog niet dat Doornik reeds de dag voordien in handen gevallen was van Noircarmes. Om verdere revolutionaire daden onmogelijk te maken gaf zij Egmont opdracht voor de ontwapening van de bevolking te zorgen.

Egmont die nogal wat vastheid van karakter miste en veel gereformeerde edelen onder zijn vrienden telde, was een voorstander van godsdienstvrijheid. Daardoor had hij steeds blij gegeven van een zekere laksheid in het aanpakken van de hervormingsbeweging en haar aanhangers. Toen halverwege december 1566 de gewelddadige opstandigheid in de lucht hing en Margareta hem gevraagd had om Vlaanderen rond te trekken om konsistories op te heffen, de steunkassen, waaruit geronselde mannen werden betaald, te verbieden en het aanwerven van manschappen tegen te gaan, weigerde hij

kordaat. Hij verklaarde zelfs dat hij de calvinistische gemeenten begreep, die tegen het bevel in van de regentes weigerden alle diensten, uitgezonderd de predikaties, stop te zetten. Nog op 23 december, toen de rebellerende benden reeds in opmars waren om Valenciennes te ontzetten, antwoordde hij op een vraag van de Ieperse magistraat dat de ordonnatie van 4 december, die zoveel beperkingen inhield, zijn goedkeuring niet wegdroeg, tegen zijn wil was gepubliceerd en niet diende opgevolgd, daar dit in strijd was met de akkoorden die met hem in september waren afgesloten. Egmont gaf de verzekering dat Margareta alleen maar die dekreten had uitgevaardigd om Madrid ter wille te zijn, maar dat zij zelf niet op de uitvoering aandrong. En toen hij op 6 januari te Kortrijk door afgevaardigden van de Ieperse magistraat werd geraadpleegd in verband met de nog steeds toegepaste calvinistische doopplechtigheden, gaf hij de raad deze te tolereren. Dat Egmont daarmee eigenlijk blij gaf van insubordinatie en door zijn halfslachtige standpunten het de overheden van steden en kasselrijen moeilijk maakte, scheen niet tot hem door te dringen. Dit dubieuze optreden en die aarzelende houding zou hem weldra zwaar aangerekend worden. Toch was hij gekant tegen terreur en rebelle, want op 7 januari 1567 maande hij de kasselrijmagistraat van Ieper aan, streng op te treden tegen al wie de wapens opnam.

Die aanbeveling van Egmont was niet overbodig, want sommigen die Wattrelos en Lannoy hadden overleefd - Rassenghien had er zich over beklaagd dat er velen hadden kunnen ontvluchten - kwamen niet als geslagen honden terug, maar waren beziel met het verlangen hun gesneuvelde kameraden te wreken. Alleen te Komen, waar men terstond na de veldslagen een deel wanhopige vluchtelingen van het verslagen geuzenleger had opgevangen, en tot waar de kruiddamp van het slagveld was doorgedrongen, scheen men tot kapitulatie bereid. Daar stuurden enkele vooraanstaande sektairen een brief naar Rassenghien, waarin zij kond deden dat ze hun predikanten hadden weggestuurd (in feite waren die er zelf van ondergetrokken) en waarin ze tevens beloofden dat ze hun tempel, waarin de gereformeerde diensten hadden plaats gevonden, zouden afbreken. Te Hondschote integendeel ging men met man en macht aan het werk om de daar nog in opbouw zijnde tempel af te maken en te Wentie (Laventie), de hoofdplaats van het land van Alleu, werd de pastoor door mannen uit Armentières bedreigd met de dood, omdat hun „broeders“ gesneuveld waren. Kort daarop werd dezelfde priester in zijn kerk overvallen en kreeg hij enkele dolksteken toegediend, met de bedoeling

Lamoraal graaf van Egmont

hem af te maken, maar hij ondervond er geen hinder van omdat ze werden opgevangen door een boek dat hij onder zijn kleren, op zijn borst verborgen had.

Het laatste verweer

Op 12 februari 1567 werd Egmont door Margareta aangemaand om in het Westkwartier en het land van Alleu de wapens te doen inleveren en een einde te maken aan de predikaties, aangezien het onmogelijk was het volk tot gehoorzaamheid te brengen zolang het opgeruid werd door fanatieke predikanten.

Vanaf halverwege januari 1567 was er in het land van Alleu reeds een kentering gekomen, maar in Vlaanderen ging het moeilijker. Te Belle en te Steenwerck had men weer de trom laten roffelen om op te roepen voor wapengeweld, maar zonder veel succes.

Op 28 januari ontving de kasselrij Ieper een brief van de landvoogdes, waarin zij aankondigde dat koning Filips naar de Nederlanden zou komen om er persoonlijk een einde te maken aan de moeilijkheden met de geuzen. De vorst, die precies wist wat er allemaal gebeurd was, zo werd er gezegd, zou niet mild zijn voor de schuldigen en de verantwoordelijken. Zijn bezoek zou bovendien voorbereid worden door de hertog van Alva, wiens kordate manier van aanpak genoegzaam bekend was. Margareta drong erop aan om alle sporen van de jongste gebeurtenissen op te ruimen en de beoefening van de hervormde leer in al zijn uitingen volledig stop te zetten.

In het vooruitzicht van de repressie die men kon verwachten, bleek Egmont dadelijk bereid plichtsgetrouw mee te werken. Reeds de volgende dag, 29 januari, kwam hij te Ieper met het dringende verzoek aan alle calvinistische activiteiten, ook de predikaties, een einde te maken, om op die manier hun trouw aan de koning te bewijzen. Op 1

februari vaardigde hij in de kasselrij leper een nieuwe ordonnatie uit waarbij iedereen op lijfstraf, binnen de drie dagen zijn wapens moest afgeven in het kasselrijhuis, „rapieren, poignaerden ende stocken” uitgezond. Dit bevel gold niet voor edellieden, officieren en wethouders, die na een eed van trouw wel wapens mochten in bezit hebben. En die eed omvatte de belofte dat de wapens alleen maar zouden gebruikt worden op hoger bevel, om het kwaad te bestrijden en het goed te behoeden, om de koninklijke plakaten uit te voeren en de kerken, kloosters, godshuizen en geestelijke personen te beschermen.

Maar het stopzetten van de gereformeerde activiteiten, speciaal de predikaties en het inleveren van wapens verliep niet overal even vlot. De calvinisten van de buitendorpen bleken nogal volgzaam en beloofden inderdaad met de predikaties op te houden, op voorwaarde dat er niemand enkel en alleen omwille van zijn geloof zou vervolgd worden. Maar de leperse geuzen - een gesloten gemeenschap binnen de muren - waren niet bereid aan het bevel van Egmont gevolg te geven en de openbare prediking ging er gewoon door, met het gevolg dat de meest overtuigde calvinisten uit de omliggende plaatsen, waar de preken wel waren opgehouden, toen naar leper gingen om daar onderricht te krijgen. Toen besloot de overheid met de leperse predikaties gedaan te maken door het elimineren van de predikanten.

Te leper was er slechts één beëdigd en dus toegelaten minister, namelijk Karel Ryckewaert, over wie we reeds verteld hebben. Men had weliswaar reeds een tweede predikant tot beëdiging voorgesteld, de genaamde Mathieu Loysier, doch deze werd door de magistraat geweigerd. Op 8 februari 1567 daagde de hoogbaljuw, Ryckewaert vóór de schepenbank, omdat hij o.m. zonder toelating kollektes zou gehouden hebben. Maar Ryckewaert durfde zijn vel niet riskeren en dook onder, zodanig dat hij niet langer in het openbaar kon optreden. Voorstellen om hem te vervangen werden verworpen en Jacob Debuysere die nog in het leperse rondzwierf, werd verplicht de streek te verlaten omdat er een aanhoudingsbevel tegen hem werd opgesteld. Omdat dus elke animator ontbrak viel de gereformeerde religieuze bedrijvigheid stil.

Ook te Hondschote was men niet terstond bereid Egmont te volgen. Er werd zelfs schriftelijk geprotesteerd tegen zijn onderrichtingen. In de streek van Cassel gingen de preken gewoon verder, niettegenstaande elk verbod, en te Belle zouden ze voortduren tot in april 1567. De wapeninleveringen gaven niet wat men ervan verwacht had en einde februari of begin maart bleek het dat de calvinisten zich opnieuw gingen bewapenen, want te Komen werden wapens en munitie aangetroffen die men per schip langs de Leie naar het Westkwartier wilde brengen. Ook nog in maart 1567 wist Jan Camerlynck, destijds lijfwacht van Sebastiaan Matte, en die in de woeligste dagen als aanvoerder van een groep beeldstormers naar Diksmuide was gezonden, maar die van augustus of september 1566 tot omstreeks kerstmis te Brugge

gevangen gezeten had, aan het hoofd van een bende van 25 of 30 man binnen te dringen bij de pastoor van Steenwerck en er het huis te plunderen.

Maar dat waren toch de laatste stuipertrekkingen. In feite hadden de nederlagen van Wattrelos en Lannoy de geuzenbeweging in de Westhoek en in het land van Alleu onthoofd, niettegenstaande een uitiem protest of een korte opflakkerende bedrijvigheid. Er kwam tenslotte - en dat gebeurde na weinig weken - overal een einde aan de openbare activiteiten, hetzij uit schrik, uit navolging van andere plaatsen of eenvoudig maar omdat de predikanten en de voormannen waren weggetrokken of verbannen. Velen uit de Westhoek waren naar Frankrijk gegaan, meer in het bijzonder naar Calais, die in 1558 vanuit Engelse naar Franse handen was overgegaan, waar zij zich vestigden, of van waaruit ze de weg naar Engeland kozen. Anderen trokken naar de noordelijke provincies, Zeeland of Holland, waarvan sommigen terecht kwamen bij de troepen van Brederode. In maart 1567 werd aan de landvoogdes gesignaleerd dat de preken hadden opgehouden en dat was inderdaad in de meeste plaatsen het geval.

Op 5 april 1567 kwam er een nieuw plakkaat - al was het in feite een heruitgave van de verordening van 3 augustus 1566 - waarbij alle calvinistische manifestaties uitdrukkelijk werden verboden en waarbij alle predikanten vogelvrij werden verklaard. Dat was het sein voor een nieuwe uittocht van de meest vooraanstaande geuzen. Dat was o.m. het geval met predikant Pieter Deberdt van Roesbrugge, die met zijn gezin - op 14 november 1565 was hem te Roesbrugge op de Beverenkalsijde een zoontje geboren dat later als Petrus Bertius naam zou maken als kosmograaf - wegging langs de IJzer tot Nieuwpoort, waar vluchtelingen konden schuilen in de herberg *De Halve Maan*, om van daaruit met vissersboten Engeland te bereiken. Hij verbleef in Engeland tot in 1572, waarna hij predikant werd in Noord-Nederland en in de jaren 1580-1583 te Duinkerke. Zij die niet tijdig vertrokken, of niet ondergedoken waren, werden gevangengenomen en het gerecht sloeg hard toe, dat was bv. het geval met Willem de Hollander, die op 15 april 1567 werd opgepakt en op 30 april te Veurne werd opgeknoopt.

Op 17 mei 1567 werd ter kennis gebracht van de bevolking dat 10 pond groten Vlaams werd geschonken aan wie een predikant aanbracht, terwijl er tevens geldelijke beloningen voorzien waren voor hen die personen verklikten bij wie predikanten verdoken waren of personen aanduiden die de hervorming waren toegedaan. Voorzeker omdat het resultaat aan predikanten maar mager bleef, werd op 26 juli de prijs die op hun hoofd stond vertienvoudigd: 100 pond groten Vlaams in plaats van 10!

De schuurtempels die meestal in zeer korte tijd waren opgetrokken, werden nog vlugger naar beneden gehaald. De laatste afbraak was deze van 6 april 1967 op het Magdalenakerkhof te leper. Zij die de hervorming trouw bleven en niet emigreerden, beleefden in kleine groepen hun geloof met bijbellezingen en psalmenzang. Sommigen keerden terug, vrijwillig of onder druk, naar

het voorvaderlijke religie, maar velen die bij de tumultueuse gebeurtenissen betrokken waren geweest, droegen hun leven lang de hervormingsideeën met zich mee. De rekatalogisering en de vernieuwingsbeweging in de oude Kerk - tengevolge van het Concilie van Trente - zouden zich pas laten gevoelen bij de volgende, toen nog niet geboren, generatie.

R.A.B.

Volgende maal:
Austruweel en Valenciennes
De repressie

**Speelgoed
Speelgoed
Speelgoed**

SINT-MAARTENSFEEST

allerhande speelgoed
en nieuwigheden

Huis WULLUS

**Prof.O.Rubrechtstraat 65
ROESBRUGGE**

Steeds voordelige prijzen
Kom zien · Vrije ingang
Maandag gesloten

Vernieuwing in de jaarlijkse Kunstenstoonstelling te Haringe

Reeds jarenlang wordt met Allerheiligen in Haringe een Kunsttentoonstelling ingericht. Deze jaarlijkse manifestatie heeft een enorme weerklink gekregen in het Kulturele leven van onze Westhoek.

De Kultuurgemeenschap Haringe zorgde dit jaar voor een gans vernieuwde groepstentoonstelling: nieuwe kunstenaars werden aangetrokken zodat totaal nieuwe stromingen en strekkingen aan bod zullen komen.

Van de ongeëvenaarde akwarellist, wijlen José VANGUCHT, tonen we U een unieke verzameling.

Lieven FLORIZOONE, die internationale bekendheid verwierf, brengt ons zijn laatste creaties.

Godfried THEUNYNCK zoon van wijlen Boer Theunynck en boer op het ouderlijk erf, tekent de vrije natuur zoals hij ze dagelijks ervaart.

Rita HARDY, leerling van Godfried Ver-
visch, draagt ook haar steentje bij aan deze vernieuwde groepstentoonstelling.

Rika VAN BELLEGHEM brengt ons geboetseerde beelden en haar man HERNANI TAVARES E SOUSA toont ons zijn gebakken potten en schalen.

Deze unieke tentoonstelling kunt U bezoeken op vrijdag 1, zaterdag 2 en zondag 3 november, telkens van 9 tot 12 en van 14 tot 19 u. in het Kultureel Centrum te Haringe.

HOOFDWINNAARS IPPA TOMBOLA

in Agentschap KROMBEKE

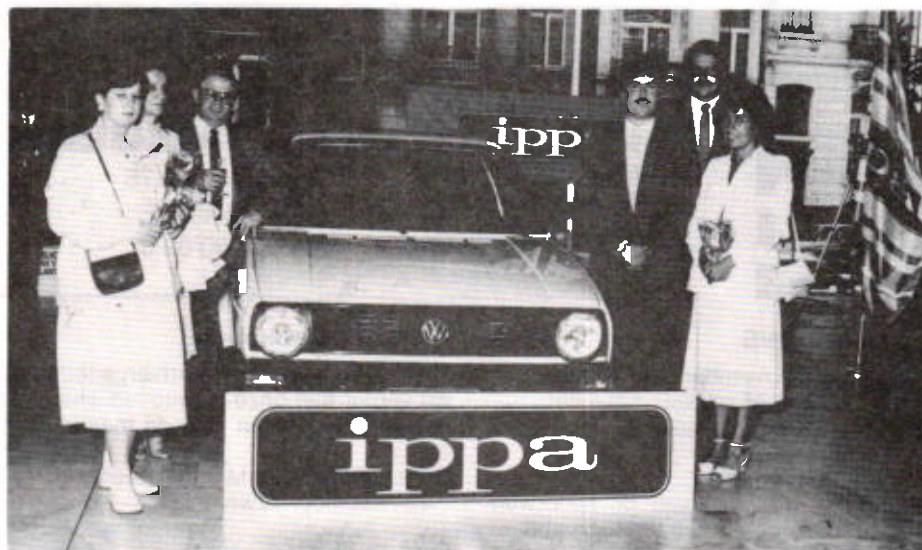
JACQUES PYFFEROEN

Graaf van Hoornweg 5 — tel. 057/40 08 24

De **IPPA** Tombola was voor de cliënteel van ons kantoor een fantastisch succes !

Inderdaad, er werden twee hoofdprijzen uitgeloot, namelijk een **VOLKSWAGEN GOLF** en een **SUZUKI** bromfiets.

Tevens waren er nog 10 gelukkige winnaars van lokale prijzen. Zo ziet U maar op welke formidabele manier Uw spaarinspanning bij ons kan beloond worden.

Links: de gelukkige winnares, Mej. Eveline Vanhete uit Nieuwpoort, vergezeld van haar ouders;
rechts: Dhr. en Mevr. Jacques Pyfferoen-Hoste, agent Ippa, Dhr. Norbert Bril, inspekteur Ippa

Van links naar rechts : Dhr. Norbert Bril, inspekteur Ippa, de gelukkige winnares, Mej. Ingrid Vandepitte uit Beveren, vergezeld van haar ouders en Dhr. en Mevr. Jacques Pyfferoen-Hoste, agent Ippa.

Als trouwe cliënt kunt U bij ons steeds winnaar zijn.

★ Heeft U plannen om eigenaar te worden ? Vergeet dan vooral niet dat **IPPA** haar cliënten - U dus - een hypotheeklening toekent voor de aankoop of de bouw van een eerste woning tegen **VERLAAGD** tarief.

★ Wenst U een voertuig aan te kopen, een nieuwe keuken te installeren ? Geen nood. Bij **IPPA** kunt U steeds terecht. Wij geven U de mogelijkheid een persoonlijke lening - een financiering of een leasing - af te sluiten aan gunsttarief.

★ Ook voor de zelfstandigen kunnen wij een volledige bankservice aanbieden, gaande van landbouwinvesteringskredieten, investeringskredieten aan KMO's, kaskredieten, voorafbetalingen, etc...

Sinds enkele maanden is ons kantoor geautomatiseerd. Dit betekent voor U als klant een nog betere service. Dank zij onze computer, welke rechtstreeks in verbinding staat met de hoofdzetel van **IPPA**, zijn wij in staat op elk ogenblik van de dag de gewenste informatie te geven over alle vormen van beleggingen, (kasbons, goud, aandelen, beurs, etc...) of kredieten.

Deze automatisering houdt eveneens in dat al uw bewerkingen onmiddellijk uitgevoerd worden !

Hierbij pogen wij als **IPPA**-kantoor onze leuze

**VRIENDELIJK EN EFFICIENT
IN BANKZAKEN**

alle eer aan te doen !

Wenst U met onze uitgebreide service kennis te maken, dan zijn wij er voor U op volgende kantooruren :

elke werkdag van 8.00 u. - 12.00 u.

en van 18.30 u. - 19.30 u.

op zaterdag van 13.00 u. - 17.00 u.

of eenvoudigweg op afspraak bij U aan huis.

Graag tot kijk !

Jacques PYFFEROEN

ippa

Hondschootestraat 5, BEVEREN(IJZER) - Tel. 057/30 02 79

Moderne kapsels aan eerlijke prijzen.

Nu ook :

ZONNEBANK
met fotobiologisch gezichtsbruinen
10 beurten = 1.600 fr. + 1 GRATIS

★ bij afgifte van deze advertentie ★
10 beurten voor 1.600 fr.
+ 2 GRATIS (i.p.v. 1 gratis)

BIJ EEN OVERLIJDEN

Op 11 oktober jl. is Odiel Samoey op 65-jarige leeftijd, schielijk overleden. Hij was gedurende een achttal jaren werkzaam in de drukkerij Schoonaert, maar nog vóór het verschijnen van *De IJzerbode*.

Odiel was tevens de laatste eerste-schepen van het zelfstandige Roesbrugge-Haringe. Aangezien hij een groot verzamelaar was van ikonografisch materiaal (prentkaarten, enz...) van Roesbrugge-Haringe en omgeving, heeft *De IJzerbode* af en toe op hem beroep gedaan voor een illustratie.

Aan de weduwe en naastbestaanden, onze innige deelneming.

B.G.J.G.-NIEUWS

Op zondag 3 november is er zitdag
Beveren : vanaf 8.45 u. bij R. Maelstaf
Haringe : bij Ferdinand Muylle
Roesbrugge : vanaf 9 u.
in „De Gouden Arend”.

Voor de vernieuwing van de spoorwegkaarten brengen de ouders zonder rechthebbende kinderen hun spoorwegkaart 1980-1985 mee. De ouders met rechthebbende kinderen zorgen dat ze hun trouwboekje bij hebben.

Daar alle spoorwegkaarten moeten vernieuwd worden, komt het erop aan tijdig de formulieren door te sturen.

HOUTHANDEL

FIRMA MAERTEN p.v.b.a.

Bruggestraat 26-28
8970 POPERINGE

**Massieve
stijldeuren**

Voor alle
BOUWWERKEN
BOUWMATERIALEN
GRAFKELDERS
GRAFMONUMENTEN

R. VERMEULEN

Haringestraat 75
8990 HARINGE
tel. 057/30 02 07

K.L.J.-Meersblomme

Na onze geslaagde startvergadering gaan we verder met onze activiteiten. Hier volgen onze vergaderingen voor de maand november :

- 8 november : St.-Maartensfeest;
- 22 november : zwemmen.

Oud papier

Wie geen weg weet met zijn oud papier kan dit altijd kwijt bij Frans Catteeu, Kallestraat 2, Beveren-IJzer.

Hiermee bewijs je de jeugdvereniging, K.L.J.-Beveren-Stavele-Leisele, een grote dienst.

**NU EEN ZICHT-
EN SPAARREKENING.**

**LATER EEN VOORDELIGE
LENING.**

ASLK

we doen met je mee

Agentschap ROESBRUGGE-HARINGE

Prof. O. Rubbrechtstraat 14 - Tel. 057/30 08 66

Kantoorhouder : Johan DEGRAEVE

Jongeren van 16 tot 21 jaar :

GRATIS SPORTTAS bij opening van
een lopende rekening en spaarrekening.

De nieuwste kollektie

BEHANGPAPIER

is binnen.

JACQUES BERQUIN

Couthoflaan

8990 PROVEN

tel. 057/30 06 54 - 057/30 11 20

**de grootste keus
behangpapier**

de grootste keus
DEKENS
DONSDEKENS
DEKBEDDEN
BESCHERMHOEZEN
HOOFDKUSSENS

WOONINRICHTING

schoonaert

Tel. 057/33 40 86

Bruggestraat 3 - 5

8970 POPERINGE

HET
KWALITEITSMERK
Oliën en
smeermiddelen

voor : GASOIL - diesel
- verwarming

FUEL-OIL

BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Blekerijweg 33-35

8994 PROVEN

Tel. 057/30 04 13

21 + REKENING

vergoedt uw hospitalisatiekosten (*)
en biedt een hoog rendement

Basisrente **5,25 %**

Getrouwheidspremie **2,75 %**

(voor deposito's die 12 opeenvolgende
maanden behouden blijven)

(*) Toetreding mogelijk vanaf een saldo van 50.000 fr. op rekening; premie vermindert in verhouding tot spaarinspanning

ARGENTA-KANTOORHOUDER
KRIS ROSSEEUW

Provenplein 48, 8994 PROVEN

Tel. 057/30 03 55

...UW APPELTJE VOOR DE DORST...

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

VERZEKERINGEN
PRINZIE
BELEGGINGEN
PRINZIE
PVBA ZAKENKANTOOR
PRINZIE

Provenplein 39A, 8994 PROVEN

Tel. 057/30 09 01 - 30 09 02

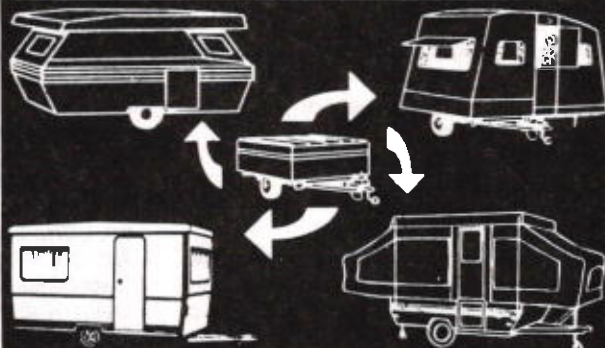
na de diensturen : 30 03 26 - 30 02 58

Alle verzekeringen en
geldplaatsingen
onder **staatswaarborg**.

**DECUYPER
POPERINGE**

de vouwcaravanspecialist van België

plooibare caravans in overvloed

Ieperstraat 69 en 124 8970 Poperinge Tel (057) 33 37 74

Michel BAELDE

**Bankelindeweg 29 C
8994 KROMBEKE**

CENTRALE VERWARMING

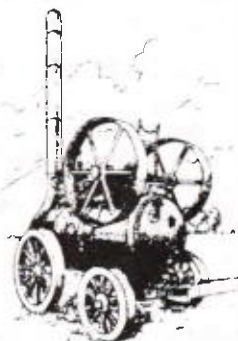
ASFALTBEDEKKING

KEUKENS — SANITAIR

ALGEMEEN ONDERHOUD VAN GAS-
EN MAZOUTBRANDERS

HOUTSKOOL

Telefoon 057/40 05 43

Streekgenoot in „Suske en Wiske”

Willem Lanszweert van Stavele, adjunct-konservator van het Nationaal Visserij-museum te Oostduinkerke, speelt een rol in het jongste Suske-en-Wiske-stripverhaal, *De Bonkige Baarden*, dat momenteel loopt in *Het Nieuwsblad* en *De Standaard*. De studio Vandersteen is ten andere op bezoek geweest in het museum te Oostduinkerke om zich te dokumenteren.

In de strips nrs. 68, 69 en 70 is Willem te zien, in het museum, samen met Suske, Wiske, Lambik, Jerom en Korneel de visser, in verband met oude kaarten en de IJslandvaart. Willem Lanszweert, die voor de gelegenheid Willem Zwanssteert heet, heeft zoals we weten over de IJslandvaart een boekje geschreven!

Het is zeker de eerste keer dat een streekgenoot voorkomt in een stripverhaal. Wanneer straks dit verhaal als album wordt uitgegeven, mag die in geen enkel huis van onze streek ontbreken. Dat is een unicum!

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND

Overlijdens

- Odiel Samoey, 65 j., echtgenoot van Anna-Maria Vlamynckx.
- Gilbert Hampe, 49 j., echtgenoot van Jenny Decroo.

MENSEN VAN BIJ ONS

Op 19 oktober is, na een pijnlijke ziekte, te Neder-Over-Heembeek (Brussel), Raymond Duponcelle overleden. Hij was geboren op 20 mei 1916 op de Beverenkalsijde (Beveren-Roesbrugge) als zoon van bakker Arthur Duponcelle, die achteraf zijn beroep uitoefende „tussen de bruggen”.

Nog vóór zijn legerdienst was Raymond reeds werkzaam in het Brusselse, waar hij huwde en zich definitief vestigde. Hij werd ten grave gedragen op woensdag 23 okt. jl.

K.B.G. ROESBRUGGE-HARINGE

Ons jaarlijks feest zal plaats hebben op dinsdag 19 november te 14 uur bij Julien en Patrick Gunst. Programma: welkom - een woordje van de E.H. Proost. Dan volgt een toespraak door de Heer Jaak Verstappen. Daarna brengen een drietal leden sketchen, liedjes en humor. Volgens gewoonte worden u koekeboterhammen met koffie opgediend, en het feest eindigt met een tombola waar iedereen prijs heeft. Aan allen hartelijk welkom.

ZIE GINDS KOMT DE STOOMBOOT...

Inderdaad, St.-Maarten heeft aan het feestcomité van Roesbrugge gemeld dat hij op zondag 10 november om 19 u. aan de brug per boot zal aankomen.

De stoet wordt er gevormd en zingend, met een verlichte biet in de hand, trekken we door het dorp. Nadien krijgen alle kinderen tot 12 jaar wat lekkers aangeboden in de zaal bij Patrick Gunst.

Te Haringe worden de Sint en Zwarte Piet verwacht omstreeks 17 u.

Bakkerij Ivo Vandenbroucke- Lieve Vanneste

is open op
zondag 10 NOVEMBER
vanaf 9 uur

Die dag bakken wij uitsluitend
SINT-MAARTENSKOEKEN.
De koeken worden gebakken
met verse hoeveboter.

BESTEL TIJDIG

Weggevoerdenstraat 1 - 057/30 09 24

KWALITEIT is onze leuze!

*Wij maken geen gebruik van
kleur- en smaakstoffen, margarine,
pistolet- en broodverbeteraar.
Enkel en alleen HOEVEBOTER.*

RODE KRUIS - afdeling Roesbrugge

Gedurende vier avonden zullen we u tonen hoe men zijn familieleden, vrienden en medemensen kan helpen en vooral wat er moet gebeuren vooraleer een dokter of de hulpdienst 900 ter plaatse komt.

Geïnteresseerd? Neem dan vlug contact met:

- Gheysens Jozef (voorzitter)
Moenaardestraat 89, Haringe
tel. 057/30 03 02
- Aernout Milo (monitor)
Nachtegaalstraat 1, Haringe
- Deloz Noël (hoofd hulpdienst)
Prof.O.Rubrechtstraat 103, Roesbrugge
tel. 057/30 10 49

- of iemand van de plaatselijke hulpdienst, en dit liefst vóór 10 november a.s.
- We zoeken dan de meest geschikte plaats en data voor deze cursus want we zouden graag in december starten.

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND

Geboorte

- Wanne Gauquie, z. v. Frans en Martine Slosse (Stavele).

Huwelijk

- Peter De Witte van Kortemark met Rita Ballieu van Beveren.

K.B.G. - BEVEREN-IJZER

Wonnen de drie partijen op 17 oktober:

Desmedt René 293, Soetaert Gerard 291, Masscheleyn Mad. 284, Depyper Maria 275, Goudenhoofd Germain 271, Leys Joël 267, Hauspie Marcel 254, Muylle Marie-Louise 249, Goussey Maurits 238.

Mededeling: De eerstvolgende kleine kaart met een voordracht over „Gezonde voeding voor bejaarden” is gesteld op donderdag 7 november te 13.30 uur.

- Pullovers of gilets300 fr.
- Handschoenen
dames-heren.....100-150 fr.
- Mutsen allerlei.....75 fr.
- Sweater Polichinelle
voor kinderen.....400 fr.
- Bloezes lange mouwen.....300 fr.
- Dameskleedjes, gevoerd
en lange mouwen.....500-1.900 fr.
- Herenpyama's.....vanaf 525 fr.
- Mannenhemden allerlei
- Dekens, lakens, ondergoed, enz...

MATIGE PRIJZEN — KWALITEIT

en DUBBELE ZEGELS

vanaf 1 t.o.m. 18 november

bij

G. Pillaert-Gantois

Bergenstraat

8991 BEVEREN-Roesbrugge

Tel. 057/30 07 52

SNELLE EN DEGELIJKE SERVICE — GRATIS HERSTELLINGEN — GRATIS

UW BRILLENZAAK Stefaan en Martine LOBELLE-RYON

Burg. Bertenplein 11, Poperinge
057/33 67 19

- Monturen in alle prijsklassen
- Onderhoudsprodukten voor glazen
- Thermometers, barometers, verrekijkers, loepes, ...
- Contactlenzen + alle produkten en speciale make-up

GRATIS OOGTEST

GRATIS HERSTELLINGEN

SERVICE

OOGTEST

DEGELIJKE

AKTIVITEITEN EN VERMAKELIJKHEDEN MAAND NOVEMBER

Kaarten

- Roesbrugge, bij Maria Soenen
vrijdag 1, zaterdag 2 en
zondag 3 november
saucissenkaarting
t.v.v. „De Handelsspikkers“
- Roesbrugge, in „De Gouden Arend“
zaterdag 2 november
maandelijke kaarting
- Haringe, in de schoollokalen
woensdag 13 november
puntenkaarting „Derde Leeftijd“
- Roesbrugge, bij P. Gunst
maandag 18 november
maandelijke kaarting
- Beveren, in „De Kruisstraat“
maandag 18 november
maandelijke kaarting
- Haringe, in „Sint Jozef“ bij Cecile Ryon
zaterdag 23 en zondag 24 november
maandelijke kaarting voor de leden
- Roesbrugge, bij P. Gunst
dinsdag 26 november
puntenkaarting „Derde Leeftijd“

Vogelpik

- Haringe, in „Sint Jozef“ bij Cecile Ryon
zaterdag 9 en zondag 10 november
vogelpiksmijting voor de leden
- Roesbrugge, bij P. Gunst
zaterdag 9 november
vogelpiksmijting voor de leden

K.V.L.V.

- Op dinsdag 5, 12, 19 en 26 november en
3 en 10 december : naallessen over kin-
derkleding in zaal „Sint-Jozef“ te Haringe
om 19 u.
- Op woensdag 6 november : algemene
vergadering in de meisjesschool te Roes-
brugge : „Reklame, ook voor jou, Me-
vrouw !“.

SPORTAVOND

Op zaterdag 9 november organiseert Bloso-gangmaker Wilfried Decaestecker voor de 10^e maal een grandioze sportavond die plaatsvindt in de zaal „Kristen Volkshuis“ te Roesbrugge.

Zoals alle sportliefhebbers uit de streek reeds weten biedt deze sportavond prestaties van de bovenste plank. Wielerwedstrijden op rollen vormen de hoofdbrok, met reeksen voor wielertoeristen, liefhebbers, junioren en nieuwelingen, en als neusje van de zalm, het kampioenschap van België op rollen voor renners van het Westhoekcriterium en renners tot 17 jaar. De blikvanger tijdens de wedstrijden op rollen is ongetwijfeld de plaatselijke Dirk Goussey, de specialist op rollen, die onlangs nog te Diksmuide het Belgisch rekord „500 m op rollen“ op zijn naam bracht in een fantastische tijd van 17 1/10 sec. wat een snelheid van om en bij de 104 km/uur betekent !

Ook zijn enkele wielervedetten te gast, als voornaamste vernoemen we Paul Haghedooren, kampioen van België bij de profs, alsook Josiane Van Huyse, kampioene bij de profs dames. Rendez-vous op 9 november !

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

De verkiezingen zijn voorbij en er zal verder geregeerd worden alsof er niets is gebeurd. De 92 miljoen die deze verkiezingen gekost hebben, zijn nutteloos geweest.

De C.V.P. heeft een klinkende overwinning behaald, die ten onrechte uitgelegd wordt als een instemming met het gevoerde herstelbeleid, zodat er aan een nieuwe golf van versoberingen en inleveringen gedacht wordt.

De C.V.P. mag echter niet vergeten dat haar winst voornamelijk komt van diegenen die in 1981 overgelopen zijn naar de P.V.V. en nu naar de oude stal zijn teruggekeerd uit mistevredenheid omdat de beloofde belastingverlaging alleen maar toegepast werd bij grote vennootschappen, terwijl de kleine man ervoor heeft moeten betalen. Bovendien mag men niet uit het oog verliezen dat de winst van de Sossen voor een groot deel uit het A.C.W. komt. Dat moet een teken aan de wand zijn !

De Socialisten die dachten de meerderheid te breken, zijn daar niet in geslaagd. Vlaanderen met zijn kristelijk fundament en zijn vele antisyndikale zelfstandigen, is nog in belangrijke mate allergisch voor rood. Bovendien hebben de rode gardisten van het spoor op het laatste ogenblik nog stokken in de wielen gestoken. Drie dagen voor de verkiezingen gingen ze in staking omdat hun nachtvergoeding voor de eerste keer werd belast en dat is bij velen in het verkeerde keelgat geschoten. Ze moesten beschaamd zijn, de nachtvergoeding van politie, rijks-wacht, brandweer en van het verplegende personeel in klinieken en bejaardentehuizen, die 's nachts zieken en stervenden bijstaan, is heel zijn leven belast geweest, waarom niet bij de spoorweg ? Allé kom !

De V.U. die ook enkele zetels heeft verloren, moet in haar bezinning zich wel bedenken dat ze moet afstappen van linkse tendenzen, dat nemen haar traditionele kiezers niet. Deze zweeppartij moet uit haar letargie gehaald worden en een nieuwe injectie van combativiteit krijgen; de jeugd dient wakker geschud en de zendtijd op radio en T.V. moet met wat anders gevuld worden dan met verhaaltjes van kachelhandelaar Jef Olaerts en weke gedichtjes.

Het is ook uit vrees voor socialistische tendenzen dat de Groenen niet het verwachte resultaat hebben gescoord. Men heeft de groene meloen niet geplukt, omdat men vreest dat hij rood is van binnen.

Laat ons tenslotte hopen dat, zoals Martens het beloofd heeft, „het matigingsbeleid nu een menselijk gelaat zal krijgen“.

„Dat lijkt wel een bekentenis“, zegt Gusta, „dat het in de vorige legislatuur niet menselijk is geweest !“

We wachten af,
Pol

vanaf heden

PROMOTIE

LE CREUSET

braadpannen

CASTOFLON

Jos. CAPPOEN-GANTOIS

Prof. O. Rubbrechtstraat 12

8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30 05 94

Stoelen en tafels

Vlechtwerk

Biezen en riet

Paul Rappelet

Roesbruggestraat 4

8994 PROVEN

Tel. 057/30 04 63

**GARAGE
NEVEJAN
KROMBEKE**

- VW GOLF '83 (benzine)
- FORD FIESTA '82
- VW GOLF '78
- VW JETTA diesel 4d '84
- MERCEDES 240D '84
- VW GOLF diesel '83
- FORD SIERRA diesel stationwagen

PEDICURE

Mevr. Vandewalle-Decaestecker
Veurnestraat 11

8980 Vleteren (Oost)

Op afspraak : tel. 057/40 01 01

Ook verzorging aan huis.

Woensdagnamiddag gesloten

Alle voetverzorgingsprodukten
en benodigdheden.

Nu de winter voor de deur staat
sterke, warme schoenen en pantoffels.
Grote keus in alle prijsklassen
voor jong en voor...
de derde leeftijd.

Schoenen lg. PARENT - MOYAERT

Prof. O. Rubbrechtstraat 35
8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 20

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREEVE

't Vos achter è ferm stormweere dat Gusten Savatte van Killem zag dat er eenigste dakpannen van zyn hennekot of è waait waaren.

„'k Gaan ze van d'achternoeene zeere weere d'r op leggen!“ zei Gusten teegen Liza, zyn wuuf.

„Ja dè“, zei Liza ... „maar let maar op da'je van 't dak niet è tuimelt ... Je zyt gy oek geen van de jongste niet meer ... Wacht liever totdat nuuzen Gerard komt, è gaat ie dat wel doen!“

Maar Gusten wilde niet wachten en 's achternoens, rabbelde 'n ie zelve de leere op ... Dat ging nog ol goed en wel totdat 'n de laatste dakpanne ging weere leggen ... Olmetnekeer schoof de leere zydelings weg en Gusten poefte kul over kasse, op 'n hoop brielkeljon die daar lag.

„Zie je dat nu, slimmen!“ riep Liza die 't spel hadde zien gebeuren van uit de keuken ... Gusten lag daar te kreunen van 't zeer en Liza deed den dokter kommen ...

„'t Is z'n ribbekasse die è neuke had hèt!“, zei den dokter „er is nieten è brooken. 't Gaat ol moeten passeeren met è beetje patiënce!“

Liza ging dat natuurlijk gaan vertellen aan Stiene en Fiel, hulder naaste gebuur, die kerieus waren wuk dat er haaperde ...

„Is Gusten nu op?“ vroeg Fiel teegen Liza ... „'k zou è keer gaan kyken hoe dat 't is er mei!“

„Ga maar!“ zei Liza „è zit in z'n zetel!“

Fiel ging er naartoe ... Gusten zat daar met è aangezicht gelyk een die de kruisweg hadde zien passeeren ...

„Hoe is dat hier?“ vroeg Fiel.

„Oei, oei!“ kermde Gusten ... „ongehoord zeer ennée ... 't is ol onke moeten hoesten!“

„Jamaar Gusten toch!“ lachte Fiel „je meugt geen zulk è trunte zyn ennée ... Je moet meer op joen tanden byten!“

Nu, 't passeerde ollemaale met è beetje ofzien en veertien daagen later wos Gusten weere op zyn ouden plooi! Maar 't wos nu Fiel die in de rabbelzak zat!

Stiene hadde kommen zeggen teegen Liza dat Fiel ol è dag of twee tevooren zoo ongehoord hadde of è zien van de vliegende tandpijne ...

„Fiel is naar den dentist è weest!“ vertelde Stiene ... „en den dienen zei, dat de reste van zyn tanden moesten uit è trokken zyn, omdat z'n kaakebeen aan 't bederven wos!“

„En is 'n nu ol zyn tanden kwyt?“ vroeg Liza.

„Van over è paar uren!“ zei Stiene.

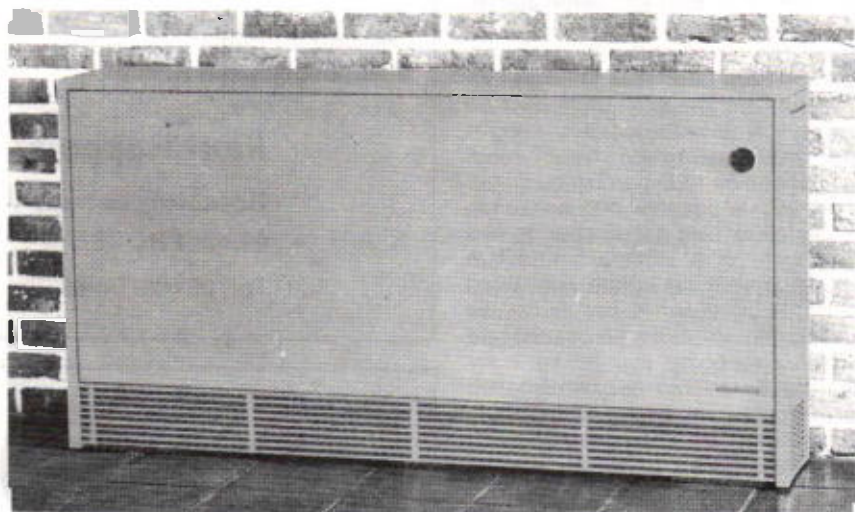
Gusten kwam djuuste binnen ols Liza dat vertelde en è ging direkt mei met heur om oek è keer te kyken hoe dat 't wos met z'n gebuur ...

„'t Is nu aan joen toer, me man!“ lachte Gusten.

„Jamaar, 't is geen lachedingen wei!“ swabbelde Fiel en de tranen liepen langst zyn kaaken ... „er wos è soort van 'n abces onder en 't komt nu ol wakker! Oei, oei!“

„Wuk nu!“ lachte Gusten ... „je gaat olgelyk geen trunte zyn zeker? ... Je moet doen gelyk dat je gie zei teegen mien ... Je moet oek op joen tanden byten!“

KWAAK

VRIENDELIJKE WARMTE en DEUGDELIJK KOMFORT
in uw bestaande woning en nieuwbouw met
de nachtstroom akkumulatoren

MALAG en AEG

Met tussenkomst van de elektriciteitsmaatschappij GASELWEST

- ★ een vermindering van 8 000 fr. op de aansluiting.
- ★ een vermindering van 4 000 fr. op het eerste toestel.

Vraag ons vrijblijvend om dokumentatie en inlichtingen :

J. CAPPOEN-GANTOIS

Prof. O. Rubbrechtstraat 12
8990 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 05 94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever : Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 - 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30 03 79 Prk. 000-0904677-55

DE IJZERBODE

Informatieblad
voor de dorpen :Roesbrugge-Haringe
Proven-Krombeke
Stavele-Beveren

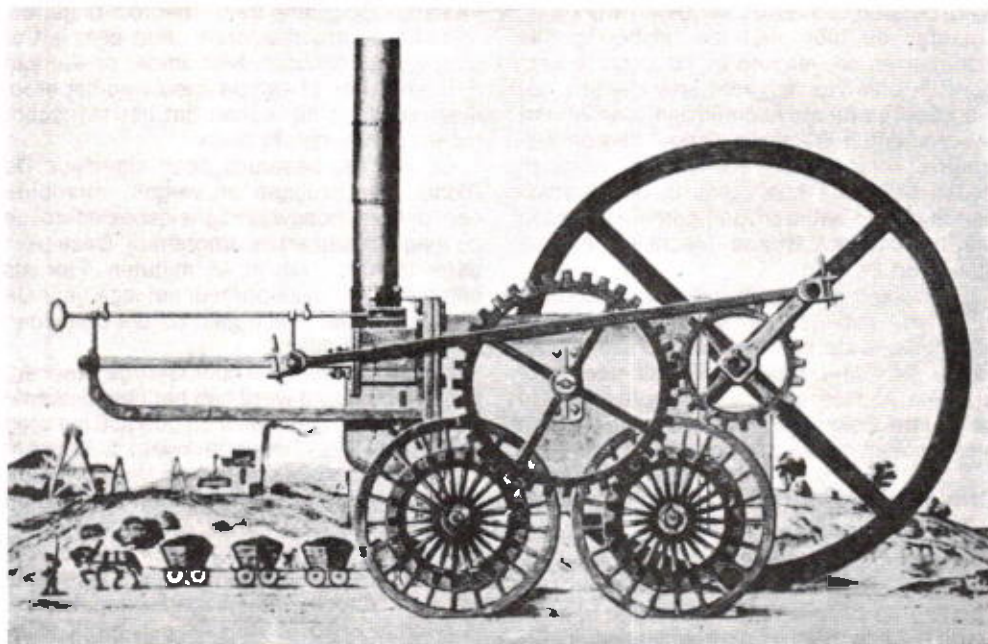
Verschijnt maandelijks : behalve in augustus

150 jaar geleden...

DE EERSTE REIZIGERSTREIN VAN HET VASTELAND...

reed van BRUSSEL naar MECHELEN !

Lokomotief van R. Trevithick, 1803.

Toen ik voor het novembernummer een bijdrage schreef over de „duivel” of lokomobiel van Georges Baelde, schoot het mij plots te binnen dat het dit jaar precies honderdvijftig jaar geleden is - het was op 5 mei 1835 - dat in ons land de eerste reizigerstrein van het vasteland, van Brussel naar Mechelen pufte.

We willen de kans niet laten voorbijgaan - zij het op de valreep, want 1986 is in het zicht - om over deze heuglijke gebeurtenis wat bijzonderheden te vertellen.

Dat die eerste treinverbinding bijzonder belangrijk was, dient nauwelijks gezegd, want het was het begin van een nieuw tijdperk met een enorme weerslag op het sociaal-ekonomische leven.

Tot dan toe leefden onze voorouders in een sedentaire maatschappij. De vlugste verplaatsing die mogelijk was, gebeurde te paard en het is duidelijk dat met paard en kar voor het goederenvervoer en met de diligence voor reizigers, de aktieradius beperkt was.

De opkomst van de trein werd als een verlossing begroet en kende een overweldigend sukses. Reeds het volgende jaar werd de eerste spoorlijn doorgetrokken tot Antwerpen en in 1837 ging het vanuit Mechelen in westelijke richting naar Dendermonde en Wetteren en in oostelijke richting naar Leuven en Tienen.

In 1851 werd Poperinge bereikt, België had niet alleen de eerste reizigerstrein van

het vasteland op rails gezet, het kreeg ook het dichtste spoorwegnet ter wereld.

Het begon in Engeland

We weten dat er in de tweede helft van de 18^e eeuw door de Engelsman James Watt een bruikbare stoommachine werd gebouwd, die heel wat bewegingsenergie kon leveren.

Op het einde van diezelfde eeuw werden ook diverse pogingen gedaan om stoom te gebruiken als bewegende kracht voor voertuigen. Dergelijke machines presteerden echter maar zwak op de openbare weg, maar het ging beter op rails. Reeds in de mijnen van de 16^e eeuw werden de met steenkolen of erts gevulde wagentjes, die door paarden werden getrokken, op houten rails gezet om de wrijving te verminderen en ze lichter en vlugger te laten lopen.

De Engelse ingenieur Richard Trevithick bouwde in het begin van de 19^e eeuw de eerste bruikbare lokomotief die tien jaar later (1813) door William Hedley werd verbeterd en jarenlang in de mijnen werd gebruikt.

Tussen 1813 en 1829 werd er door vele Engelse uitvinders aan de verbetering van de lokomotief gewerkt, maar het was George Stephenson die er een bruikbaar vehikel wist van te maken. Maar deze konstrukteur heeft het aanvankelijk niet gemakkelijk gehad. Toen er sprake was van zijn lokomotief te gebruiken voor openbaar personenvervoer was er niet alleen ongeloof, maar er kwam zelfs een storm van protesten opsteken. Een kommissie van de *Royal Society* (de Engelse Akademie) maakte zich onsterfelijk belachelijk door te beweren dat een trein die harder zou rijden dan 30 mijlen per uur, de luchttoevoer tot de wagens zou verhinderen, zodanig dat de passagiers de verstikkingsdood zouden sterven ! Men vreesde niet alleen een kleinere melkproduktie van de koeien die langs de spoorweg graasden, maar ook brandstichting door vonken uit de schoorsteen van de lokomotief en (wat minder denkbeeldig was) gevaar op de overwegen. Voornamelijk wegens dit laatste kwam er in Engeland een wet die bepaalde dat een trein op 100 meter afstand moest voorafgegaan worden door een man te paard, met een rode vlag, die op die manier zou waarschuwen voor het gevaar en tevens de snelheid van de trein zou beperken. Deze wet, die pas in de jaren tachtig van de vorige eeuw werd ingetrokken, werd echter nooit toegepast.

Wat het ongeloof in de uitvinding van Stephenson betreft, een hoge Engelse ambtenaar verklaarde dat hij een gestoofde lokomotief voor zijn ontbijt zou opeten, als het Stephenson gelukte zijn stoomvehikel 10 mijlen (16 km) per uur te laten rijden. En het tijdschrift *Quartely Review* van maart 1825 schreef : „Wat kan er dwazer zijn dan de bewering, dat zo'n lokomotief zich tweemaal

zo snel als een paard zou kunnen voortbewegen?"

Maar datzelfde jaar 1825 werd op aanwijzing van Stephenson de eerste trein voor reizigersvervoer ingelegd op een spoorweg die twee jaar vroeger tussen Stockton en Darlington over een afstand van 61 km was ontworpen voor steenkolenvervoer. Alles verliep naar wens en vier jaar later maakte de aanleg van de spoorweg van Liverpool naar Manchester Stephenson beroemd. In 1833 werd de lokomotief belangrijk verbeterd door de uitvinding van de omschakelinrichting, waardoor ze achteruit kon rijden door een enkele greep aan een handel.

Het succes van de lokomotief was vlug op het vasteland bekend en daar zou ook de spoorweg weldra zijn intrede doen. Het begon in Frankrijk, waar reeds in 1827 de lijn St-Etienne-Andrézieux werd ingehuldigd. Maar dit traject werd echter uitsluitend gebruikt voor het vervoer van goederen en kolen. Dat de eerste lokomotieven in en rond de steenkolenmijnen werden aangewend moet ons niet verwonderen, aangezien de nodige brandstof daar rechtstreeks en in voldoende mate aanwezig was.

Programma in „Le Moniteur"

Dat België zo vroeg een spoorwegnet kreeg had zowel zijn politieke als zijn economische oorzaken. Toen onze gewesten zich in 1830 van Holland afscheurden lagen de mondingen van onze voornaamste waterwegen op Nederlands gebied, zodat het niet denkbeeldig was te vrezen dat koning Willem I, die hier smadelijk was weggejaagd, wel eens geneigd zou zijn onze scheepvaart te blokkeren, zodat onze verbindingen met het Rijnland en de zee in gevaar kwamen. Die verbindingen waren nochtans levensnoodzakelijk voor het Waalse industriebekken. Bovendien kwam onze eerste koning, Leopold I, uit Engeland en tengevolge van de experimenten met stoomlokomotieven en treinen die hij daar had gezien, was hij ook wel geneigd om dergelijke machines in zijn nieuw koninkrijk in te voeren. Tenslotte vielen dergelijke ideeën hier in goede aarde, want nog ten tijde van ons samengaan met Holland hadden enkele industriëlen reeds bepaalde voorstellen inzake spoorwegen aan Willem I, gedaan. Zo had John Cockerill (wiens industriële erfenis ons nu zoveel moeilijkheden berokkent), die hier reeds in 1816 stoommachines bouwde en het jaar daarop de eerste hoogovens met cokesverbranding in België oprichtte, nog in 1829

gesuggereerd van hier een spoorweg aan te leggen van Antwerpen naar Luik. Nog vóór de onafhankelijkheid werd in 1830 door Degorge-Legrand een spoorverbinding aangelegd tussen Saint-Ghislain en het kanaal van Bergen voor het vervoer van steenkolen.

Reeds in 1832 stuurde koning Leopold I, de ingenieurs Simons en De Ridder naar Engeland om er de inrichting van een spoorwegnet te bestuderen. Omdat hun bevindingen en hun vooruitzichten zeer positief waren werd op 1 mei 1834, met 56 tegen 28 stemmen, een wet goedgekeurd die de aanleg van een spoorwegnet door de Belgische Staat bekrachtigde. De eerste plannen voorzagen twee grote lijnen, één van Oostende naar Keulen en een tweede van Antwerpen naar de Franse grens. Beide lijnen zouden elkaar kruisen te Mechelen. En al kwamen er naderhand in de uitbouw van het net wel enkele wijzigingen, die eerste idee bleef toch de grondslag van de uit te voeren werken.

Lang zou men met die uitvoering niet wachten en om iemand bij de hand te hebben die ervaring had met spoorwegen, liet men George Stephenson en zijn zoon Robert overkomen uit Engeland. Omdat de administratieve rompslomp veel kleiner was dan heden ten dage kon reeds in de eerstvolgende weken een aanvang gemaakt worden met het baanvak Brussel-Mechelen, een afstand van 21 km !

De werken vorderden goed en op 26 april 1835 kon minister van buitenlandse zaken de Theux, in de eentalig in het Frans opgestelde *Moniteur Belge*, het officieel programma publiceren van de inhuldiging van de eerste Belgische reizigerstrein, die zou plaatsvinden op zondag 5 mei 1835.

De vertraagde start

Het werd een historische dag. Er waren drie treinen ingelegd, die elkaar onmiddellijk en op dezelfde lijn, zouden opvolgen. De eerste, met de lokomotief *La Flèche* (de Pijl) en de tweede met *Le Stephenson* zouden elk zeven reizigerswagons tellen, terwijl de laatste, *L'Eléphant* (de Olifant) een stel van zestien wagons zou trekken. Negen van die rijtuigen waren versierd met wapperende banieren met de wapenschilden van de negen provincies. De dertig wagons zouden samen 900 genodigden vervoeren. Kanonschoten zouden het vertrek, de doortocht te Vilvoorde en de aankomst te Mechelen aankondigen.

Het vertrek was voorzien om twaalf uur en duizenden Brusselaars waren opgekomen

naar de Groendreef om de start van de eerste reizigerstrein mee te maken. Enkele minuten voor twaalf arriveerde koning Leopold, die echter zelf niet zou meerijden, omdat dit nog te gevaarlijk werd geacht. Men was inderdaad nog niet zelfzeker en men begreep wel dat die - voor die tijd - ongewone snelheid, bepaalde risico's in zich droeg. Nog de dag voordien was de bevolking ter kennis gebracht dat de treinen het traject in vertraagde vaart zouden afleggen om iedereen gerust te stellen. De tocht zou ongeveer één uur duren, niettegenstaande bij proefritten er slechts 40 minuten werd over gedaan, maar dan reed men ook aan de roekeloze snelheid van 37 km per uur. Men moet weten dat de lokomotieven toen nog niet voorzien waren van remmen. Om tot stilstand te komen werd er zand op de rails gespoten en gewerkt met tegenstroom !

Niettegenstaande alle voorzorgen, startte de eerste Belgische trein - tot groot ongenoegen van de organisatoren - met een vertraging van 23 minuten. Niet omdat er wat aan de treinstellen of aan de spoorweg haperde, maar omdat... het kanon dat het startschot moest geven, defekt bleek !

La Flèche, bestuurd door ingenieur De Ridder, van bruggen en wegen, vervoerde een schare hoogwaardigheidsbekleders uit de magistratuur en de ambtenarij. Deze trein bereikte Mechelen in 45 minuten. Fier als een gieter om deze primeur liet ingenieur De Ridder over het hele traject zonder ophouden de stoomfluit gillen.

Le Stephenson, die door George Stephenson zelf bestuurd werd had het hele diplomatieke korps op sleeptouw en deed 50 minuten over deze reis. Tenslotte kwam *L'Eléphant* met de andere genodigden en bestuurd door ingenieur Simons. Hier had men 55 minuten nodig om Mechelen te bereiken.

Onderweg werden de reizigers overal wuivend nagekeken door entoesiaste toeschouwers en de tocht verliep zonder ongelukken. 's Avonds werd te Brussel een groot vuurwerk afgeschoten als apoteose van een grote dag !

Onmiddellijk werd de spoorweg een overweldigend succes, want het eerste jaar vervoerde men op die lijn 421 439 personen. Nochtans was die korte treinreis niet goedkoop : in een tijd dat een arbeider amper 80 centiemmen per dag verdiende kostte die uitstap in eerste klas 2,50 fr., in tweede klas 1,50 fr. en in derde klas - men zat daar in open wagons, zonder dak - 75 centiemmen.

(vervolg blz. 438)

bij

HOBBY-BOUW

VERMEULEN HUGO - AANNEMER BOUWWERKEN
Obterrestraat 56, 8994 PROVEN - tel. 057/30 06 74

alle bouwmaterialen — vloeren — faïences
verhuur materieel — Rubson-produkten — slerkelen
DAN DENKT U BEST AAN HOBBY-BOUW

- ★ grote keuze
- ★ goede kwaliteit
- ★ interessante prijzen
- ★ raad en voorlichting

GEUZEN TUSSEN HONDSCHOTE EN IEPER (16)

Beelden van vóór, tijdens en na de reformatie !

Wat voorafging : *Geloof en ketterijen in de Middeleeuwen / Het lutheranisme in Vlaanderen en in de Westhoek / Het calvinisme / De eerste emigranten en de eerste hagepreek / Het concilie van Trente en het Eedverbond / De beeldenstorm / De overeenkomst van 23 augustus 1566 / Oorzaken van de beeldenstorm / Aanval op Veurne / Watrelos werd Waterloo / Na de nederlaag / Het laatste verweer.*

Austruweel

Jan Denys, de ex-baljuw van Roesbrugge, die militiekapitein geweest was voor de streek tussen Hondschote en Ieper, had bij Watrelos en Lannoy de dans kunnen ontspringen en was, zoals we gezien hebben, met een deel van zijn aanhang naar Zuid-Holland getrokken, om zich ten dienste te stellen van Brederode.

Als beproefd ronselaar werd hij aangeduid om in de streek ten noorden van Antwerpen mannen aan te werven voor een nieuwe aktie, in dienst van Jan van Marnix, heer van Toulouse, lid van het Eedverbond en oudere broer van de meer bekende Philips van Marnix, heer van St.-Aldegonde.

Toulouse zou in opdracht van Brederode - sommigen beweren dat het op bevel was van Willem de Zwijger - vanuit Antwerpen met drie schepen, waarvan er een onder het bevel stond van Jan Denys, uitvaren op de Schelde en pogen zich meester te maken van Walcheren. Maar de bevelhebber van het fort van Rammekens, die men een medestander waande, liet de vrijbuiters niet aan wal komen en te Arnhemuiden lukte dat evenmin. Voor een bestorming was men niet talrijk genoeg en daarbij te armzalig bewapend, zodat men verplicht was terug te varen naar Antwerpen, waar Willem de Zwijger, die voorlopig de kat uit de boom keek, hen weigerde binnen te laten. Jan van Toulouse stapte dan met zijn rebellen uit te Austruweel, waar zijn hongerige en weinig gedisciplineerde mannen regelmatig op strooptocht gingen. Ze trokken ook naar de nabijgelegen dorpen en waar ze voorbijkwamen staken ze, oude gewoonte getrouw, de kerken in brand, plunderden bij de geestelijkheid en in de buitenverblijven van de rijke Antwerpse burgerij.

De wethouders van Antwerpen vonden dat zo ongehoord, dat zij op het punt stonden hen met de stadssoldaten te lijf te gaan, maar Oranje was er tegen. Er werd dan vanuit Antwerpen een koerier naar Brussel gezonden om bijstand te vragen en de landvoogdes stuurde Philippe van Lannoy, heer van Beauvais, met 300 musketiers en het grootste deel van haar lijfwacht, waarbij de ruitrij van de graven van Aremberg en Berlaymont, en het krijgsvolk van Valentin de Pardieu, heer de la Motte, die net terugkwam van Walcheren, zich aansloten.

Toen Oranje vernam dat deze troepen in aantocht waren, liet hij op 9 maart 1567 bruggen afbreken om de uittocht uit de stad te beletten. Dat is hem achteraf van beide zijden kwalijk genomen. De katholieken in de stad Antwerpen verweten hem dat hij hun had willen beletten de troepen van de landvoogdes te hulp te snellen; de calvinisten

beweerden dat hij de Antwerpse gereformeerden had willen verhinderen Toulouse te ondersteunen. Dit laatste schreef de prins naar de landvoogdes om zich te verontschuldigen over het vernielen van de bruggen.

Aangezien zij Antwerpen niet binnen konden, kantonneerden de troepen van Margareta te Schelle. Toen Toulouse dat vernam liet hij, nadat zijn mannen de kerk en de pastorie van Austruweel verwoest hadden, aldaar een brede gracht rond zijn stellingen uitgraven en verschanste hij zich tegen de Scheldedijk. Aangezien er hulp uit Duitsland beloofd was, zou hij er rustig de komende gebeurtenissen afwachten.

Daar Schelle ten zuiden van Antwerpen gelegen is en Austruweel zich bevindt ten noorden van de stad, was Philippe van Lannoy door het wegbreken van de bruggen verplicht een grote omweg te maken om het rebellenleger te bereiken. In de nacht toog hij met zijn leger in stilte langs Wilrijk, Berchem, Deurne en Merksem en bereikte onopgemerkt, in de vroege morgen van 13 maart 1567, Austruweel. Het rebellenleger dat zich degelijk beschermd achtte en zich van geen gevaar bewust was, werd onverhoeds overvallen. Toulouse die met enkele van zijn beste manschappen in een gasthof verbleef, dat als hoofdkwartier was ingericht, verdedigde er zich met de moed van de wanhoop, maar het huis werd in brand gestoken en de belegerden kwamen er om door vuur en rook, liever dan zich over te geven. Toulouse was een van de weinige edelen, die met het door hen opgeruide volk in de volle strijd stond.

De geuzentrop werd in de pan gehakt en zij die probeerden te vluchten werden door de ruitrij ingehaald en afgemaakt, zelfs zij die bereid waren zich over te geven.

Austruweel was voor de hervorming in de Zuidelijke Nederlanden de definitieve nederlaag. 1 500 calvinisten lieten er het leven en zij die gevangen werden genomen eindigden meestal aan de galg. Onder hen Jan Denys, die ernstig gewond van het slagveld werd geraapt, achtereenvolgens te Brussel en te Vilvoorde werd gekerkerd en tenslotte gehangen werd te Brussel op 22 april 1567.

Valenciennes

Na de val van Doornik was er nog Valenciennes als rebellerende calvinistische stad. Zij had, zoals we gezien hebben, een regeringsgarnizoen geweigerd, en was dan ook sedert 23 november 1566 belegerd door de soldaten van Noircarmes, die het bevel had gekregen geduldig te zijn en er alleen maar voor te zorgen dat er geen de minste mondvoorraad de stad binnenkwam. Na enkele weken begon zich uiteraard het probleem

Ordinantien en Statuten

Op de Keijserlijke Majesteit in jonckv. teghen woordicheyt op den .vij.dach Octobris Int jaer m.cccc.lxxvi. heeft men lefen en verclaren statuten van sinen lande van herwaert oer. en de welcke aldereerst geropen en gepubliceert sijn gheweert op den .vij.dach Nouembrio daer en volgende. so om te extirperen te verduin de lutheranische en andere gerespecteerde secten en te verduin op de ongeregelicheyt vader munt als om ordene te stellen op die police van de voicsepe landen tot der ghen. en in welcke ende comoditeit van dien.

Plakkaat tegen het protestantisme

van de ravitaillering te stellen. Daarom werden door sommige gereformeerden - al was de calvinistische stadsmagistraat er tegen - op 17 januari 1567 een aantal katholieken, die zich nog in de stad bevonden, tot buiten de muren verdreven om de voorraden te sparen. Anderzijds hoopte men nog altijd op een tussenkomst van de gekonfedereerde edelen om de stad te ontzetten.

Er werd bovendien aan de regentes en aan Noircarmes een rekwest overgemaakt, waarin de belegerden hun trouw betuigden aan de koning, zodat er volgens hen in feite geen enkele reden bestond om hen nog verder te belegeren, maar waarin zij tevens vroegen om hun godsdienst te mogen belijden, of in het uiterste geval toch vrije aftocht te krijgen bij het verlaten van hun stad.

Er ging ook een patetische oproep om hulp naar Antwerpen, een verzoek dat besproken werd in een door Brederode daartoe, te Breda, bijeengeroepen bijeenkomst van de edelen, die besloten ten bate van Valenciennes tussen te komen bij Margareta. Maar de regentes die zich reeds een paar weken de sterkste voelde en de bange dagen indachtig die zij omwille van de calvinistische rebellie had doorgemaakt, luisterde niet eens naar de gekonfedereerde edelen, die zij ten andere niet vertrouwde, en verwierp op 8 februari 1567 het verzoekschrift van Valenciennes. Zij gaf Noircarmes de opdracht de belegerden te laten weten dat zij zouden gestraft worden als zij verder weigerden een regeringsgarnizoen binnen hun muren te kazerneren, bovendien moesten zij er attent op gemaakt worden dat de koning niet wilde weten van enige verandering in de geloofsbelijdenis, en er diende op gewezen dat over-

al het grootste deel van de bevolking tengevolge van de wanorde en de moeilijkheden die de nieuwloperij had meegebracht, vrijwillig alle predikaties had stopgezet.

De bewoners van Valenciennes, die wel dra inzagen dat er van de vorst noch van de regentes begrip te verwachten was, gingen steeds maar verder met het versterken van hun stad. Maar nog hachelijker dan in de stad zelf was het in de omliggende dorpen, waar de soldaten van Noircarmes gelegerd waren. Alles werd er gestolen, geplunderd of opgeëist, de velden werden verwoest, er heerste hongersnood en de bevolking werd geterroriseerd. Al wie poogde - en dat waren er velen - in verbinding te komen met vrienden of bekenden in de stad, werd afgeemaakt! Vrouwen en jonge meisjes werden bij opbod verkocht voor het plezier van de „katolieke” soldaten van zijn majesteit, zieken en gewonden werden levend verbrand.

Margareta van Parma, die wist wat er gebeurde en nog altijd hoopte op een vreedzame oplossing, en die ook wist dat Noircarmes door de bevolking van Valenciennes werd veracht, stuurde Egmont en de hertog van Aarschot om te bemiddelen. Hoezeer men te Valenciennes die poging ook waardeerde, het werd een dovemansgesprek, aangezien geen van beide partijen wilde of kon afwijken van het reeds zolang aangenomen standpunt. Tenslotte vroeg Valenciennes alleen maar, aangezien de landvoogdes de kazernerij van een garnizoen bleef eisen en geen toelating kon geven tot het uitoefenen van de calvinistische godsdienst, dat diegenen die met hun familie en hun bezittingen elders in overeenstemming met hun geweten wensten te gaan leven, de stad zouden mogen verlaten.

Noircarmes, die al lang trappelde van ongeduld om ermee gedaan te maken en een bestorming te beginnen, kreeg op 18 maart zijn zin. Als een ultieme blijk van welwillendheid liet Margareta toe dat armen, vrouwen, kinderen en gebrekkigen de stad verlieten zonder dat ze verontrust werden.

Op zaterdag 22 maart 1567 begon de aanval. Met de kanonnen die Noircarmes uit Arras had aangebracht werden bijna drieduizend kogels op de stad afgeschoten. De volgende dag, Palmzondag, deed Noircarmes er zijn intrede. Alle wapens moesten onmiddellijk ingeleverd worden, de katolieke eredienst werd in ere hersteld en Richardot de bisschop van Arras kwam er prediken.

De macht had uiteindelijk overal getriomfeerd en de edelen, die het volk in de steek hadden gelaten, waren verdwenen.

De plakkaaten

Nog vóór de pauselijke banbul tegen Luther op 3 januari 1521 was gepubliceerd, was reeds het eerste keizerlijke plakkaat verschenen, dat het begin was van een lange lijst edikten, die in de Nederlanden tegen de reformatie zouden afgekondigd worden.

Dit eerste plakkaat van einde 1520, waarvan de tekst verloren is gegaan, was eigenlijk gericht tegen de zgn. Sacramentariërs, die reformatorische ideeën aanhingen, die noch Rooms noch luthers waren. Maar op 22 maart 1521 werd een plakkaat uitgegeven dat rechtstreeks tegen de geschriften van

Luther was gericht. De werken van de hervormer moesten, waar ze ook werden aangetroffen, worden verbrand. Bovendien werd het drukken en verspreiden, het verkopen en kopen, het bewaren en lezen van dergelijke geschriften uitdrukkelijk verboden op straf van verbeurdverklaring van goederen en andere vorderingen naar goedgevallen, dus willekeur, van de rechter.

Het *Edikt van Worms* van 8 mei 1521 werd, enigszins aangepast, ook in de Nederlanden van kracht. Het ging nog een beetje verder dan het plakkaat van 21 maart en schreef voor dat de goederen van obstinate volgelingen van Luther dienden verbeurd verklaard. Het legde speciaal de nadruk op het verbod van het drukken, verkopen, kopen, in bezit houden, en lezen van ketterse boeken, afbeeldingen en geschriften. Het uitgeven van godsdienstige lektuur werd onderworpen aan de kerkelijke censuur. De magistraten werden er verplicht streng op te treden en de opbrengst van de verbeurdverklarde goederen kwam ten goede voor de helft aan de keizer en voor de andere helft aan hem die de ketter had aangebracht of aangeklaagd. Eerst in het plakkaat van 1529 werd de doodstraf ingevoerd voor ketterse bedrijvigheid.

Keizer Karel V liet onder zijn regering zowat een dozijn plakkaaten uitvaardigen, die - gezien de uitbreiding van de ketterij - altijd maar scherper waren gesteld en waarvan het laatste, het zgn. *bloedplakkaat*, dat verscheen in 1550 de grondslag bleef van wat er later nog werd gedekreteerd. Alle activiteiten die blijk gaven van aanhang of sympathie voor het ketterse protestantisme werden er verboden, niet alleen alles wat verband hield met ketterse geschriften, maar ook het lezen en verklaren van de Bijbel; de prediking en het deelnemen aan ketterse bijeenkomsten; het huisvesten en verbergen van ketteren. Bovendien was men verplicht de overheid in kennis te stellen van gepleegde ketterijen en de personen aan te klagen die zich daaraan bezondigden. De straffen waren niet mals: de doodstraf onder verschillende vormen! Indien de delinkwenten bereid waren hun dwalingen af te zweren, dan werden de mannen onthoofd en de vrouwen levend begraven; bij volharding kwamen zowel de enen als de anderen op de brandstapel!

Bij de uitvaardiging van de plakkaaten maakte de keizer eigenlijk alleen maar gebruik van zijn constitutionele rechten, die door zijn eed van trouw bij zijn troonsbestijging plichten waren geworden. We moesten alles zien in het kader van zijn tijd: Kerk en Staat waren één en de Roomse katolieke godsdienst was de Staatsgodsdienst in het Rijk van keizer Karel V en dus ook in de Nederlanden. Daarom vervolgde de keizer hen die afweken van de Roomse leer. In de protestantse (Anglikaanse, lutherse, calvinistische) Staten was dit net hetzelfde: andersdenkenden werden vervolgd, niet alleen om hun zieleheil maar voornamelijk om *Raison d'Etat*, want in die heterogene Rijken was de eenheid van godsdienst vaak het enige bindmiddel.

Toch waren die plakkaaten geen uitingen van monarchaal absolutisme, want de inhoud en de tekst werd opgesteld met

medewerking van de hogere bestuursorganen. Het plakkaat van 17 juli 1526 steunde op het advies van meerdere theologen en van leden van de Geheime Raad. Het plakkaat van 24 oktober 1529 werd gepubliceerd met goedkeuring van de Geheime Raad en de Gulden-Vliesridders. Dat van 7 oktober 1531 kwam zelfs tot stand met medewerking van de Staten-Generaal. Het fameuze plakkaat van 1550 was het voorwerp van heel wat controverse vooraleer het zijn definitieve vorm kreeg. Deze kwam tot stand na verzet en amendementen van bepaalde overheidsorganen.

In 1555, het jaar van zijn troonsafstand, bracht keizer Karel, moegestreden, ouder en wijzer geworden, enige verzachting in de toepassing van de plakkaaten. Hij liet toe dat genadeverzoekschriften tot hem werden gericht, of ook nog tot andere instanties die daartoe bevoegdheid bezaten. Hij stond ook toe aan de lagere rechtsmacht, de straffen te verzachten waar zulks wenselijk werd geacht, mits toestemming van de Provinciale Raad.

Onder Filips II werd de toestand echter weer verscherpt. Deze vorst eiste de letterlijke toepassing van de plakkaaten.

Gelukkiglijk waren zowel de kerkelijke als de wereldlijke rechters vaak menselijker dan de wet!

R.A.B.

Volgende maal:

De Inquisitie

De repressie vóór Alva

De Raad van Beroerten

Reizigerstrein (vervolg van blz. 435)

Men zou kunnen denken dat er zoveel gegadigden kwamen, omdat men die korte reis als een soort kermisattractie beschouwde, maar dat was het zeker niet, want in 1838 waren er al 2 238 303 personen die een treinreis hadden meegemaakt!

★ ★ ★

In de loop van de jaren verbeterden de stoomlokomotieven van structuur en model en ook inzake veiligheid, terwijl de snelheid altijd maar kon opgedreven worden. Toch kwam in het begin van de 20ste eeuw de elektrische energie de klassieke trein in zijn bestaan bedreigen. Het ging geleidelijk, maar zeker. Op 20 december 1966 maakte de laatste stoomtrein voor reizigers tussen Aat en Denderleeuw zijn terminale rit! Een tijdperk was afgesloten!

R.A.B.

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND

Geboorte

- Cindy Dewaele, d. v. Willy en Maria Sys (Beveren).

Overlijden

- Felix Verleene, 83 j., weduwnaar van Alice Deschrevel.

TE KOOP

• **BROMMER „Flandria”**, zeer goede staat - voordelige prijs.

Zich wenden: Roesbruggestraat 31,

Proven - tel. 057/30 10 14

**de grootste keus
behangpapier**

de grootste keus
DEKENS
DONSDEKENS
DEKBEDDEN
BESCHERMHOEZEN
HOOFDKUSSENS

WOONINRICHTING

schoonaert

Tel. 057/33 40 86

Bruggestraat 3 - 5

8970 POPERINGE

**HET
KWALITEITSMERK**
Oliën en
smeermiddelen

voor : GASOIL - diesel
- verwarming

FUEL-OIL

BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Blekerijweg 33-35

8994 PROVEN

Tel. 057/30 04 13

21 + REKENING

vergoedt uw hospitalisatiekosten (*)
en biedt een hoog rendement

Basisrente **5,25 %**

Getrouwheidspremie **2,75 %**

(voor deposito's die 12 opeenvolgende
maanden behouden blijven)

(*) Toetreding mogelijk vanaf een saldo van 50.000 fr. op rekening; premie vermindert in verhouding tot spaarinspanning.

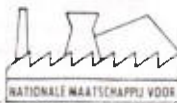

**ARGENTA-KANTOORHOUDER
KRIS ROSSEEUW**

Provenplein 48, 8994 PROVEN

Tel. 057/30 03 55

...UW APPELTJE VOOR DE DORST...

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

VERZEKERINGEN
PRINZIE
BELEGGINGEN
PRINZIE
PVBA ZAKENKANTOOR
PRINZIE

Provenplein 39A, 8994 PROVEN

Tel. 057/30 09 01 - 30 09 02

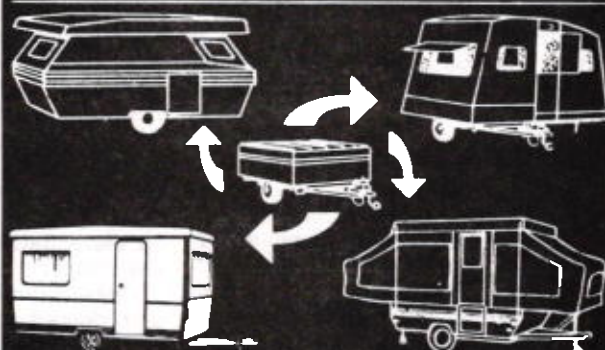
na de diensturen : 30 03 26 - 30 02 58

Alle verzekeringen en
geldplaatsingen
onder **staatswaarborg**

**DECUYPER
POPERINGE**

de vouwcaravanspecialist van België

plooibare caravans in overvloed

Industriepark 8970 Poperinge tel. 057/33 77 77

Michel BAELE

**Bankelindeweg 29 C
8994 KROMBEKE**

CENTRALE VERWARMING

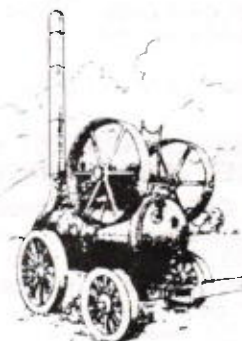
ASFALTBEDEKKING

KEUKENS — SANITAIR

ALGEMEEN ONDERHOUD VAN GAS-
EN MAZOUTBRANDERS

HOUTSKOOL

Telefoon 057/40 05 43

Voor pijnlijke voeten

PEDICURE

- algemene voetverzorging
- verzorging van eelt, likdoorns, eksterogen, kalknagels, ingegroeide nagels,

Patrick DESCHREVEL
Blasiusstraat 14, KROMBEKE

Tel. 057/40 00 11

op afspraak - ook thuisbezoek
afspraken telefonisch na 17.30 u.

KLEINE FISKALE KRONIEK

De afschrijving van voertuigen

Vanaf het aanslagjaar 1985 (inkomsten 1984) is de afschrijfbaar waarde van een personenwagen of van een wagen voor dubbel gebruik, beperkt tot 520.000 fr.

Voor aanslagjaar 1986 (inkomsten 1985) is dat 546.000 fr. Dat wil zeggen dat wanneer U in 1985 een wagen koopt van meer dan 546.000 fr. alleen laatstgenoemd bedrag afschrijfbaar is.

Die bedragen vormen een maximum. Koopt men een wagen van minder dan 546.000 fr., dan is alleen de werkelijke aankoop prijs afschrijfbaar.

Het bedrag van 520.000 fr. (1984) of van 546.000 fr. (1985) omvat niet de BTW noch de inschrijvingstaks.

Bij wagens die men van vóór 1984 in bezit had, moeten de hogere afschrijvingen van vroeger niet gekompenseerd worden.

Let wel : een wagen aangekocht in 1984 blijft over zijn hele levensduur afschrijfbaar op 520.000 fr. De aanpassing tot 546.000 fr. in 1985 en wellicht weer een hoger bedrag in 1986, gelden slechts als afschrijfbaar basis voor de wagens welke in die jaren werden aangeschaft.

De bedragen waarvan hierboven sprake gelden voor om het even welke personenwagens of wagen voor dubbel gebruik, ongeacht het type of model, ongeacht de verbruikte brandstof (benzine, diesel, LPG). Er wordt ook geen onderscheid gemaakt voor nieuwe of tweedehands wagens.

Serge BLONDEAU

Fiscaal Adviseur UFSAL - tel. 057/30 01 44

EINDEJAARSFESTIVAL MET VERKOOPAKTIE

De verkoopactie onder benaming „Eindejaarsfestival“ met tombola, waaraan 500.000 fr. prijzen verbonden zijn, gaat door van zaterdag 7 december tot en met dinsdag 31 december 1985.

De deelnemende winkeliers van Poperinge, Abele, Krombeke, Proven, Reningelst,

Roesbrugge-Haringe en Watou zullen vermeld worden in *Het Wekelijks Nieuws*.

De prijzen zijn :

- ★ 10 video's
- ★ 10 fietsen
- ★ 30 aankoopbons op naam 2.000 fr.
- ★ 50 aankoopbons op naam 1.000 fr.
- ★ 20 vrije aankoopbons 500 fr.

De gewonnen prijzen moeten afgehaald worden vóór 7 februari 1986 in „Petit Paris“ Gasthuisstraat 52 te Poperinge, de werkdagen (met uitzondering van de maandag) tussen 9 en 12 uur.

De aankoopbons moeten verbruikt worden vóór 7 maart 1986.

DAVIDSFONDS IEPER

Op maandag 9 december, om 20 u. spreekt onze medewerker Roger-A. Blondeau voor de Davidsfondsafdeling Ieper, in het Instituut H. Familie (ingang Destuersstraat), over : *Ferdinand Verbiest, een Westvlaamse missionaris aan het Hof van de Chinese keizer*.

R.A. Blondeau, die twee boeken schreef over Ferdinand Verbiest en sekretaris is van de werkgroep „China en het Westen“ van de Koninklijke Academie (klasse der Wetenschappen), zal er op een gemoedelijke manier spreken over het leven van deze 17e-eeuwse missionaris en over de rol van de kalender en de sterrenkunde in de Chinese samenleving.

Een tip voor onze abonnees van Ieper !

TINE RUYSSCHAERT TE PROVEN

Tine Ruysschaert bracht in de voorbije jaren „Liefde van a tot z“, „Pamfletten van Prévert“, „Het Markusevangelie“ en „Reinaert de Vos“ voor onze streekgenoten.

Op vrijdag 27 december presenteert zij haar nieuw programma „Godallemachtig“, opgeluisterd met muziek. Zij draagt psalmen, liederen en verhalen uit de Bijbel voor, terwijl heel wat gedichten en teksten aan bod komen van auteurs als Aafjes, Andreus, Claus, Augustinus, Bredero, Cami, Eckhart, Gezelle, Hadewijch, Hoornik, Minne, Nietzsche, Oosterhuis, Van der Plas, Rilke, Van het Reve, Sartre, Van den Vondel en van nog veel anderen.

Deze voordrachtavond vindt plaats te 20 u. in de kerk van Proven en wordt ingericht door DF-IJzerweelde m.m.v. K.A.V., K.L.J., K.V.L.V. en Landelijke Gilde van Proven; als-

mede van DF-Heuveland en van DF-Poperinge. Toegangskarten te bekomen bij de bestuursleden van voornoemde inrichtende verenigingen. Toegang : 150 fr., gezinstarief : 400 fr.

DE BETERE MEUBELZAAK en BETERKOOP

kwaliteitsmeubelen en service

- alle inrichtingen (woning - woonzaal - burelen en horeca)
- schrijn- en timmerwerken + bekleden van dakgoten (gratis bestek)

Tel 057/30 05 01

ROESBRUGGE, „De Gouden Arend“ FEEST IN ONZE LAGERE SCHOOL

Zaterdag 7 en zondag 8 december 1985, biedt de Jaarlijkse Ouderavond, aan het belangstellend publiek een keurige verrassing van ritmiek, speels en kunstvol voorgesteld, waarbij het hoogtepunt van het schoolthema bereikt wordt in het „muzisch zijn“ met als sluitstuk van de avond de opvoering van het sprookje, geschreven en geregisseerd door Romain Depuydt, opgevoerd door de leerlingen van het vijfde en zesde leerjaar.

Voor de technische medewerking zorgt de toneelgroep „De Troostverwachters“.

K.B.G. Beveren-IJzer

De kampioenskaarting die door 52 K.B.G.-leden werd betwist op donderdag 21 november, werd met de volgende uitslagen besloten. Behaalden drie partijen : Muylle M.-L. 367, Bartholomeus J. 355, Cerdobbel A. 255.

Klassement na 11 kaartingen :

Leys J. (23/2880), Rabaey R. (23/2748), Butaye A. (22/3204), Muylle M.-L. (22/3036), Goussey M. (22/2699).

SNELLE EN DEGELIJKE SERVICE — GRATIS HERSTELLINGEN — GRATIS

SNELLE SERVICE

UW BRILLENZAAK

Stefaan en Martine
LOBELLE-RYON

Burg. Bertenplein 11, Poperinge
057/33 67 19

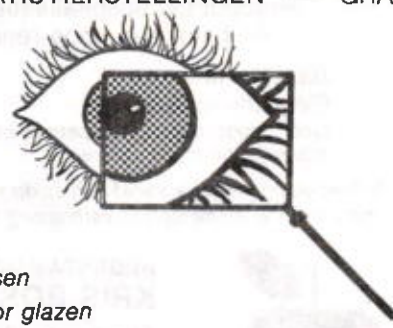
- Monturen in alle prijsklassen
- Onderhoudsprodukten voor glazen
- Thermometers, barometers, verrekijkers, loepes, ...
- Contactlenzen + alle produkten en speciale make-up

GRATIS OOGTEST

GRATIS HERSTELLINGEN

SERVICE

OOGTEST — DEGELIJKE

**DRUKKERIJ
SCHOONAERT**

Bergenstraat 14-16, ROESBRUGGE

Wenst U te adverteren in ons Kerst- en Nieuw-
jaarsnummer van *DE IJZERBODE*, neem dan nu
reeds contact op, tel. 057/30 03 79.

Eindelijk 'n hoofdprijs in Jokerspel

Acht miljoen voor 30 fr.

Dit zijn de **JOKER** - bedragen die werden gewonnen

	8.000.000	800.000	80.000	8.000	800	80
5.37	-	2	37	420	5.216	59.372
5.38	-	2	55	537	5.566	67.714
5.39	-	2	28	421	5.801	68.466
5.40	-	2	41	480	5.838	72.138
5.41	-	4	51	630	6.732	74.742
5.42	-	2	29	469	5.826	70.054
5.43	-	5	32	533	6.048	75.009
5.44	-	2	35	449	5.379	63.700
5.45	-	2	49	504	6.212	73.644
5.46	1	4	36	533	6.130	72.259
	1	27	393	4.976	58.748	697.098

Voor het eerst heeft iemand deze week de acht miljoen fr. van het nieuwe Jokerspel gewonnen. Het voorgedrukt Jokernummer op zijn Lotobulletin was het nummer dat bij de trekking uit de bus kwam en bovendien had de speler bij zijn Lotto-inzet ook 30 fr. gevoegd, zodat aan beide voorwaarden was voldaan.

Voorheen was dus nooit een hoofdprijs gewonnen. Maar winnaars in tweede rang (800.000 fr.) zijn er elke week geweest, soms vijf in één trekking. Voor de lagere rangen waren dat er uiteraard nog veel meer.

JOKER, het nieuwe spel met winstkansen van 80 fr. tot 8 miljoen ! Hoe kunt U meespelen ? U vult uw Lotto-rooster in, als gewoonlijk. Met 30 fr. en een kruisje in het vakje „ja” voor de Joker, neemt u deel aan de trekking van een nummer met 7 cijfers. Op uw Lotobulletin staat nu een voorgedrukt nummer : uw Joker-nummer !

VALIDERINGSCENTRUM

SCHOONAERT

Roesbrugge

Hondshootestraat 5, BEVEREN(IJZER) - Tel. 057/30 02 79

Moderne kapsels aan eerlijke prijzen.

Nu ook :

ZONNEBANK
met fotobiologisch gezichtsbruinen

10 beurten = 1.600 fr. + 1 GRATIS

★ bij afgifte van deze advertentie ★

10 beurten voor 1.600 fr.
+ 2 GRATIS (i.p.v. 1 gratis)

BOND ZONDER NAAM

Verbeter de wereld, begin bij jezelf

Dit is en blijft de basisspreuk van Bond Zonder Naam. Deze spreuk houdt in :

*Universeel denken en voelen,
plaatselijk handelen !*

De kerstkaarsenactie is een doeltreffend handelen. Ze brengt een sprankeltje hoop en een nieuw houvast aan mensen in nood. Daarom koop kerstkaarsen bij :

- Lamaire Raf, Proven
- Blanckaert Roger, Haringe
- Vandenberghe Roza, Krombeke
- Vandergucht Roger, Beveren-IJzer
- Menu Paul, Roesbrugge.

Ter vervanging van E.H. Deconinck zoekt BZN te Stavele een nieuwe propagandist. Wie belangstelling heeft kan telefoneren naar 057/30 04 68.

MENSEN VAN BIJ ONS

Men meldt ons het overlijden op 15 augustus jl. te Antwerpen van de hr. Jerome Vienne, geboren te Haringe op 30 maart 1917. Hij was evenwel beter gekend onder de naam Maurice Maeckelberghe daar hij opgevoed werd bij zijn grootvader Jules Maeckelberghe te Haringe. Hij trad in het huwelijk met mevr. Gabrielle Beddeleem van Stavele, alwaar hij zich vestigde en o.m. als bouwvakker werkzaam was bij Achille Moerman. In de jaren vijftig verliet hij Stavele en

trok naar Antwerpen, waar hij vertegenwoordiger werd van een firma die handelde in rookartikelen.

OPROEP

Wie bezit er foto's of postkaarten van de gemeente BEVEREN-IJZER, waarop woningen zijn afgebeeld die vroeger als herberg werden uitgebaat (uithangbord moet duidelijk leesbaar zijn) en wil die overmaken aan W. Goussey, Spaarstraat 112, 3200 Leuven?

Duidelijk vermelden zo het opgestuurde mag behouden of dient terug bezorgd te worden.

Deze dokumentatie zal dienen als illustratie in een later te verschijnen werk handelend over Beveren-IJzer.

HOUTHANDEL

FIRMA MAERTEN p.v.b.a.

Bruggestraat 26-28

8970 POPERINGE

**Massieve
stijldeuren**

Voor alle
BOUWWERKEN
BOUWMATERIALEN
GRAFKELDERS
GRAFMONUMENTEN

R. VERMEULEN

Haringestraat 75

8990 HARINGE

tel. 057/30 02 07

**NU EEN ZICHT-
EN SPAARREKENING.**

**LATER EEN VOORDELIGE
LENING.**

ASLKE

we doen met je mee

Agentschap ROESBRUGGE-HARINGE

Prof. O. Rubbrechtstraat 14 - Tel. 057/30 08 66

Kantoorhouder : Johan DEGRAEVE

Jongeren van 16 tot 21 jaar :

GRATIS SPORTTAS bij opening van
een lopende rekening en spaarrekening.

**Prettige eindejaarsfeesten
met nuttige geschenken**

badkarpetten
donsdekens
bedspreien
badsets
napperons
sierkussens
toile-ciree
tafelinnen per meter

JACQUES BERQUIN

Couthoflaan

8990 PROVEN

tel. 057/30 06 54 - 057/30 11 20

AKTIVITEITEN EN VERMAKELIJKHEDEN MAAND DECEMBER

Kaartingen

- Roesbrugge, bij Mevr. J. Deroo-Denys, maandag 2 december maandelijks kaarting
- Roesbrugge, in „De Gouden Arend” zaterdag 7 december maandelijks kaarting
- Roesbrugge, bij P. Gunst maandag 9 december maandelijks kaarting
- Haringe, in de schoollokalen woensdag 11 december puntenkaarting „Derde Leeftijd”
- Beveren, in „De Kruisstraat” maandag 16 december maandelijks kaarting
- Roesbrugge, bij P. Gunst dinsdag 17 december puntenkaarting „Derde Leeftijd”
- Izenberge, café „Uilenspiegel” vrijdag 20, zaterdag 21 en zondag 22 dec. zeepkaarting t.v.v. wielrenners Franky en Eddy Veyepe
- Haringe, in „Sint Jozef” bij Cecile Ryon zaterdag 28 en zondag 29 december maandelijks kaarting voor de leden

Vogelpik

- Haringe, in „Sint Jozef” bij Cecile Ryon zaterdag 14 en zondag 15 december vogelpiksmijting voor de leden.
- Roesbrugge, bij P. Gunst zaterdag 14 december vogelpiksmijting voor de leden

K.V.L.V.

- Dinsdag 17 december om 13.15 u. : kookles „De vele mogelijkheden van soezendeeg” bij Cecile Ryon te Haringe.
- Vrijdag 27 december om 19 u. : kerstfeest bij P. Gunst te Roesbrugge.

K.A.V.

- Dinsdag 17 december om 19.30 u. bij Cecile Ryon te Haringe : kookles „Pizza en Lasagne”.

Zoals ieder jaar zijn er opnieuw

PRIJZEN TE WINNEN

bij BAKKERIJ-VOEDINGSWAREN

Julien FAÏNO-DEVELTER

te ROESBRUGGE

15.000 fr. aan natuurpleizen

zijn er te winnen gedurende gans de maand december.

Een lotje per 250 fr. aankopen.

Er zijn vier trekkingen en elk lot komt in aanmerking voor al de trekkingen die nog volgen. Wie er dus vlug bij is, heeft VIERMAAL een kans !

KOM, KOOP en WIN, het blijft onder de klanten.

Wij bestellen aan huis.

Tel. 057/30 02 25

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

„t Gaat tegenwoordig slecht met de geestelijkheid te Roesbrugge. Sint-Maarten die er op de IJzer per boot zou aankomen, is er bijna verdrongen en de parochie heeft de helft van haar pastoor verloren !

Wat een verandering tegenover vroeger. Toen waren er te Roesbrugge nog twee priesters, zes zusters in plaats van drie en in een bepaald jaar zelfs twee Sint-Maartens.

Roesbrugge is verdeeld in twee kampen. Er zijn er die kwaad zijn, omdat ze maar een halve pastoor meer hebben, en er zijn er die begrip hebben voor de situatie te Stavele. Toen pastoor Deconinck van Stavele onlangs met rust ging, leek de parochie „St-Jan-onthoofd”, inderdaad onthoofd. „t Sloeg ook allemaal tegen : de pastoor was weg, de koster lag in het ziekenhuis en Bhagwan kwam langs de televisie in de huiskamers.

Omdat er maar zo weinig priesters ter beschikking zijn, heeft Monseigneur de bisschop een noodoplossing uitgedokterd. Hij heeft de actieve pastoor van Roesbrugge geroepen en hem een dubbele taak toevertrouwd. Pastoor Louagie heeft met de glimlach aanvaard. Van die offerbereidheid zouden Reagan en Gorbatsjov nog het een en ander kunnen leren.

Op zondag 17 november jl. heeft Stavele zijn nieuwe pastoor geïnstalleerd. „t Was een geslaagd feest. De kerk zat stampvol en er werd prachtig gezongen. Als het geloof te Stavele even krachtig is als de klanken van de fanfare, dan zal de nieuwe pastoor geen reden tot klagen hebben. De helft van Roesbrugge - de begrijpende helft - was op de installatie aanwezig, de andere helft die kwaad is, is thuis gebleven. Er was onder hen iemand die zegde „Stavele is gelijk een slecht vrouwens, jaren geleden kroop het met Beveren in bed (Romain Depuydt heeft er een liedje van gemaakt) en nu moeten ze het van Roesbrugge hebben”. Maar kom, we moeten van het weinige dat we nog bezitten, leren delen.

In elk geval, Stavele heeft het getroffen. Hun nieuwe pastoor is een pater picpus en dat zijn mannen met meer dan één hart. Ze zullen dat op korte tijd ondervinden : waar er miserie, ziekte of tegenslag over de drempel komt, daar zal ook hun pastoor te vinden zijn, zonder onderscheid des persoons. Hij ziet alle mensen even graag, met een lichte voorkeur voor de Camieltjes !

Maar de pastoor van Roesbrugge-Stavele zal ook op zijn mensen mogen rekenen in de dubbele taak die hem is opgedragen. En het heeft ons allemaal deugd gedaan toen we op de lunch, na de aanstelling, konden vernemen dat hij inzake monetaire en budgettaire problemen altijd mag beroep doen op de pastoor van Krombeke !

„Schrijf er maar bij”, zegt Gusta, „liever gedeeld, dan helemaal kwijt !”

Tot volgend jaar,

Pol

MEDISCHE PEDICURE MANICURE

Sabine CAPPOEN

Prof. O. Rubbrechtstraat 12
8990 ROESBRUGGE

Verzorging aan huis

Enkel op afspraak : 057/30 05 94

Stoelen en tafels

Vlechtwerk

Biezen en riet

Paul Rappelet

Roesbruggestraat 4
8994 PROVEN

Tel. 057/30 04 63

GARAGE NEVEJAN KROMBEKE

- FORD Fiesta '82
- VW Golf '78
- VW Jetta '84 diesel
- VW Passat '83 diesel
- MAZDA '84

Tel. 057/40 00 35

PEDICURE

Mevr. Vandewalle-Decaestecker
Veurnestraat 11
8980 Vleteren (Oost)

Op afspraak : tel. 057/40 01 01

Ook verzorging aan huis

Woensdagnamiddag gesloten

Alle voetverzorgingsprodukten
en benodigdheden.

KERST- en NIEUWJAARSGESCHENKEN

NUTTIG OM TE GEVEN

PRETTIG OM TE KRIJGEN

Schoenen

Ig. PARENT - MOYAERT

Prof. O. Rubbrechtstraat 35

8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30 03 20

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREEVE

„'k Zyn ik è keer kerieus wanneer dat joen broere Sjarel ollichte è keer ga kyken achter è vrouwmens om te trouwen!” grolde Mielten Boone teegen Mance, zyn wuuf.

„Wel, wel, 'k hèn ik mien dat oek ol dikkers of è vraagt, wei!” antwoordde Mance ... „'n is vijftig jaar oud en 'k gelooven da' wieder voorgoed ermee gaan è plakt zitten!”

Als Mance met Mielten è trouwt wos, wos Sjarel met hulder bluiven meiweunen op d'hofstee.

Sjarel hadde, in zyn aappejaaren è tyd è vryt met de dochter van de garde. Maar, in dien tyd, hadde Sjarel de slechte gewoonte van 's avonds op route te zyn met zyn veeloo zonder lucht. Daarvooren had 'n ol è vermaning è kreegen van de garde. Maar è beetje nadien, op è donkeren avond, reed 'n de garde 't onderste booven en dat wos 't begin van 't einde van zyn vryaage.

„Dat moet è daan zyn, die vryaage met dien kerel!” zei de garde teegen zyn dochter ... „è wilt nu ol achter mien niet horkten, hoe gaat 'n toen laater willen doen da'je gie zegt!” en Sjarel kreeg de bons ... Sedertdien wos Sjarel gelyk schuw è bleeven van 't vrouwvolk. Zyn eenigste liefhebbery bestoeg in de zundag è party te gaan kaarten in „De volle Pinte” bij Nette Kwabbes.

Nette wos nogol è redelijke jonge bazinne, die sedert eenigte jaaren weewe wos.

Maar op è dag, geheel op 't onverwachts, kwam Sjarel thuus met 't nieuws dat 'n van plan wos van te trouwen met Nette.

„We gaan 'n olgelyk nog kwyt geraaken!” zei Mance teegen Mielten.

„Voor mien is 't voor zyn geld dat ze hem ga pakken!” zei Mielten „maar ze ga bedroogen uitkommen, peins ik!”

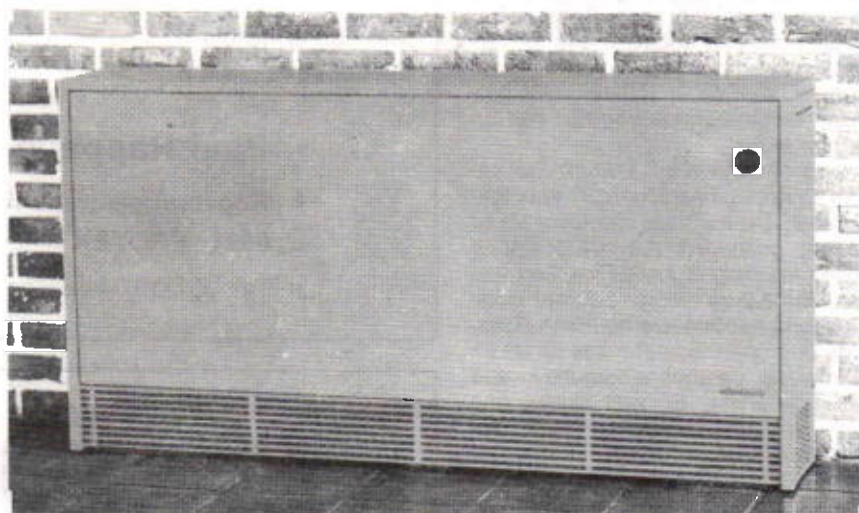
„Dat 't is dat 't wil!” lachte Mance ... „ols 'n maar è trouwt geraakt!”

Twee maanden laater moesten z'ol gaan bruiloften. 't Wos è groote feestte en 't gerochte in de kleene uurtjes ols Mielten en Mance, met hulderen auto, de trouwers naar 't hof voerden. Ze gingen daar slaapen, want Mielten moest ze vroeg naar den eersten trein voeren 's nuchters om op speelvoyaage te gaan.

Ze waaren ollemaale doodmoe en Sjarel en Nette gingen direkt naar boven naar hulderen kamer. Mance en Mielten gingen è beetje laater oek naar boven. Mielten die nog osan overtuigd wos dat Nette uit wos achter Sjarels kluuten, hoorde Nette en Sjarel luide klappen ols 'n by hulderen kamer passeerde. En kerieus van olle duivels, bleef ie staan om te horkten ... 't Volgende moment wos 'n in twee stappen in zyn kamer ...

„Zie je wel da'k gelyk hèn” zei Mielten teegen Mance, „ze wos garantie bezig over zyn geld ... 'k hoorde ze djuuste zeggen: Maar Sjarel toch, is 't ol da'je hèt ... 't is 't naamen niet weerd!”

KWAAK

VRIENDELIJKE WARMTE en DEUGDELIJK KOMFORT

in uw bestaande woning en nieuwbouw met

de nachtstroom akkumulatoren

MALAG en AEG

Met tussenkomst van de elektriciteitsmaatschappij GASELWEST

★ een vermindering van 8 000 fr. op de aansluiting.

★ een vermindering van 4 000 fr. op het eerste toestel.

Vraag ons vrijblijvend om dokumentatie en inlichtingen :

J. CAPPOEN-GANTOIS

Prof. O. Rubbrechtstraat 12

8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30 05 94